

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

Σ.Ε.Υ.Π.

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΚ ΤΟΥ
ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ/ΣΥΖΥΓΟΥ»**

ΕΞΕΤΑΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΑΚΡΑΙΑ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ:

**«ΣΥΖΥΓΟΚΤΟΝΙΕΣ ΚΑΙ Η ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ»**

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

ΑΔΑΜ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΚΟΡΟΜΗΛΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΠΙΤΣΙΚΟΥ ΜΑΡΙΝΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
ΠΕΝΤΑΡΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

Πάτρα, 2009

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να χρησιμοποιήσουμε αυτή την ευκαιρία, για να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας σε ορισμένους ανθρώπους για την υπομονή και την καθοδήγησή τους, χωρίς τους οποίους η συγγραφή της παρούσας πτυχιακής άσκησης, θα ήταν αδύνατη.

Καταρχάς, την υπεύθυνη εκπαιδευτικό μας, κυρία Πενταράκη Μαρία, που μας βοήθησε, μας ενθάρρυνε, μας καθοδήγησε και στάθηκε στο πλευρό μας με ειλικρινή υπομονή σε όλες τις στιγμές της εργασίας μας. Την ευγνωμονούμε για την ευρεία γνώση που μας μετέδωσε μέσα από την ενασχόλησή της με θέματα ισότητας των γυναικών.

Δεύτερον, θα θέλαμε να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας στη Φεμινιστική Οργάνωση Θεσσαλονίκης για την καθοδήγηση και την υποστήριξη που μας παρείχε ως προς την ολοκλήρωση του οδηγού συνέντευξης, δίνοντάς μας μέσα από την εμπειρία τους ιδέες για το τι θα ήταν χρήσιμο να μάθουμε από την κοινότητα.

Ένα ιδιαίτερο «ευχαριστώ» αξίζουν οι οικογένειές μας για την ηθική υποστήριξη σε όλο αυτό το διάστημα της ενασχόλησής μας με το θέμα.

Τέλος, θα θέλαμε να εκφράσουμε την ειλικρινή εκτίμησή μας σε όσους διέθεσαν τον χρόνο τους, όπως φίλοι και συγγενείς (και που οι οποίοι επιθυμούν να διατηρήσουν την ανωνυμία τους) για την υποστήριξη στην δύσκολη αυτή περίοδο καθώς και για την φιλοξενία τους σε περιοχές όπου έπρεπε να επισκεφτούμε με σκοπό την αναζήτηση ανθρώπων οι οποίοι αποτέλεσαν τα υποκείμενα της έρευνάς μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μια από τις πιο ακραίες μορφές βίας κατά των γυναικών είναι η συζυγοκτονία. Πολλές φορές η βία από τους συζύγους, καταλήγει ως και στο θάνατο.

Στην παρούσα πτυχιακή αναφέρονται οι μορφές και η έκταση του φαινομένου και αναλύεται μια έρευνα που αφορά την στάση της κοινότητας απέναντι στις συζυγοκτονίες.

Κύριος σκοπός της έρευνας είναι να αναλυθούν οι στάσεις των γειτόνων σε περιοχές που έλαβε χώρα συζυγοκτονία και παράλληλα, να διερευνηθούν οι λόγοι που δεν παρεμβαίνει η κοινότητα σε τόσο ακραίες περιπτώσεις.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια προσπάθεια ανάλυσης της φαινομενολογίας της βίας κατά των γυναικών από τους συντρόφους/συζύγους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναγράφονται οι θεωρητικές προσεγγίσεις και οι παράγοντες που οδηγούν στην συζυγοκτονία.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται η αντιμετώπιση του φαινομένου από τους φορείς επίσημου κοινωνικού ελέγχου καθώς και των κοινωνικών φορέων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται η κοινωνική εργασία και η αντιμετώπιση του φαινομένου από τον κοινωνικό λειτουργό.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας, στο έκτο κεφάλαιο γίνεται μια ανάλυση των στοιχείων που συλλέχθηκαν από την έρευνα και στο έβδομο κεφάλαιο αναγράφονται τα αποτελέσματα.

Η πτυχιακή εργασία ολοκληρώνεται με το όγδοο και το ένατο κεφάλαιο όπου παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της μελέτης και οι προτάσεις.

Να σημειωθεί ότι υπάρχει και παράρτημα, στο οποίο αναγράφεται ο οδηγός της συνέντευξης, και όλες οι συνεντεύξεις των υποκειμένων της έρευνας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΗΣΤΙΕΣ.....	1
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	2
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο</u>	
<u>ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΕΚ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ</u>	
<u>ΣΥΖΥΓΩΝ</u>	
1.1 ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.....	11
1.2 ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ	
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ.....	12
1.3 ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.....	14
1.3.1 Ψυχολογική Κακοποίηση.....	16
1.3.2 Σωματική κακοποίηση.....	17
1.3.3 Οι φυσικές βιαιοπραγίες.....	18
1.3.4 Η σεξουαλική βία.....	19
1.3.5 Η οικονομική και χρηματική πίεση.....	20
1.3.6 Η δολοφονία της συντρόφου.....	21
1.3.7 Οι συνέπειες της επαναλαμβανόμενης και παρατεταμένης βίας	
στις γυναίκες.....	22
1.3.8 Σωματικές συνέπειες της βίας κατά των γυναικών.....	23
1.4 ΠΡΟΦΙΛ ΘΥΓΗ.....	26
1.4.1 Προφίλ του ιστορικού βίας του δράστη κατά την παιδική –	
εφηβική του ηλικία.....	27
1.4.2 Τα ατομικά χαρακτηριστικά του δράστη	
κακοποίησης.....	28
1.5 ΠΡΟΦΙΛ ΘΥΜΑΤΟΣ.....	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗ ΣΥΖΥΓΟΚΤΟΝΙΑ

2.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ.....	33
2.1.1 Ψυχιατρικές θεωρίες.....	33
2.1.2 Συμπεριφοριστικές θεωρίες.....	33
2.1.3 Γνωστικές θεωρίες.....	34
2.1.4 Θεωρία της υποκουλτούρας της βίας.....	34
2.1.5 Φεμινιστικές προσεγγίσεις.....	34
2.1.6 Θεωρία της κοινωνικοποίησης των ρόλων των φύλων.....	35
2.1.7 Θεωρία της κοινωνικής μάθησης.....	35
2.1.8 Θεωρία των πόρων.....	35
2.1.9 Θεωρία της κοινωνικής συναλλαγής.....	36
2.1.10 Θεωρία των οικογενειακών συστημάτων.....	36
2.1.11 Θεωρία των συναισθηματικών δεσμών.....	37
2.1.12 Θεωρία της ανακολουθίας της κοινωνικής τάξης.....	37
2.2 Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ.....	38
2.2.1 Φάση της δημιουργίας έντασης.....	38
2.2.2 Φάση έντονης κακοποίησης.....	39
2.2.3 Φάση ηρεμίας και μετάνοιας.....	40
2.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗ ΣΥΖΥΓΟΚΤΟΝΙΑ.....	41
2.3.1 Παράγοντες που Επηρεάζουν σημαντικά την Άσκηση της Βίας.....	41
2.3.2 Πολιτισμικοί Παράγοντες.....	45
2.3.3 Πολιτισμικές αντιλήψεις για την Γυναίκα και Διαιώνιση Στερεοτύπων για τους Ρόλους των δύο Φύλων.....	47
2.3.4 Ρόλοι των Ανδρών και Γυναικών σύμφωνα με τις επικρατούσες Πολιτισμικές Αντιλήψεις.....	49
2.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ.....	52
2.4.1 Μυθολογία της Κακοποίησης.....	52

2.4.2 Κοινωνικές Αντιλήψεις που Συνδέονται με τους Ρόλους των δύο Φύλων.....	59
2.4.3 Η κατασκευή του «ανδρισμού» και της «θηλυκότητας».....	60
2.4.4 Σύγχρονες κοινωνικές τάσεις- το νέο περιεχόμενο των ρόλων των δυο φύλων.....	63
2.4.5 Οι Σχέσεις Σήμερα.....	65
2.5 ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ.....	67
2.5.1 Ψυχολογικά Χαρακτηριστικά Θυμάτων.....	68
2.5.2 Συμπτώματα Χρόνιας Θυματοποίησης.....	69
2.5.3 Ψυχοκοινωνικά Χαρακτηριστικά του Δράστη Κακοποίησης.....	70
2.5.4 Επιπλέον Χαρακτηριστικά που Παρουσιάζει ο Θύτης.....	70
2.5.5 Ψυχολογικοί Τύποι του Δράστη Ενδοοικογενειακής Βίας.....	71

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ/ΣΥΖΥΓΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	75
3.2 ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΑ.....	76
3.2.1 Η ιατρική- κλινική προσέγγιση του θύματος.....	80
3.3 Ο ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΥΝ ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΒΙΑΣ.....	84
3.4 ΤΑ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ.....	86
3.5 ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ.....	87

3.6 Η ΑΝΕΠΑΡΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.....	89
3.7 Η ΠΡΩΤΗ ΕΠΑΦΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ.....	90
3.8 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ.....	91
3.9 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ.....	92
3.10 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΜΗ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΣΤΗ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ.....	95
3.11 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ.....	97

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ/ΣΥΖΥΓΟΥ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	100
4.2 Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ/ΣΥΖΥΓΟΥ.....	101
4.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ/ΣΥΖΥΓΟΥ.....	102
4.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ: ΈΝΑ ΒΗΜΑ ΜΠΡΟΣΤΑ.....	105
4.5 ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗ/ΣΥΖΥΓΙΚΗ ΒΙΑ.....	107
4.6 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ/ΣΥΖΥΓΙΚΗΣ ΒΙΑΣ.....	110

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.....	114
5.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.....	114
5.3 ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	116
5.4 ΧΡΟΝΟΣ ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	116
5.5 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ.....	117
5.6 ΗΘΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.....	117
5.7 ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΤΥΧΙΩΝ.....	118
5.8 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ –ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	119

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

6.1 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.....	120
6.2 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ.....	120

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

7.1 ΓΝΩΣΗ ΒΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΕΣ/ΣΕΣ.....	123
7.2 ΤΟ ΖΕΥΓΑΡΙ ΚΑΙ ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΕΡΙΓΥΡΟ.....	125
7.3 ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ: ΙΔΙΩΤΙΚΗ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ;.....	126
7.4 ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ.....	128
7.5 ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΣΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ-ΘΥΜΑ.....	129
7.6 ΒΑΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΓΕΙΤΟΝΩΝ.....	131
7.7 ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ-ΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ.....	132

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	134
-------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	137
----------------	-----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	139
-------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	145
----------------	-----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

"Το Σάββατο 12/11/05 εξαφανίσθηκε από το σπίτι της στις Σέρρες η 44χρονη Π. Χ, νοσηλεύτρια και μητέρα δύο κοριτσιών 15 και 21 ετών. Ο σύζυγός της, Χημικός, καθηγητής σε δημόσιο σχολείο, ύστερα από δύο μέρες ομολόγησε ότι τη σκότωσε κτυπώντας την μέσα στο σπίτι τους και στη συνέχεια μετέφερε το πτώμα της και το πέταξε στον ποταμό Στρυμόνα.. Επί μέρες υποδείκνυε στις αστυνομικές αρχές διαφορετικά σημεία του ποταμού, με αποτέλεσμα το πτώμα να μη βρεθεί ποτέ.

Ο δράστης προφυλακίσθηκε, αλλά μετά από λίγους μήνες αφέθηκε ελεύθερος, για να «συμπαρασταθεί» στις κόρες του και την πεθερά του. Έκτοτε παρέμεινε ελεύθερος μέχρι τη δίκη του.

Κατά το προηγούμενο της δίκης διάστημα υπήρχε στις Σέρρες κλίμα αποσιώπησης του στυγερού εγκλήματος και εκφοβισμού όλων όσων τολμούσαν να καταγγείλουν το δράστη, να ζητήσουν την τιμωρία του και να υπερασπιστούν τη μνήμη του θύματος. Οι φίλες και συναδέλφισσες του θύματος δέχονταν συνεχώς απειλές από την οικογένεια του θύματος και την υπεράσπιση του δράστη το γνωστό ποινικολόγο Διαλυνά ότι θα τους ασκηθεί μήνυση αν συνεχίσουν να ανακινούν το ζήτημα και να διαμαρτύρονται, με το επιχείρημα ότι παραβιάζουν την γαλήνη της οικογένειας του θύματος (την ηλικιωμένη μητέρα της θανούσης και τις δύο κόρες). Είναι χαρακτηριστικό ότι όταν ο σύλλογος εργαζομένων του νοσοκομείου εξέφρασε την επιθυμία να κάνει ετήσιο μνημόσυνο για να τιμήσει τη μνήμη της Π. Χ., δέχθηκε εξώδικο και αναγκάσθηκε μέσα σε κλίμα τρομοκρατίας να το ματαιώσει.

Είναι αλήθεια ότι στην υπόθεση αυτή υπάρχει ένα επιπλέον σκοτεινό στοιχείο. Η στάση του, έτσι κι αλλιώς, πολύ μικρού στενού οικογενειακού περιβάλλοντος του θύματος. Η ηλικιωμένη μητέρα, για λόγους που αυτή γνωρίζει, συντάχθηκε εξ αρχής απολύτως με την πλευρά του δράστη, τον οποίο υπερασπιζόταν μέχρι υπερβολής, ακόμη και μέσα στο δικαστήριο, προκαλώντας την απορία των δικαστών και την δυσφορία των συναδέλφων του θύματος. Δεν όρισε πολιτική αγωγή, δεν υπήρχε δηλαδή κατηγορος από την πλευρά της οικογένειας του θύματος και ότι κατέθεσε η μητέρα της νεκρής

ήταν μόνον για να ελαφρύνει τη θέση του δολοφόνου της κόρης της. Εμείς μπορεί να μη γνωρίζουμε, δικαιούμαστε όμως να κάνουμε πολλές υποθέσεις και να λυπούμαστε πολύ, που η μνήμη του θύματος τιμήθηκε τόσο λίγο.

Η δίκη άρχισε στις 15 Φεβρουαρίου 2007 στα Γιαννιτσά και κράτησε δύο μέρες. Η κατηγορία ήταν φόνος εκ προμελέτης. Η δικαστική απόφαση εξωφρενική και πρωτοφανής στα ελληνικά δικαστικά χρονικά: **12 χρόνια και η έφεση να έχει ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**. Ένας ευυπόληπτος πολίτης των Σερρών δάσκαλος εφήβων δολοφονεί τη γυναίκα του και χωρίς ίχνος μεταμέλειας την μεταφέρει και την πετά σαν σκυλί στο Στρυμόνα, ομολογεί ότι το έκανε, και στην πράξη αθώνεται και κυκλοφορεί κανονικά στην πόλη του, κάνει μαθήματα σε παιδιά, κάθεται στις καφετέριες και παραμένει ο «στυλοβάτης» της οικογένειάς του.

Είμαστε βαθύτατα οργισμένες μ' αυτή τη δικαστική απόφαση. Ξέρουμε πολύ καλά πόσο εκφοβισμένες και απειλημένες από το δράστη και το δικηγόρο υπεράσπισης είναι οι φίλες και συναδέλφισσες του θύματος που αποπειράθηκαν να ζητήσουν απονομή δικαιοσύνης και τιμωρία του δολοφόνου. Γνωρίζουμε από τις μαρτυρίες των συναδελφισσών της ότι το θύμα ζούσε για χρόνια μία σχέση ψυχολογικής και σωματικής κακοποίησης από το σύζυγό της, τον κ. καθηγητή, ότι πήγαινε στη δουλειά της κτυπημένη και ταπεινωμένη, αλλά σιωπούσε, γιατί δεν ήθελε να τον εκθέσει, όπως κάνουν άλλωστε οι περισσότερες κακοποιημένες από το σύντροφό τους γυναίκες. Γνωρίζουμε ότι λίγο πριν τη δολοφονία της, σχεδίαζε να κάνει ασφαλιστικά μέτρα εναντίον του, πράγμα που κατατέθηκε και στο δικαστήριο και να ζητήσει διαζύγιο, αφού εντωμεταξύ είχε συνάψει σχέση με έναν άλλο άνθρωπο. Αυτή η πρόθεση του θύματος ήταν γνωστή στο δράστη και αντί αυτό να εκληφθεί ως τεκμήριο φόνου εκ προμελέτης, θεωρήθηκε, μαζί με τον ισχυρισμό του δράστη ότι ο φόνος έγινε πάνω σε διαπληκτισμό, ως τεκμήριο βρασμού ψυχής. Όσο για την απόρριψη του σώματος στον ποταμό, το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι έγινε εν συγχύσει, όπως βεβαίωσε μάρτυρας νευροχειρουργός!!!

Ωραιότατα! Δημιουργείται ένα εξαιρετικό δικαστικό προηγούμενο, φωτεινό παράδειγμα για κάθε επίδοξο συζυγοκτόνο και για κάθε μελλοντική δικαστική

απόφαση. Η συστηματική κακοποίηση της γυναίκας από το σύντροφό της κάποια στιγμή θα την οδηγήσει στην επιθυμία απομάκρυνσης από τη σχέση. Τότε ο σύντροφος επικαλούμενος τον βρασμό ψυχής λόγω της αβάσταχτης για αυτόν απόφασής της, θα έχει το κίνητρο να τη σκοτώσει. Στη συνέχεια, επικαλούμενος την απώλεια συνείδησης λόγω της ταραχής του, μπορεί άνετα να οργανώσει την εξαφάνιση του σώματός της, έτσι ώστε να μην γίνει ποτέ γνωστός ο τρόπος θανάτου. Κατόπιν μπορεί να ομολογήσει, και, με αρωγό την δικαιοσύνη και το νόμο, να καταδικαστεί με αναστολή και να κυκλοφορεί ελεύθερος. Αρκεί να μη δολοφονήσει και την επόμενη σύντροφό του!!!

Από τον Ιανουάριο του 2007 είναι σε ισχύ ο νέος νόμος για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, ο οποίος διαφημίζεται στα ΜΜΕ από την πολιτεία ως ένα νέο όπλο στα χέρια των γυναικών για να ξεφύγουν από μία σχέση κακοποίησης. Υποστηρίζει η πολιτεία ότι αυτός ο νόμος ενθαρρύνει τις γυναίκες να μην ανέχονται τη βία, να καταγγείλουν το βίαιο σύντροφο, να κάνουν ασφαλιστικά μέτρα, να τον απομακρύνουν από το σπίτι, να ζητήσουν διαζύγιο. Αυτά ακριβώς που σχεδίαζε να κάνει η 44χρονη νοσηλεύτρια Π. Χ. και για τα οποία τιμωρήθηκε με φόνο από το σύζυγό της και με προσβολή της μνήμης της από την ουσιαστικά απαλλακτική για το δράστη απόφαση της ελληνικής δικαιοσύνης..... <http://indy.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΕΚ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ ΣΥΖΥΓΩΝ

Όπως ήδη έχει αναφερθεί το φαινόμενο της συζυγοκτονίας αποτελεί την πιο ακραία μορφή κακοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό, παρακάτω δίνονται κάποιιοι ορισμοί της κακοποίησης ώστε να κατανοηθεί το φαινόμενο αυτό της βίας το οποίο πολλές φορές φτάνει στην ακραία αυτή μορφή της δολοφονίας της γυναίκας από τον σύζυγό της.

1.1 ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ:

Ο όρος κακοποίηση «κατά των γυναικών» περιλαμβάνει κάθε πράξη βίας που στηρίζεται στο φύλο και έχει ως αποτέλεσμα τη σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική βλάβη ή πόνο στις γυναίκες συμπεριλαμβανομένων των απειλών, τον εξαναγκασμό, την αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας ή ακόμα και τον θάνατο, είτε αυτό προκύπτει στη δημόσια είτε στην ιδιωτική ζωή. Η κακοποίηση των γυναικών είναι ένα ευρύτατα διαδεδομένο φαινόμενο σε όλες τις κοινωνίες και δεν είναι τυχαίο ότι περίπου το 95% της ενδοοικογενειακής βίας αφορά γυναίκες. Η κακοποιημένη γυναίκα είναι αυτή που υποβάλλεται συστηματικά σε βίαιη συμπεριφορά (σωματική, ψυχολογική ή και σεξουαλική) από το σύζυγό της, ο οποίος την εξαναγκάζει να κάνει ότι εκείνος θέλει ανεξάρτητα από τις δικές της επιθυμίες, τα δικαιώματα ή τα συμφέροντα.
(Σπανού, Κατσαργύρη, Γενική Γραμματεία Ισότητας 2005)

1.2 ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ:

Σε αυτή τη φάση θεωρήθηκε σημαντικό να μελετηθεί η έκταση του φαινομένου της βίας μέσα στον γάμο σε Ελλάδα και Εξωτερικό με σκοπό να δούμε γιατί τέτοιου είδους περιστατικά τα τελευταία χρόνια γνωρίζουν άνθηση ώστε μέσα από αυτό να περάσουμε στη μελέτη του φαινομένου της συζυγοκτονίας με απτά μετρήσιμα στοιχεία.

Η συζυγική βία είναι η σεξουαλική, οικονομική και ψυχολογική βία που ασκούν οι σύζυγοι/σύντροφοι απέναντι στις συζύγους/συντρόφισσες τους και αποτελεί την πιο συνηθισμένη μορφή βίας κατά των γυναικών, που πολλές φορές μπορεί να έχει ως αντίκτυπο και την ίδια τους τη ζωή. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση μια στις πέντε γυναίκες υπήρξε θύμα ξυλοδαρμού τουλάχιστον μια φορά στη ζωή της από τον νυν ή τον πρώην άντρα/σύντροφο της και, αν συνυπολογιστούν όλες οι μορφές βίας, ο αριθμός φτάνει τις μια στις δυο γυναίκες. Επίσης, μια στις δυο γυναίκες που δολοφονούνται κάθε χρόνο είναι θύμα του νυν ή του πρώην άντρα/συντρόφου της (στη Γαλλία δολοφονείται μια γυναίκα κάθε τρεις ημέρες και στην Ισπανία μόνο το 2006 δολοφονήθηκαν 76 γυναίκες. (Στρατηγάκη Μ., 2006)

Στην Ελλάδα το ποσοστό εμφάνισης κρουσμάτων ενδοοικογενειακής βίας ανέρχεται στο (31%), ωστόσο η πραγματική ένταση του προβλήματος είναι αδύνατο να εκτιμηθεί εξαιτίας του άδηλου αριθμού κακοποιήσεων. (Μηλιώνη, Φ., 2001)

Σύμφωνα με την πρώτη επιδημιολογική έρευνα, μπορεί η συντριπτική πλειονότητα των γυναικών (91,3%), που έγινε στην Ελλάδα (σε δείγμα 1200 γυναικών ηλικίας (18-60 χρονών), να μη χαρακτηρίζει βίαιη την συμπεριφορά του συζύγου/ συντρόφου τους – μόνο το (8,8%) τη θεωρεί βίαιη - ωστόσο υφίστανται μορφές βίας τις οποίες δεν αναγνωρίζει ως βίαιη συμπεριφορά. Οι (56%) από αυτές παραδέχονται ότι υφίστανται καταχρηστικές συμπεριφορές που αφορούν λεκτική ή ψυχολογική βία (προσβολές, βρισιές, περιορισμούς ή απομόνωση, απειλές).

Σε ένα ποσοστό (3,6%) οι γυναίκες δηλώνουν ότι ο σύζυγος/ σύντροφός τους, τους ασκεί σωματική βία αλλά μόνο το (37,1%) αναγνωρίζουν ότι αυτό αποτελεί βίαιη συμπεριφορά σε βάρος τους. Σε ποσοστό (3,5%) παραδέχονται ότι εξαναγκάζονται σε σεξουαλική επαφή αλλά μόνο το (29,5%) εξ αυτών τη θεωρούν σεξουαλική κακοποίηση. (Αρτινοπούλου, Β., Φαρσεδάκης, Ι., 2003)

Στις Η.Π.Α. η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί την πρώτη αιτία των σωματικών βλαβών που υφίστανται οι γυναίκες μεταξύ 15 και 44 ετών. Οι γυναίκες που αποφασίζουν, τελικά, να καταγγείλουν την κακοποίησή τους, έχουν ήδη υποστεί 35 επιθέσεις κατά μέσο όρο. Επίσης μία γυναίκα ξυλοκοπείται, από το σύζυγο ή το σύντροφό της, κάθε 15 δευτερόλεπτα ενώ κάθε 90 δευτερόλεπτα μία γυναίκα βιάζεται. Στην ίδια χώρα κάθε μέρα δολοφονούνται περισσότερες από τρεις γυναίκες από τον σύζυγο ή τον ερωτικό τους σύντροφο. Σύμφωνα με το FBI ο αριθμός αυτών των γυναικών ανέρχεται σε 1.400 περίπου. Οι γυναίκες που δολοφονήθηκαν από στενούς συγγενείς ή ερωτικούς συντρόφους είναι περισσότερες από τους στρατιώτες που σκοτώθηκαν στο Βιετνάμ. Υπάρχουν τρεις φορές περισσότερα στις Η.Π.Α. καταφύγια ζώων από ότι για κακοποιημένες γυναίκες και παιδιά. (Μαγγανάς, Αντ., 1999)

Παγκόσμια, μία στις τρεις γυναίκες έχει ξυλοκοπηθεί, εξαναγκαστεί να κάνει σεξ ή κακοποιηθεί με άλλο τρόπο κατά τη διάρκεια της ζωής της, με συνηθέστερο δράστη μέλος της οικογένειας ή γνωστό της. Μία στις πέντε γυναίκες θα πέσει θέμα βιασμού ή απόπειρας βιασμού στη διάρκεια της ζωής της. «Η συζυγική ανθρωποκτονία συμμετέχει στο σύνδρομο της κακοποιημένης γυναίκας. Οι Daly και Wilson, πιστεύουν ότι, ο φόνος μιας γυναίκας από τον σύζυγό της εγγράφεται στην δυναμική της μη θανατηφόρας συζυγικής βίας. Ο συζυγοκτόνος φαίνεται να είναι η κορυφή του παγόβουνου, το οποίο αποτελεί την συνισταμένη όλων των συνιστωσών μορφών βίας στα πλαίσια μιας σχέσης».(Maurice C., 2004)

1.3 ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ:

Στο σημείο αυτό μελετούνται οι μορφές κακοποίησης που υπόκεινται η γυναίκα πριν ακόμη φτάσουμε στο σημείο να γίνεται λόγος για συζυγοκτονία. Ποιες μορφές βίας βίωσε η γυναίκα και σε ποιο επίπεδο την επηρέασαν, ώστε μετά να διερευνηθεί το πώς αυτές οι μορφές βίας δεν έγιναν λόγος να αναφερθούν τόσο από τη γυναίκα όσο όμως και από τον περίγυρό της, με σκοπό την βοήθειά της. Η ενδοοικογενειακή βία μπορεί να λάβει πολλές μορφές. Οι κύριες κατηγορίες συνήθως θεωρούνται η σωματική, η σεξουαλική και η ψυχολογική. Συνήθως η γυναίκα και τα παιδιά αποτελούν τους δέκτες βίαιων ενεργειών. Γενικότερα υπάρχουν ατελείωτες διαφοροποιήσεις σε κάθε κατηγορία.

Οι διάφορες μορφές βίας παρουσιάζουν όμως τα ακόλουθα κοινά στοιχεία:

- Οι επανειλημμένες σωματικές ή σεξουαλικές επιθέσεις έχουν συναισθηματικές και ψυχολογικές συνέπειες.
- Η ψυχολογική βία καταλήγει σε σωματική φθορά.
- Σπάνια μια μορφή βίας λαμβάνει χώρα ανεξάρτητα, χωρίς την ταυτόχρονη εκδήλωση και μιας άλλης μορφής.
- Η βία δεν περιορίζεται ποτέ σε ένα περιστατικό, και γίνεται πιο συχνή και πιο σοβαρή κάθε φορά.
- Η βία μπορεί να συνεχίζεται για πολλά χρόνια (έχουν καταγραφεί περιστατικά με 30 ή 40 χρόνια ενδοοικογενειακά).

<http://e-therapy.gr>

Η βία να λαμβάνει συχνά τις ακόλουθες εκφράσεις:

- Απειλές
- Εκφοβισμοί
- Χειριστικές συμπεριφορές
- Απομόνωση
- Το να αφήνεται μια γυναίκα χωρίς λεφτά.
- Το να αφήνεται μια γυναίκα κλειδωμένη.
- Το να αφήνεται μια γυναίκα χωρίς φαγητό.
- Το να χρησιμοποιούνται (και να κακοποιούνται) τα παιδιά με διάφορους τρόπους με στόχο τον εκφοβισμό ή υποταγή της γυναίκας.
- Συστηματική κριτική με ή χωρίς εξευτελιστικά σχόλια.

<http://e-therapy.gr>

1.3.1 Ψυχολογική Κακοποίηση:

Κυμαίνεται από ταπείνωση έως σοβαρή ψυχολογική βλάβη και έκπτωση του θύματος στην κοινωνική του λειτουργικότητα. Η ψυχολογική βία μπορεί να χωριστεί σε 4 είδη:

α) **Λεκτική:** η οποία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ψυχολογική εμπειριέχει ένα ευρύ φάσμα συμπεριφορών που κινούνται από φωνές, ύβρεις, προσβολές, απειλές έως λεκτικό εξευτελισμό και λεκτική τρομοκράτηση του θύματος.

β) **Οικονομική:** δηλαδή η πλήρης οικονομική εξάρτηση του θύματος από το θύτη. Ο θύτης δεν επιτρέπει στο θύμα να έχει τα δικά του χρήματα. Του παίρνει ακόμα και αυτά που κερδίζει από την εργασία του. Το θύμα πρέπει να ζητάει χρήματα για προσωπικές του ανάγκες όπως φάρμακα, εισιτήρια και έξοδα του σπιτιού.

γ) **Κοινωνική:** που στοχεύει στην απομόνωση και στον έλεγχο του θύματος. Ο θύτης απαγορεύει στο θύμα να έχει οποιαδήποτε σχέση με συγγενείς, φίλους ή γείτονες. Πολλές φορές απαγορεύει στο θύμα ακόμα και να εργάζεται.

δ) **Εξαναγκασμός:** Είναι δυνατόν να περιλαμβάνει την υποχρέωση του θύματος να έρθει σε σεξουαλική πράξη με το δράστη παρά τη θέλησή του, ενώ η παραμέληση αφορά την στέρηση βασικών και θεμελιωδών δικαιωμάτων του θύματος (στέρηση ελευθερίας, έλλειψη φροντίδας για τις συναισθηματικές ανάγκες του θύματος, αποστέρηση της ιατρικής φροντίδας, αποστέρηση της εκπαίδευσης).

(Αρτινοπούλου, Β., Φαρσεδάκης, Ι., 2003)

1.3.2 Σωματική κακοποίηση:

Ένα «βίαιο συμβάν» μπορεί να ξεκινά από μια διαφωνία, και να διαρκεί πέντε λεπτά ή και λιγότερο. Οι άνδρες μπορεί συχνά να προκαλούν τις διαφωνίες ως αφορμή για τη βία. Οι ιδιαίζουσες αιτίες των διαφωνιών, μερικές από τις οποίες μπορεί να φαίνονται ασήμαντες στους άλλους, αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου πλαισίου λανθάνουσας εχθρότητας. Τα όσα προηγούνται ενός βίαιου επεισοδίου μπορούν να γίνουν κατανοητά μόνο αν τα εντάξει κανείς σε ένα πλαίσιο εξουσίας και ιεραρχίας. Πολύ σημαντικό δε, είναι να ληφθούν υπόψη οι ευρύτερες προσδοκίες των ανδρών και των γυναικών που ζουν μέσα σε βίαιες σχέσεις. Αυτές οι διαμάχες είναι ασήμαντες μόνο όταν κάποιος ξεετάζει και λαμβάνει υπόψη την επιφανειακή τους εικόνα. Ο συγκεκριμένος παράγοντας ή άλλοι παράγοντες που προηγούνται της βίας μπορεί να φαίνονται ασήμαντοι και η βίαιη συνέπεια εντελώς άσχετη με τη διαμάχη που προηγήθηκε, όταν αναλύονται χωρίς να ληφθεί υπόψη η υπάρχουσα σχέση.

<http://e-therapy.gr>

Συνήθεις συμπεριφορές σωματικής βίας από άνδρα σε γυναίκα εκδηλώνονται με τράβηγμα, τσίμπημα, σπρώξιμο, χαστούκια, χτυπήματα με τα χέρια ή άλλα αντικείμενα, τράβηγμα μαλλιών, δάγκωμα, στρίψιμο χεριού, κλωτσιές, μπουινές, μαχαίρωμα ή πυροβολισμός. Ακόμα και η απειλή του να επιχειρηθούν τα παραπάνω, αποτελεί σωματική βία. Στη σωματική βία επίσης περιλαμβάνεται η περίπτωση της στέρησης / απαγόρευσης πρόσβασης σε ιατρικές εγκαταστάσεις για θέματα υγείας (π.χ. φάρμακα, επίσκεψη σε γιατρό, αναπηρική καρέκλα, στέρηση τροφής- ύπνου-βοήθειας) καθώς και η αναγκαστική χορήγηση στο θύμα αλκοόλ ή ναρκωτικών. (Πηλαβάκη Α., 2008)

1.3.3 Οι φυσικές βιαιοπραγίες:

Η φυσική βία εμφανίζεται μόνο όταν η γυναίκα αντιστέκεται στην ψυχολογική βία. Ο άντρας δεν έχει καταφέρει να ελέγξει επαρκώς μια σύντροφο υπερβολικά ανεξάρτητη. Η φυσική βιαιοπραγία είναι εκείνη που δεν αφήνει ορατά ίχνη, θεωρείται ως βία από την ίδια τη γυναίκα και από το εξωτερικό περιβάλλον. Οι πράξεις φυσικής βίας μπορεί να συμβαίνουν μόνο μια φορά ή να επαναλαμβάνονται, αλλά όταν δεν καταγγέλλονται, πάντοτε κλιμακώνονται σε ένταση και συχνότητα. Η φυσική βία περιλαμβάνει μια γκάμα κακώσεων που μπορούν να φτάσουν και στην ανθρωποκτονία: σφιξίματα, χαστούκια, γροθιές, κλοτσιές, απόπειρες στραγγαλισμού, δαγκώματα, καψίματα, στρίψιμο χεριών, βιαιοπραγία με αιχμηρό όργανο ή με όπλο. Πολλά από αυτά τα χτυπήματα έχουν στόχο την κοιλιά όταν η γυναίκα εγκυμονεί, σαν να θέλει ο άντρας να πλήξει την ικανότητα της για αναπαραγωγή, ή το πρόσωπο και τα μάτια, σαν να θέλει να εκμηδενίσει το βλέμμα που μπορεί να κρίνει και να καταστρέψει την σκέψη. Με τα χτυπήματα η πρόθεση είναι να σημαδευτεί το κορμί, να διαρραγεί το σωματικό περίβλημα της γυναίκας, με σκοπό να γκρεμιστεί και το τελευταίο φράγμα αντίστασης, για να την κατέχει ολοκληρωτικά. Όλες οι μελέτες δείχνουν ότι στις γυναίκες που υφίστανται βία είτε φυσική είτε ψυχολογική, η κατάσταση της υγείας τους είναι εμφανώς χειρότερη από των υπόλοιπων γυναικών και καταφεύγουν τις περισσότερες φορές στην χρήση ψυχοφαρμάκων. (Λυκούδης Μ., 2005)

1.3.4 Η σεξουαλική βία:

Είναι η συχνότερη μορφή βίας για την οποία οι γυναίκες δυσκολεύονται περισσότερο να μιλήσουν. Η σεξουαλική βία περιλαμβάνει ένα ευρύτατο φάσμα που από την σεξουαλική παρενόχληση φτάνει μέχρι τη σεξουαλική εκμετάλλευση, περνώντας από το συζυγικό βιασμό.

Μπορεί να είναι ο εξαναγκασμός σε επικίνδυνες ή εξευτελιστικές σεξουαλικές δραστηριότητες και σε δυσάρεστες σκηνοθεσίες, τις περισσότερες φορές όμως πρόκειται απλώς σε εξαναγκασμό μιας μη επιθυμητής σεξουαλικής σχέσης, είτε με την υποβολή είτε με την απειλή. Η σεξουαλική βία μπορεί να είναι η αιτία πολλαπλών τραυματισμών η μετάδοσης σεξουαλικών νοσημάτων. Μια αναγκαστική σεξουαλική σχέση συχνά αποσιωπάται γιατί αποτελεί μέρος του συζυγικού καθήκοντος, το οποίο ακόμη και σήμερα θεωρείται δικαίωμα του άντρα και υποχρέωση της γυναίκας. Η σεξουαλική βία έχει δύο τρόπους εκδήλωσης, μέσω της ταπείνωσης και της αυταρχικότητας.

(Λυκούδης Μ., 2005)

Η βία και η κτηνωδία στις σεξουαλικές σχέσεις ανάμεσα σε ζευγάρια που συγκρούονται φαίνεται πως κλιμακώνονται με το πέρασμα του χρόνου. Καθώς ο συζυγικός βιασμός γίνεται όλο και πιο συχνός, οι τρυφερές σεξουαλικές σχέσεις γίνονται και πιο σπάνιες. Όταν η κτηνωδία φτάνει σε μεγάλη ένταση, σε άλλους τομείς των συζυγικών σχέσεων, φαίνεται πως απαιτούνται περισσότερο καταναγκαστικές τεχνικές για να υπάρξει σεξ. Η έννοια του συζυγικού βιασμού δεν γίνεται αποδεκτή από τη νομοθεσία των περισσότερων Πολιτειών, μολονότι οι περισσότερες παντρεμένες γυναίκες μπορούν να περιγράψουν στιγμές όπου τέτοιος βιασμός έχει συμβεί. Οι περισσότεροι άντρες αισθάνονται ότι η σεξουαλική διαθεσιμότητα των γυναικών τους είναι εγγυημένη από τη σύμβαση του γάμου. Επίσης, οι γυναίκες που συζούν με άντρες βρίσκονται κάτω από την ίδια πλάνη, ότι η σεξουαλικότητά τους ανταλλάσσεται με την οικονομική υποστήριξη. Μοιάζει φανερό ότι οι σεξουαλικές επιθέσεις συμβαίνουν και μέσα και έξω από τη συζυγική νομιμότητα. (Walker L., 1989)

1.3.5 Η οικονομική και χρηματική πίεση:

Η οικονομική πίεση είναι μια ιδιαίτερη μορφή ψυχολογικής βίας που εμποδίζει τις γυναίκες να βγουν από την αλλοτριωτική σχέση, γιατί έχουν την ίδια δυσκολία να αφήσουν τον σύντροφό τους όταν βγάζουν έντιμα το ψωμί τους ή ακόμη όταν η υλική εξάρτηση αντιστρέφεται. Ο φόβος των οικονομικών δυσχερειών εμποδίζει τις γυναίκες να εγκαταλείψουν ένα βίαιο σύντροφο. Φοβούνται μη μείνουν χωρίς χρήματα, μήπως δεν βρουν δουλειά ή κατοικία. Η οικονομική πίεση ασκείται διαφορετικά ανάλογα με το περιβάλλον, αλλά σε κάθε περίπτωση πρόκειται για αφαίρεση από την γυναίκα της αυτονομίας της, με σκοπό να οδηγηθεί σε μια κατάσταση όπου αν εκδηλώσει την επιθυμία χωρισμού, να μην έχει το περιθώριο κινήσεων. (Λυκούδης Μ., 2005)

Η οικονομική αποστέρηση είναι μια μορφή ελέγχου, της οποίας η φύση μπορεί να είναι είτε ψυχολογική είτε σωματική. Οι περισσότεροι γνωρίζουν πώς αισθάνεται κανείς όταν δεν μπορεί να αποκτήσει κάτι γιατί δεν έχει τα απαιτούμενα χρήματα. Αυτή η αποστέρηση είναι ιδιαίτερα οδυνηρή για τις γυναίκες που ασχολούνται μόνο με τα οικιακά και δεν έχουν δικά τους έσοδα. Αυτές οι γυναίκες ξέρουν πως τα χρήματα που παίρνουν εξαρτώνται από τα έσοδα των αντρών τους. Γκόμα κι όταν οι γυναίκες έχουν δικά τους έσοδα, τα χρήματά τους δεν ξοδεύονται για τις ίδιες, αλλά για την οικογένειά τους. Συχνά, η χρήση των οικονομικών ως εργαλείου καταπίεσης έχει ως αποτέλεσμα την άρνηση των βασικών αναγκών. Οι άντρες θυμώνουν με τις γυναίκες τους και αρνούνται να δώσουν χρήματα για το νοίκι ή για φάρμακα. (Walker L., 1989)

Οι δράστες κάνουν ή προσπαθούν να κάνουν το θύμα οικονομικά εξαρτημένο αναλαμβάνοντας τον έλεγχο όλων των χρημάτων του νοικοκυριού και της προσωπικής περιουσίας του θύματος, απαγορεύοντας στο θύμα να εμπλακεί σε οποιαδήποτε δραστηριότητα εκτός σπιτιού (σπουδές, εργασία), ζητούν λεπτομερή περιγραφή των χρημάτων που ξοδεύτηκαν στο σπίτι και συνήθως κατηγορούν το θύμα για κακή διαχείριση ακόμα κι αν ξόδεψε τα

χρήματα για πραγματικά απαραίτητα πράγματα (π.χ. τρόφιμα).

www.sapphogr.net

Ο φόβος των γυναικών να μην έχουν χρήματα για τις στοιχειώδεις ανάγκες της ζωής προκαλεί αυτό το είδος της ψυχολογικής κακοποίησης. Συχνά, γυναίκες διηγούνται ιστορίες για αποστέρηση των παιδιών τους από ρούχα, ιατρική παρακολούθηση και φαγητό, προκειμένου να ευχαριστήσουν τους δράστες και να αποφύγουν μια κακοποίηση. Η χρήση του χρήματος στις σχέσεις του ζευγαριού μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους, που συχνά είναι καταναγκαστικοί. Η οικονομική αποστέρηση καταλήγει να γίνεται καταναγκαστική τεχνική συνήθως όταν οι γυναίκες προσπαθούν να κατακτήσουν ή να διατηρήσουν την οικονομική τους ελευθερία. Οι οικονομικές σχέσεις ανάμεσα στις γυναίκες και τους άντρες πρέπει να είναι σχέσεις ισότητας και όχι σχέσεις υπεροχής και ελέγχου. Τα μέλη του ζευγαριού πρέπει να συμβάλουν στις αποφάσεις που έχουν σχέση με την οικονομική διαχείριση. (Walker L., 1989)

1.3.6 Η δολοφονία της συντρόφου:

Η συζυγική βία είναι μια από τις βασικές αιτίες της θνησιμότητας των γυναικών. Σύμφωνα με το Υπουργείο Εσωτερικών στη Γαλλία κάθε δεκαπέντε μέρες πεθαίνουν τρεις γυναίκες από συζυγική κακοποίηση. Στις Ηνωμένες Πολιτείες το 71% των γυναικών που δολοφονούνται σκοτώνονται από το σύντροφο ή τον πρώην σύντροφο τους και στα δύο τρίτα των περιπτώσεων έχουν προηγηθεί του θανάτου σοβαρές σωματικές κακώσεις. Ο φόνος της συντρόφου μπορεί να είναι μια παρορμητική πράξη που εκτελείται σε ένα φόντο επαναλαμβανόμενων βιαιοτήτων και ζήλιας. Σε αυτή την περίπτωση η κατάρρευση της σχέσης επιτείνεται τόσο πολύ, ώστε ο βίαιος σύντροφος να μην υποφέρει πια τον άλλο. Αρκεί ακόμη και ένα ασήμαντο επεισόδιο για να προκαλέσει το δράμα. (Λυκούδης Μ., 2005)

1.3.7 Οι συνέπειες της επαναλαμβανόμενης και παρατεταμένης βίας στις γυναίκες:

Στο σημείο αυτό είναι χρήσιμο να διερευνηθούν οι συνέπειες που ακολουθούν τις βίαιες πράξεις των συζύγων προς τις συζύγους τους. Ακριβώς επειδή η κακοποίηση των γυναικών είναι πολύ διαδεδομένο πρόβλημα το οποίο φτάνει μέχρι και στον φόνο, είναι χρήσιμο να διερευνηθεί ποια ήταν η συμπεριφορά και η συναισθηματική κατάσταση στην οποία βρίσκονταν η γυναίκα η οποία κακοποιούνταν πριν φτάσει να δολοφονηθεί. Τι αντίκτυπο είχε η πράξη αυτή, στην οποία υπόκειντο ,τόσο συναισθηματικά τόσο όμως και πως η εικόνα της αυτή βιώνονταν από τον περίγυρο.

Οι γυναίκες που συμβιώνουν με ένα επιθετικό σύντροφο γνωρίζουν ότι όταν γυρίσει από τη νυχτερινή του έξοδο θα τις χτυπήσει ή θα τις βιάσει ή και τα δύο. Σχεδόν όσο αρνητική είναι η βεβαιότητα της κακοποίησης, άλλο τόσο είναι και η αβεβαιότητα, το να μην ξέρουν, δηλαδή, πότε θα συμβεί το επόμενο χτύπημα ή ποιες από τις πράξεις τους θα χρησιμοποιηθούν σαν δικαιολογία γι' αυτό. Οι γυναίκες πρέπει να είναι συνέχεια σε επιφυλακή για ότι λένε ή κάνουν, γνωρίζοντας πως κάθε ενέργεια τους μπορεί να εκληφθεί λανθασμένα από τον σύντροφο τους. Η απομόνωση, η έλλειψη προσωπικών επαφών με τους φίλους και την οικογένεια, δημιουργεί μεγαλύτερο άγχος. Πολύ συχνά η απομόνωση επιβάλλεται από τον σύντροφο, που μπορεί συχνά να κατάσχει ή να καταστρέφει ακόμη και τα ρούχα της γυναίκας. Η γυναίκα περιορίζεται με βία και απειλές, και αποκλείεται η πρόσβαση της σε βοήθεια ή ακόμη και ιατρική φροντίδα. Μερικές φορές επιβάλλει η ίδια απομόνωση στον εαυτό της, εξαιτίας της ντροπής και της απροθυμίας να αποκαλύψει αυτό που συμβαίνει. Η βία και η διαρκής κριτική οδηγούν σε απώλεια του αυτοσεβασμού και της αυτοπεποίθησης. Αν μια γυναίκα ακούει συνέχεια ότι είναι ανάξια, μπορεί να το πιστέψει και να αρχίσει να κατηγορεί τον εαυτό της για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται. Μακροπρόθεσμα, αρχίζει να πιστεύει ότι είναι τελείως ανίκανη για οποιαδήποτε αντίδραση και έτσι συνηθίζει σε μια

κατάσταση παθητικής αντιμετώπισης και ένα αίσθημα πλήρους αδυναμίας. Αποκτά, όπως αναφέρεται στη διεθνή βιβλιογραφία, το σύνδρομο της «μαθημένης ανικανότητας». Παραδόξως, η κακοποιημένη γυναίκα μπορεί να νιώθει ένοχη. Αυτό είναι μόνο μία από τις συνέπειες που έχει στη συναισθηματική υγεία και σταθερότητα της γυναίκας η άδικη ευθύνη που συχνά της αποδίδεται για έναν αποτυχημένο γάμο ή σχέση. Αυτοκτονία ή απόπειρα αυτοκτονίας, ή τουλάχιστον σκέψεις για αυτοκτονία, αναφέρονται επίσης σε έναν αριθμό. Η πιο ακραία εκδήλωση της γυναικείας αυτοκατηγορίας και εσωτερικής σύγκρουσης, είναι η τάση για αυτοκαταστροφή. Αυτό που αποτρέπει τις γυναίκες από το να αυτοκτονήσουν, είναι τα παιδιά τους. Η παρουσία των παιδιών σε μια βίαιη σχέση δημιουργεί περισσότερο άγχος στη γυναίκα, που μπορεί να φοβάται για την ασφάλεια της. <http://e-therapy.gr>

1.3.8 Σωματικές συνέπειες της βίας κατά των γυναικών:

Θέλοντας να δοθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα για τις συνέπειες που υφίστανται οι κακοποιημένες γυναίκες από τον σύντροφο τους, επιλέχθηκε η εστίαση στις σωματικές συνέπειες γιατί αυτές είναι οι πιο άμεσα αναγνωρίσιμες από το σύστημα περίθαλψης.

Οι σωματικές συνέπειες της βίας συμπεριλαμβάνουν:

- σωματικοί τραυματισμοί
- ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη
- σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα
- ευπάθεια στις ασθένειες
- κατάχρηση αλκοόλ και ναρκωτικών
- επιβλαβείς συμπεριφορές βάρους

Αναλυτικότερα:

- Σωματικοί τραυματισμοί

Οι σωματικοί τραυματισμοί περιλαμβάνουν ένα ευρύ πεδίο, το οποίο περιέχει εκδορές, γρατζουνιές, μώλωπες, και μπορούν να καταλήξουν και σε δολοφονία. Τα πιο συνηθισμένα τραύματα είναι οι εκδορές, οι γρατζουνιές και τα στραμπουλήγματα. Τα πιο συχνά τραύματα είναι το στραμπούλημα και στη συνέχεια ακολουθούν οι θλάσεις και οι κακώσεις μυών. (Πενταράκη Μ., 2003)

- Ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη

Ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες συμβαίνουν πολύ συχνά σε σχέσεις βίας και αυτό γιατί οι κακοποιημένες γυναίκες δεν τολμούν, βέβαια, να ζητήσουν τη χρήση προφυλακτικού ή όχι. Με βάση πορίσματα προερχόμενα από την Ελλάδα υπάρχουν ενδείξεις ότι η ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη μπορεί να είναι πιθανή συνέπεια σε μια σχέση, αφού ένα ποσοστό 5,2% των εφήβων κοριτσιών δήλωσαν ότι το αγόρι τους αρνήθηκε να χρησιμοποιήσει προφυλακτικό εάν και του ζητήθηκε. Αυτά τα αποτελέσματα σε συνδυασμό με την έμμεση επιβολή που επικρατεί σε σχέσεις σωματικής ή ψυχολογικής βίας πρέπει να ληφθούν υπόψη σε οποιοδήποτε πρόγραμμα αγωγής υγείας που σχετίζεται με θέματα σεξουαλικής αγωγής. (Πενταράκη Μ., 2003)

- Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα

Όπως είναι φυσικό, όταν οι έφηβες δεν μπορούν να διαπραγματευτούν τη χρήση προφυλακτικού, τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα αποτελούν μία πραγματικότητα που μπορεί να έχει και θανατηφόρες συνέπειες όπως στις περιπτώσεις της μετάδοσης του ιού του AIDS. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας έχει δημοσιεύσει πολυάριθμες εκθέσεις, που εφιστούν την προσοχή στη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην βία και στην εξάπλωση του ιού του AIDS, ιδιαίτερα στις χώρες της υποσαχάριας Αφρικής. (Πενταράκη Μ., 2003)

- Ευπάθεια στις ασθένειες

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, οι γυναίκες που έχουν υποστεί βία, συγκριτικά με τις γυναίκες που δεν έχουν υποστεί, αντιμετωπίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό σοβαρά προβλήματα υγείας. Υποστηρίζεται ότι αυτή η προδιάθεση σε προβλήματα υγείας ίσως οφείλεται στο εξασθενημένο ανοσοποιητικό σύστημα, εξαιτίας αγχωτικών καταστάσεων. Η άσκηση ψυχολογικής βίας εναντίον γυναικών σχετίζεται με ένα σύνολο από σωματικές ασθένειες όπως κάποιο είδος αναπηρίας που εμποδίζει τη γυναίκα από το να δουλέψει, αρθριτικά, χρόνιο πόνο, ημικρανίες και άλλου τύπου πονοκεφάλους, βραδυγλωσσία, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, χρόνια νεφρική ανεπάρκεια, έλκος στομάχου, σπαστική κολίτιδα, δυσπεψία, διάρροια ή δυσκοιλιότητα. (Πενταράκη Μ., 2003)

- Κατάχρηση αλκοόλ και ναρκωτικών

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι γυναίκες που κακοποιούνται αυξάνουν σημαντικά το κάπνισμα καθώς και τη χρήση αλκοόλ και εξαρτησιογόνων ουσιών σε σχέση με τις γυναίκες που δεν έχουν τέτοιες εμπειρίες. Έρευνες που έχουν γίνει σε τοξικομανείς γυναίκες (έφηβες και ενήλικες) έχουν βρει ότι το ποσοστό των τοξικομανών γυναικών που υφίσταται ή έχει υποστεί βία είναι πολύ μεγαλύτερο από ότι το ποσοστό που ισχύει για τον γενικό πληθυσμό. (Πενταράκη Μ., 2003)

- Επιβλαβείς συμπεριφορές ελέγχου βάρους

Μέσα από έρευνες, έφηβες που υφίστανται βία προβαίνουν συχνότερα σε επιβλαβείς συμπεριφορές όπως η χρήση χαπιών απώλειας βάρους, η χρήση διουρητικών και ο εξαναγκαστικός εμετός. Επίσης οι έφηβες που έχουν υποστεί σεξουαλική βία αντιμετωπίζουν συχνότερα ανωμαλίες στις διατροφικές τους συνήθειες. (Πενταράκη Μ., 2003)

1.4 ΠΡΟΦΙΛ ΘΥΤΗ:

Οι δράστες της κακοποίησης, παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά. Συμπεριφορές που φαίνονται πολλές φορές δυσλειτουργικές(είτε προς το θετικό, φαινομενικά άκρο, είτε προς το αρνητικό) θα μπορούσαν να εντοπιστούν και να μην αποτελούν αιτία θανάτου για πολλές γυναίκες πάνω στη γη.

Η δημόσια με την ιδιωτική εικόνα του δράστη μπορεί να διαφέρουν κατά πολύ. Δημοσίως μπορεί να παρουσιάζει την εικόνα καλοσυνάτου και αγαπητού συζύγου και παράλληλα να κακοποιεί συνεχώς πίσω από κλειστές πόρτες, αυτό που ονομάζουμε διπλή προσωπικότητα.

Τα τυπικά χαρακτηριστικά ενός άνδρα που κακοποιεί είναι τα εξής:

- Οι περισσότεροι αντιμετωπίζουν με παραδοσιακό τρόπο τα στερεότυπα των ρόλων των δύο φύλων ενώ ταυτόχρονα ζηλεύουν παθολογικά. Η χρήση βίας εναντίον της αδύναμης γυναίκας τους παρέχει ικανοποίηση εν είδη αντικατάσταση και αναπλήρωσης για το οποιοδήποτε αίσθημα αδυναμίας άσκησης ελέγχου που βιώνουν σε άλλους τομείς της ζωής τους. Εντούτοις έχουν μικρή αυτοεκτίμηση και έχουν έντονη την επιθυμία αναγνώρισης και επιβεβαίωσης του εαυτού τους. (Αρτινοπούλου, Β., Φαρσεδάκης, Ι., 2003)
- Παρουσιάζουν έντονες επιδράσεις στρες και συνήθως κατηγορούν τους άλλους για τις πράξεις τους, ενώ έχουν έντονα βίαια παιδικά βιώματα. Όλοι πιστεύουν τους μύθους σχετικά με την κακοποίηση ενώ χρησιμοποιούν το sex σαν μια βίαιη πράξη για να αυξήσουν την αυτοεκτίμησή τους. (Walker L., 1989)
- Υποστηρίζεται μάλιστα ότι οι ίδιοι αναπτύσσουν υπερβολικά εξαρτημένες σχέσεις με τους άλλους. Οι άνδρες που ασκούν βία είναι συχνά αμφιθυμικοί και ταυτόχρονα επιθυμούν και φοβούνται τη συναισθηματική αλληλεγγύη, βιώνουν έντονες ματαιώσεις και άγχος σχετικά με την αυτονομία της τελευταίας.
(Αρτινοπούλου, Β., Φαρσεδάκης, Ι., 2003)

1.4.1 Προφίλ του ιστορικού βίας του δράστη κατά την παιδική – εφηβική του ηλικία:

Πολλοί δράστες κακοποίησης των συζύγων τους , έχουν υποστεί σωματική ή και σεξουαλική κακοποίηση κατά την παιδική τους ηλικία, ή έχουν ζήσει σε ένα περιβάλλον βίας μεταξύ των γονέων τους- κυρίως του πατέρα προς την μητέρα.

Μεγαλώνοντας αναπτύσσουν έντονο θυμό κατά του γονέα- δράστη της κακοποίησης , αλλά και του μη βίαιου γονέα επειδή δεν τους προστάτεψε αρκετά ώστε να αποφευχθεί η κακοποίηση. Ο μεγάλος θυμός τους μεταφέρεται στις σχέσεις τους με αποτέλεσμα να απομονώνονται, να μην εμπιστεύονται τις συντρόφους τους, και να είναι ιδιαίτερα βίαιοι απέναντι στην απόρριψη.

Η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ των εμπειριών βίας στην παιδική ηλικία και στην εκδήλωση βίας στην ενήλικη ζωή, μέσα από τη σχετική μελέτη που αφορούσε δράστες κακοποίησης, οι οποίοι συμμετείχαν σε θεραπευτικό πρόγραμμα, ανέδειξε μερικά ενδιαφέροντα στοιχεία

- Το 50% των δραστών υπήρξε θύμα ή μάρτυρας ενδοοικογενειακής βίας
- Το 45% υπήρξε μάρτυρας κακοποίησης της μητέρας από τον πατέρα του
- Το 21% είχε κακοποιηθεί σωματικά στην παιδική του ηλικία
- Το 7% είχε κακοποιηθεί σεξουαλικά στην παιδική ηλικία
- Το 83% είχε σωματικές τιμωρίες κατά την παιδική του ηλικία
- Το 24% είχε ασκήσει βία σε έναν από τους δύο γονείς του
- Το 93% είχε ασκήσει βία σε προηγούμενη σύντροφο
- Το 45% είχε βίαιη συμπεριφορά γενικά και όχι μόνο κατά των μελών της οικογένειας
- Το 68% των δραστών που είχαν παιδιά, δήλωσε ότι τα παιδιά ήταν μάρτυρες σκηνών βίας
- Το 57% των δραστών με παιδιά, χρησιμοποιεί σωματικές τιμωρίες ως μέρος της ανατροφής τους. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

1.4.2 Τα ατομικά χαρακτηριστικά του δράστη κακοποίησης:

Διερευνήθηκαν μια σειρά παραγόντων που συνδέονται ισχυρά και επιδρούν καταλυτικά στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς του δράστη κακοποίησης.

Αυτοί οι παράγοντες κατατάσσονται σε τέσσερις κύριες κατηγορίες και περιλαμβάνουν

- Τις βιολογικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων και τον ρόλο τους στην ερμηνεία της ανδρικής επιθετικότητας.
- Τις ψυχικές διαταραχές του δράστη.
- Την κοινωνικοποίηση ως εργαλείο διαμόρφωσης των στερεοτύπων που συνδέονται με τα δύο φύλα και το κοινωνικό περιεχόμενο των ρόλων τους σε συνδυασμό με τη θέση της βίας στην οικογένεια προέλευσης του δράστη.
- Τις μεταβλητές που συνδέονται με τις κοινωνικές σχέσεις του δράστη, το επίπεδο διαβίωσής του και την κοινωνικοοικονομική θέση.

Οι δράστες κακοποίησης έχουν συμπεριφορές που αποκλίνουν από το φυσιολογικό ακόμη και περιπτώσεις πολλαπλής προσωπικότητας. Μεταξύ άλλων αναφέρεται η κοινωνική δυσπροσαρμοστικότητα, η συναισθηματική αστάθεια, τα προβλήματα κοινωνικής συμμόρφωσης και τα αρνητικά συναισθήματα που επικρατούν στις διαπροσωπικές σχέσεις: εχθρότητα, ζήλεια, ανασφάλεια θυμός άγχος, φοβίες, καταπίεση, σαδισμός, συναισθηματική ψυχρότητα, κατάθλιψη και αυτοκαταστροφικές τάσεις.

Οι δράστες κακοποίησης βιώνουν, σε υψηλά επίπεδα άγχος εξαιτίας προσωπικών και κοινωνικών πιέσεων, ενώ συχνά αισθάνονται ότι δεν έχουν τον έλεγχο της ζωής τους. Προκειμένου να αντιμετωπίσουν αυτές τις πιέσεις καταφεύγουν, υπό την έννοια της εκτόνωσης, συχνά στη χρήση αλκοόλ ή άλλων τοξικών ουσιών και στη βίαιη συμπεριφορά εναντίον των συντρόφων τους. Οι βίαιοι άνδρες είναι αγχώδεις και αμφιθυμικοί σε θέματα γύρω από τις σχέσεις. Επιθυμούν αλλά ταυτόχρονα φοβούνται τη συναισθηματική ένωση με τις συντρόφους τους, έχουν μεγάλη δυσκολία στην ανοχή της αυτονομίας αυτών (συντρόφων) και στηρίζονται από αυτές

ως τις μοναδικές πηγές αγάπης, υποστήριξης , συντροφικότητας και επίλυσης προβλημάτων. Τα άτομα που βιώνουν έντονη συναισθηματική εξάρτηση από τις συντρόφους τους, όταν αισθάνονται ότι απειλείται η συναισθηματική τους ασφάλεια, επιχειρούν να τις ελέγξουν, χρησιμοποιώντας πολλές φορές βία και καταναγκασμό.

<http://library.panteion.gr>

1.5 ΠΡΟΦΙΛ ΘΥΜΑΤΟΣ:

Αντίστοιχα με το προφίλ του θύτη, κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ τους, παρουσιάζουν και οι γυναίκες. Οι γυναίκες οι οποίες κακοποιούνται και συχνά καταλήγουν ακόμη και στο θάνατο εξαιτίας της ακραίας αυτής συμπεριφοράς της βίας από τον σύζυγό τους, στην πλειοψηφία τους έχουν κοινά χαρακτηριστικά. Παρακάτω αναγράφεται το προφίλ του θύματος το οποίο κάθε φορά που κακοποιείται έρχεται αντιμέτωπο με το θάνατο, αφού πολλές φορές η τόσο βίαιη συμπεριφορά καταλήγει στην στέρηση της ίδιας του της ζωής. Η προσωπικότητα λοιπόν του θύματος θα μπορούσε να διαμορφωθεί, να υποστηριχθεί ακόμη και να ενημερωθεί έτσι ώστε να μπορεί να αποφευχθεί ο θάνατός του θύματος από τον δράστη. Οι κακοποιημένες γυναίκες προέρχονται από όλους τους κοινωνικοπολιτιστικούς χώρους, από όλες τις οικονομικές τάξεις, θρησκείες και φυλές. (Walker L., 1989)

Η «τυπική» κακοποιημένη γυναίκα υποτιμάει τον εαυτό της, έχει τη χαμηλή αυτοεκτίμηση και βασίζει το συναίσθημα της αυτό-αξίας στην ικανότητα να είναι καλή σύζυγος και νοικοκυρά ανεξάρτητα από το αν έχει επιτυχημένη καριέρα εκτός σπιτιού. Το συναίσθημά της αυτοενοχοποίησης κυριαρχεί στη ψυχοσύνθεσή της κακοποιημένης γυναίκας καθώς είναι πεπεισμένη για την αποκλειστική της ευθύνη και υπαιτιότητα για τη βίαιη συμπεριφορά του δράστη. Ως συνέπεια αυτής της κατάστασης η κακοποιημένη γυναίκα υποφέρει από έντονες τύψεις για τα επεισόδια βίας και προσπαθεί να εναρμονίσει τη συμπεριφοράς της με τις απαιτήσεις – ανεξάρτητα με το αν είναι παράλογες ή όχι – του δράστη, προκειμένου να μη του εναντιωθεί και τον εξωθήσει στη βία. Επίσης η κακοποιημένη γυναίκα εκδηλώνει παθητικότητα για την κατάσταση της και αδυναμία να αντιδράσει. Τα θύματα βίας, συνήθως, απωθούν τα επεισόδια βίας και ελαχιστοποιούν τη σοβαρότητά τους. Όταν μάλιστα τα επεισόδια βίας εναλλάσσονται με πράξεις μεταμέλειας του δράστη παγιδεύουν το θύμα δημιουργώντας του την απατηλή εντύπωση ότι ο σύζυγος θ' αλλάξει. Ένα ακόμη κοινό χαρακτηριστικό των κακοποιημένων γυναικών είναι η πίστη τους σε όλους τους μύθους που αφορούν την κακοποίηση. (Walker L., 1989)

Συνήθως οι γυναίκες αυτές έχουν εσωτερικεύσει στερεοτυπικούς ρόλους των φύλων με συνέπεια να αισθάνονται ενοχές αν προσπαθήσουν να αμφισβητήσουν ή να αποκολληθούν από την άκαμπτη πατριαρχική δομή. (Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

Ακόμη, οι κακοποιημένες γυναίκες αισθάνονται ενοχή ενώ ταυτόχρονα αρνούνται τον τρόπο και το θυμό που νιώθουν. Οι περισσότερες χρησιμοποιούν το σεξ για τη διατήρηση των σχέσεων τους. (Μαρίνου Ε., 2003).

Σημαντική επίσης κρίνεται η αδυναμία τους να διαχωρίσουν τη σεξουαλική πράξη από τον έρωτα ή την αγάπη με αποτέλεσμα να θεωρούν ότι τα παραπάνω αισθήματα εκφράζονται και εκδηλώνονται μόνο μέσω έντονων σεξουαλικών σχέσεων. (Αρτινοπούλου, Β., Φαρσεδάκης, Ι., 2003)

Είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσει κανείς πως οι κακοποιημένες γυναίκες παίζουν με τα παιδιά τους παρόλο που τις περισσότερες περιπτώσεις είναι δύσκολο να έχουν διάθεση παιχνιδιού. Η απόφαση να φύγουν αυτές οι γυναίκες από το γάμο τους είναι δύσκολη ενώ στην πρώτη φάση της κακοποίησης μόνο σιωπούν, αφού θεωρούν ότι δεν αντιμετωπίζουν κάποιο σοβαρό πρόβλημα, το οποίο θα συνεχιστεί. Ωστόσο όσο η κακοποίηση συνεχίζεται εκείνες νιώθουν απόγνωση. Συνήθως έχουν υποστεί οι ίδιες κακοποίηση ή έχουν υπάρξει μάρτυρες κακοποίησης της μητέρας τους κατά την παιδική τους ηλικία γεγονός που τις οδηγεί στην αποδοχή του ρόλου του θύματος. Μεταξύ των άλλων έχουν ανεπτυγμένο το αίσθημα της ντροπής, με αποτέλεσμα να αποκρύπτουν τόσο τα σωματικά όσο και τα ψυχολογικά τους τραύματα και να αποκλείονται κοινωνικά ή και να αποσύρονται συναισθηματικά. (Μαρίνου Ε., 2003)

Παράλληλα είναι πλήρως εξαρτημένες από το σύζυγο τους και παρουσιάζονται πρόθυμες να υποστούν οποιαδήποτε σοβαρή προσβολή ή βλάβη προκειμένου να ικανοποιήσουν τις υπάρχουσες ανάγκες τους. Υπό αυτές τις συνθήκες, παρουσιάζουν έλλειψη επαρκούς επικοινωνιακής ικανότητας, ώστε να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους ή να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους. (Αρτινοπούλου, Β., Φαρσεδάκης, Ι., 2003)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗ ΣΥΖΥΓΟΚΤΟΝΙΑ

Στο παρόν κεφάλαιο παρατίθενται οι θεωρίες που έχουν διατυπωθεί για το φαινόμενο αυτό της κακοποίησης των γυναικών και μελετάται το που ακριβώς εντοπίζει η κάθε θεωρία τη ρίζα και τη γενεσιουργό δύναμη της βίας η οποία καταλήγει στο να τοποθετήσει τη γυναίκα στη θέση εκείνη, του θύματος ενδοοικογενειακής βίας και που πολλές φορές η κατάσταση αυτή την οδηγεί ακόμη και στο θάνατο εξαιτίας της συμπεριφοράς αυτής του συζύγου. Επιπροσθέτως, παρατίθενται οι πολιτισμικοί, κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες που οδηγούν στη συζυγοκτονία. Σκοπός είναι να διερευνηθεί ευρύτερα τι είναι αυτό που σε πολιτισμικό, κοινωνικό και ψυχολογικό επίπεδο οδηγεί κάποιον στην τόσο ακραία μορφή βίας, τον θάνατο.

2.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ:

Είναι πάρα πολύ ενδιαφέρον να εξεταστεί η θεωρητική προσέγγιση του φαινομένου της κακοποίησης γυναικών, αφού έτσι ως ένα επίπεδο πια θα έχει εξεταστεί το θεωρητικό πλαίσιο της βίαιης αυτής συμπεριφοράς η οποία πολλές φορές καταλήγει να φτάσει στην πιο δραματική της πλευρά, αυτή της δολοφονίας της γυναίκας- θύματος, από τον σύζυγό της.

Οι ερμηνείες που προτείνονται αναφορικά με την αιτιολόγηση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, είναι δυνατόν να συνοψιστούν ως εξής:

2.1.1 Ψυχιατρικές θεωρίες:

Η πρωταρχική πηγή της κακοποίησης εντοπίζεται στα παθολογικά χαρακτηριστικά της δομής της προσωπικότητας του δράστη ή/και του θύματος, τα οποία είναι απόρροια της ελλιπούς ψυχοπαθητικής ανάπτυξης του ατόμου στην (πρώιμη) παιδική ηλικία. Παράλληλα υποστηρίζεται ότι υπάρχουν υψηλά ποσοστά ψυχοπαθολογίας στα άτομα που παρουσιάζουν καταχρηστική συμπεριφορά. (Hart, 1993)

2.1.2 Συμπεριφοριστικές θεωρίες:

Η καταχρηστική συμπεριφορά (κακοποίηση) είναι αποτέλεσμα επιβράβευσης ή τιμωρίας του δράστη, σε περίπτωση άσκησης ή αποφυγής της αντίστοιχα. Η επιβράβευση μπορεί να είναι συμπεριφοριστική (ενδοτικότητα στις επιθυμίες του ατόμου με βίαιη συμπεριφορά), συναισθηματική (σαδιστική ευχαρίστηση), ή κοινωνική (επιβεβαίωση της δύναμης και της εξουσίας). (Mignon S., 2002)

2.1.3 Γνωστικές θεωρίες:

Η κακοποίηση είναι απόρροια εκδραμάτισης από το δράστη φανταστικών σκηνών, ή αν ο τελευταίος προσπαθεί να επιλύσει τυχόν γνωστικές ασυμφωνίες σχετικά με την εικόνα εαυτού του. Ειδικότερα, οι φαντασιώσεις σεξουαλικής επικυριαρχίας και σωματικής επιθετικότητας θεωρούνται ως πρόδρομοι της σεξουαλικής και της σωματικής κακοποίησης. Οι εικόνες σεξουαλικής και σωματικής βίας που προβάλλουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης σε μεγάλο βαθμό ενθαρρύνουν τις συγκεκριμένες φαντασιώσεις. (Mignon S., 2002)

2.1.4 Θεωρία της υποκουλτούρας της βίας:

Η καταχρηστική συμπεριφορά συμβαίνει τακτικά και είναι αποδεκτή, τόσο από τους δράστες, όσο και από τα θύματα, εντός ενός συγκεκριμένου περιβάλλοντος υποκουλτούρας. Συγκεκριμένα, υποστηρίζεται ότι κάποιες κοινωνικές ομάδες έχουν διαφορετικά επίπεδα βίας, καθώς κινούνται σε συνθήκες και χώρους διαβίωσης, στους οποίους οι υπάρχουσες νόρμες και αξίες ενθαρρύνουν τη βίαη συμπεριφορά. Η θεωρία αυτή ενδυναμώνεται από το γεγονός ότι τα βίαια επεισόδια φαίνεται να συμβαίνουν κυρίως σε περιορισμένες γεωγραφικές περιοχές. (Wolfgang M., 1995)

2.1.5 Φεμινιστικές προσεγγίσεις:

Η κοινωνία με πατριαρχικές δομές ενθαρρύνει τη βία από τους άνδρες προς τις γυναίκες. Σε αυτές τις κοινωνίες, οι γυναίκες υφίστανται κακοποίηση επειδή θεωρούνται υποδεέστερες από τους άνδρες. Σε αυτήν την προσέγγιση, κρίνεται ουσιώδες να κατανοηθεί η ιστορική υποτέλεια των γυναικών στους άνδρες. Η φεμινιστική θεωρία τίθεται υπέρ μιας ερμηνείας της κοινωνικής δομής, η οποία έχει σχεδιαστεί ώστε να παραβλέπει, ή να ενθαρρύνει και να δικαιώνει την επικυριαρχία των ανδρών στις γυναίκες. (Smith M., 1993)

2.1.6 Θεωρία της κοινωνικοποίησης των ρόλων των φύλων:

Στα πλαίσια της κοινωνικοποίησης των δύο φύλων, οι άνδρες ενθαρρύνονται να είναι περισσότερο επιθετικοί από τις γυναίκες, ενώ η σεξουαλική επιθετικότητα τζους αυξάνει την αίσθηση ανδρισμού και αρρενωπότητας. Καθώς δεν ενθαρρύνονται να μιλούν για τα συναισθήματά τους, όταν αντιμετωπίζουν δυσκολίες, είναι δυνατόν να καταφύγουν στη σεξουαλική δραστηριότητα ή στη βία, προκειμένου να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που προκύπτουν. Όταν οι άνδρες υφίστανται βία, αυτό συμβαίνει γιατί έχουν θηλυπρεπή ρόλο στην κοινωνία. (Gilgun, 1991)

2.1.7 Θεωρία της κοινωνικής μάθησης:

Ο δράστης έχει μάθει να φέρεται βίαια, καθώς έχει υπάρξει είτε μάρτυρας σκηνών βίας, είτε θύμα βίαιης συμπεριφοράς, κυρίως στην οικογένεια προέλευσης. Παράλληλα, η (βίαιη) συμπεριφορά του έχει ενισχυθεί μέσω επιβράβευσης από το περιβάλλον του, από το οποίο το άτομο δεν μαθαίνει μόνο να είναι βίαιο, αλλά μαθαίνει να δικαιολογεί ηθικά και κοινωνικά την καταχρηστική του συμπεριφορά. Η θεωρία αυτή ερμηνεύει επαρκώς το γεγονός ότι σε κάποιες οικογένειες είναι δυνατόν να υπάρξουν πολλαπλοί δράστες σωματικής ή/και σεξουαλικής βίας. (Gelles R., 1997)

2.1.8 Θεωρία των πόρων:

Η συγκεκριμένη θεωρία υποστηρίζει ότι όλα τα κοινωνικά συστήματα στρέφονται γύρω από τις απειλές ή τη χρήση βίας. Οι δράστες κακοποίησης διαθέτουν περισσότερους πόρους/μέσα (κοινωνικά, οικονομικά, ψυχολογικά), με αποτέλεσμα να υποτιμούν τα θύματα και να είναι σε θέση να επιβάλλουν τη θέλησή τους στα τελευταία. Ακόμα και η έλλειψη πόρων, αρκετές φορές, είναι δυνατόν να οδηγήσει σε βίαιη συμπεριφορά με σκοπό την επιβολή και τη διατήρηση της εξουσίας. (Goode W., 1971)

2.1.9 Θεωρία της κοινωνικής συναλλαγής:

Η συγκεκριμένη θεωρία επικεντρώνεται σε ένα σύστημα επιβραβεύσεων και αρνητικών κυρώσεων στις διαπροσωπικές σχέσεις: τα άτομα θα εμπλακούν σε συμπεριφορές που είναι πιθανόν να τους αποφέρουν επιβράβευση, ενώ θα αποφύγουν συμπεριφορές που ενδεχομένως να επιφέρουν κυρώσεις. Οι δράστες κακοποίησης έχουν την εξουσία και τη δυνατότητα να εκμεταλλεύονται τα θύματα, ενώ τα τελευταία ελλείπουν της απαραίτητης ικανότητας να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά την κακοποίηση και διαθέτουν ανεπαρκή μέσα να προσφέρουν εναλλακτικούς τρόπους επιβράβευσης στο δράστη. (Mignon S., 2002)

2.1.10 Θεωρία των οικογενειακών συστημάτων:

Η αιτία της κακοποίησης εντοπίζεται στην ανισορροπία των δυναμικών και των σχέσεων μεταξύ των μελών της οικογένειας. Επισημαίνεται ότι τα αίτια της ενδο-οικογενειακής βίας έχουν πολλαπλές ρίζες, όπως οι ρυθμιστικές δομές, τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των μελών της οικογένειας, οι ματαιώσεις που τυχόν δέχονται τα τελευταία, ή ακόμα και οι συγκρούσεις που προκύπτουν στους κόλπους της οικογένειας. Συνήθως, στην οικογένεια υπάρχει περισσότερη καταχρηστική συμπεριφορά παρότι αναφέρεται ή καταγγέλλεται. Τις περισσότερες δε φορές, η βία στην οικογένεια είτε γίνεται αντικείμενο άρνησης, είτε παραβλέπεται. (Gelles R.,1997)

2.1.11 Θεωρία των συναισθηματικών δεσμών:

Η συγκεκριμένη θεωρία ενσωματώνει τόσο τις ψυχολογικές, όσο και τις κοινωνιολογικές παραμέτρους στην ερμηνεία της ενδο-οικογενειακής βίας. Η κακοποίηση οφείλεται σε ανεπαρκείς και ακατάλληλες σχέσεις με τους γονείς, γεγονός που παρεμποδίζει την ανάπτυξη ενός δεσμού αγάπης μεταξύ της γονεϊκής φιγούρας και του παιδιού. Τα προβλήματα συναισθηματικών δεσμών που προκύπτουν κατά την παιδική ηλικία, δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για δυσκολίες στις στενές διαπροσωπικές σχέσεις κατά την ενήλικη ζωή. (Bowlby J., 1975)

2.1.12 Θεωρία της ανακολουθίας της κοινωνικής τάξης:

Η καταχρηστική συμπεριφορά οφείλεται στην έλλειψη πόρων και στη συνεπαγόμενη ασυμφωνία και άγχος που βιώνει το άτομο από την ασύμμετρη κατανομή των πόρων αυτών. Κατά συνέπεια, η ανακολουθία της κοινωνικής τάξης απειλεί τα πατριαρχικά μοντέλα εξουσίας και τα συστήματα αξιών. (Mignon S., 2002)

2.2 Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ:

Σαφώς, η συζυγοκτονία ως εγκληματική πράξη είναι απόρροια και επακόλουθο άλλων μικρότερων από τον θάνατο της γυναίκας, εγκληματικών συμπεριφορών από τον δράστη- σύζυγό της. Για να φτάσουμε ,λοιπόν , να μιλάμε για συζυγοκτονία παρατηρούμε ότι πριν από την ακραία αυτή συμπεριφορά, η κακοποίηση έχει περάσει κάποιες φάσεις οι οποίες και παραμένουν σκοτεινές. Σύμφωνα με τις απόψεις των ειδικών, μία σχέση στην οποία υπάρχει κακοποίηση εμφανίζεται ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο στο οποίο εμφανίζονται τρεις ξεκάθαρες φάσεις. Σε ορισμένες σχέσεις αυτό το μοτίβο μπορεί να παρεκκλίνει ελαφρώς αλλά στις περισσότερες εμφανίζεται ξανά και ξανά.

2.2.1 Φάση της δημιουργίας έντασης:

Αυτή η φάση χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια της συζύγου είτε να αποφύγει τον άντρα της είτε να προσπαθεί απεγνωσμένα να κρατήσει ισορροπίες και να διατηρεί μία ατμόσφαιρα γαλήνης στο σπίτι, έχοντας σαν στόχο την αποφυγή μίας ακόμα έκρηξης ξυλοδαρμού. Με αυτόν τον τρόπο αισθάνεται ότι έχει την κατάσταση υπό έλεγχο. Μερικές φορές υπάρχουν μικροδιαφωνίες, αλλά η γυναίκα καταπιέζει το θυμό της είτε κατηγορώντας τον εαυτό της («δεν θα έπρεπε να κάνω κάποιο σχόλιο για το λογαριασμό της πιστωτικής κάρτας») ή δικαιολογούν μία κατάσταση πιστεύοντας ότι έχει να κάνει με κάτι στη δουλειά του συζύγου («μάλλον ήταν δύσκολη η μέρα του στη δουλειά») ή απλά δικαιολογεί καταστάσεις λέγοντας μέσα της ότι μπορεί τα πράγματα να ήταν πολύ χειρότερα. Κάθε φορά που συμβαίνει κάποιο μικροεπεισόδιο, η ένταση στη σχέση μαζεύεται. Η γυναίκα αρχίζει να αισθάνεται ότι είναι αβοήθητη και η όλη ένταση μοιάζει με καζάνι που βράζει. Αυτό κάνει την όλη κατάσταση να προχωρήσει στο επόμενο στάδιο. Συνήθως αυτή η φάση κρατάει για πολύ καιρό.

(Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

2.2.2 Φάση έντονης κακοποίησης:

Αυτή η φάση χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα αυξημένη σοβαρότητα κακοποίησης. Αντίθετα από τη φάση που δημιουργούνται μικροπροβλήματα, τα περιστατικά που συμβαίνουν στην παρούσα φάση είναι πολύ πιο σοβαρά. Αυτή η φάση συνήθως εμφανίζεται μετά από κάποιο συγκεκριμένο γεγονός ή συσχέτιση καταστάσεων που συνήθως είναι απρόβλεπτα. Όπως μπορεί να εμφανιστεί μία σφοδρή μπόρα σε μία ηλιόλουστη μέρα, έτσι και η φυσιολογική ή λεκτική κακοποίηση φαίνεται να εμφανίζεται από το πουθενά. Μπορεί να είναι ένα μη ικανοποιητικό γεύμα ή μία άρνηση της συζύγου για σεξ που θα φέρει στην επιφάνεια την άσχημη διάθεση του συζύγου της και μετά την κακοποίηση. Συνήθως αυτή η φάση διαρκεί από 2 έως 24 ώρες. Αρχικά η γυναίκα είναι σε κατάσταση σοκ και δεν μπορεί να συνειδητοποιήσει τι της συνέβη. Αν έχει βιώσει τον κύκλο της βίας αρκετές φορές, είναι πιθανό να βιώνει ανάμεικτα συναισθήματα ανακούφισης και θυμού. Ανακούφιση γιατί το αναπόφευκτο συμβάν πέρασε, και θυμό γιατί ο άντρας της για πολλοστή φορά δεν κράτησε την υπόσχεσή του ότι θα σταματήσει την κακοποίηση. Μπορεί να χρειάζεται ιατρική βοήθεια, μπορεί να αναφέρει την κακοποίηση από το σύζυγο στις αρχές και στον κοντινό οικογενειακό κύκλο, αλλά η τυπική συμπεριφορά είναι αυτή της σιωπής. Κρατάει το μυστικό και δεν εκθέτει τον σύζυγό της. Μέσα της αυξάνεται το συναίσθημα ότι είναι αβοήθητη, το συναίσθημα μίσους προς τον εαυτό της επειδή δεν κάνει κάτι για να αποτρέψει την κακοποίηση. (Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

2.2.3 Φάση ηρεμίας και μετάνοιας:

Είναι η φάση στην διάρκεια της οποίας αυτός που κακοποιεί εμφανίζεται να είναι μετανιωμένος και λυπημένος για την βάνουση και αναίσθητη πράξη του. Δουλεύει πολύ σκληρά για να επανορθώσει για ότι έκανε, εμφανίζεται ιδιαιτέρως ευγενικός και υπόσχεται ότι ποτέ πια δεν θα ασκήσει βία ξανά. Συνήθως η σύζυγος απολαμβάνει αυτή τη φάση και τις ιδιαίτερες περιποιήσεις που την συνοδεύουν. Θέλει απελπισμένα να πιστέψει ότι ο σύζυγος της είναι τίμιος σε αυτά που υπόσχεται και τείνει να πιστεύει ότι η μετάνοια που δείχνει είναι πραγματική. Στη διάρκεια αυτής της φάσης μπορεί να αποσύρει τυχόν μηνύσεις που έχει κάνει ή να αποφύγει να διεκπεραιώσει τις περαιτέρω διαδικασίες για να προχωρήσει σε ένα διαζύγιο. Συνήθως θα βρει «λογικές» εξηγήσεις για να δικαιολογήσει την συμπεριφορά του άντρα της. Αυτή η φάση μπορεί να κρατήσει από μία μέρα μέχρι μερικούς μήνες, και με την πάροδο του χρόνου θα γίνονται όλο και πιο μικρά τα χρονικά διαστήματα που θα διαρκεί. Σιγά σιγά η ένταση θα αρχίσει να κλιμακώνεται πάλι και ο κύκλος θα επαναληφθεί.

(Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

Μερικές φορές η φάση μετάνοιας μπορεί να αντικατασταθεί από μία ξαφνική επαναφορά στην φυσιολογική ζωή. Σ' αυτή τη φάση υπάρχει μία σημαντική χρονική περίοδος σιωπής. Η γυναίκα μπορεί να ελπίζει ότι ο σύζυγός της θα απολογηθεί για την συμπεριφορά του αλλά αυτό που συνήθως συμβαίνει είναι ότι ο σύζυγος συμπεριφέρεται σαν να μην συνέβη απολύτως τίποτα. Το συμβάν της κακοποίησης δεν αναφέρεται και καμία απολογία δεν αναφέρεται. Με κάποιο τρόπο η ζωή επανέρχεται στους κανονικούς της ρυθμούς. Επειδή όμως τα προβλήματα τους δεν βγαίνουν στην επιφάνεια και δεν δουλεύονται, η ένταση κλιμακώνεται, και αυτό συνήθως οδηγεί στο επόμενο γεγονός κακοποίησης. Οι περισσότεροι άνθρωποι, είτε το αντιλαμβάνονται είτε όχι, έχουν κάποιες παγιωμένες αντιλήψεις και συμπεριφορές για την κακοποίηση οι οποίες είναι βασισμένες σε μύθους. Μύθοι είναι οι λανθασμένες πεποιθήσεις τις οποίες οι περισσότεροι άνθρωποι πιστεύουν σαν πραγματικότητα.

(Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

2.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗ ΣΥΖΥΓΟΚΤΟΝΙΑ

Αφού μελετήθηκε το θεωρητικό πλαίσιο και οι φάσεις τις οποίες περνά η κακοποίηση, σε αυτό το σημείο είναι αναγκαίο να μελετηθούν οι παράγοντες που οδηγούν στη βία και το θάνατο της γυναίκας από τον σύντροφό της. Ποιοί είναι οι λόγοι εκείνοι που κάνουν έναν άντρα κακοποιό της συζύγου/ συντρόφου του. Ποιοί παράγοντες λοιπόν μπορούν να συνδεθούν με αυτό που ονομάζεται κακοποίηση και σε ένα άλλο, δεύτερο επίπεδο δολοφονία της γυναίκας;

2.3.1 Παράγοντες που Επηρεάζουν σημαντικά την Άσκηση της Βίας:

- Η οικονομική δυσπραγία της γυναίκας την καθιστά εξαρτημένη από το σύζυγό της με αποτέλεσμα να θεωρείται αρκετές φορές από τον τελευταίο ως «ιδιοκτησία» του.
- Τα χρόνια α ιατρικά προβλήματα, είτε για τη γυναίκα είτε για τα παιδιά είναι παράγοντας ευπάθειας υπό την έννοια ότι συνεπάγονται υπερμέγεθες οικονομικό και συναισθηματικό βάρος για την οικογένεια.
- Η έλλειψη ικανοτήτων διαπαιδαγώγησης και φροντίδας των παιδιών και η σύγκρουση των γονεϊκών ρόλων είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε δυσάρεστες καταστάσεις, οι οποίες ξεκινούν ως ελάχισσων σημασίας πειθαρχικά προβλήματα και κλιμακώνονται σε κακοποίηση μέσα στην οικογένεια.
- Μια σειρά προβλημάτων φαίνεται να ενοχοποιείται για την εμφάνιση καταχρηστικής συμπεριφοράς: η ηλικία, και ο αριθμός των παιδιών, η παρουσία προγόνων κάποιος θάνατος, η απιστία ή αλλαγή επαγγελματικής καριέρας ή ακόμα και η εγκατάλειψη, σχετίζονται με την δυσλειτουργία στην οικογένεια, η οποία με τη σειρά της οδηγεί στην κακοποίηση.

- Η κατάχρηση εξαρτησιογόνων ουσιών θεωρείται αιτιολογικός παράγοντας αναφορικά με την πρόκληση οικονομικών και συναισθηματικών προβλημάτων στην οικογένεια. Σε κάποιες οικογένειες που υπάρχει εξάρτηση από ουσίες, η κακοποίηση αποτελεί συχνά απαντώμενη συμπεριφορά, ενώ η ίδια η εξάρτηση χρησιμοποιείται ως δικαιολογία για την κακοποίηση η οποία απαγορεύεται από τις κοινωνικές νόρμες και αξίες.
- Η ηλικία φαίνεται να είναι ένας από τους πλέον σταθερούς παράγοντες κινδύνου αναφορικά με την εμφάνιση καταχρηστικής συμπεριφοράς. Περίπου το 20% των ανδρών ηλικίας 18-25 ετών και το 17% των ανδρών ηλικίας 26-35 ετών έχει τουλάχιστον μια φορά ασκήσει οποιασδήποτε μορφής κακοποίησης κατά της συζύγου του τον τελευταίο χρόνο. Επιπρόσθετα ο γάμος ή η συμβίωση σε νεαρή ηλικία και κυρίως μετά από σύντομη περίοδο γνωριμίας θεωρείται δείκτης πιθανής μελλοντικής κακοποίησης.
- Ελλιπής γνώση της γυναίκας για το παρελθόν του συζύγου της αναφορικά με τις ερωτικές του σχέσεις ή και τις σχέσεις του με τους γονείς του παρουσιάζεται ως παράγοντας που αυξάνει την πιθανότητα κακοποίησης σε μια στενή σχέση .
(Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)
- Η ένταξη ενός ατόμου σε μια αντικοινωνική ομάδα, όπου διδάσκεται τα δικά της αντικοινωνικά πρότυπα συμπεριφοράς οδηγεί σε κακοποίηση κατά των γυναικών. (Τσαλίκoglou Φ.,1989)
- Παρατηρείται διαπλοκή ψυχοκοινωνικών παραγόντων με ορισμένες μορφές σεξιστικής βίας. Η κακοποίηση των γυναικών συνδέεται με την δυναμική των ανθρωπίνων σχέσεων καθώς και με την κοινωνική μάθηση και διαπαιδαγώγηση.
(Σπανού, Κατσαργύρη Γενική Γραμματεία Ισότητας,2002)
- Το αλκοόλ, παρά την αντίθετη άποψη πολλών επιστημόνων, αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην εκδήλωση της βίας, επισπεύδοντας το αποτέλεσμα και μεγεθύνοντας το καταστρεπτικό αποτέλεσμα. Ακόμη «κι ένα – δύο ποτά» μπορούν να αυξήσουν τα

συναισθήματα εκνευρισμού και καχυποψίας, καθώς και μια απώλεια του ελέγχου των παρορμήσεων. Η χρήση του ποτού συμβάλει μεταξύ των άλλων στο να αναστέλλονται οι άμυνες με αποτέλεσμα κάτω από συνθήκες μέθης ευνοείται η προβλητική ζηλοτυπία. Αν οι καταστρεπτικοί καβγάδες και η εχθρότητα στην ερωτική σχέση αποδίδονται ως ένα βαθμό στο αλκοόλ, τα ναρκωτικά ή και στα δύο, η αποτοξίνωση είναι επιβεβλημένη. Έρευνα στα βιβλία αδικημάτων και συμβάντων των αστυνομικών τμημάτων κατέδειξε ότι ένα αυξημένο ποσοστό συντροφικής βίας (58%), έλαβε χώρα νυκτερινές ώρες, που είτε το ζευγάρι είχε βγει για διασκέδαση, είτε επέστρεφε ο σύζυγος από κατ' ιδίαν διασκέδαση. Τα ποσοστά αυτά αυξάνουν σαββατοκύριακα και γιορτές, οπότε το οινόπνευμα φαίνεται να παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στους καβγάδες και τη βία.

- Η παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια, αντιμετωπίζεται σήμερα, ως μία σοβαρή διαταραχή που καταστρέφει όχι μόνο το άτομο που επιδίδεται σ' αυτό, αλλά και τους ανθρώπους με τους οποίους αυτό σχετίζεται στενά. Από το 1989, Αμερικανική Ψυχιατρική Εταιρεία, έχει αναγνωρίσει την παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια σαν μια ασθένεια παρορμητικού ελέγχου. Πρόκειται για μια ασθένεια που είναι χρόνια και προοδευτική. Το παρήγορο στην περίπτωση αυτή είναι ότι μπορεί να διαγνωσθεί και να θεραπευτεί.

(Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

- Ο παθολογικός «τζόγος», επηρεάζει τους παίκτες, τις οικογένειες τους, τους εργοδότες τους και την κοινωνία ολόκληρη. Το πάθος τους εξαθλιώνει και καθώς βρίσκονται στη φάση εξάρτησης, αφιερώνουν ελάχιστο ή και καθόλου χρόνο στις οικογένειες τους. Δαπανούν δε, περισσότερα από όσο αντέχει ο οικογενειακός προϋπολογισμός, σε σημείο μάλιστα, να φθάνουν στο σημείο να εκποιούν, μερικές φορές, όλα τα περιουσιακά τους στοιχεία, ακόμη και να διαπράττουν κλοπή μέσα στο ίδιο τους σπίτι και γενικά το πάθος, επηρεάζει αρνητικά κάθε πτυχή της ζωής τους.

<http://library.panteion>

Η Συζυγοκτονία συνδέεται με τα κοινωνικό δημογραφικά και προσωπικά χαρακτηριστικά των παραβατών, τα πολιτιστικά πρότυπα.

Οι κοινωνικοδημογραφικοί παράγοντες που συνδέονται με τη θανατηφόρα βία ενάντια στις γυναίκες περιλαμβάνουν:

- την ηλικία του παραβάτη και του θύματος,
- ένδεια,
- κοινωνικοοικονομική θέση,
- προγενέστερη προσβολή,
- η εθνικότητα.

Ο κίνδυνος της συζυγοκτονίας είναι μεγαλύτερος μεταξύ των νεολαιών και εκείνων με χαμηλό οικιακό εισόδημα. Ο κίνδυνος αυξάνεται όταν οι παραβάτες είναι άνεργοι και έχουν μια ιστορία των πεποιθήσεων για τη βία και άλλες παραβάσεις με το οινόπνευμα. Η φύση της σχέσης μεταξύ του δράστη και του θύματος (παντρεμένων, δεσμευμένων) εμφανίζεται να είναι σημαντική και για τη θανατηφόρα βία. Η έρευνα για την συζυγοκτονία που εξέτασε τη θέση της σχέσης περιέλαβε μόνο εκείνους που ήταν παντρεμένοι ή δεσμευμένοι και βρήκαν ότι η συγκατοίκηση αποτέλεσε κίνδυνο ανθρωποκτονιών συνεργατών σε όλο τον Καναδά από το 1974 ως το 1992 αποκάλυψε ότι το ποσοστό ανθρωποκτονίας ήταν 8 φορές υψηλότερο για τις γυναίκες σε σχέσεις συγκατοίκησης από για τις γυναίκες που ζουν σε συζυγικές σχέσεις, και αυτό ήταν στοιχείο από τις Ηνωμένες Πολιτείες. (Maruse J., 1988)

2.3.2 Πολιτισμικοί Παράγοντες:

Θέλοντας να δοθεί μια συνοπτική εικόνα για τις αιτίες που μπορούν να οδηγήσουν έναν άνθρωπο σε βίαιη συμπεριφορά αλλά ακόμα και στο φόνο, παρακάτω παρατίθενται μια σειρά από πολιτισμικούς παράγοντες που οφείλονται κυρίως για την εκδήλωση βίας.

Αναλυτικότερα:

- Η γεωγραφική απομόνωση της οικογένειας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην κακοποίηση, καθώς το θύμα δεν έχει στη διάθεσή του υποστηρικτικά δίκτυα, με συνέπεια ο δράστης να μπορεί εύκολα να έχει υπό τον έλεγχό του την κατάσταση. (Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)
- Μορφωτική ή και η επαγγελματική ανισότητα μεταξύ των συζύγων, παρουσιάζεται να παίζει καθοριστικό ρόλο στην εμφάνιση κακοποίησης. Στην περίπτωση που η γυναίκα υπερέχει του άντρα στα παραπάνω είναι δυνατόν να αναδυθούν αισθήματα ανεπάρκειας και ανικανότητας στον άντρα ο οποίος προσλαμβάνει τη διαφορά ως ένδειξη αδυναμίας να είναι ο ίδιος επικεφαλής της οικογένειας. Η έρευνα των Hurnung McCullohn & Sugimoto καταδεικνύει ότι η ανισότητα στην εκπαίδευση και στην επαγγελματική ενασχόληση, πυροδοτεί την καταχρηστική συμπεριφορά στο ζεύγος η οποία εμφανίζεται κυρίως με την μορφή της ψυχολογικής κακοποίησης και λιγότερο με τη μορφή της σωματικής κακοποίησης και της απειλής κατά της ζωής. (Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)
- Η σύγκρουση των ρόλων μέσα στην οικογένεια συνήθως οδηγεί σε καταχρηστική συμπεριφορά καθώς οι υποχρεώσεις των μελών δεν ορίζονται σύμφωνα με την ικανότητα ή το ενδιαφέρον που ενέχουν για τα τελευταία αλλά με βάση το φύλο και την ηλικία τους. (Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)
- Όταν οι πατριαρχικές κοινωνίες σφυρηλατούν τις αρχές τις ανδρικής κυριαρχίας και της γυναικείας κατωτερότητας εκτρέφουν ένα ιδιαίτερο είδος κακοποίησης κατά των γυναικών. Η κοινωνία της οποίας το σύστημα αξιών συνδέει τον ανδρισμό με την σωματική και ψυχική

δύναμη καθώς και τη σκληράδα, ενώ η θηλυκότητα με την αδυναμία, την ευαισθησία, την ευγένεια και την εγκαρτέρηση, αναπόφευκτα παράγει κακοποίηση κατά των γυναικών.

- Η κακοποίηση που υφίσταται οι γυναίκες στο σπίτι αντανακλά τον άνισο καταμερισμό της εξουσίας μεταξύ των φύλων που κυριαρχεί σε κάθε κοινωνία. Οι γυναίκες κακοποιούνται λόγω του φύλου τους. (Maruse J., 1988)
- Το χαμηλό βιοτικό επίπεδο ορισμένων γεωγραφικών περιοχών που παρουσιάζουν σημαντικά υψηλό δείκτη εγκληματικότητας οδηγεί στην κακοποίηση κατά των γυναικών. (Τσαλίκου Φ., 1989)
- Οι συγκρούσεις που γεννά η συνύπαρξη δύο διαφορετικών πολιτισμών π.χ. μετανάστες και φυλετικές μειονότητες μπορεί να καταλήξουν στην κακοποίηση κατά των γυναικών από τους συζύγους τους. (Τσαλίκου Φ., 1989)
- Ο ανάμεικτος χαρακτήρας των σύγχρονων κοινωνικών δομών, όπου κυριαρχεί σύγχυση ως προς το τι είναι θεμιτό και τι όχι. (Τσαλίκου Φ., 1989)
- Ο μη κοινωνικός στιγματισμός της κακοποίησης οδηγεί στην αποδοχή της ως χαρακτηριστικό του ανδρικού ρόλου. (Γενική Γραμματεία – Ισότητας, 2002)
- Η κακοποίηση κατά των γυναικών ως μηχανισμός καταστολής και καθυπόταξης στοχεύει στη διατήρηση στη καθεστηκυίας τάξης πραγμάτων ανάμεσα στα φύλα στον έλεγχο και στην υποταγή των γυναικών. (Γενική Γραμματεία Ισότητας, 2002)
- Η σεξιστική βία παίρνει διάφορες μορφές και διαστάσεις. Κάποιες από αυτές τις μορφές απαντώνται σε όλες τις πατριαρχικές κοινωνίες διαχρονικά και κάποιες άλλες μορφές εξαρτώνται από τις δομές κάθε επιμέρους κοινωνίας, την κουλτούρα, τη νοοτροπία και τα έθιμα του κάθε λαού και της κάθε εποχής. (Γενική Γραμματεία Ισότητας, 2002)

2.3.3 Πολιτισμικές αντιλήψεις για την Γυναίκα και Διαιώνιση

Στερεοτύπων για τους Ρόλους των δύο Φύλων:

Η θέση και η κατάσταση της γυναίκας στη σημερινή κοινωνία δεν είναι δημιούργημα μόνο του σημερινού πολιτισμού. Είναι αποτέλεσμα αιώνων οι διακρίσεις μεταξύ των δύο φύλων, όπως βιώνονται σήμερα οι κοινωνικές αντιλήψεις. Υπάρχουν διαφορετικότητες μεταξύ των φύλων, που οφείλονται σε βιολογικά αίτια, με κυριότερα χαρακτηριστικά τα σχετικά με τη διαιώνιση του ανθρώπινου είδους. Υπάρχουν όμως και διαφορετικότητες ή διακρίσεις που οφείλονται σε πολιτισμικούς λόγους. Οι διακρίσεις αυτές οδηγούν σε απόδοση διαφορετικών ρόλων στα δύο φύλα. Η απόδοση αυτή των ρόλων σε πολλές περιπτώσεις γίνεται υπέρ των ανδρών και σε βάρος των γυναικών. Η διαφορετική αντιμετώπιση της «κοινωνίας» απέναντι στα δύο φύλα και η επιλεκτική κατανομή ρόλων συνεχίζεται από γενιά σε γενιά μέσα από μία διαδικασία δημιουργίας στερεοτύπων. <http://eclass.teipat.gr>

Τα **στερεότυπα** του ρόλου των φύλων είναι υπεραπλουστευμένες και προκατασκευασμένες κοινωνικές αντιλήψεις σχετικά με μορφές συμπεριφοράς, ικανότητες, ρόλους και επαγγέλματα των ατόμων, απλώς και μόνο επειδή ανήκουν σε ένα φύλο. Τα στερεότυπα μπορεί να πάρουν τη μορφή στάσεων, συναισθημάτων δραστηριοτήτων. Καθορίζουν πως θα έπρεπε να είναι οι άνθρωποι με βάση το φύλο τους και για αυτό περιορίζουν και κατευθύνουν τα παιδιά σε προδιαγεγραμμένους ρόλους, οι οποίοι επηρεάζουν την ταυτότητα του φύλου τους. <http://eclass.teipat.gr>

Τα χαρακτηριστικά των στερεοτύπων είναι:

- **απλοποιητικά**,
- **γενικευτικά**, και
- **αφομοιωτικά**

Οι εικόνες και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που αποδίδονται σε μία κατάσταση του εξωτερικού κόσμου μέσα από τα στερεότυπα είναι φτωχές σε περιεχόμενο, υπεραπλουστευτικές και επομένως παραμορφωτικές της πραγματικότητας. Επειδή το στερεότυπο είναι απλοποιητικό, γενικευτικό και υπερβολικό, σχηματοποιείται, συγκρατείται, αφομοιώνεται και

επομένως εσωτερικεύεται, εύκολα. Με την έννοια του στερεότυπου η κοινωνία εννοεί ότι για κάθε φύλο και κάθε δραστηριότητα του υπάρχει ένα πρότυπο που «**πρέπει να ακολουθηθεί**» ή στο οποίο «**πρέπει**» να προσαρμοστεί ο καθένας και η καθεμία, πολλές φορές χωρίς αιτιολογία, άλλες φορές με την αιτιολογία ότι έτσι είναι «**φυσικό**» ή έτσι το «**επιτάσσει**» ο πολιτισμός. Η επανάληψη των ίδιων στερεότυπων σε διαδοχικές γενεές δημιουργεί την αίσθηση ότι αυτό είναι «**φυσικό**» και κάθε αντίθετη άποψη ή συμπεριφορά είναι είτε «**αφύσικη**» είτε ενάντια στις πολιτισμικές συνήθειες της κοινωνίας. Η αναπαραγωγή των στερεότυπων και η συνέχιση των διακρίσεων στις περισσότερες περιπτώσεις επιτελείται, χωρίς να γίνεται αντιληπτή, μέσα στις δραστηριότητες της καθημερινότητας, μέσα στο σπίτι, στο σχολείο, στην εργασία, στο παιχνίδι, στη διασκέδαση, και μάλιστα ακούσια ή από άγνοια γίνεται και από τις ίδιες τις γυναίκες, που έτσι αναπαράγουν την ανδρική κυριαρχία. <http://eclass.teipat.gr>

2.3.4 Ρόλοι των Ανδρών και Γυναικών σύμφωνα με τις επικρατούσες Πολιτισμικές Αντιλήψεις:

Κατά την επικρατούσα αντίληψη τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας κατά φύλο, πάνω στα οποία ταιριάζουν και οι αντίστοιχοι ρόλοι είναι:

Αρρένων: Επιθετικοί, ανεξάρτητοι, επινοητικοί_ δημιουργικοί, κάτοχοι ορθολογιστικών και αιτιοκρατικών γνώσεων, ελάχιστα εκδηλωτικοί.

Θηλέων: Στοργικές, εξαρτημένες, φιλάρεσκες, θρησκόληπτες, εκδηλωτικές, με περισσότερη δειλία, φόβο, ζήλια .

- Η γυναίκα ζει και ανήκει περισσότερο στον «ιδιωτικό» χώρο του σπιτιού. Ο άνδρας στο «δημόσιο» χώρο. Με άλλα λόγια η γυναίκα «εργάζεται» στο σπίτι. Ο άνδρας εργάζεται έξω από το σπίτι.
- Το πρότυπο της οικογένειας είναι το συζυγικό και όχι το συντροφικό.
- Η γυναίκα ασκεί τους εκφραστικούς ρόλους και είναι υπεύθυνη για την ανατροφή των παιδιών εξασφαλίζοντας έτσι τη συνέχιση της οικογενειακής ομάδας.
- Ο άνδρας ασκεί «μηχανιστικούς» ρόλους και είναι υπεύθυνος για την επιβίωση των μελών της οικογένειας
- Ο άνδρας φέρνει το αναγκαίο χρήμα για την αγορά των καθημερινών αναγκών στο σπίτι και οι γυναίκες καθορίζουν τα ψώνια που πρέπει να γίνουν.
- Η γυναίκα είναι υπεύθυνη για την κουζίνα, φαγητό, πλύσιμο, σιδέρωμα.
- Ο άνδρας είναι υπεύθυνος για μαστορέματα και επισκευές ηλεκτρικές, υδραυλικές, παιχνιδιών, επίπλων στο σπίτι, συντήρηση αυτοκινήτου. Δηλαδή δραστηριότητες που από τις γυναίκες θεωρούνται ως οι πλέον κοπιαστικές.
- Ο πατέρας είναι που επιβάλλει την τάξη στο σπίτι και τιμωρεί τα παιδιά που παρεκτρέπονται .
- Η εκπαίδευση των παιδιών είναι μία δουλειά οικιακή επί καθημερινής βάσεως και κυρίως γυναικεία.

- Οι άνδρες αναπτύσσουν τη συμμετοχή τους σε ορισμένες αποστολές οι οποίες συνδέονται ειδικά με τα παιδιά (μεγάλες αποφάσεις, παιχνίδια, εκδρομές, έξοδοι).
- Οι άνδρες ασχολούνται με τη φύλαξη και προστασία του οίκου, της πόλης, της χώρας από εξωτερικές επιβουλές. Συνέπεια αυτού είναι τα παιχνίδια των αγοριών να σχετίζονται με δύναμη, ζωηρότητα, επιθετικότητα, κινητικότητα, αρχηγικούς ρόλους, πολέμους, σκληρότητα, αγριότητα.
- Οι γυναίκες ασχολούνται με την ανατροφή, παρακολούθηση και προφύλαξη των παιδιών στις καθημερινές δραστηριότητες, ειδικά μέσα στο σπίτι. Συνέπεια αυτού είναι τα παιχνίδια των κοριτσιών να σχετίζονται με μωρά, κούκλες, απαλότητα, τρυφερότητα, όμορφη εμφάνιση. (Κανταρτζή Ε., 2003)

Σύμφωνα με τον F. Demark, (Demark F.,1974), «Η μητέρα είναι χρεωμένη στο ρόλο του να υπηρετεί τον πατέρα, το σπίτι , τα παιδιά. Πλένει τα ρούχα τους, μαγειρεύει, σερβίρει το φαγητό, καθαρίζει το σπίτι και ξυπνά τα παιδιά. Είναι εξαρτημένη οικονομικά από το σύζυγο. Ανάλογα με την άποψη του συγκεκριμένου πατέρα, οι δραστηριότητες της μπορεί να θεωρούνται ότι έχουν αξία ή και όχι. Είναι ο πατέρας ο οποίος είναι η κεφαλή του σπιτιού και ο οποίος συντηρεί την οικογένεια και από τον οποίο η οικογένεια λαμβάνει το κοινωνικό στάτους και το είδος της κοινωνικής ζωής».

Η πατρότητα είναι ένας περιθωριακός ρόλος επειδή οι άνδρες βλέπουν τους εαυτούς πρώτα από όλα ως « κουβαλητές». Η κοινωνία έχει συγκεκριμένες προσδοκίες για τη γονεϊκή συμπεριφορά, και ο πατέρας επιβραβεύεται αν τις ικανοποιεί και επικρίνεται αν όχι. (Duberman, 1975)

Το κορίτσι πιέζεται να βρει την ευτυχία μέσα στο γάμο και στη μητρότητα, έτσι τα κορίτσια αντιλαμβάνονται ότι πρέπει να επιλέξουν ανάμεσα στη μητρότητα και την καριέρα, ενώ τα αγόρια μπορεί να είναι σύζυγοι, πατέρες και εργαζόμενοι συγχρόνως. Οι γυναίκες μαθαίνουν ότι ο πιο σημαντικός ρόλος τους είναι να γεννήσουν και να μεγαλώσουν ένα παιδί, ενώ τους άνδρες το γεγονός αυτό δεν τους επηρεάζει τόσο, ώστε να τους εμποδίσει από την εργασία τους. (Κανταρτζή Ε., 2003)

Αν αναρωτηθεί κανείς γιατί αυτό; οι C. Tavris & C.Wade λένε «Η μάχη είναι ότι ο γάμος και η εργασία βρίσκονται σε μεγαλύτερη σύγκρουση στις γυναίκες παρά στους άνδρες. Ο συμβιβασμός των επαγγελμάτων απαιτεί ότι οι οικογενειακές ανάγκες επιβαρύνουν τις γυναίκες. Μία παντρεμένη μητέρα η οποία εργάζεται έχει δύο δουλειές. Ένας παντρεμένος πατέρας που εργάζεται έχει μόνο μία. (Tavris C., 1984)

2.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ:

2.4.1 Μυθολογία της Κακοποίησης:

Αφού εξετάστηκε το θεωρητικό και εννοιολογικό περιεχόμενο της κακοποίησης γενικότερα, θεωρείται σκόπιμο να αναδειχθούν κάποιοι από τους μύθους που περιστρέφονται γύρω από το θέμα. Ένας ,λοιπόν , από τους λόγους, που το φαινόμενο της βίας είναι έντονο, είναι ακριβώς γιατί υπάρχουν κάποιοι μύθοι γύρω από την κακοποίηση. Ίσως ένας από τους βασικότερους παράγοντες συζυγοκτονίας είναι ακριβώς οι πολύ ισχυροί μύθοι που παρατίθενται παρακάτω. Δεδομένου ,λοιπόν ,ότι οι μύθοι αυτοί είναι διαδεδομένοι και γνωστοί πια, αφού επηρεάζουν όχι μόνο τον επίσημο μηχανισμό κοινωνικού ελέγχου αλλά και τον ανεπίσημο(γειτονιά ,συγγενείς, συνάδελφοι-ισσες όπως θα δείτε και παρακάτω) καταλήγουμε πολλές φορές η βία να φτάνει ακόμη και στον θάνατο της γυναίκας.

Ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της ενδοοικογενειακής βίας, οι πολυπληθείς και ετερόκλητες ερμηνείες που προτείνονται σχετικά με την τελευταία, το γεγονός ότι δεν είχε αναγνωριστεί η σοβαρότητα του φαινομένου, παρά μέχρι σχετικά πρόσφατα και πλήθος άλλων παραγόντων, συνέβαλαν στη δημιουργία και διαίωνιση στερεοτύπων, με αποτέλεσμα να επικρατεί σύγχυση σχετικά με τη φύση και τα χαρακτηριστικά της κακοποίησης (εντός και εκτός οικογένειας). Η ιδιομορφία των υπό εξέταση ζητήματος, καθώς και η συναισθηματική και ιδεολογική φόρτιση που το συνοδεύουν, καθιστούν αρκετά δύσκολη την περιγραφή των σε ρεαλιστική βάση. (Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

Στο κείμενο που ακολουθεί, ανασκευάζονται οι μυθολογίες με βάση τα επιστημονικά ευρήματα μελετών σχετικά με την καταχρηστική συμπεριφορά. Δεν κακοποιούν μόνο οι άνδρες αλλά και οι γυναίκες. Αν και σε έρευνες που διεξάγονται αναφορικά με την κακοποίηση, παρουσιάζεται ένα ποσοστό γυναικών που ασκούν βία κατά του συζύγου / συντρόφου τους, εντούτοις παραγνωρίζεται το γεγονός ότι τις περισσότερες φορές οι γυναίκες εμφανίζουν βίαιη συμπεριφορά σε κατάσταση άμυνας και σε καμιά περίπτωση η χρήση βίας δεν έχει την έκταση, τη δυναμική και τις επιπτώσεις που ενέχει η βίαιη

συμπεριφορά ενός άνδρα όσο και η κοινωνικοποίηση του, η οποία του επιτρέπει να είναι επιθετικός, καθώς η επιθετικότητα στους άνδρες αποτελεί διαπίστευση του ανδρισμού τους. (Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

Όλοι οι δράστες της κακοποίησης έχουν κοινά χαρακτηριστικά. Η συγκεκριμένη κρίση μπορεί να θεωρηθεί υπεραπλουστευμένη διαπίστωση, καθώς η προτεινόμενη τυπολογία των δραστών στις σχετικές έρευνες βασίζεται τόσο στα ξεχωριστά χαρακτηριστικά προσωπικότητας των τελευταίων, όσο και στο οικογενειακό τους ιστορικό, το ποινικό μητρώο κλπ. Η κατάχρηση αλκοόλ ή και ναρκωτικών ουσιών ευθύνεται για την εμφάνιση καταχρηστικής συμπεριφοράς. Η κατάχρηση ουσιών αποτελεί βασικό δείκτη επιθετικής συμπεριφοράς του άνδρα έναντι της συζύγου / συντρόφου του. Ωστόσο δεν έχει αποδειχτεί ότι *per se* ενοχοποιείται για τη βίαιη συμπεριφορά στις περισσότερες περιπτώσεις χρησιμοποιείται ως δικαιολογία για τις ανεπιθύμητες βιαιοπραγίες, αλλά επί της ουσίας δεν αποτελεί αιτία της άσκησής τους. Όσοι προβαίνουν σε κακοποίηση δεν είναι σε θέση να ελέγξουν το θυμό τους. Στην πραγματικότητα αναφέρονται ελάχιστες περιπτώσεις όπου ο δράστης δεν είχε τον απόλυτο έλεγχο των πράξεων του (για παράδειγμα, κρίσεις επιληψίας). Συνήθως η καταχρηστική συμπεριφορά είναι εκούσια και ως τέτοια μπορεί να αποφευχθεί, αν το άτομο το θελήσει. Εξάλλου δεν θα πρέπει να συγχέεται ο παρορμητισμός που συχνά διακρίνει το δράστη, με την αδυναμία ελέγχου των ενεργειών του.

Οι κακοποιημένες γυναίκες μελετούν τα συμβάντα καταχρηστικής συμπεριφοράς. Οι συνέπειες της βίας όπου αρκετές φορές παρατηρείται δυσλειτουργία της γυναίκας σε επαγγελματικό, κοινωνικό και διαπροσωπικό επίπεδο και σύνοδες ψυχικές διαταραχές δεν υποδεικνύουν σε καμία περίπτωση διάθεση υπερβολής εκ μέρους της γυναίκας. Οι κακοποιημένες γυναίκες προκαλούν την καταχρηστική συμπεριφορά. Η βίαιη συμπεριφορά λαμβάνει χώρα, ανεξάρτητα από τις πράξεις ή τα λεγόμενα της γυναίκας. Ακόμα και αν δεχτεί κανείς ότι κάποια συγκεκριμένη συμπεριφορά της γυναίκας πυροδότησε τη βίαιη αντίδραση του συζύγου / συντρόφου της, η τελευταία με κανέναν τρόπο δεν δικαιολογείται και αυτό –νομιμοποιείται ως συμπεριφορά.

Η καταχρηστική συμπεριφορά συχνά παύει να επισυμβαίνει από μόνη της. Αρκετοί άνδρες είναι δυνατόν να μειώσουν το επίπεδο της βίαιης συμπεριφοράς με το πέρασμα του χρόνου, ωστόσο ελάχιστοι από αυτούς παύουν να κακοποιούν εντελώς. Ακόμη και αν εκλείψει η σωματική κακοποίηση συνεχίζουν να υπάρχουν, ώστε να διατηρηθεί ο έλεγχος και η κυριαρχία του άντρα στη γυναίκα. (Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

Η ψυχοθεραπεία αποτελεί αποτελεσματικότερη «θεραπεία» από ότι η φυλακή. Η ψυχοθεραπεία τις περισσότερες φορές επιλέγεται από το σύστημα απονομής ποινικής δικαιοσύνης ως εναλλακτική μέθοδος έκτισης ποινής. Εντούτοις τα ερευνητικά δεδομένα δεν συνηγορούν υπέρ της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων θεραπείας των δραστών, θεωρείται πολύ δύσκολο να επιτευχθεί η αναχαίτιση της βίας και ακόμη δυσκολότερη η ολοσχερής διακοπή της ψυχολογικής κακοποίησης μέσω των προγραμμάτων αυτών. Οι γυναίκες που παραμένουν σε μια σχέση κακοποίησης, είναι είτε παράφρονες, είτε μαζοχίστριες. Καταρχήν θα πρέπει να επισημανθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό γυναικών που κακοποιούνται, εγκαταλείπουν τους συζύγους/ συντρόφους τους στα δύο πρώτα χρόνια της εμφάνισης της καταχρηστικής συμπεριφοράς. Οι λόγοι εντούτοις για τους οποίους κάποιες γυναίκες δεν διαφεύγουν της σχέσης κακοποίησης είναι σημαντικοί: η πλήρης οικονομική εξάρτηση από το σύζυγο / σύντροφο, ο ισχυρός φόβος αντίποινων αν τον εγκαταλείψουν, η εμφάνιση ψυχικών διαταραχών, η πολιτισμική αποδοχή της βίας, κλπ, αποτελούν βασικά εμπόδια που κρατούν μια γυναίκα σε μια σχέση καταχρηστικής συμπεριφοράς. Η κακοποίηση αποτελεί ιδιωτική, οικογενειακή υπόθεση. Η στέρηση των βασικών δικαιωμάτων της γυναίκας, η κατάχρηση της εξουσίας, η διαιώνιση της βίας από γενιά σε γενιά σε καμία περίπτωση δεν καθιστούν την κακοποίηση ιδιωτική υπόθεση. Αντίθετα αφορά όλο το κοινωνικό σύνολο. Η καταχρηστική συμπεριφορά εμφανίζεται μόνο σε δυσλειτουργικές οικογένειες. Πρόκειται για θεμελιώδες σφάλμα κοινωνικής αποδοχής. Η δυσλειτουργία στην οικογένεια, αποτελεί ένα χαρακτηριστικό που είναι δυνατόν να εμφανίζεται παράλληλα με τη βίαιη συμπεριφορά, εντούτοις δεν μπορεί να θεωρηθεί κάθετος αιτιολογικός παράγοντας. Οι κακοποιημένες γυναίκες μπορούν να σταματήσουν τη βία του συζύγου / συντρόφου τους αν αλλάξουν τη συμπεριφορά τους. Η κακοποίηση δεν παρουσιάζεται ως αποτέλεσμα λανθασμένης συμπεριφοράς της γυναίκας.

Στην πραγματικότητα η τελευταία είναι η δικαιολογία – άλλοθι που χρησιμοποιούν αφενός οι άντρες για να νομιμοποιήσουν τη βία εναντίων των γυναικών συζύγων / συντρόφων τους και αφετέρου οι γυναίκες που έχουν έντονο το αίσθημα της ενοχής για όσα υφίστανται.

(Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

Δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη ερμηνεία αναφορικά με το φαινόμενο της κακοποίησης. Οι ερμηνείες που δίνονται για την καταχρηστική συμπεριφορά βασίζονται στις ανάλογες θεωρητικές προσεγγίσεις. Δεν είναι δυνατόν να υποστηριχτεί κάποια ερμηνεία έναντι κάποιας άλλης, καθώς πρόκειται για ένα ζήτημα περίπλοκο, με πολιτισμικές, κοινωνικές και ιστορικές συνιστώσες, στις οποίες εμπλέκεται το άτομο με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Η μόνη ασφαλής οδός εξέτασης της κακοποίησης εντός ή εκτός της οικογένειας είναι η πραγμάτευση της δυναμικής αλληλεπίδρασης των παραγόντων που συντελούν στην εμφάνισή της. Η ενδοοικογενειακή βία εμφανίζεται μόνο σε οικογένειες με χαμηλό εισόδημα. Η πραγματικότητα είναι ότι η κακοποίηση στις οικονομικά και κοινωνικά δυσμενέστερες οικογένειες γίνεται ευκολότερα γνωστή στις διωκτικές αρχές και στις υπηρεσίες προνοίας, από ότι τα περιστατικά που επισυμβαίνουν σε οικογένειες μεσαίας και ανώτερης κοινωνικής τάξης. Ωστόσο οι μελέτες και οι επίσημες στατιστικές σχετικά με την βία στην οικογένεια δείχνουν ότι η τελευταία λαμβάνει χώρα σε οποιοδήποτε κοινωνικό στρώμα. Η καταχρηστική συμπεριφορά επισυμβαίνει σε ψυχικά ασθενή άτομα. Τα δεδομένα των ερευνών καταδεικνύουν ότι λιγότερο από το 10% των περιστατικών ενδο-οικογενειακής βίας συνδέεται με κάποια ψυχική νόσο του δράστη ή του θύματος. Τα παιδιά που έχουν υποστεί κακοποίηση, θα εξελιχθούν σε ενήλικες με καταχρηστική συμπεριφορά. Οι έρευνες δεικνύουν ότι οι ενήλικες που παρουσιάζουν βίαιη συμπεριφορά έχουν περισσότερες πιθανότητες από τον υπόλοιπο πληθυσμό να έχουν κακοποιηθεί κατά την παιδική τους ηλικία. Ωστόσο δεν είναι δυνατόν να εγκαθιδρυθεί αιτιοκρατική σχέση

μεταξύ κακοποίησης σε παιδική ηλικία και ενήλικη ζωή πρόκειται για πιθανολογία μάλλον, παρά για de facto ντετερμινισμό.

(Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

Μύθος: Τα θύματα προκαλούν την κακοποίησή τους

Αλήθεια: Αυτή είναι η πιο συχνή δικαιολογία που χρησιμοποιούν οι θύτες.

Μύθος: Μόνο ένα μικρό ποσοστό του πληθυσμού υφίσταται κακοποίηση

Αλήθεια: Ο αριθμός των θυμάτων βίας μέσα στην οικογένεια είναι πολύ μεγάλος και περιλαμβάνει κυρίως γυναίκες και παιδιά

Μύθος: Άτομα με χαμηλό οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο είναι περισσότερο βίαια

Αλήθεια: Η βία εμφανίζεται σε όλα τα κοινωνικοοικονομικά στρώματα και μορφωτικά επίπεδα

Μύθος: Το ποτό οδηγεί στη βία

Αλήθεια: Το ποτό χρησιμοποιείται πολλές φορές σκόπιμα για να αποκτήσει ο βίαιος σύζυγος θάρρος να κακοποιήσει το θύμα και ταυτόχρονα να έχει τη δικαιολογία για τη βίαιη συμπεριφορά του

Μύθος: Η κακοποίηση είναι απλώς μια στιγμιαία απώλεια ελέγχου

Αλήθεια: Η βία δεν είναι μια στιγμιαία απώλεια ελέγχου, αλλά ένας τρόπος συμπεριφοράς που καταντά χρόνιας.

Μύθος: Η βία μεταξύ συζύγων δεν είναι ποινικό αδίκημα είναι οικογενειακό πρόβλημα

Αλήθεια: Η βία είναι ποινικό αδίκημα που μπορεί να οδηγήσει και σε φυλάκιση

Μύθος: Η οικογενειακή βία είναι οικογενειακό πρόβλημα

Αλήθεια: Η βία μέσα στην οικογένεια αποτελεί κοινωνικό πρόβλημα και όχι οικογενειακό πρόβλημα

Μύθος: Σε μερικές γυναίκες αρέσει να κακοποιούνται

Αλήθεια: Σε κανέναν δεν αρέσει η βία. Η αλήθεια είναι ότι τα θύματα την δέχονται διότι είναι δέσμιες πολύπλοκων καταστάσεων. Γενικά η βία και η κακομεταχείριση τις κάνει να χάνουν τον αυτοσεβασμό τους και έτσι νομίζουν ότι δεν έχουν την δύναμη να αντιδράσουν και να ενεργοποιηθούν. Εκτός αυτών πάντα ελπίζουν ότι οι σύζυγοι τους θα αλλάξουν.

Μύθος: Ο βίαιος σύζυγος θα αλλάξει αν η γυναίκα είναι υπάκουη και δεν τον νευριάζει

Αλήθεια: Ο βίαιος άνθρωπος πάντα θα βρίσκει λόγους για να κακοποιεί την οικογένεια του. Επιπλέον έχει αποδεχτεί ότι τις περισσότερες φορές η σταθερή αντίδραση και η ενεργοποίηση μπορεί να σταματήσει τη βία.

Μύθος: Η κακοποίηση δεν προκαλεί τραυματισμό

Αλήθεια: Η βία όταν αρχίσει, κλιμακώνεται και μπορεί να οδηγήσει μέχρι και στο θάνατο. Επιπλέον τα θύματα της οικογενειακής βίας πολύ συχνά και για μεγάλο χρονικό διάστημα καλύπτουν τους θύτες.

Μύθος: Τα παιδιά δεν επηρεάζονται

Αλήθεια: Οι επιπτώσεις της βίας (άμεση ή έμμεση) πάνω στα παιδιά είναι πολύ τραυματικές.

Μύθος: Η γυναίκα που κακοποιείται είναι καλύτερα να μένει παθητική γιατί έχει μικρά παιδιά και τα παιδιά χρειάζονται τον πατέρα τους

Αλήθεια: Στην πραγματικότητα χρειάζονται και τον πατέρα αλλά σε ένα σπίτι που επικρατεί αλληλοσεβασμός και ηρεμία

Μύθος: Είναι εύκολο για την κακοποιημένη γυναίκα να εγκαταλείψει το σύζυγο που την κακοποιεί

Αλήθεια: Είναι αρκετά δύσκολο για την γυναίκα να τον εγκαταλείψει για πολλούς λόγους (οικονομική εξάρτηση, ύπαρξη παιδιών, έλλειψη καταφυγίου, χαμηλή αυτοεκτίμηση και αίσθηση αβοήθητου). Η γυναίκα χρειάζεται την βοήθεια και την υποστήριξη από συγγενείς, φίλους και κοινωνικές υπηρεσίες ώστε να μπορέσει να πάρει μια τέτοια απόφαση.

Μύθος: Αυτός που κακοποιεί τη γυναίκα του χτυπάει και τα παιδιά του.

Αλήθεια: Αυτός που κακοποιεί τη γυναίκα του δεν είναι υποχρεωτικό ότι κακοποιεί και τα παιδιά του. Έρευνες έχουν όμως αποδείξει ότι όταν έχουμε περιπτώσεις κακοποίησης παιδιών έχει προηγηθεί και κακοποίηση της γυναίκας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η κάθε κακοποίηση συζύγου οδηγεί και στην κακοποίηση των παιδιών. Οι πιθανότητες πάντως είναι ιδιαίτερα αυξημένες.

Μύθος: Αυτοί που κακοποιούν δεν μπορούν ποτέ να αγαπήσουν, είναι κακοί και βίαιοι πάντοτε.

Αλήθεια: Αντιθέτως, μετά από κάθε κρίση βίας έρχεται μια περίοδο ηρεμίας όπου ο θύτης είναι ιδιαίτερος περιποιητικός προς τη σύντροφό του

Μύθος: Αυτοί που κακοποιούν είναι βίαιοι και με πολλούς άλλους ανθρώπους όπως συνάδελφοι και φίλοι

Αλήθεια: Πιστεύεται ότι δεν υπάρχουν άντρες που δεν έχουν την ικανότητα να αντιμετωπίσουν την απογοήτευση που μπορεί να δημιουργηθεί από μια κατάσταση. Αν δεχτούμε αυτό σαν γεγονός τότε αυτοί οι άντρες σε μια κατάσταση που τους δημιουργεί απογοήτευση δεν έχουν παρά μόνο μια επιλογή, να είναι εξίσου βίαιοι στο χώρο της εργασίας, όταν οδηγούν μέσα στην κίνηση, ή όταν συναναστρέφονται με φίλους. Αυτό όμως δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Οι περισσότεροι άντρες που κακοποιούν τις γυναίκες τους το κάνουν αποκλειστικά σε αυτές. Σαν επιχείρημα αυτό είναι πολύ επικίνδυνο γιατί επιτρέπει στον θύτη να μην αντιμετωπίζει τις ευθύνες των πράξεών του. Το να μην καταφέρει κάποιος να καταστήσει τον θύτη υπεύθυνο για τις πράξεις του αλλά «ρίχνει λάδι στη φωτιά» σε μια φωτιά που είναι ήδη εκτός ελέγχου.

(Διακήρυξη, Λευκωσία 1997)

2.4.2 Κοινωνικές Αντιλήψεις που Συνδέονται με τους Ρόλους των δύο Φύλων:

Στην προσπάθεια να κατανοηθούν οι συμπεριφορές που αναπτύσσουν οι πρωταγωνιστές μιας σχέσης κακοποίησης, άνδρες και γυναίκες εξετάζεται το κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύσσονται αυτές οι συμπεριφορές, το περιεχόμενο και το νόημα των κοινωνικών στερεοτύπων για τα δύο φύλα, καθώς και το ρόλο που κατέχει η βία ως δομικό στοιχείο του κοινωνικού συστήματος της οικογένειας. Σύμφωνα με τον Gil, στις περιπτώσεις όπου η βία στις διαπροσωπικές σχέσεις θεωρείται «φυσιολογική» έκφανση της ζωής των ενηλίκων και εντάσσεται στα πλαίσια της ευρύτερης δομικής βίας, πολλοί φορείς κοινωνικοποίησης(οικογένεια , εκπαίδευση, μέσα μαζικής επικοινωνίας κ.α.), λειτουργούν και ως φορείς δομικής βίας. Τα παιδιά διδάσκονται τη βία , καθώς και τους τρόπους για να τη δικαιολογούν, μέσα από ανταγωνιστικά και βίαια παιχνίδια, μέσα από τις μαθησιακές εμπειρίες ανταμοιβής και τιμωρίας των πράξεών τους. Μαθαίνουν τη βία μέσα από την κουλτούρα της οικογένειας, την αγορά εργασίας και τις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων. Συχνά η κουλτούρα της οικογένειας καθρεφτίζει αξίες που υποστηρίζουν από άλλους κοινωνικούς θεσμούς.

Πολλοί γονείς διαφοροποιούν τη στάση και τη συμπεριφορά τους απέναντι στα παιδιά ανάλογα με το φύλο τους. Επιβάλλουν μέσα στην οικογένεια μη συμμετοχικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων και επιτυγχάνουν την πειθαρχία με την τιμωρία και την πρόκληση σωματικού ή και συναισθηματικού πόνου. Τα παιδιά μέσα σε αυτές τις οικογένειες μαθαίνουν ότι η βία είναι αποδεκτή και μερικές φορές αναγκαία, προκειμένου να επιτευχθεί ο έλεγχος των στάσεων που κινδυνεύουν να παρεκτραπούν. Συνεπώς η βία σχηματοποιείται και εκλογικεύεται στα πλαίσια των κοινωνικών και διαπροσωπικών σχέσεων.

<http://library.panteion.gr>

2.4.3 Η κατασκευή του «ανδρισμού» και της «θηλυκότητας»:

Τα στερεότυπα και οι αντιλήψεις για τα δυο φύλα , επηρεάζουν την καθημερινή συμπεριφορά των ανδρών και των γυναικών ,τους προκαλούν έντονη ανασφάλεια και τους κινητοποιούν προς έναν αγώνα να γίνουν ή να φτάσουν το πρότυπο του «αληθινού» άνδρα και της «αληθινής» γυναίκας. Σε έναν ανδροκεντρικό κόσμο οι συνέπειες μιας τέτοιας επιρροής είναι ιδιαίτερα σκληρές για τους άνδρες, που βάσει των «ιδεολογιών» περί «ανδρισμού» διαμορφώνουν τις πεποιθήσεις τους για τη σημασία της προσκόλλησης των ανδρών στα κοινωνικά καθορισμένα δεδομένα της αντρικής συμπεριφοράς.

Ο ανδρισμός περιλαμβάνει οποιαδήποτε χαρακτηριστικά ορίζονται από την κοινωνία ή τον πολιτισμό ως ανδρικά. Η κοινωνική αντίληψη περί ανδρισμού επιβάλλει στους άνδρες συγκεκριμένους τρόπους σκέψης, συγκεκριμένα συναισθήματα και συμπεριφορές. Οτιδήποτε άλλο θεωρείται θηλυκό και επομένως, μη αποδεκτό. Τον ανδρισμό καθορίζει η πολύπλοκη αλληλεπίδραση της σωματικής, ψυχολογικής και συναισθηματικής ανάπτυξης του ατόμου με τους περιβάλλοντες κοινωνικούς και πολιτισμικούς κανόνες. Τα πανίσχυρα στερεότυπα περί ανδρισμού, μπορεί να είναι επιβλαβή, ιδιαίτερα όταν η εξωτερική πίεση για προβολή μιας ανδρικής εικόνας συγκρούεται με τις εσωτερικές πιέσεις του ατόμου.

Η πίστη στην ιδέα του ανδρισμού μπορεί να είναι ζημιογόνα. Οι ερευνητές που μελέτησαν τη διαδικασία κοινωνικοποίησης του άνδρα, διαπίστωσαν ότι υπάρχουν σημαντικές και ισχυρές δυνάμεις που ευθύνονται για τις ισχύουσες τάσεις και προκαταλήψεις σχετικά με το αντρικό φύλο. Μια από αυτές είναι η απέχθεια ή ο φόβος των ανδρών για τη θηλυκότητα. Ο φόβος των ανδρών μήπως φανούν θηλυπρεπείς ευθύνεται συχνά για τον τρόπο με τον οποίο ενεργούν, αισθάνονται και συμπεριφέρονται.

Ένας άνδρας βιώνει συγκρουσιακά και αγχωτικά οποιαδήποτε πλευρά του εαυτού του θεωρεί θηλυκή, γιατί πιστεύει ότι απειλεί τον ανδρισμό του. Συνεπώς, η εκδήλωση θηλυκών συμπεριφορών συνεπάγεται μείωση του αισθήματος αυτοεκτίμησης, αυτοαντίληψης και ανδρισμού.

Η αποφυγή κάθε συμπεριφοράς που συνδέεται με τη θηλυκότητα μπορεί να οδηγήσει σε συγκρούσεις και διαστροφή του ρόλου του φύλου.

Ο Ο' Neil περιέγραψε έξι μοντέλα συγκρούσεων και διαστροφής του ρόλου του φύλου:

- 1) περιορισμένη συναισθηματικότητα,
- 2) ομοφυλοφοβία,
- 3) κοινωνικά προσαρμοσμένος έλεγχος – προβλήματα εξουσίας και ανταγωνισμού,
- 4) ανεσταλμένη σεξουαλική και συναισθηματική συμπεριφορά,
- 5) εμμονή στα κατορθώματα και τις επιτυχίες και
- 6) προβλήματα υγείας.

Όπως εύστοχα ο Bem συνοψίζει : «Οι άνδρες αισθάνονται τη μεγαλύτερη ανασφάλεια σχετικά με την ορθότητα του φύλου τους. Οι σκέψεις, τα συναισθήματα και οι συμπεριφορές που έχουν πολιτισμικά οριστεί ως θηλυπρεπή, είναι απόλυτα υποτιμημένα και έχουν αρνητικό περιεχόμενο για τον άνδρα που ξεπερνά τα όρια του φύλου του. Οι άνδρες αυτοί, είναι περισσότερο κοινωνικά στιγματισμένοι από ότι οι γυναίκες που ξεπερνούν τα όρια του δικού τους φύλου. Την ίδια στιγμή που ο ανδροκεντρισμός φαίνεται ότι είναι άπιαστος προσδιορισμός του τρόπου με τον οποίο πρέπει ένας «αληθινός» άνδρας να είναι.

Μελέτες για την ανδρική ταυτότητα, συγκαταλέγουν την εξουσία, τον έλεγχο, τη σκληρότητα και τη φιλοδοξία στα σημαντικότερα συστατικά ανάπτυξης του ρόλου του ανδρικού φύλου. Δύναμη, επιθετικότητα και αναστολή είναι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που αποδίδονται στην ανδρική συμπεριφορά. Η δύναμη είναι μια έννοια που κατέχει κεντρική θέση στο σύγχρονο ανδρισμό. Πολλοί άνδρες μαθαίνουν να πιστεύουν ότι το στοιχείο που χαρακτηρίζει περισσότερο από οτιδήποτε άλλο τον ανδρισμό τους είναι η δύναμη και ότι αυτό ασκεί ιδιαίτερη γοητεία στις γυναίκες. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Οι ιδεολογίες περί ανδρισμού είναι πιθανόν να έχουν αρνητικές συνέπειες και για τις γυναίκες. Ανάμεσα στις πιο φανερές είναι και η βία κατά των γυναικών. Αντίστοιχα για τις γυναίκες, η ιδεολογία περί «θηλυκότητας» περιλαμβάνει κοινωνικούς περιορισμούς , τους οποίους η γυναίκα οφείλει να γνωρίζει και να συμπεριφέρεται βάσει αυτών.

Η κοινωνική αντίληψη περί θηλυκότητας επιβάλλει στη γυναίκα την παραμονή της στα πλαίσια του παραδοσιακού της ρόλου, ακόμη κι αν αυτό συνεπάγεται τον έλεγχο και τον εξουσιασμό της από άλλους. Η γυναίκα πρέπει να παρέχει στο σύντροφό της υποστήριξη, ευχαρίστηση, φροντίδα, παραμερίζοντας τις προσωπικές της φιλοδοξίες και περιορίζοντας τις απαιτήσεις της. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Οι γυναίκες διδάσκονται ότι η αυτονομία και το κυνήγι της επαγγελματικής επιτυχίας μπορεί να τους «αφαιρέσει» τη θηλυκότητά τους , να μειώσει την επιτυχία τους ως γυναίκες αρεστές στο άλλο φύλο, με κίνδυνο να χάσουν και τη λιγιστή δύναμη που απορρέει από τον παραδοσιακό τους ρόλο. Τα νεαρά κορίτσια μαθαίνουν να θαυμάζουν τους άνδρες και τη συμπεριφορά τους , το δυναμισμό και την ανεξαρτησία τους. Ιδιαίτερα κατά την εφηβεία τους, μαθαίνουν να καταπιέζουν χαρακτηριστικά ή ενδιαφέροντα που είναι ανδρικά προνόμια και προσπαθούν μέσα από τη «θηλυκότητα» τους να είναι ελκυστικά στα αγόρια. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Όταν η γυναίκα συμμορφώνεται με το κοινωνικό περιεχόμενο του φύλου της, ανταμείβεται με έναν σύντροφο- κύριο συνήθως της ζωής της- ο οποίος της παρέχει ασφάλεια, σιγουριά, προστασία, που λαμβάνει όλες τις αποφάσεις για εκείνη και για τη σχέση τους και την καθοδηγεί. Αν όμως η γυναίκα παρεκκλίνει από τον παραδοσιακό ρόλο, επικρίνεται κοινωνικά καθώς διαταράσσει και παρεμβαίνει στο μοντέλο των κοινωνικά καθορισμένων σχέσεων. Η γυναίκα υφίσταται συντριπτικές απώλειες όταν αποφασίζει να λειτουργήσει εκτός των ορίων που θέτουν οι κοινωνικοί περιορισμοί. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Όπως και στην περίπτωση των ανδρών, οι ιδεολογίες περί θηλυκότητας μπορεί να είναι ζημιογόνες για τις γυναίκες. Οι γυναίκες αποθαρρύνονται από το να έχουν μια δυναμική παρουσία στο δημόσιο βίο , διοχετεύονται σε εργασιακές θέσεις που επιβεβαιώνουν το μοντέλο του ελέγχου και εξουσιασμού τους, θέσεις μειωμένης φιλοδοξίας και ενεργητικότητας, αλλά με απαιτήσεις για φροντίδα και αφοσίωση, οι οποίες όχι συμπτωματικά , αμείβονται χαμηλότερα. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

2.4.4 Σύγχρονες κοινωνικές τάσεις- το νέο περιεχόμενο των ρόλων των δυο φύλων:

Οι στάσεις και οι κοινωνικές αναπαραστάσεις καθορίζουν και προσδιορίζουν τη συμπεριφορά των κοινωνικών υποκειμένων και υπό αυτή την έννοια η διερεύνησή τους, στα πλαίσια του φαινομένου της κακοποίησης των γυναικών από τους συζύγους τους, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε σχέση με τη χάραξη πολιτικών και εφαρμογής μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Στη σύγχρονη κοινωνία υπάρχει μια έντονη συζήτηση γύρω από θέματα που αφορούν τους ρόλους και τις ταυτότητες των δυο φύλων. Αν και οι παραδοσιακοί ρόλοι των δυο φύλων είναι ακόμη παρόντες και διατηρούν τη σταθερότητά τους στον χρόνο, όχι απλά ως περιεχόμενο, αλλά ως κοινωνική εικόνα και προσδοκία, όλο και συχνότερα τώρα πια, είναι πιθανόν να συναντήσουμε στάσεις και συμπεριφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών που επιχειρούν να δώσουν ένα νέο περιεχόμενο στους ρόλους τους. Τόσο οι γυναίκες όσο και οι άνδρες είναι παγιδευμένοι μεταξύ των παραδοσιακών μοντέλων και των σύγχρονων απαιτήσεων, με αποτέλεσμα να αισθάνονται σύγχυση και ανεπάρκεια, να δημιουργούνται εντάσεις και συσσώρευση άγχους που επιφέρει νέα προβλήματα και συγκρούσεις σε κοινωνικό επίπεδο, αλλά πολύ περισσότερο σε διαπροσωπικό επίπεδο.

Αν και οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων στους ρόλους που συνδέονται με την οικογένεια και τον τρόπο οργάνωσης της ενδοοικογενειακής ζωής είναι έντονες και φανερές, έχουμε φτάσει σε ένα σημείο όπου σε πολλές κοινωνικές ομάδες έχει ανατραπεί η/και αμφισβητηθεί το «δεδομένο» της ανδρικής κυριαρχίας. Οι άνδρες περισσότερο από ποτέ, περνούν κρίση ταυτότητας σε σχέση με τον «ανδρισμό» τους και την κοινωνική καταξίωση που αυτός συνεπαγόταν. Βέβαια, αυτή η νέα τάξη πραγμάτων έχει διαφορετικές επιδράσεις σε κάθε υποκείμενο ξεχωριστά και οδηγεί στην υιοθέτηση διαφορετικών τρόπων δράσης και προσαρμογής.

Σε σχέση με τον επαναπροσδιορισμό της κοινωνικής σημασίας του ανδρισμού παρατηρούμε ότι κάποιοι άνδρες προσπαθούν σκληρά προς την

κατεύθυνση της αλλαγής της συμπεριφοράς και του τρόπου ζωής τους, προς ένα μοντέλο πολύ πιο κοντά στην ισότητα των δυο φύλων. Αυτό από μόνο του όμως δεν είναι αρκετό για να οδηγήσει αυτομάτως στην ανάπτυξη του «νέου τύπου άνδρα». Πολλοί άνδρες έχουν σίγουρα καταλάβει ότι πρέπει να αλλάξουν, αλλά αυτή η γνωστική διόραση δεν συνδυάζεται πάντοτε με συναισθηματική ωριμότητα. Την ίδια στιγμή, κάποιοι άλλοι, υπερασπίζονται την αντρική τους ταυτότητα επιστρέφοντας σε ακόμη πιο παραδοσιακά μοντέλα αντρικής κυριαρχίας και ανισότητας για τα δυο φύλα.

Στην ελληνική κοινωνία ριζικές αλλαγές αρχίζουν να επέρχονται στον παραδοσιακό ρόλο της γυναίκας ως συζύγου και μητέρας τα τελευταία πενήντα χρόνια. Οι κοινωνικοί μετασχηματισμοί καθορίζουν νέες ανάγκες και διανοίγουν νέες δυνατότητες, μοιραία όμως δημιουργούν και ένα κλίμα έντονων αντιφάσεων, το οποίο οι γυναίκες βιώνουν με ιδιαίτερη οξύτητα. Οι γυναίκες βρίσκονται σήμερα αντιμέτωπες με μια διπλή σύγκρουση, τόσο ενάντια στην καταπιεστική δομή της πατριαρχίας, όσο και ενάντια στις εσωτερικές αναστολές που εμποδίζουν την κοινωνική τους ενηλικίωση.

Ο εκσυγχρονισμός της ελληνικής κοινωνίας επιβάλλει την παραδοχή κάποιων νέων κοινωνικών διαστάσεων, όπως η μόρφωση και η επαγγελματική κατάρτιση και σε συνάρτηση με αυτές, μια σχετική ελαστικότητα ως προς τον χρόνο που εκχωρείται στις νέες γυναίκες ως τη στιγμή του γάμου. Οι προσαρμογές αυτές, όσο και αν διευρύνουν, δεν θίγουν στην ουσία του, το αυστηρά καθορισμένο πλαίσιο του φυλετικού προσδιορισμού. Ο ενδότερος ψυχοκοινωνικός χώρος της γυναικείας ταυτότητας εξακολουθεί να διατηρείται ανέπαφος.

Παρά τους μετασχηματισμούς των τελευταίων χρόνων στον κοινωνικό-οικονομικό τομέα, οι παραδοσιακές αξίες για τη θηλυκότητα και τη μητρότητα εξακολουθούν να καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο κοινωνικοποιούνται τα κορίτσια. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Η ελληνική κοινωνία, παραδοσιακά βαθιά καταπιεστική για τις γυναίκες, χαρακτηρίζεται σήμερα από έντονες συγκρούσεις στο πλαίσιο του φυλετικού ρόλου των γυναικών. Οι σύγχρονες αξίες της αυτοπραγμάτωσης και της ίσης μεταχείρισης κυκλοφορούν στην περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Όμως οι διεργασίες συνειδητοποίησης της ιεραρχικής διαφοράς των φύλων από τις ίδιες τις γυναίκες παραμένουν αποσπασματικές, συχνά αντιφατικές

και τείνουν προς μια, στην καλύτερη περίπτωση, ατελή θεώρηση της γυναικείας κατάστασης μέσα από το γενικότερο πρίσμα της ανάγκης κοινωνικού εκσυγχρονισμού. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

2.4.5 Οι Σχέσεις Σήμερα:

Για να κατανοηθεί η συντροφική βία και κατ' επέκταση οι λόγοι που οδηγούν στη συζυγοκτονία πρέπει πρώτα να μελετηθεί το υπόστρωμα των μερών (ανδρών και γυναικών) και ιδιαίτερα πως αυτό εκφράζεται μέσα από τον συντροφικό συγχρωτισμό, καθώς επίσης το είδος των σχέσεων στα ζευγάρια, έτσι όπως αυτές διαμορφώνονται σε ένα δεδομένο πολιτισμικό και κοινωνικό περιβάλλον. Φτάνοντας στον πυρήνα της οικογένειας, στις σχέσεις του ζευγαριού, αντικρίζει κανείς ένα ηφαίστειο, που όσο πάει και πιο συχνά εκτινάσσεται και οδηγεί σε επώδυνες εκρήξεις. Η κρίση στις σχέσεις του ζευγαριού όμως, σε όλες τις τεχνολογικά αναπτυγμένες χώρες, οδηγεί σε όλο και μεγαλύτερη αύξηση των διαζυγίων. Σε ορισμένες δυτικές κοινωνίες τα διαζύγια ξεπερνούν το (50%) των γάμων, όπως αυξάνονται σταδιακά και τα δεύτερα διαζύγια. Στην Ελλάδα όπως είναι γνωστό, παρατηρείται η ίδια τάση. Η δημιουργία οικογένειας όλο και λιγότερο ταυτίζεται με τη μονιμότητα και τη σταθερότητα της σχέσης του ζευγαριού. Σε πρόσφατες έρευνες που έγιναν για τις σχέσεις του ζευγαριού και το γάμο, διαπιστώνεται ότι οι νέοι αποφασίζουν να δημιουργήσουν οικογένεια θεωρώντας το διαζύγιο μια πολύ πιθανή κατάληξη. Η σύγχυση σ' αυτό το επίπεδο δεν είναι, ασφαλώς άσχετη με τη σύγχυση στο κοινωνικό επίπεδο. Η οικογένεια, μέσα από την επικοινωνία των μελών της, αγωνίζεται να οργανώσει την αδιάκοπα αυξανόμενη πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει τον κοινωνικό χώρο στον οποίο είναι ενταγμένη. Οι διεργασίες τις περισσότερες φορές είναι τραγικά δύσκολες και επώδυνες. Τα μέλη της οικογένειας καλούνται να αλληλεπιδράσουν αποτελεσματικά μεταξύ τους, για να μπορέσουν να αλληλεπιδράσουν λειτουργικά και με το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Η ανοργάνωτη όμως πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει τον κοινωνικό περίγυρο δεν προσφέρει στα μέλη της οικογένειας κατευθυντήριες γραμμές. Αντίθετα, οι πληροφορίες που

διδεισδύουν στην οικογένεια είναι αντιφατικές, ασαφείς και χαοτικές. Οι κοινωνικές δομές τις τελευταίες δεκαετίες έχουν ανατραπεί. Τα μέλη της οικογένειας, για να επιβιώσουν ψυχοκοινωνικά, να βάλουν κάποια τάξη σε ότι αφορά τη σχέση τους με το κοινωνικό περιβάλλον, με αυτή την περιρρέουσα αστάθεια, πρέπει να επιλέξουν τι θα απορρίψουν, τι θα δεχθούν και πως τελικά θα ενεργήσουν ως άτομα μέσα στις κοινωνικές ομάδες. Αυτό, πρέπει να το κάνουν χωρίς βοήθεια, αφού καινούριες δομές και θεσμοί, που θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημείο αναφοράς, δεν έχουν ακόμα διαμορφωθεί. Ο κοινωνικός περίγυρος όχι μόνο δεν τους προσφέρει βοήθεια, αλλά τους κατακλύζει με «νέφος».

Ο παραδοσιακός διαχωρισμός των ανδρικών και των γυναικείων ρόλων έχει αρχίσει να ατονεί, γεγονός που προκαλεί απογοήτευση και σύγχυση. Σ' αυτή τη μεταβατική περίοδο, είναι δύσκολο να μας δοθεί από το σύντροφό μας η συναισθηματική στήριξη που έχουμε ανάγκη. Άλλωστε η ανθρωπότητα χρειάστηκε χιλιάδες χρόνια για να καταφέρει να καλύψει τις βασικές ανάγκες επιβίωσης του είδους. (Bruner J., 1997)

Οι κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές των τελευταίων σαράντα χρόνων έχουν επηρεάσει σημαντικά τους παραδοσιακούς ρόλους της γυναίκας και του άντρα. Το γεγονός ότι οι γυναίκες άφησαν το σπίτι και μπήκαν στον επαγγελματικό χώρο, μείωσε σημαντικά την αξία του παραδοσιακού αντρικού ρόλου. Καθώς οι σύγχρονες γυναίκες γίνονται ολοένα και περισσότερο ανεξάρτητες και αυτόνομες, δεν αισθάνονται πλέον την ανάγκη να έχουν έναν άντρα που να τις συντηρεί και να τις προστατεύει. Η σύγχρονη γυναίκα παίρνει την τύχη της στα χέρια της και πληρώνει η ίδια τους λογαριασμούς της. Όταν βρίσκεται σε κίνδυνο, μπορεί να αμυνθεί μόνη της ή να φωνάξει την αστυνομία.

<http://library.panteion.gr>

2.5 ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ:

Οι ψυχολογικοί παράγοντες είναι μια από τις βασικότερες αιτίες κακοποίησης που μπορούν ακόμα να οδηγήσουν και στον θάνατο.

Αναλυτικότερα:

- Η υπερβολική συναισθηματική εξάρτηση από το σύζυγο οδηγεί το θύμα σε κοινωνική απομόνωση, καθώς προσδοκά ότι όλες της οι ανάγκες θα ικανοποιηθούν από τον πρώτο και κατά συνέπεια δεν έχει τη δυνατότητα να στραφεί σε σημαντικούς άλλους όταν υποστεί κακοποίηση.
- Η εγκυμοσύνη είναι δυνατόν να σηματοδοτήσει οξείες κρίσεις που μπορεί να καταλήξουν σε καταχρηστική συμπεριφορά, είτε πρόκειται για την κυοφορία ενός ανεπιθύμητου παιδιού, είτε για το επερχόμενο άγχος για την φροντίδα του και την κάλυψη των αναγκών του, είτε για την πυροδότηση ζήλειας στο σύντροφο, εξαιτίας της μεγάλης προσοχής που δίνει η γυναίκα στο παιδί.
- Η επανειλημμένη σύνοψη στενών σχέσεων στις οποίες έχει σημειωθεί οποιαδήποτε μορφή κακοποίησης σε οποιοδήποτε βαθμό, φαίνεται να παίζει καθοριστικό ρόλο στην εμφάνιση βίαιης συμπεριφοράς με θύμα τη γυναίκα.
- Η σύγκρουση μεταξύ των μελών της οικογένειας αναφορικά με τις καθημερινές δραστηριότητες, φαίνεται να ενοχοποιείται σε ένα βαθμό σχετικά με την εμφάνιση κακοποίησης μεταξύ των συζύγων.
- Η εξάρτηση του εαυτού ή αίσθηση ότι το άτομο δεν είναι ο ενεργός φορέας των ενεργειών του, η αδυναμία επενέργειας πάνω στο περιβάλλον, η ασάφεια των ορίων του εαυτού ενεργοποιούν καθοριστικά το συναίσθημα ενός τέτοιου επικείμενου κινδύνου και συνακόλουθα δημιουργούν ένα ευνοϊκό πλαίσιο για την ανάπτυξη της κακοποίησης. (Τσαλίκογλου Φ., 1989)

2.5.1 Ψυχολογικά Χαρακτηριστικά Θυμάτων:

Η ψυχολογία του θύματος πριν την εγκληματική πράξη διαφοροποιείται ανάλογα με το επίπεδο της ψυχικής και φυσικής υγείας του κάθε ενός, τη δομή της προσωπικότητάς του, όπως και από το ιστορικό θυματοποίησής του. Άλλωστε το έγκλημα της κακοποίησης της ερωτικής συντρόφου, ανάλογα με τις συνθήκες διάπραξής του, επιφέρει διαφορετικές ψυχικές, πνευματικές, σωματικές, ψυχοσωματικές, διαπροσωπικές και κοινωνικές βλάβες στο θύμα.

Η πληθώρα των ερευνών σχετικά με την ενδο-οικογενειακή βία, δείχνουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της κακοποιημένης γυναίκας, τα οποία δυνητικά αυξάνουν τον κίνδυνο της επαναλαμβανόμενης και συστηματικής κακοποίησης της. Όπως και στην πρακτική άσκηση της ψυχολογικής διάγνωσης και ψυχοθεραπείας, ο ψυχολόγος αξιολογεί περισσότερο τα παρόντα συμπτώματα για μια κλινική διάγνωση και τα σχετίζει με την συναισθηματική, νοητική και σωματική ωριμότητα του ατόμου, έτσι και στην εγκληματολογική ψυχολογία πιστεύω είναι αρκετά δύσκολο να εξάγουμε συγκεκριμένες και πάγιες ψυχολογικές διαστάσεις της προσωπικότητας των θυμάτων και αρκούμαστε στο ιστορικό που παρέχεται εκ των υστέρων, από το ίδιο το θύμα. Στο χώρο της οικογένειας, γυναίκες που ζουν σε αυταρχικό, εσωστρεφές και άκαμπτο οικογενειακό περιβάλλον, καθίστανται περισσότερο ευάλωτες σε πιθανή θυματοποίηση, καθώς αναπτύσσουν χαρακτηριστικά όπως: χαμηλή αυτοεκτίμηση, δυσκολία στην ανάπτυξη μηχανισμών ψυχολογικής θωράκισης, αίσθημα προσωπικής και κοινωνικής ανεπάρκειας, ενοχικά συμπλέγματα, κλπ. Η χρόνια ψυχολογική και σωματική κακοποίηση, ο φόβος, η απομόνωση το αίσθημα της απελπισίας, φέρνουν τις κακοποιημένες γυναίκες σε μια τέτοια ψυχοσωματική, διανοητική και συναισθηματική κατάσταση που οι ειδικοί στους οποίους παλαιότερα κατέφευγαν να θεωρούν ότι οι ίδιες έχουν σοβαρά προβλήματα ψυχοπαθολογίας, ενώ αργότερα τονίστηκε η σημασία της κακοποίησης, που δημιουργεί το λεγόμενο σύνδρομο της κακοποιημένης γυναίκας. Η κακοποιημένη γυναίκα φτάνει λοιπόν να παρουσιάζει έντονη καταθλιπτική συμπτωματολογία (αϋπνία, κόπωση,

έλλειψη όρεξης ή αντίθετα βουλιμία και υπνηλία), η οποία να υποκρύπτει την επιθετικότητα, το φόβο, τη σύγχυση, την αδυναμία. Συχνά επίσης εμφανίζει ψυχοσωματικές ενοχλήσεις ή ασθένειες (πονοκεφάλους, ημικρανίες, λιποθυμίες, ζαλάδες, άσθμα ή προβλήματα στο αναπνευστικό, προβλήματα με την καρδιά ή την πίεση, κρύο ιδρώτα), διαταραχές άγχους (πανικό, φοβίες), αδυναμία συγκέντρωσης, προσοχής, χαλάρωσης, τα οποία επιδεινώνονται όσο επιδεινώνεται και η κακοποίηση. Η χρόνια και σοβαρή επιδείνωση της ψυχοσωματικής τους κατάστασης οδηγεί αρκετές από τις κακοποιημένες γυναίκες στη χρήση ουσιών, στις απόπειρες αυτοκτονίας, στη δημιουργία ψυχοπαθολογίας (κατάθλιψη) και στην ανάγκη για συχνή (σωματική) ιατρική και ψυχιατρική παρέμβαση ή και νοσηλεία.

<http://library.panteion.gr>

2.5.2 Συμπτώματα Χρόνιας Θυματοποίησης:

- Άγχος χωρίς καθαρή αιτία.
- Προβλήματα ύπνου.
- Αδιαφορία και χαμηλά επίπεδα ενέργειας.
- Έλλειψη ελπίδας για το μέλλον.
- Απώλεια μνήμης για συγκεκριμένα γεγονότα .
- Απομάκρυνση από το κοινωνικό περιβάλλον.
- Μετάθεση του θυμού για τον θύτη σε στόχους λιγότερο επικίνδυνους, συνήθως στα παιδιά ή στους συνεργάτες.
- Νοιώθει ενοχές, αισθάνεται αποτυχημένη.
- Δεν είναι σίγουρη για την κρίση της και αναρωτιέται αν φταίει.
- Δείχνει να φοβάται τις εκρήξεις του συντρόφου της.
- Δεν εκφράζει ή εκφράζει με δισταγμό τις απόψεις της μπροστά του.
- Ζητά άδεια από τον σύντροφό της για καθημερινές διαδικασίες όπως για να ξοδέψει τα χρήματά της ή για να συναντηθεί με τις φίλες της.
- Παρουσιάζει αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές όπως κατανάλωση ουσιών
- Σκέφτεται συχνά την αυτοκτονία. (Pagelow, 1981 & Saunders, 1995)

2.5.3 Ψυχοκοινωνικά Χαρακτηριστικά του Δράστη

Κακοποίησης:

Διερευνήθηκαν μια σειρά παραγόντων που συνδέονται ισχυρά και επιδρούν καταλυτικά στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς του δράστη κακοποίησης.

Αυτοί οι παράγοντες κατατάσσονται σε τέσσερις κύριες κατηγορίες και περιλαμβάνουν

A)Τις βιολογικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων και τον ρόλο τους στην ερμηνεία της ανδρικής επιθετικότητας

B)Τις ψυχικές διαταραχές του δράστη

Γ)Την κοινωνικοποίηση ως εργαλείο διαμόρφωσης των στερεοτύπων που συνδέονται με τα δύο φύλα και το κοινωνικό περιεχόμενο των ρόλων τους σε συνδυασμό με τη θέση της βίας στην οικογένεια προέλευσης του δράστη

Δ)Τις μεταβλητές που συνδέονται με τις κοινωνικές σχέσεις του δράστη, το επίπεδο διαβίωσής του και την κοινωνικοοικονομική θέση.

<http://library.panteion.gr>

2.5.4 Επιπλέον Χαρακτηριστικά που Παρουσιάζει ο Θύτης:

- Απολαμβάνει όταν ο άλλος υποφέρει.
- Στερείται αλτρουισμού και ευσπλαχνίας για τους άλλους.
- Προσλαμβάνει τον εαυτό του ως θύμα και όχι ως επιτιθέμενο.
- Εχθρεύεται ή απορρίπτει την εξουσία.
- Ενδιαφέρεται πρωτίστως για την ικανοποίηση των δικών του αναγκών και την ανακούφιση της δυσαρέσκειάς του.
- Δεν αντέχει στην αποστέρηση ή την αναβολή άμεσης ικανοποίησης των αναγκών του.
- Δεν ελέγχει τις παρορμήσεις του.
- Υιοθετεί ανώριμες στάσεις απέναντι στην κοινωνική ευθύνη.
- Παραποιεί την εικόνα της πραγματικότητας σύμφωνα με τις δικές του επιθυμίες και ανάγκες. <http://library.panteion.gr>

2.5.5 Ψυχολογικοί Τύποι του Δράστη Ενδοοικογενειακής

Βίας:

Αρκετοί ερευνητές, μέσα από την πολύχρονη ενασχόληση τους με τη μελέτη και τη θεραπεία ανδρών που υπήρξαν δράστες κακοποίησης της συζύγου/ συντρόφου τους, επιχείρησαν να αποδείξουν ότι όλοι οι δράστες δεν είναι ίδιοι και γι αυτό το λόγο προτείνουν διάφορους τύπους και κατηγορίες δραστών που θα βοηθήσουν στην υιοθέτηση αποτελεσματικότερων τρόπων αντιμετώπισης τους.

Ο καθηγητής ψυχολογίας D. Dutton, έχοντας ασχοληθεί δεκαέξι χρόνια με τη μελέτη της συζυγικής κακοποίησης και έχοντας παράσχει θεραπεία σε περισσότερους από 600 άνδρες- δράστες κακοποίησης της συζύγου- συντρόφου του, το 1995 δημοσιεύει τα αποτελέσματα της πολύχρονης ενασχόλησης του με το θέμα και σκιαγραφεί το ψυχολογικό προφίλ τριών τύπων δραστών. Σημειώνει ότι το 40% των δραστών που παρακολουθούν θεραπευτικά προγράμματα, εμπίπτουν στα διαγνωστικά κριτήρια της αντικοινωνικής συμπεριφοράς και έχουν ιστορικό εγκληματικής δραστηριότητας. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Σύμφωνα με τον D. Dutton οι τρεις χαρακτηριστικότερες κατηγορίες δραστών κακοποίησης είναι:

- Ο **ψυχοπαθητικός** : έχει γενικότερα μια αντικοινωνική συμπεριφορά και μπορεί να είναι επιθετικός όχι μόνο προς τη σύζυγο/ σύντροφο του, αλλά και προς αγνώστους. Είναι «ψυχρός εκτελεστής» και όταν ασκεί βία πάνω στη σύντροφό του παραμένει ψύχραιμος, ελέγχει τα συναισθήματα του και δεν έχει καμιά ηθική αναστολή. Αντιθέτως, επικεντρώνεται στο στόχο της πράξης του: την υποταγή και την επιβολή του πάνω στο θύμα.
- Ο **υπερελεγχόμενος** : περίπου το 30% των δραστών κακοποίησης της συζύγου/ συντρόφου, ανήκει σε αυτή την κατηγορία. Αυτός ο τύπος δράστη, φαίνεται ότι αποστασιοποιείται από τα συναισθήματα του και τείνει σε συμπεριφορές αποφυγής και παθητικής- επιθετικότητας.

Σε γενικές γραμμές, δεν έχει προκλητική συμπεριφορά, έχει ήπιο προφίλ και ξαφνικά ξεσπάσματα βίας: μετά από μια μακροχρόνια περίοδο συσσώρευσης του θυμού του μπορεί να ξεσπάσει σε βία. Οι δράστες που εμπίπτουν στη συγκεκριμένη κατηγορία, επιδεικνύουν πολύ καλή συμπεριφορά στα θεραπευτικά προγράμματα που συμμετέχουν και είναι συνεργάσιμοι.

Μέσα στην κατηγορία των «υπερελεγχόμενων» δραστών υπάρχουν δυο τύποι: ο «ενεργητικός» και ο «παθητικός». Ο πρώτος τύπος χαρακτηρίζεται από την υπερβολική ανάγκη κυριαρχίας του στους άλλους. Ο δεύτερος τύπος χαρακτηρίζεται από την συναισθηματική απομάκρυνσή του από τη σύντροφο. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Οι δράστες κακοποίησης που εμπίπτουν στην κατηγορία των «υπερελεγχόμενων» εκδηλώνουν συχνότερα και σε σοβαρότερη μορφή από τους υπόλοιπους δράστες, συναισθηματική βία, με στόχο την επιβολή ελέγχου και την απομόνωση του θύματος.

Απαιτούν πλήρη υπακοή και υποτέλεια από τα θύματα και αποκλείουν τις γυναίκες τους από τις κοινωνικές επαφές και έξω- οικιακούς συνδέσμους. Στα πλαίσια της επιβολής τους και της επίτευξης της υποταγής των γυναικών τους χρησιμοποιούν φραστικές επιθέσεις, προσβολές και άρνηση συναισθηματικής επαφής.

- Ο **κυκλοθυμικός- συναισθηματικά ασταθής**: παρουσιάζει μια ανικανότητα να περιγράψει τα συναισθήματα του και μια υπερβολική ανάγκη να ελέγχει τη σχέση του. Συσσωρεύει θυμό και ζήλεια, είναι ανασφαλής και φοβάται την εγκατάλειψη. Έχει υπερβολικές απαιτήσεις από τη σύντροφο του, παρερμηνεύει τη συμπεριφορά της, την κατηγορεί και αναπτύσσει τεχνικές, ώστε να την κρατά υπόλογη για τη δική του συμπεριφορά.

Έχει πολύ έντονη κυκλοθυμική συμπεριφορά και εξ' αιτίας αυτής της αστάθειας πολλές φορές χαρακτηρίζεται από το θύμα ως άτομο με διχασμένη προσωπικότητα. Η κοινωνική του συμπεριφορά είναι άψογη και έχει μια πολύ καλή δημόσια εικόνα σε αντίθεση με την ιδιωτική, γεγονός που δυσκολεύει το θύμα να πείσει τους τρίτους ότι πρόκειται για ένα βίαιο άτομο. Οι δράστες αυτής της κατηγορίας χρησιμοποιούν σκληρή λεκτική και συναισθηματική βία.

Οι (Jacobson και Gottman,1998)σε σχετική τους έρευνα, χρησιμοποιώντας ιδιότυπους χαρακτηρισμούς, προτείνουν τις ακόλουθες δυο κατηγορίες δραστών κακοποίησης:

- Οι **«Cobras»** : Πρόκειται για εγκληματικούς τύπους, οι οποίοι έχουν εκδηλώσει αντικοινωνική συμπεριφορά ήδη από την εφηβεία τους. Είναι ηδονιστές, παρορμητικοί με ενστικτώδεις αντιδράσεις και συχνά χρήστες αλκοόλ και τοξικών ουσιών. Χρησιμοποιούν σκληρή σωματική και ψυχολογική βία κατά των συζύγων/ συντρόφων τους. Σπάνια εκφράζουν μεταμέλεια για τις πράξεις τους και υιοθετούν «μακιαβελικά» πρότυπα συμπεριφοράς, πιστεύοντας ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλα τα μέσα, προκειμένου να επιτύχουν το στόχο τους: την επιβολή και κυριαρχία πάνω στο θύμα τους.

Αρκετοί από τους δράστες της συγκεκριμένης κατηγορίας είναι ψυχικά ασθενείς, με αδυναμία συνειδήσεως. Όπως οι περισσότεροι ψυχικά ασθενείς, έχουν μειωμένη ικανότητα να νοιώσουν μια σειρά συναισθημάτων, καθώς και να κατανοήσουν τα συναισθήματα των άλλων, ενώ σπάνια αισθάνονται φόβο.

- Οι **«Pit Bulls»** : Πρόκειται για άτομα που ασκούν βία μόνο σε μέλη της οικογένειάς τους και ιδιαίτερα στις γυναίκες τους. Είναι σχεδόν απίθανο να έχουν ποινικό μητρώο ή να έχουν εκδηλώσει παραβατική συμπεριφορά στην εφηβική ηλικία. Έχουν υπάρξει μάρτυρες σκηνών βίας στην οικογένεια προέλευσής τους, με τον πατέρα δράστη κακοποίησης της μητέρας και για αυτό το λόγο υιοθετούν τη βία ως μια αποδεκτή συμπεριφορά στα πλαίσια της οικογένειας/ σχέσης. Είναι συναισθηματικά εξαρτημένοι από τις συντρόφους τους, εκδηλώνουν ζήλεια σε παρανοϊκά πολλές φορές επίπεδα και φοβούνται την εγκατάλειψη. Εξ' αιτίας αυτού του φόβου και της έντονης ανάγκης να κρατήσουν κοντά τους τις συντρόφους τους, γίνονται εξαιρετικά καταπιεστικοί και «παγιδεύουν» τα θύματα τους.

Αν και η βία που ασκούν στις συζύγους/ συντρόφους τους είναι σε γενικές γραμμές λιγότερο σκληρή από τη βία που ασκούν οι «Cobras», μπορεί να γίνουν πολύ επικίνδυνοι φτάνοντας ακόμα και σε επίπεδα άσκησης θανατηφόρας βίας, ιδιαίτερα όταν τα θύματα τους επιχειρούν να διακόψουν τη σχέση.

Σε αντιστοιχία, με τις κατηγορίες που προτάθηκαν από τους Jacobson και Gottman, οι Gondolf και Fisher (1988), προτείνουν τις ακόλουθες 4 κατηγορίες δραστών:

- Ο **κοινωνικοπαθητικός δράστης κακοποίησης**: πρόκειται για ένα άτομο εξαιρετικά βίαιο τόσο απέναντι στα μέλη της οικογένειας του (σύζυγο, παιδιά), ή τη σύντροφό του, όσο και απέναντι σε αγνώστους. Χρησιμοποιεί σκληρή σωματική βία, αλλά και εξαναγκασμό εναντίον των θυμάτων του.
- Ο **αντικοινωνικός δράστης κακοποίησης**: πρόκειται για ένα άτομο που δεν έχει βίαιη συμπεριφορά γενικά, αλλά ειδικά απέναντι σε άτομα του οικογενειακού του περιβάλλοντος. Είναι συνήθως δράστης σοβαρής σωματικής κακοποίησης.
- Ο **χρόνιος δράστης κακοποίησης**: σε αυτή την κατηγορία εντάσσονται άτομα που χρησιμοποιούν σκληρή σωματική και λεκτική βία, αλλά που είναι λιγότερο επικίνδυνα, από τους δράστες των προηγούμενων κατηγοριών. Είναι λιγότερο πιθανό να χρησιμοποιήσουν όπλα κατά την επίθεση στο θύμα, ή να προκαλέσουν σοβαρούς τραυματισμούς.
- Ο **σποραδικός δράστης κακοποίησης**: πρόκειται για άτομα που χρησιμοποιούν λιγότερο συχνά βία κατά των συζύγων/ συντρόφων τους, από ότι τα άτομα των προηγούμενων κατηγοριών. Οι δράστες της συγκεκριμένης κατηγορίας εκδηλώνουν καταχρηστικές συμπεριφορές - λεκτική, σωματική και σεξουαλική βία- ελαφριάς μορφής. Επίσης, είναι λιγότερο πιθανό να αντιμετωπίζουν πρόβλημα αλκοολισμού. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ/ΣΥΖΥΓΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύεται η αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας από τους φορείς του επίσημου κοινωνικού ελέγχου (αστυνομία, νομοθεσία, ποινική δικαιοσύνη, κρατικές υπηρεσίες). Το αντικείμενο μελέτης εστιάζεται στο ποιοι φορείς επίσημου κοινωνικού ελέγχου, έχουν αρμοδιότητα για τη βία κατά των γυναικών και κατ' επέκταση πώς προσεγγίζουν το φαινόμενο και αν αυτή η προσέγγιση επαρκεί, καθώς και το ποιές δυσκολίες υπάρχουν τόσο στους επίσημους μηχανισμούς κοινωνικού ελέγχου, όσο και στην γυναίκα- θύμα ενδοοικογενειακής βίας. Ακολουθούν προτάσεις για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

3.2 ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΑ:

Στο σημείο αυτό αναφέρονται οι φορείς εκείνοι που έχουν αρμοδιότητα για τη βία. Σκοπός είναι να μελετηθεί εάν οι φορείς αυτοί επαρκούν αναφορικά με την τόσο μεγάλη έκταση του φαινομένου.

Οι πρώτες υποστηρικτικές δομές για τη στήριξη των γυναικών-θυμάτων συντροφικής βίας ξεκίνησαν σε πολιτική-εθελοντική βάση από φεμινιστικές ομάδες. Το φεμινιστικό κίνημα στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες χώρες, συνέβαλε στην ανάδειξη του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών, στην υπόδειξη διαφόρων επιπέδων αντιμετώπισής του, καθώς και στη χάραξη κοινωνικής πολιτικής. Στην Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια, η αναγνώριση από τους διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς της βίας κατά των γυναικών ως καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων οδήγησε στην ανάπτυξη ενός πεδίου άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

Η ενότητα αυτή επικεντρώνεται στην παρουσίαση των υποστηρικτικών δομών με σκοπό την αρωγή των θυμάτων κακοποίησης. Οι φορείς και οι υποστηρικτικές υπηρεσίες για την αρωγή των θυμάτων βίας στην Ελλάδα, σε σχέση με τον παροχέα τους, παρουσιάζουν κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Οι φορείς αυτοί είναι κρατικές υπηρεσίες, υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης, υπηρεσίες του μη κερδοσκοπικού τομέα. Συγκεκριμένα:

- **Κρατικές υπηρεσίες:** στις κρατικές υπηρεσίες εντάσσονται το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (πρώην Ε.Κ.Α.Κ.Β.), η τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας (197) η οποία, μεταξύ άλλων υπηρεσιών, παρέχει πληροφορίες για τους Ξενώνες του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, τα Συμβουλευτικά Κέντρα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας για τη βία κατά των γυναικών, τα οποία λειτουργούν στην Αθήνα και το Πειραιά.

- **Τοπική αυτοδιοίκηση:** η τοπική αυτοδιοίκηση έχει εισέλθει στο πεδίο της παροχής φροντίδας για τις κακοποιημένες γυναίκες από τη δεκαετία του '90. Οι υπηρεσίες που έχουν αναπτυχθεί εντάσσονται στο πλαίσιο των Κοινωνικών Υπηρεσιών των Δήμων. Σε μικρότερη κλίμακα αποτελούν εξειδικευμένες υπηρεσίες, σε μεγαλύτερη αναφέρονται στη δράση που εντάσσεται σε ευρύτερες δομές. Έως σήμερα έχει δραστηριοποιηθεί ένας περιορισμένος αριθμός Δήμων, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες στήριξης των οικογενειών και των κακοποιημένων γυναικών. Ορισμένες από τις δραστηριότητές τους είναι η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στις κακοποιημένες γυναίκες (κυρίως νομικής και ψυχοκοινωνικής φύσεως).

Ο Δήμος Αθηναίων όμως και μόνο παρέχει και στέγη. Ενδεικτικά, αναφέρουμε τις υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης που έχουν αναπτυχθεί στον Δήμο Αθηναίων, Κομοτηνής, Καρδίτσας, Σερρών (το Σπίτι της Γυναίκας από την Κοινωνική Μέριμνα του δήμου) και στον δήμο Χίου. Ο Δήμος Αθηναίων, πέρα από τις συμβουλευτικές υπηρεσίες, παρέχει και υπηρεσίες προσωρινής στέγασης σε περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης, μέσω ενός Ξενώνα για κακοποιημένες γυναίκες, χωρητικότητας όμως δεκατριών μόνον ατόμων. Ο Δήμος Αθηναίων, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας, λειτούργησε το 1993 τον πρώτο ξενώνα για κακοποιημένες γυναίκες στην Ελλάδα.

- **Μη κυβερνητικές υπηρεσίες - μη κερδοσκοπικός τομέας:** τα τελευταία χρόνια ο ρόλος του ιδιωτικού, μη κερδοσκοπικού τομέα, στην παροχή φροντίδας ενισχύεται. Ο ρόλος αυτός σχετίζεται κυρίως με την ύπαρξη η όχι χρηματοδότησης. Η Αρχιεπισκοπή Αθηνών διαθέτει έναν ξενώνα για κακοποιημένες γυναίκες από το 2001. Άλλοι φορείς είναι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, όπως η Κλίμακα και το Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης. Η πλειονότητα των μη Κυβερνητικών Οργανώσεων δεν βασίζονται σε εθελοντική εργασία, ακτιβιστικού τύπου, αλλά στη διαθεσιμότητα πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Όπως χαρακτηριστικά όμως έχει καταγγελθεί από το γυναικείο κίνημα, τα στελέχη των οργανώσεων αυτών είναι ευκαιριακές φεμινίστριες, των οποίων η ενασχόληση με θέματα καταπολέμησης της βίας λήγει με την παύση της χρηματοδότησης.

Ένα άλλο γεγονός που δυσχεραίνει τη λειτουργία τους είναι πως έχουν «ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά με τις ιδιωτικές κερδοσκοπικές οργανώσεις. Επειδή εξαρτώνται, για την επιβίωσή τους, από τις σχέσεις τους με κέντρα πολιτικής εξουσίας, κρατικά και κοινοτικά, πολλές φορές εμπλέκονται στα παιχνίδια των πελατειακών σχέσεων και των πολιτικών συμφερόντων».

Οι υπηρεσίες που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του μη κερδοσκοπικού τομέα, και αφορούν φεμινιστικές ή γυναικείες οργανώσεις που προσπαθούν να εξασφαλίσουν τη λειτουργία τους ανεξάρτητα από την ύπαρξη κοινοτικής χρηματοδότησης, βασίζονται κυρίως στην εθελοντική-πολιτική δράση των μελών τους. Ανάμεσα σε αυτές που εξακολουθούν να λειτουργούν είναι το Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης, το οποίο παρέχει ΣΟΣ τηλεφωνική γραμμή, συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες επαγγελματικής ένταξης αλλά αναπτύσσει και πολιτική δράση. Η έδρα του Δικτύου είναι στην Αθήνα, οι υπηρεσίες του όμως απευθύνονται σε γυναίκες από όλες τις πόλεις. Το Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης έχει αναπτύξει ένα πανελλήνιο εθελοντικό δίκτυο υποστήριξης και ένα πανελλήνιο δίκτυο παραπομπών, με κατάλληλες υπηρεσίες, όπου παραπέμπονται γυναίκες οι οποίες απευθύνονται στην τηλεφωνική του γραμμή και από άλλες πόλεις της Ελλάδος. Συνήθως, οι φεμινιστικές οργανώσεις προσπαθούν να λειτουργήσουν ανεξάρτητα από την ύπαρξη χρηματοδότησης, βασιζόμενες στην εθελοντική-πολιτική δράση των μελών τους. Στη Δράμα δραστηριοποιείται η Ένωση Κυριών Δράμας. Στη Κρήτη παρέχονται υπηρεσίες προσωρινής στέγασης από τον Σύνδεσμο Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και νομού Ηρακλείου, ο οποίος διαθέτει τον Ξεώνα για την Κακοποιημένη Γυναίκα και το Παιδί, καθώς και κέντρο υποδοχής το οποίο παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες και μια ΣΟΣ τηλεφωνική γραμμή, εμβελείας Κρήτης. Αξίζει να αναφερθεί ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, ο οποίος από το 1980 παρέχει σε εντελώς εθελοντική βάση συμβουλευτική στήριξη στις γυναίκες-θύματα κακοποίησης. Στις λοιπές μη κερδοσκοπικές-μη κυβερνητικές δραστηριότητες μπορούμε να αναφέρουμε τις υπηρεσίες της εκκλησίας, όπως τον Ξεώνα που διαθέτει στην Αθήνα η μη κυβερνητική οργάνωση της Αρχιεπισκοπής Αθηνών «Αλληλεγγύη», καθώς και τις υπηρεσίες άλλων φορέων.

- **Ενδεικτικά, στις Υπηρεσίες άλλων φορέων αναφέρουμε τις εξής:**

στη Θεσσαλονίκη λειτουργεί το Κέντρο Κοινωνικής Υποστήριξης Γυναικών, το οποίο αποτελεί δομή της Εταιρείας για τον κοινωνικό αποκλεισμό και τη ψυχική υγεία και απευθύνεται σε γυναίκες που υφίστανται βία, οικογένειες που πλήττονται από τη βία, επαγγελματίες, δημοσίους και ιδιωτικούς φορείς (επαγγελματικούς, κοινωνικούς, επιστημονικούς), συλλογικότητες, πολίτες, φοιτητές-φοιτήτριες. Στον Βόλο η Ελληνική Μέριμνα Βόλου λειτουργεί από τον Ιούνιο του 1998 έναν Ξεώνα, το «Κέντρο Κακοποιημένης Γυναίκας-Παιδιού». Στα Ιωάννινα λειτουργεί το Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού, στη Πρέβεζα το Κέντρο Έρευνας και Στήριξης Θυμάτων Κακοποίησης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων και Προστασίας Μονογονεϊκών Οικογενειών, ενώ στη Ναύπακτο, το Αγρίνιο, τη Πάτρα, το Αίγιο και τον Πύργο παρέχονται υπηρεσίες από το Κέντρο Εκπαίδευσης και Μέριμνας του Παιδιού «Ο Πλάτων» το οποίο λειτουργεί ως Κέντρο υποστηρικτικών συνοδευτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο Ολοκληρωμένου Σχεδίου Δράσης-Ολοκληρωμένης Παρέμβασης, με κύριο στόχο, από το 2002, την προώθηση γυναικών στην αγορά εργασίας.

Ο τομέας υπηρεσιών αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών στην Ελλάδα έχει σοβαρές ελλείψεις. Οι υπηρεσίες λειτουργούν αποσπασματικά και χωρίς συντονισμό. Παρ' όλο που δεν υπάρχουν σχετικές μελέτες αξιολόγησης της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας των παρεχομένων υπηρεσιών, κατά γενική ομολογία οι συγκεκριμένες υπηρεσίες δεν επαρκούν ώστε να καλύψουν τις ανάγκες των κακοποιημένων γυναικών, συνθήκη η οποία γίνεται εμφανής από την ανωτέρω απαρίθμηση των δομών που διαθέτει η χώρα μας για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Περιλαμβάνοντας τη συγκεκριμενοποίηση των ευθυνών και των καθηκόντων του κάθε φορέα. Στοιχεία από αναπτυγμένες χώρες δείχνουν ότι οι προσπάθειες αντιμετώπισης της βίας, σε κοινοτικό επίπεδο, είναι πιο αποτελεσματικές. Η αντιμετώπιση της συντροφικής βίας σε επίπεδο κοινότητας, η οποία στηρίζεται στην αντίληψη ότι η βία είναι κοινωνικό πρόβλημα και η αντιμετώπισή της υπόθεση όλης

της κοινωνίας, μέσα από ένα συντονισμένο δίκτυο τοπικών υπηρεσιών, υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχής. Στην Ελλάδα, μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές όπου λειτουργούν υπηρεσίες αρωγής θυμάτων βίας, έχουμε μια άτυπη συνεργασία μεταξύ των φορέων, η οποία όμως εναπόκειται στην πρωτοβουλία που ανέπτυξαν στελέχη υπηρεσιών αρωγής θυμάτων βίας και στην καλή θέληση των επαγγελματιών που στελεχώνουν τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες. Αυτό όμως που έχει αποδείξει η διεθνής εμπειρία εφαρμογής προγραμμάτων αντιμετώπισης της συντροφικής βίας είναι ότι για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της συντροφικής βίας η συνεργασία πρέπει να είναι θεσμοθετημένη: να θεσμοθετηθεί αρχικά σε επίπεδο διυπουργικών αποφάσεων και εν συνεχεία να εξειδικευθεί ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς μέσω κοινών συμφωνιών για την εφαρμογή πολιτικών και πρακτικών, συμπεριλαμβάνοντας τη συγκεκριμενοποίηση των ευθυνών και των καθηκόντων του κάθε φορέα. Στοιχεία από αναπτυγμένες χώρες δείχνουν ότι οι προσπάθειες αντιμετώπισης της βίας, σε κοινοτικό επίπεδο, είναι πιο αποτελεσματικές. Η αντιμετώπιση της συντροφικής βίας σε επίπεδο κοινότητας, η οποία στηρίζεται στην αντίληψη ότι η βία είναι κοινωνικό πρόβλημα και η αντιμετώπισή της υπόθεση όλης της κοινωνίας, μέσα από ένα συντονισμένο δίκτυο τοπικών υπηρεσιών, υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχής. (Πενταράκη Μ.,2009)

3.2.1 Η ιατρική- κλινική προσέγγιση του θύματος:

Οι κακοποιημένες γυναίκες θέτουν τρομακτικά εμπόδια και προβλήματα στην ιατρική, όχι μόνο γιατί μεγάλος αριθμός αυτών επισκέπτεται συχνά τα επείγοντα περιστατικά των νοσηλευτικών ιδρυμάτων, αλλά γιατί επίσης, η κλινική τους εικόνα δεν ακολουθεί την αναμενόμενη, από Ιατρικής άποψης, εξέλιξη και τα τραύματά τους φαίνεται να μην συνδέονται μεταξύ τους. Αρχικά οι ιατροί αντιμετωπίζουν τα τραύματα κακοποιημένων γυναικών ως απλά ιατρικά προβλήματα. Στην πορεία γίνεται φανερό όμως ότι ούτε οι «ασθενείς», ούτε τα τραύματά τους εμπίπτουν στους κανόνες της ιατρικής συμπτωματολογίας συγκεκριμένων παθήσεων. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Η κλινική –ιατρική προσέγγιση των κακοποιημένων γυναικών είναι βαθύτατα επηρεασμένη από τους επικρατούντες μύθους γύρω από τη γυναίκα- θύμα. Όταν μια κακοποιημένη γυναίκα εισαχθεί στο ιατρικό σύστημα περνάει από διάφορα στάδια και βρίσκεται αντιμέτωπη με τις προκαταλήψεις και τους μύθους που προσδίδουν την ευθύνη και το στίγμα για τη βίαιη συμπεριφορά του δράστη στο θύμα. Συχνά, το πρόβλημα των κακοποιημένων γυναικών που είναι πρωταρχικώς η βία, δεν αναγνωρίζεται και δεν εντοπίζεται από τους θεράποντες γιατρούς. Αλλά κόμη και αν το εντοπίσουν , ακολουθούν λανθασμένες ενέργειες αντιμετώπισης του προβλήματος σε δύο κύρια σημεία α)την ελαχιστοποίηση της σοβαρότητας της βίας αυτής καθαυτής των συνεπειών της στο θύμα και β)την κακή χρήση των κλινικών δεδομένων. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Οι ιατροί συχνά ελαχιστοποιούν την σημασία που έχει η πληροφορία ότι μια γυναίκα υπήρξε θύμα ελαφριάς μορφής σωματικής επίθεσης(πχ χαστούκι) από τον σύζυγο-σύντροφό της, γιατί υιοθετούν την άποψη ότι στα πλαίσια ενός γάμου μπορεί να υπάρξουν και «ατυχής» στιγμές, υπό τη μορφή της ήπιας σωματικής επίθεσης. Η κακοποίηση μπορεί επίσης να θεωρηθεί μέρος μιας ευρύτερα προβληματικής κοινωνικής κατάστασης. Κακοποιημένες γυναίκες αντιμετωπίζουν συχνά διάφορα προβλήματα στις σχέσεις τους, όπως: Προβλήματα αλκοολισμού του συζύγου τους, προβλήματα στη σχέση τους με τα παιδιά κ.α. Καθώς οι γιατροί συγκεντρώνουν πληροφορίες για να συνθέσουν τις πληροφορίες της γυναίκας/ ασθενούς, η κακοποίηση μπορεί να θεωρηθεί ένα από τα πολλά προβλήματα που αντιμετωπίζει στα πλαίσια μιας ευρύτερα προβληματικής ψυχοκοινωνικής κατάστασης. Η κακοποίηση επαναπροσδιορίζεται και η παρουσία της ως πραγματικού και καθοριστικού παράγοντα στη ζωή της γυναίκας βαθμιαία εξαφανίζεται. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Συμπληρωματικά , ο κακός χειρισμός των κλινικών δεδομένων που οφείλονται στην επίδραση της βίας στην πραγματικότητα και τη ζωή του θύματος, είναι εμποτισμένος από τους μύθους περί κακοποίησης. Η γυναίκα-θύμα αρχίζει να εκδηλώνει στο χώρο και στον χρόνο συμπτώματα συνδεδεμένα με την κακοποίηση, αλλά επίσης ικανά να διαχωριστούν από αυτή. Τα συμπτώματα αυτά είναι εν μέρει το αποτέλεσμα των πρώτων αποπειρών της ιατρικής παρέμβασης, να προσδώσουν στην γυναίκα-

ασθενή το στερεότυπο της ψυχιατρικής ετικέτας. Διαγνωστικά, η κακοποίηση ορίζεται συχνά ως δευτερεύον πρόβλημα, ή ως προβληματική κατάσταση που αναδεικνύει όμως άλλες, πιο βασικές δυσλειτουργίες της γυναίκας. Για παράδειγμα, θεωρείται ότι η γυναίκα είναι ψυχικά διαταραγμένη, καταθλιπτική, κ.α. Το αποτέλεσμα συγχέεται με την αιτία: μπορεί η γυναίκα να πάσχει από κατάθλιψη ή άλλη ψυχική διαταραχή ως συνέπεια της κακοποίησής της, γεγονός που υποστηρίζεται και από τις επιστημονικές έρευνες. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

Ο χαρακτηρισμός της κακοποιημένης γυναίκας ως ασθενούς, μπορεί να την οδηγήσει σε μία κακώς νοούμενη εξάρτηση από τον θεραπευτή της. Οι πιο συχνές διαγνώσεις των ιατρών για το θύμα κακοποίησης, λειτουργούν πολλές φορές χωρίς θεραπευτική πρόθεση και αφορούν ιατρικές ετικέτες όπως, αλκοολική, ναρκομανής, υποχόνδρια, καταθλιπτική, χαρακτηρισμοί που λειτουργούν στιγματιστικά για το θύμα. Ο ιατρικός στιγματισμός είναι πιθανόν να επιδεινώσει την ήδη βεβαρημένη ψυχική κατάσταση της κακοποιημένης γυναίκας, να ενισχύσει το αίσθημα της ενοχής της, και να μειώσει περαιτέρω την αυτοεκτίμησή της. Οι Flitcraft και Stark αναφέρουν ότι η διαδικασία του ιατρικού στιγματισμού ενεργοποιεί πολυάριθμες καταστροφικές συμπεριφορές που αρχίζουν να παρουσιάζονται παράλληλα με τις σωματικές συνέπειες και τα νευρολογικά συμπτώματα της κακοποίησης. Ο ιατρός οδηγείται στα όρια της ιατρικής αντίληψης μέσα από την επιμονή των συμπτωμάτων της κακοποιημένης γυναίκας και την αποτυχία της θεραπείας του. Σκέφτεται την πιθανότητα κάτι να μην πηγαίνει «καλά» με την προσωπικότητα της γυναίκας, ιδιαίτερα όταν ταυτόχρονα εμφανίζονται προβλήματα τα οποία μπορεί να φαινονται ανεξάρτητα της κακοποίησης και να διαχωριστούν από αυτήν. Έτσι ο αλκοολισμός, η τοξικοεξάρτηση και οι ψυχικές διαταραχές του θύματος εξετάζονται ως απομονωμένα και ανεξάρτητα της κακοποίησης προβλήματα. Συμπερασματικές διαγνώσεις για την ψυχοπαθολογία της γυναίκας μπορούν μόνο να γίνουν αφού έχει ήδη και κατά προτεραιότητα, αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της κακοποίησης και αυτό γιατί μπορεί η κακοποιημένη γυναίκα να βρίσκει κάποια ανακούφιση μέσα από μακροχρονια ψυχοθεραπεία, όμως αυτή η παρέμβαση δεν έχει καμία επίδραση στον έλεγχο της βίαιης συμπεριφοράς του συζύγου. Το θύμα και

όχι, όπως θα έπρεπε, ο δράστης της καταχρηστικής συμπεριφοράς , γίνεται το αντικείμενο του ιατρικού ελέγχου. Αυτή η τακτική αντιμετώπισης του θύματος έχει και μια άλλη σημαντική συνέπεια στο βαθμό που τα ιατρικά συμπτώματα χαρακτηρίζουν μόνο τα προβλήματα προσωπικότητας που αντιμετωπίζει η γυναίκα- και συνεπώς το πρόβλημα τοποθετείται σε ατομικό επίπεδο- η παρέμβαση μπορεί να αφήσει ανέγγιχτο τον δράστη κακοποίησης και το περιεχόμενο της σχέσης. Τα συμπτώματα μπορεί προσωρινά να υποχωρήσουν (πχ συμμετοχή του θύματος σε πρόγραμμα αποτοξίνωσης) , χωρίς να απειληθεί η σχέση /οικογένεια. Από τη στιγμή που θα γίνει η διάγνωση ψυχικών διαταραχών του θύματος στηριζόμενη σε ιατρικά συμπτώματα, ο γιατρός, ο ψυχίατρος ή ο κοινωνικός λειτουργός, μπορεί να αποφανθεί ότι η οικογένεια είναι σε κρίση. Το κέντρο βάρους της προσοχής μεταφέρεται από την κακοποίηση στο ίδιο το θύμα και τα προβλήματά του , και έτσι το πρόβλημα που αναδεικνύεται είναι «η κρίση της σχέσης/ οικογένειας» και όχι η βία του δράστη κατά του θύματος. Η γυναίκα χαρακτηρίζεται ως το πρόβλημα της οικογένειας. Η βία συνεχίζεται και κλιμακώνεται . Όμως τώρα πια ακόμη και το ίδιο το θύμα μπορεί να έχει πειστεί ότι τα τραύματά του είναι αποτέλεσμα της ψυχοπαθολογίας του, υιοθετώντας ην ερμηνεία της προσωπικής μειονεξίας και πρόκλησης προβλημάτων στην οικογένειά του. (Παπαμηχαήλ Στ., 2005)

3.3 Ο ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ **ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΥΝ** **ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΒΙΑΣ:**

Σε αυτό το σημείο αναλύεται ο χειρισμός των υποθέσεων από την αστυνομία, η προσέγγιση που έχει στα θέματα βίας κατά των γυναικών και εάν αυτές αρμόζουν σε αυτό το φαινόμενο, με τον τόσο πολυδιάστατο χαρακτήρα.

Η συχνά παρατηρούμενη ασάφεια και οι αντιφάσεις των συγχρόνων νομοθετικών διατάξεων επιβάλλουν την ευρεία χρήση της αστυνομικής διακριτικής χρήσης της αστυνομικής διακριτικής ευχέρειας κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου. Οι τυπικοί κανόνες που προσδιορίζουν τα όρια δράσης των αξιωματικών της αστυνομίας σε συνδυασμό με τις δυνατότητες ασκήσεως της διακριτικής τους ευχέρειας ,συντελούν στη δημιουργία στη δημιουργία ενός "αστυνομικού προφίλ" δράσης , το οποίο εστιάζει συνήθως το ενδιαφέρον του στη βία που διαπράττεται στο δρόμο μεταξύ αγνώστων .Κατά συνέπεια αντιμετωπίζει τα περιστατικά που εκδηλώνονται σε ιδιωτικούς χώρους ως ιδιωτικά ζητήματα ,με τα οποία δεν επιφέρουν σοβαρές συνέπειες.

- Γενικά ,η διακριτική ευχέρεια της αστυνομίας κατά το χειρισμό των προαναφερόμενων περιστατικών συντείνει στη μειωμένη εφαρμογή του νόμου ,γεγονός το οποίο επηρεάζεται όχι μόνο από την ύπαρξη αντικειμενικών κριτηρίων, αλλά και από την πιθανότητα το θύμα να εκδηλώσει αίσθημα ενοχής .Ειδικότερα, η διακριτική ευχέρεια των αστυνομικών να προβούν στη σύλληψη του δράστη επηρεάζεται έως ένα βαθμό και από μια "ηθική επιταγή", η οποία δικαιολογεί τη βία εναντίον του θύματος εάν το ίδιο "αξίζει" ή "προκαλεί" τέτοιου είδους μεταχείριση. (Βλάχου Β., 2005)
- Μια εξίσου σημαντική παράμετρος που πρέπει να συνεκτιμήσει για τη συναγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων, συνδέεται με τα χαρακτηριστικά του δράστη και του θύματος .Ειδικότερα ο Leave υποστηρίζει ότι οι αστυνομικοί ασκούν σε μεγαλύτερο βαθμό τη διακριτική τους ευχέρεια όταν πρόκειται για περιπτώσεις νεαρών

δραστών, ενώ η πιθανότητα σύλληψης αυξάνεται όταν η επίθεση και η βλάβη ασκείται εναντίων αθώων θυμάτων και ιδιαίτερα γυναικών. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται η απροθυμία των αστυνομικών οργάνων να παρεισφρήσουν στο οικογενειακό περιβάλλον. (Βλάχου Β., 2005)

- Ο κυριότερος παράγοντας που συντέλεσε στη διαφορετική αντιμετώπιση των προαναφερόμενων περιστατικών από την αστυνομία, συνδέεται με το εθιμικό δίκαιο, το οποίο έως τις αρχές του 20ου αιώνα επέτρεπε στο σύζυγο να κακοποιεί τη σύζυγό του και ταυτόχρονα αναγνώριζε ότι το ζευγάρι αποτελεί μια αυτοτελή οντότητα τρόπον χειρισμού των υποθέσεων άρχισε να διαφοροποιείται με την έλευση του 20ου αιώνα. Η άσκηση βίας από το σύζυγο προς τη σύζυγο αποτέλεσε πλέον παράνομη πράξη. Ωστόσο, οι διωκτικές αρχές εμφανίζονται σχετικά απρόθυμες να διευθετήσουν ενδοσυζυγικές διαφορές. Ίσως, ορισμένα περιστατικά τραυματισμών ή και θανάτων αστυνομικών που σημειώνονται κατά τη παρέμβαση τους για την επίλυση του προβλήματος, να συνιστούν ανασταλτικό παράγοντα στη προσπάθεια ουσιαστικής αντιμετώπισης των οικογενειακών συγκρούσεων από την αστυνομία. (Βλάχου Β., 2005)
- Σύμφωνα με το Ελληνικό δίκαιο, οι διωκτικές αρχές δεν έχουν αρχικά τη διακριτική ευχέρεια της δράσης ή της αδράνειας. Υπό το πρίσμα αυτό, είναι υποχρεωμένες να πράξουν με τις προβλεπόμενες από το νόμο διαδικασίες, για κάθε έγκλημα που λαμβάνουν γνώση και κατόπιν να παραπέμψουν την υπόθεση στον αρμόδια εισαγγελέα. Εξάιρεση, αποτελούν τα περιστατικά που έχουν το χαρακτήρα πταίσματος, κατά το χειρισμό των οποίων παρέχεται το δικαίωμα στην αστυνομία να περιοριστεί σε απλές σε απλές συστάσεις προς τα εμπλεκόμενα μέρη. Στη πράξη όμως η κατάσταση διαφοροποιείται. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Δασκαλάκη, η αστυνομία αναγνωρίζει στον εαυτό της το δικαίωμα της διακριτικής ευχέρειας, το οποίο και εφαρμόζει με κριτήριο το φόρτο εργασίας της υπηρεσίας και το βαθμό επαγγελματικής δεοντολογίας των εργαζομένων σε αυτή. Ορισμένες μάλιστα, περιπτώσεις αδράνειας

των αστυνομικών οργάνων που κατά καιρούς παρατηρούνται ,αποδίδονται σε ποικιλία παραγόντων, όπως τη μικρή σοβαρότητα της υπόθεσης ,την προώθηση συμφιλιωτικής λύσης μεταξύ δράστη και θύματος, την έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων κ.λπ. Ωστόσο, η αστυνομία επιβάλλεται ορισμένες φορές να έχει διακριτική ευχέρεια ,διότι οι γυναίκες θύματα σωματικής βίας μετανιώνουν για τη καταγγελία και ανακαλούν την έγκληση. (Βλάχου Β., 2005)

3.4 ΤΑ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ:

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι αν και δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις στη δράση της αστυνομίας ανάλογα με το πνευματικό επίπεδο και τη κοινωνική θέση των αστυνομικών, ωστόσο κάποια άλλα χαρακτηριστικά τους υποδηλώνουν έως ένα βαθμό τη στάση τους απέναντι στα θύματα .Ειδικότερα οι αστυνομικοί της περιφέρειας είναι περισσότερο πιθανό να θεωρούν τη σύλληψη ως ένα από τα μέτρα που θα πρέπει να εφαρμόζεται σπάνια. Αντίστοιχα, οι προερχόμενοι από τις πόλεις αστυνομικοί είναι πιθανότερο να αποφεύγουν τη σύλληψη με την αιτιολογία ότι τα θύματα θα αποσύρουν τις κατηγορίες. Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η ηλικία συνιστά σημαντικό παράγοντα προσδιορισμού της δράσης και των αισθημάτων που βιώνουν οι αστυνομικοί ,δεδομένου του νεαρού της ηλικίας και η συνακόλουθη έλλειψη εμπειρίας συντείνει στην απροθυμία χειρισμού περιστατικών συζυγικής βίας. Ωστόσο και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία αστυνομικοί βιώνουν το συναίσθημα της απογοήτευσης κατά το χειρισμό των προαναφερομένων περιστατικών, δεδομένου ότι διακατέχονται από την ανάγκη προστασίας της οικογένειας. Επιπλέον σημαντικό ρόλο διαδραματίζει το φύλο του αστυνομικού που κατά περίπτωση παρεμβαίνει για τη διευθέτηση της κρίσης .Μολονότι οι απόψεις δίστανται, ένα σημαντικό τμήμα αυτών υποστηρίζει ότι οι γυναίκες αστυνομικοί αισθάνονται περισσότερο άνετα κατά τη προσπάθεια διευθέτησης της βίας ,με συνέπεια την αυξημένη πιθανότητα λήψης

λεπτομερών καταθέσεων από τα θύματα .Το στοιχείο αυτό σε συνδυασμό με το ότι ασκούν μεγαλύτερη θετική επιρροή στα θύματα ,ενδέχεται να επηρεάσει το βαθμό ικανοποίησης των τελευταίων. (Βλάχου Β., 2005)

3.5 ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ:

Οι στάση των Αστυνομικών οργάνων απέναντι στη γυναίκα που πέφτει θύμα κακοποίησης από τον σύντροφο/σύζυγό της παρουσιάζει μια σειρά από πεποιθήσεις και προκαταλήψεις.

Αναλυτικότερα::

- Η αστυνομία συχνά, συντηρεί μια στάση αδιαφορίας απέναντι στις γυναίκες /θύματα ενδοοικογενειακής βίας ,με αποτέλεσμα την παροχή ανεπαρκούς προστασίας. Η τάση αυτή αντανακλάται στον τρόπο καταγραφής των κλήσεων στο βιβλίο μηνυμάτων του εκάστοτε τμήματος .
- Οι πατριαρχικές δομές της ευρύτερης κοινωνίας αντανακλώνται στο τρόπο δράσης της αστυνομίας και
- Ο τρόπος εκπαίδευσης των οργάνων της σε συνδυασμό με τις υπηρεσίες που παρέχονται, θεωρείται ότι δεν ικανοποιούν τις τρέχουσες κοινωνικές ανάγκες.
- Θεωρούν ότι η βία κατά των γυναικών δε συνιστά σοβαρό πρόβλημα και ότι αυτά τα περιστατικά εντάσσονται στη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής του ζευγαριού.
- Πιστεύουν ότι η βία που εκδηλώνεται στο πλαίσιο του οικογενειακού περιβάλλοντος δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως πραγματικό έγκλημα, συγκριτικά με το τύπο βίας που διαπράττεται από κάποιον άγνωστο σε δημόσιο χώρο.
- Τα περιστατικά που συμβαίνουν εντός της οικογένειας συχνά θεωρούνται ότι δεν εντάσσονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Το κυριότερο επιχείρημά που διατυπώνεται από τη πλευρά τους ,σχετίζεται με το ότι η εκπλήρωση ενός τέτοιου έργου απαιτεί

τη συνδρομή εξειδικευμένων επαγγελματιών και όχι την παρέμβαση των οργάνων δίωξης που στερούνται βασικών γνώσεων. Φυσικά δεν απουσιάζουν και οι αντιλήψεις εκείνων που θεωρούν το χειρισμό της οικογενειακής βίας ως αναπόσπαστο μέρος των αστυνομικών αρμοδιοτήτων χωρίς όμως τα άτομα αυτά να παύουν να βιώνουν την αναστάτωση και την απροθυμία, όταν καλούνται να αντιμετωπίσουν παρόμοια περιστατικά.

- Συντηρούν μια κουλτούρα ανοχής απέναντι στην ενδοοικογενειακή βία η οποία πηγάζει από την άποψη ότι η οικογένεια πρέπει να μένει ενωμένη, ανεξάρτητα από τις τυχόν δυσλειτουργίες που εμφανίζονται στο εσωτερικό της.
- Θεωρούν πως από τη στιγμή που το θύμα επιλέγει να συντηρήσει τη βίαη σχέση παρέμβαση της αστυνομίας οφείλει να περιορίζεται στην επιβολή της δημόσιας τάξης και ειρήνης με τη προϋπόθεση το περιστατικό να μην είναι πολύ σοβαρό.
- Οι αντιλήψεις των αστυνομικών σχετικά με το ρόλο που ενίοτε διαδραματίζει η γυναίκα κατά τη διαδικασία απονομής ποινικής δικαιοσύνης .Συγκεκριμένα ,υποστηρίζουν ότι συχνά παρακωλύει την εξέλιξη της είτε ανακαλώντας τις κατηγορίες είτε αρνούμενη να καταθέσει ως μάρτυρας κατηγορίας. Έτσι η αστυνομία θεωρεί ότι έχασε πολύτιμο χρόνο για τη διαλεύκανση μιας υποθέσεως που δεν είχε την αναμενόμενη δικαστική εξέλιξη.
- Οι αντιλήψεις των αστυνομικών αναφορικά με το πόλο της γυναίκας στην πρόκληση της βίας ,έχει συχνά ως συνέπεια την αντιμετώπιση του θύματος με σκεπτικισμό και αδιαφορία.
- Ο τρόπος που οι αστυνομικοί αντιλαμβάνονται το ρόλο τους στη διευθέτηση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας.
- Η τάση δικαιολόγησης της άσκησης της σωματικής βίας, με την αιτιολογία της εξίσου ανάρμοστης συμπεριφοράς του θύματος προς το δράστη.
- Η διάθεση υποστήριξης των θυμάτων από την αστυνομία συχνά εξαρτάται από την οριστική επέλευση βίας και τη συχνότητα διάπραξης των περιστατικών στο παρελθόν.

- Η επιρροή στερεοτύπων σχετικά με την κοινωνική θέση και προέλευση των θυμάτων και των θυτών, συχνά συνδέεται με τη γνώμη που θα διαμορφώσουν οι αστυνομικοί για την ενοχή ή μη των εμπλεκόμενων και τη στάση που θα τηρήσουν κατά το χειρισμό της βίας. (Βλάχου Β., 2005)

3.6 Η ΑΝΕΠΑΡΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ:

Αναφορικά με την ενδοοικογενειακή βία, επισημαίνεται η ανεπαρκής εκπαίδευση των αστυνομικών στα συγκεκριμένα ζητήματα, η οποία αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα στις προσπάθειές τους για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου. Γενικότερα οι άξονες σε επίπεδο εκπαίδευσης συνηγορούν ενάντια στον αστυνομικό χειρισμό των υποθέσεων ενδοοικογενειακής κακοποίησης των γυναικών, δεδομένου ότι το ωρολόγιο πρόγραμμα εκπαίδευσης των αστυνομικών σε αρκετές περιοχές, ελάχιστα ασχολείται με θέματα οικογενειακής βίας. Συγκεκριμένα η εκπαίδευσή τους σε θέματα χειρισμού ενδοοικογενειακών διαφορών κάλυπτε 5 διδακτικές ώρες σε σύνολο 240!! Οι συχνές αλλαγές στη νομοθεσία σε συνδυασμό με τις τεχνολογικές εξελίξεις που αναπόφευκτα επηρεάζουν τις τεχνικές που χρησιμοποιεί η αστυνομία, καθιστούν αναγκαία και επιβεβλημένη την προσπάθεια διαρκούς επιμόρφωσης των στελεχών της. Λόγω της σοβαρότητας και της έκτασης του προβλήματος συνάγεται η αναγκαιότητα εκπαίδευσης τόσο της αστυνομίας, όσο και της κοινωνίας σε θέματα οικογενειακής βίας, προκειμένου να αντιμετωπισθεί η συγκεκριμένη μορφή βίας με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζεται η εξωοικογενειακή βία στο δρόμο. (Βλάχου Β., 2005)

3.7 Η ΠΡΩΤΗ ΕΠΑΦΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΜΕ ΤΗΝ **ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ** **ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ:**

Αρχικά, λοιπόν, όπως προαναφέρθηκε, ίσως να υπάρχουν προκαταλήψεις πάνω στο φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών ή και ακόμη ανεπαρκής εκπαίδευση όσον αφορά την αντιμετώπιση του φαινομένου. Από την άλλη όμως μεριά τα περιστατικά ίσως να μην αναφέρονται, οπότε κρίνεται σκόπιμο να διερευνηθούν οι παράγοντες εκείνοι που λειτουργούν ανασταλτικά στην απόφαση της γυναίκας- θύματος ενδοοικογενειακής βίας ώστε να μην πάρει την απόφαση να αναφέρει το γεγονός.

Η πρώτη επαφή των θυμάτων με την αστυνομία συνοδεύεται από την εκδήλωση ανάμικτων και συχνά αντιφατικών συναισθημάτων. Ο πολυσχιδής χαρακτήρας των εμπλεκόμενων παραγόντων επιφέρει πληθώρα διαφορετικών αντιδράσεων στα θύματα ,οι οποίες είναι συνάρτηση τόσο της ψυχολογικής τους κατάστασης ,όσο και της εκάστοτε αστυνομικής απόκρισης. Τα θύματα σπάνια αναζητούν βοήθεια από την αστυνομία κατά την εμφάνιση του πρώτου περιστατικού βίας. Οι λόγοι είναι ποικίλοι και συνδέονται τόσο με το φόβο και την έκπληξη που βιώνουν, όσο και με τον ενδεχόμενο εκφοβισμό τους από το δράστη. Γενικά η συμπεριφορά των θυμάτων κατά την πρώτη τους επαφή με την αστυνομία ενδέχεται να επηρεάσει τον τρόπο αντιμετώπισής τους από αυτή .Για το σκοπό αυτό συνίσταται στα θύματα να ακολουθούν ορισμένες οδηγίες προκειμένου να επιτύχουν την αποτελεσματικότερη κατά το δυνατόν, αστυνομική παρέμβαση. Η διατήρηση της ψυχικής τους υγείας ,ο έλεγχος των συναισθημάτων τους ,η λεπτομερής ενημέρωση της αστυνομίας αναφορικά με τις βλάβες που υπέστησαν, μεταξύ των κυριότερων από αυτές. Φυσικά η τήρησή τους από τα θύματα αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο της ανεπαρκούς ικανοποίησής τους, δεδομένου ότι, όπως προαναφέρθηκε ,η δράση της αστυνομίας είναι συνάρτηση της συνδρομής ενός συνόλου παραγόντων που προσδιορίζουν την πολιτική που θα ακολουθήσει. (Βλάχου Β., 2005)

3.8 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ:

Η λήψη της απόφασης για αναφορά της βίας στην αστυνομία και τη δικαιοσύνη είναι μια πολυσύνθετη διαδικασία η οποία επηρεάζεται από ένα σύνολο παραγόντων και παράλληλα συμπορεύεται με τον τρόπο που κάθε θύμα βιώνει την θυματοποίησή του. Σύμφωνα με τους Greenberg, Ruback και Westcott η διαδικασία λήψης της παραπάνω απόφασης περνά από ορισμένα στάδια:

- Τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται την έννοια του εγκλήματος το θύμα. Η αντίληψη αυτή διαμορφώνεται από τα πρώτα στάδια της ζωής του και είναι συνάρτηση ενός συνόλου παραγόντων, όπως της βίας που προβάλλεται από τα ΜΜΕ, των προσωπικών αναπαραστάσεων για το έγκλημα, των πιθανών τραυματικών εμπειριών που ενδεχομένως έχει βιώσει.
- Τον αυτοχαρακτηρισμό της γυναίκας ως θύματος άσκησης σωματικής βίας. Το στάδιο αυτό συνδέεται με το προηγούμενο διότι εάν δεν θεωρηθεί έγκλημα η συμπεριφορά που ασκήθηκε εναντίον της τότε αναμφίβολα δεν θα χαρακτηρίσει και τον εαυτό της ως θύμα άσκησης σωματικής βίας. Αντίθετα εάν θεωρήσει ως εγκληματική τη βία και συνακόλουθα τον εαυτό της ως θύμα τότε επιβάλλεται να προσδιορίσει τη σοβαρότητα του εγκλήματος. Με κριτήριο την βλάβη που προκλήθηκε από αυτό.
- Την επιλογή του τρόπου αντιμετώπισης της θυματοποίησης. Οι εναλλακτικές δυνατότητες μεταξύ των οποίων καλείται να επιλέξει θα μπορούσαν να συνοψιστούν στις ακόλουθες: την ιδιωτική επίλυση του προβλήματος χωρίς την εμπλοκή του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, την απλή αναφορά του περιστατικού στην αστυνομία, τη δικαστική επίλυση της διαφοράς μεταξύ θύματος και δράστη και την καθολική απραξία.
(Βλάχου Β., 2005)

3.9 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ:

Η πιο συνήθης στάση των γυναικών που πέφτουν θύματα βίας είναι η μη αναφορά αυτής της συμπεριφοράς του συζύγου στην αστυνομία. Ποιοι όμως είναι οι λόγοι που μια γυναίκα δεν αναφέρει την κακοποίησή της; Σκοπός μας είναι να διερευνήσουμε και να δούμε τους παράγοντες της μη αναφοράς της βίας η οποία αν καταγγέλλονταν ίσως να είχαμε αποφύγει πολλά από τα περιστατικά των συζυγοκτονιών. Επομένως ένας ακόμη παράγοντας που οδηγεί στον θάνατο τη γυναίκα αποτελεί και η απόκρυψη του περιστατικού από τις αστυνομικές αρχές για τους λόγους που θα αναφερθούν παρακάτω.

Η αστυνομία λαμβάνει γνώση των περιστατικών άσκησης της σωματικής βίας εναντίον γυναικών είτε από τις καταγγελίες των πολιτών και κυρίως των θυμάτων, είτε ως αποτέλεσμα της άσκησης των υπηρεσιακών της καθηκόντων. Αναφορικά με τη σωματική βία, οι δυσχέρειες που καθημερινά οι διωκτικές Αρχές καλούνται να αντιμετωπίσουν κατά το χειρισμό των σχετικών περιστατικών είναι πολυσύνθετες και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα παραγόντων. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγεται και η απροθυμία των θυμάτων να αναφέρουν το περιστατικό στην αστυνομία. Αξίζει να επισημανθεί ότι παρόμοιας έκτασης απροθυμία αντιμετωπίζουν και οι εξειδικευμένοι επαγγελματίες (πχ ιατροί, κοινωνικοί λειτουργοί κ.α.), όταν κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους υποχρεώσεων αντιλαμβάνονται την εκδήλωση συμπεριφορών άσκησης σωματικής βίας με θύματα γυναίκες. Ο κυριότερος παράγοντας που συνηγορεί υπέρ της μη αναφοράς του περιστατικού σχετίζεται με την πεποίθηση ότι η καταγγελία του δεν θα διαφοροποιήσει την κατάσταση υπέρ του θύματος, αλλά αντίθετα ενδέχεται να αυξήσει την ένταση μεταξύ της παθούσας και του δράστη. Επίσης σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η μειωμένη εμπιστοσύνη των θυμάτων προς την αστυνομία, η οποία είναι συχνή σε ορισμένες πληθυσμιακές ομάδες θυμάτων. (Βλάχου Β., 2005)

Η διεθνής εμπειρία και πρακτική αποδεικνύει ότι οι διωκτικές Αρχές βρίσκονται διαρκώς αντιμέτωπες με το πρόβλημα της απροθυμίας των θυμάτων σωματικής βίας , να καταγγείλουν τα περιστατικά στην αστυνομία, με αποτέλεσμα να παρατηρείται μεγάλος «σκοτεινός αριθμός» βίας. Η μη καταγγελία της βίας στερεί από τα εκάστοτε θύματα τη δυνατότητα άσκησης σημαντικών δικαιωμάτων .

Ένας από τους παράγοντες που ενισχύουν την εμφάνιση του συγκεκριμένου φαινομένου είναι το ότι οι γυναίκες δύσκολα φτάνουν μέχρι την καταγγελία, γιατί βρίσκονται εγκλωβισμένες στο αδιέξοδο που δημιουργεί ο «Κύκλος της συζυγικής βίας». Το «σπάσιμο» του κύκλου της συζυγικής βίας είναι μια επίπονη και δύσκολη διαδικασία , η οποία συχνά επιτυγχάνεται μόνο με την οριστική διάλυση της συζυγικής σχέσης. Λόγω του ότι η συζυγική βία ασκείται μέσα στην οικογένεια, της οποίας η λειτουργία μπορεί να διαταραχτεί όταν διωχτούν οι δράστες, μεγάλο μέρος των περιστατικών δεν καταγγέλλονται ποτέ. (Βλάχου Β., 2005)

Ακόμα πολλές γυναίκες που κατέφυγαν στην αστυνομία για να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα, συνάντησαν εκ μέρους των στελεχών και των αστυνομικών προκατειλημμένες συμπεριφορές σχετικά με τον ρόλο της οικογένειας. Έτσι αποθαρρύνθηκαν να καταθέσουν έγκληση κατά των δραστών με την δικαιολογία ότι αυτό θα οδηγούσε στη διάλυση του γάμου και αν υπάρχουν παιδιά, στην εγκατάλειψή τους από τον πατέρα. Συχνά οι αστυνομικοί όχι μόνο δεν πληροφορούν σωστά τις γυναίκες για τα δικαιώματά τους, αλλά πολλές φορές ενθαρρύνουν τους δράστες να καταθέσουν αντίθετη έγκληση. Η καταγγελία επίσης ενέχει τον κίνδυνο να μείνουν χωρίς οικονομικά και κοινωνικά στηρίγματα, αντιμετωπίζοντας τις συνέπειες των κοινωνικών προκαταλήψεων που επιβαρύνουν τις μονοτονικές οικογένειες . Εξάλλου, οι κοινωνικές υπηρεσίες υπολειτουργούν και διαθέτουν ελλιπές νομοθετικό οπλοστάσιο, για να στηρίξουν ουσιαστικά τις γυναίκες που αποφασίζουν να καταγγείλουν τη συζυγική βία. Η αστυνομία δεν παρεμβαίνει ριζικά εναντίον των δραστών παρά μόνο τις περιπτώσεις που απειλείται η ζωή της συζύγου ή των παιδιών. Ταυτόχρονα, οι γυναίκες φοβούνται να καταγγείλουν το περιστατικό βίας λόγω της πιθανότητας εκδήλωσης σωματικής βίας εναντίον των τέκνων ή ακόμη και του κοινωνικού στιγματισμού τους. Τι

γίνεται όμως όταν μια γυναίκα φτάνει να καταγγείλει το περιστατικό της κακοποίησής της; Πώς αντιμετωπίζεται από τις αρμόδιες αρχές; Είναι αυτό αρκετό ώστε μια γυναίκα να μην φτάσει στον θάνατο; Τι μέτρα λαμβάνονται από τις Αρχές και κατά πόσο τηρούνται; (Βλάχου Β., 2005)

Παρακάτω θα αναφερθούν διεξοδικά οι παράγοντες που προσδιορίζουν την απόφαση του θύματος για αναφορά του περιστατικού στην αστυνομία. Έχουν διατυπωθεί διάφορες θεωρίες αναφορικά με τους παράγοντες που προσδιορίζουν την απόφαση του θύματος για καταγγελία της βίας στις αρμόδιες Αρχές. Ένας σημαντικός παράγοντας σχετίζεται με τις ιδιαίτερες κοινωνικές συνθήκες που κατά καιρούς επικρατούν και οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν ποικιλοτρόπως την απόφαση για αναφορά ενός περιστατικού στις Αρχές. Τέτοιες συνθήκες μπορεί να συνιστούν συγκεκριμένες νομοθετικές και πολιτικές πρωτοβουλίες, με σκοπό της ενίσχυση της απόφασης των θυμάτων για αναφορά της βίας. Επίσης ο κυριότερος παράγοντας αύξησης των πιθανοτήτων αναφοράς στην αστυνομία, θεωρείται σύμφωνα με τους Stratous και Schulman, η σοβαρότητα του περιστατικού. Η μεγάλη σοβαρότητα της βίας αυξάνει την πιθανότητα αναφοράς της. Βέβαια επιβάλλεται να διερευνηθεί εάν τα θύματα θεωρούν ότι οι εκάστοτε συμπεριφορές εναντίον τους συνιστούν έγκλημα. Φυσικά, ταυτόχρονα με τη σοβαρότητα του περιστατικού ένα πλήθος άλλων παραγόντων συνηγορεί υπέρ της απόφασης του θύματος να αναφέρει τη βία στην αστυνομία. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται, η διάπραξη του περιστατικού ενώπιον των παιδιών, η χρήση όπλου από τον θύτη, η συχνότητα της βίας, η ύπαρξη μαρτύρων κατά τη διάπραξη της βίας. (Βλάχου Β., 2005)

3.10 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΜΗ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΣΤΗ ΠΟΙΝΙΚΗ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ:

Η προσφυγή στη δικαιοσύνη είναι ένας από τους τρόπους επίλυσης του προβλήματος της άσκησης σωματικής βίας, δεν είναι όμως και ο συνθετότερος. Συχνά τα θύματα επιλέγουν εναλλακτικές μορφές επίλυσης, επηρεασμένα από ένα σύνολο παραγόντων που λειτουργούν ανασταλτικά στην προσπάθεια δικαστικής αντιμετώπισης της βίας. Μεταξύ των παραγόντων αυτών θα μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε την άποψη ότι η απονομή της δικαιοσύνης είναι μια εξαιρετικά χρονοβόρα, επίπονη και αβέβαιη διαδικασία, που αποθαρρύνει τα θύματα από την προσφυγή σε αυτήν. Παράλληλα η γραφειοκρατική οργάνωση, η λειτουργία του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, η δύσκολη και συχνά δυσνόητη νομική γλώσσα, αποτελούμενη από ένα σύνολο νομοθετικών διατάξεων και εξειδικευμένης ορολογίας, που συντείνει στην επαύξηση της αδυναμίας έκφρασης των απαιτήσεων από τα θύματα., αλλά και στη μειωμένη κατανόηση της γενικότερης διαδικασίας από αυτά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι συνιστούν εμπόδια κατά τη διαδικασία επικοινωνίας των θυμάτων με τους εκπροσώπους του συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης. (Βλάχου Β., 2005)

Επίσης, θα πρέπει να επισημανθεί ότι ορισμένες περιπτώσεις σωματικής βίας περιβάλλονται από έναν μανδύα άγνοιας, αναφορικά με το αν συνιστούν εγκληματικές συμπεριφορές. Για το λόγο αυτό, είναι συχνά επιβεβλημένη η συνδρομή δικηγόρου, που προκειμένου να διασαφηνιστεί ο εγκληματικός χαρακτήρας τους και ταυτόχρονα να κινηθούν οι προβλεπόμενες από τον νόμο διαδικασίες. Τα παραπάνω σε συνδυασμό με τον προαναφερόμενο γραφειοκρατικό τρόπο λειτουργίας των δικαστηρίων, καθιστούν την προσφυγή στη δικαιοσύνη μια δαπανηρή αλλά και αποθαρρυντική διαδικασία, ιδιαίτερα για τις γυναίκες εκείνες που αδυνατούν να καλύψουν τα απαιτούμενα δικαστικά και δικηγορικά έξοδα. Ιδιαίτερα δύσκολα για την πρόκληση της ποινικής δίωξης, είναι τα πράγματα όταν η γυναίκα εξαρτάται οικονομικά ή ψυχολογικά από τον δράστη. Στις περιπτώσεις αυτές τα θύματα, συχνά αντιμετωπίζουν την

ασκούμενη σωματικά βία εναντίον τους, ως ιδιωτική υπόθεση, η οποία θα ήταν καλύτερα να επιλυθεί εξωδικαστικά. Συνεπώς η ύπαρξη σχέσης μεταξύ θύματος και θύτη, ενδέχεται να επηρεάσει την απόφασή τους. Ωστόσο, οι παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση των θυμάτων για την υποβολή ή μη έγκλησης εναντίον του δράστη είναι ποικίλη και δεν περιορίζονται στην προαναφερόμενη σχέση ή εξάρτηση μεταξύ τους, ενώ η γυναίκα κινδυνεύει να κατηγορηθεί για ψευδή καταμήνυση από τον κατηγορούμενο. Επισημαίνεται μάλιστα ότι είναι συχνές οι περιπτώσεις θυμάτων που ενώ αποφάσισαν τη δικαστική επίλυση του προβλήματος οι συνθήκες που αντιμετώπισαν στο ακροατήριο τα ώθησαν στην απόσυρση των καταγγελιών. (Βλάχου Β., 2005)

3.11 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ:

Συμπερασματικά, λοιπόν, αναφορικά με τα όσα προαναφέρθηκαν πολλοί παράγοντες συμβάλουν στο να μην αναφερθεί ένα περιστατικό βίας στους φορείς του επίσημου κοινωνικού ελέγχου ή και ακόμη να μην αντιμετωπιστεί όπως θα έπρεπε από τους εκπροσώπους των φορέων. Διαπιστώθηκε ότι η αστυνομία χτίζει, σε συνάρτηση πολλών παραγόντων, ένα τείχος αδιαφορίας ως προς την κακοποίηση. Ακολούθως, παρατίθενται κάποιες προτάσεις για την αστυνομία με σκοπό την βελτίωση και ευαισθητοποίηση των αστυνομικών οργάνων για την αντιμετώπιση της βίας, καθώς ακριβώς για το ότι δεν γίνονται όλα όσα παρατίθενται, το πρόβλημα της βίας διαιωνίζεται και παίρνει μέρα με την ημέρα (βάσει των ποσοστών) ανεξέλεγκτες διαστάσεις,

Οι αστυνομικοί που αναλαμβάνουν την έρευνα υπόθεσης βίας στην οικογένεια, πρέπει να δείχνουν αυξημένη υπομονή και ευαισθησία, η δε συμπεριφορά τους, θα πρέπει να είναι άψογη. Η αρμόζουσα συμπεριφορά σε τέτοιες περιπτώσεις θα χαρακτηρίζεται από αμεροληψία, σοβαρότητα, υπευθυνότητα, διακριτικότητα, αντικειμενικότητα και απόλυτη εχεμύθεια. Παρακάτω δίδονται οι λεπτομέρειες σωστής αντιμετώπισης περιστατικού ενδο-οικογενειακής βίας:

- **Άμεση ανταπόκριση**

Με την άφιξη του θύματος στη αστυνομία ή την τηλεφωνική καταγγελία για υπόθεση οικογενειακής βίας, οι διατεταγμένοι σε υπηρεσία αστυνομικοί θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα ακόμη και σε βάρος άλλων σοβαρών καθηκόντων και να επιλαμβάνονται της υπόθεσης με τη δέουσα σοβαρότητα.

- **Εξέταση θύματος**

Το θύμα οικογενειακής βίας θα πρέπει να οδηγείται αμέσως σε ιδιαίτερο γραφείο προκειμένου να εξετασθεί σχετικά με το πρόβλημα. Δεν θα πρέπει να υπάρχουν θεατές ή ακροατές εκτός των αστυνομικών που χειρίζονται την υπόθεση και το θύμα, έτσι ώστε να μπορεί το θύμα να εκφρασθεί

ελεύθερα. Η εξέταση του θύματος θα γίνεται - κατά το δυνατόν - από αστυνομικό του ιδίου φύλου.

- **Εχεμύθεια**

Το περιεχόμενο διαλόγων αστυνομικού και θύματος οικογενειακής βίας είναι εμπιστευτικής φύσης και απαγορεύεται απολύτως ν' αποτελεί αντικείμενο δ' πολίτες ή με άλλους αστυνομικούς. (Απαιτείται η θέσπιση σχετικού νομοθετικού κανόνα που να προβλέπει το «Απόρρητο», αυτής της μορφής εξετάσεων).

- **Ασφάλεια - προστασία του θύματος**

Το καθήκον του αστυνομικού είναι η ασφάλεια και η προστασία του θύματος, καθώς και η συγκέντρωση των αποδεικτικών στοιχείων που θα στοιχειοθετήσουν την εγκληματική συμπεριφορά του δράστη. Εάν το θύμα δεν έχει ασφαλή χώρο διαμονής η Αστυνομία θα πρέπει συνεργαζόμενη με άλλους φορείς(Πρόνοια, Εκκλησία κλπ.), να απευθύνεται σ' αυτούς προκειμένου να αναλάβουν την ευθύνη να εξασφαλίσουν ασφαλή χώρο διαμονής για το θύμα. (Απαιτείται νομοθετική πρόβλεψη για την υποχρεωτική εξεύρεση καταλύματος με έξοδα της Πολιτείας).

- **Αντικειμενικότητα**

Ο αστυνομικός που δέχεται το παράπονο, ακούγοντας το θύμα, αποφεύγει να εκφράζει απόψεις, σχόλια και κριτική σχετικά με το κακοποιημένο άτομο και αποφεύγει να δίνει συμβουλές.

- **Έμφαση στο αδίκημα και όχι στις συνθήκες**

Η οικογενειακή βία στοιχειοθετεί ποινικά αδικήματα που προβλέπονται από τον ισχύοντα Ποινικό Κώδικα και αντιμετωπίζονται ανάλογα από την αστυνομία, ανεξάρτητα από τις συνθήκες που οδήγησαν σ' αυτή.

- **Ενημέρωση**

Ο αστυνομικός που χειρίζεται την υπόθεση οικογενειακής βίας θα πρέπει να ενημερώνει άμεσα τον Εισαγγελέα. (Επιβάλλεται νομοθετική πρόβλεψη για ενημέρωση του οικογενειακού συμβούλου εφ' όσον συσταθεί στο μέλλον). Ενημέρωση του θύματος. Ο αστυνομικός πρέπει να ενημερώνει τα θύματα για την ύπαρξη των υποστηρικτικών μηχανισμών κατά της βίας, όπως είναι για τις κακοποιημένες γυναίκες η τηλεφωνική γραμμή S.O.S., που

λειτουργεί σε εικοσιτετράωρη βάση παρέχοντας ψυχολογική στήριξη και βοήθεια στα θύματα, καθώς επίσης να του ανακοινώνει όλους τους άλλους υποστηρικτικούς μηχανισμούς που δραστηριοποιούνται σχετικά.

- **Παραπομπή στους ειδικούς**

Εφόσον υπάρχουν αρμόδιες και εξειδικευμένες υπηρεσίες που στελεχώνονται από επαγγελματίες και καταρτισμένους στο χώρο της ψυχολογικής υποστήριξης, ο αστυνομικός δεν παρεμβαίνει στο έργο τους και δεν υποδύεται το ρόλο του ψυχολόγου, του οικογενειακού συμβούλου, του κοινωνικού λειτουργού ή του μεσολαβητή επίλυσης διαφορών, αλλά παραπέμπει σε αυτούς. Βέβαια είναι γνωστό ότι στην Ελλάδα λόγω της έλλειψης εξειδικευμένων επιστημόνων και θεσμών, η αστυνομία κάλυψε εκ των πραγμάτων αυτό το κενό, το οποίο η Πολιτεία οφείλει να καλύψει με υποστηρικτικούς μηχανισμούς και δομές, αναπροσαρμόζοντας τη νομοθεσία στα νέα δεδομένα.

- **Επιλογές και όχι λύσεις**

Ο αστυνομικός δεν συμβουλεύει, δεν επιβάλλει και δεν υποβάλλει το θύμα, σχετικά με την πρόθεση του να υποβάλλει ή όχι έγκληση, ή σχετικά με την επιλογή του στο θέμα της τακτικής που θα ακολουθήσει. Το θύμα αφήνεται

να αποφασίσει μόνο του και ο αστυνομικός οφείλει να σεβασθεί την όποια απόφαση του. <http://library.panteion.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ/ΣΥΖΥΓΟΥ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Σε αυτό το κεφάλαιο θα εξεταστεί εν συντομία το πλαίσιο στο οποίο η κοινωνική εργασία σαν επάγγελμα συναντά την βία κατά των γυναικών εκ του συντρόφου/συζύγου. Θα σκιαγραφηθεί η εμπειρία των γυναικών που έχουν έρθει σε επαφή με κοινωνικούς λειτουργούς για βοήθεια και υποστήριξη και θα εστιάσουμε σε θέματα για τις γυναίκες που κακοποιούνται από τους συζύγους/συντρόφους τους. Τέλος ,θα εξεταστεί πως μπορούν όλα αυτά να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία μιας ενιαίας πολιτικής στη κοινωνική εργασία.

Η ανάγκη να ακουστεί η φωνή των γυναικών καθίσταται σαφής από τη διεξαγωγή κοινωνικών ερευνών, από τις οποίες προκύπτει σταθερά ότι:

- η πλειονότητα των βίαιων εγκλημάτων γίνονται από άνδρες ενάντια στις γυναίκες,
- τέτοιου είδους εγκλήματα δε δημοσιοποιούνται εύκολα και
- πρόκειται πολύ για εγκλήματα σεξουαλικής φύσης που διαπράττονται από άνδρα γνωστό στη γυναίκα.

4.2 Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ/ΣΥΖΥΓΟΥ:

Ο τρόπος με τον οποίο οι υπηρεσίες κοινωνικής εργασίας και οι υπάλληλοι τους κατανοούν και αντιμετωπίζουν την βία κατά των γυναικών εκ του συντρόφου/συζύγου είναι το αποτέλεσμα ενός αριθμού παραγόντων που σχετίζονται με την κατανόηση των κοινωνικών λειτουργών για τέτοια θέματα, με την εκπαίδευση που έχουν λάβει για να εργαστούν πάνω σε τέτοιες περιπτώσεις, και με την οργάνωση των υπηρεσιών, η οποία διευκολύνει ή παρεμποδίζει την ευαισθητοποιημένη αντιμετώπιση.

Είναι ξεκάθαρο ότι τα περιστατικά βίας κατά των γυναικών πολύ συχνά επικρατούν στη επαγγελματική καθημερινότητα των κοινωνικών λειτουργών στην Ελλάδα, οι οποίοι προβληματίζονται γύρω από θέματα αναγνώρισης, κατανόησης, καταγραφής και αντιμετώπισης του προβλήματος. Γενικότερα στην Ελλάδα, δεν υπάρχουν συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία από κοινωνικές υπηρεσίες, αλλά οι επαγγελματίες εκτιμούν ότι τα νούμερα είναι αρκετά ψηλά. Ωστόσο στο εξωτερικό, μια μελέτη των αρχείων των περιπτώσεων της νοσοκομειακής κοινωνικής υπηρεσίας στη Βοστώνη στις αρχές του 20ου κατέγραψε ότι το 34% των περιπτώσεων αφορούσαν τη συζυγική βία. Μια άλλη έρευνα εκτίμησε ότι η οικογενειακή βία αναφέρθηκε στο 1/3 από τις 103 περιπτώσεις που αναλύθηκαν στα αρχεία των κοινωνικών υπηρεσιών του Λονδίνου. Η επικράτηση και η αναγνώριση της βίας κατά των γυναικών εκ του συντρόφου/συζύγου ως αιτίας για το θάνατο γυναικών οδηγεί σε ένα δεύτερο σημαντικό θέμα: τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται την βία κατά των γυναικών οι κοινωνικοί λειτουργοί. Μια από τις επιτυχίες του γυναικείου κινήματος στην Ελλάδα αλλά ιδιαίτερα στο εξωτερικό είναι ότι πέτυχε την αναγνώριση της βίας κατά των γυναικών εκ του συντρόφου/συζύγου σαν κοινωνικό πρόβλημα και όχι σαν φαινόμενο βίαιων ατόμων ή σχέσεων. Καθώς το πρόβλημα της βίας εντοπίζεται και η λύση του υποστηρίζεται από μεγάλους εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς, τονίζεται ότι μεγάλο μέρος της πολιτικής που θα πρέπει να ακολουθούν οι

υπηρεσίες και φορείς όπως η αστυνομία, η κοινωνική εργασία και οι υπηρεσίες υγείας, απέναντι στο πρόβλημα, πρέπει να εστιάζει στην συγκέντρωση ερευνητικού και άλλου υλικού πάνω στο οποίο να στηρίζονται τα επιχειρήματα τους για την ενημέρωση του κοινού, την ενδυνάμωση και χειραφέτηση των γυναικών και την τελική καταστολή του προβλήματος. (Χατζηφωτίου Σ., 2005)

4.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ/ΣΥΖΥΓΟΥ:

Οι κοινωνικοί λειτουργοί είναι απαραίτητο να μπορούν να αναγνωρίζουν πότε η βία υπάρχει σε μια οικογένεια. Οι κοινωνικοί λειτουργοί συνήθως ασκούν την κατά περίπτωση εργασία με την κακοποιημένη γυναίκα και το παιδί της, κάτι που μερικές φορές κάνει τις γυναίκες παθητικές, αντί να εντοπίσουν την ευθύνη στους βίαιους άνδρες και να εργαστούν και με αυτούς. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέχρι και σήμερα πολλοί επαγγελματίες αναφέρονται σε λάθη γυναικών που προκάλεσαν τη βία των συντρόφων/συζύγων τους, επιρρίπτοντας έτσι τις ευθύνες σε εκείνες και απενοχοποιώντας τον θύτη. Αντίθετα από την παραπάνω τακτική, η προσέγγιση της κοινωνικής εργασίας θα πρέπει να εστιάζεται σε τεχνικές που θα βοηθήσουν τις γυναίκες να προκαλέσουν την ανδρική βία και να βρουν εναλλακτικές. Η κοινωνική εργασία έχει έναν καθοριστικό ρόλο να παίζει στην ενδυνάμωση των οικογενειακών αξιών και στον σωστότερο προσδιορισμό της θέσης τόσο για της γυναίκας όσο και του άνδρα. (Χατζηφωτίου Σ., 2005)

Επιπλέον, οι κοινωνικοί λειτουργοί θα πρέπει να εμβαθύνουν στους λόγους για τους οποίους η κακοποιημένη γυναίκα δεν εγκαταλείπει την βίαιη σχέση. Θεωρίες όπως αυτή της Walker της μαθημένης ανικανότητας επικεντρώνονται στα "θύματα", και θεωρούν ότι οι ρίζες του προβλήματος βρίσκονται στο παρελθόν της γυναίκας αντί του βίαιου άνδρα. Η θεωρία αυτή υποστηρίζει ότι οι γυναίκες που βιώνουν βίαιες σχέσεις

αντιλαμβάνονται τα βίαια αυτά γεγονότα σαν συνέπεια της δικής τους αποτυχίας ως ερωτικοί σύντροφοι, αισθάνονται ότι ντροπιάζονται και εξευτελίζονται σε κάθε συμβάν και η σιωπή είναι η τελική τους απάντηση. Η θεωρία έχει γίνει αντικείμενο αυστηρής κριτικής, καθώς παρουσιάζει τις γυναίκες σαν αβοήθητες και χωρίς ελπίδα, αιχμάλωτες από ένα συνδυασμό της ψυχολογίας τους και της κοινωνικοποίησης των παιδιών. Είναι μια μέθοδος των κοινωνικών λειτουργών, που αν την ακολουθήσουν, θα θυματοποιήσουν διπλά την γυναίκα, αφού δε θα έχουν εντοπίσει τους πραγματικούς παράγοντες που τη δυσκολεύουν να φύγει από μια βίαιη σχέση. (Χατζηφωτίου Σ., 2005)

Άλλες θεωρίες που μπορεί να έχουν υπόψη τους οι κοινωνικοί λειτουργοί για να αντιμετωπίσουν το ερώτημα γιατί η γυναίκα μένει στη βίαιη σχέση και δέχεται τη κακοποίηση της, είναι αυτές που υποστηρίζουν ότι οι γυναίκες είναι έτοιμες να φύγουν από μια βίαιη σχέση μόνο όταν είναι ψυχολογικά έτοιμες να σταματήσουν να αρνούνται ή να ελαχιστοποιούν την κακοποίηση που βιώνουν. Η επίσης, αυτές που παρουσιάζουν τους οικονομικούς και επαγγελματικούς παράγοντες ως τους πιο καθοριστικούς στη προσπάθεια των γυναικών να εγκαταλείψουν τη βίαιη σχέση. Και στις δύο περιπτώσεις, τα στοιχεία που μπορούν να διασφαλίσουν την επιτυχία στη προσπάθεια των γυναικών περιλαμβάνουν την αύξηση της σοβαρότητας και της αντίληψης των δυναμικών της βίας τόσο από την ίδια την γυναίκα όσο και από τους επαγγελματίες που είναι δίπλα της, τον ορισμό και την ανάλυση του προβλήματος από κάποιον ειδικό, όπως η κοινωνική λειτουργός, που θα εμπνεύσει εμπιστοσύνη στην γυναίκα, και στις διαθέσιμες πηγές υποστήριξης που θα την ενθαρρύνουν να προχωρήσει στη διαδικασία να αφήσει έναν βίαιο σύντροφο.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί, γνωρίζοντας τα παραπάνω, θα πρέπει να αντιμετωπίζουν τις γυναίκες στα θύματα που έχουν την ανάγκη ειδικευμένης βοήθειας. Θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στις ανάγκες των γυναικών, τόσο σε σχέση με τις συναισθηματικές τους ανάγκες π.χ. ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική, όσο και σε σχέση με τις πρακτικές, όπως στέγαση ή χρήματα. Οι ανάγκες των γυναικών πολύ συχνά αγνοούνται και από τις ίδιες, καθώς η δύναμη και τα αποθέματα αντοχών τους ελαχιστοποιούνται. Τότε η παρέμβαση της κοινωνικής εργασίας γίνεται και

πάλι καθοριστική, αφού πρέπει να τις βοηθήσει να εντοπίσουν τη ρίζα του προβλήματος ,που είναι οι βίαιοι άνδρες και οι κοινωνικές και πολιτικές δομές οι οποίες υποστηρίζουν την ανδρική βία. Αναγνωρίζοντας λοιπόν τα δεδομένα που περιβάλλουν την απόφαση της κακοποιημένης γυναίκας να αφήσει τη σχέση, οι κοινωνικοί λειτουργοί θα πρέπει να τροποποιήσουν την αρχική τους ερώτηση που αφορούσε το γιατί η γυναίκα μένει στη βίαιη σχέση και γιατί δέχεται τη κακοποίηση της και να αναρωτηθούν πλέον γιατί η γυναίκα δε μπορεί να φύγει από τη βίαιη σχέση.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί αντιδρούν με διάφορους τρόπους στην αποκάλυψη της συντροφικής/συζυγικής βίας, αλλά ακόμα εμφανίζονται να μην έχουν ξεκάθαρη ιδέα σχετικά με το είδος της βοήθειας που δίνουν. Μια κοινή απάντηση είναι να συζητήσουμε σχετικά με το πρόβλημα αντί να δώσουμε μια πρακτική βοήθεια και να σκιαγραφήσουμε τις διαθέσιμες επιλογές για μια γυναίκα, άσχετα με το αν επέλεξε να φύγει ή να παραμείνει στη σχέση. Συνεντεύξεις με τις γυναίκες που ζουν μέσα σε βίαιες σχέσεις αποκαλύπτουν ότι μάλλον υπάρχει μια μεγάλη προθυμία από τους κοινωνικούς λειτουργούς να δώσουν πρακτική βοήθεια και στήριξη μόνο από τη στιγμή που μια γυναίκα είναι έτοιμη να αφήσει τον σύντροφο/σύζυγο της, ή όταν αντιληφθούν ότι τα παιδιά, (αν υπάρχουν), διατρέχουν σωματικό κίνδυνο. Μόνο τότε εμφανίζεται μεγαλύτερη προθυμία να οριστούν οι ανάγκες της γυναίκας σύμφωνα με τα δικαιώματα της ,και να κριθεί ότι χρειάζεται βοήθεια. Η προσέγγιση της συντροφικής/συζυγικής βίας από τη κοινωνική εργασία πρέπει σίγουρα με τη λύση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα ,οι ομάδες και οι οικογένειες. Εάν αυτή η προσέγγιση αποτυγχάνει να εντοπίσει τις διαφορετικές προσωπικές και τα χαρακτηριστικά του κάθε μέλους ξεχωριστά, τότε φαίνεται βέβαιο ότι θα αποτύχει να εντοπίσει και τη πραγματική ευθύνη για το πρόβλημα της βίαιης συμπεριφοράς του άνδρα. (Χατζηφωτίου Σ., 2005)

4.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ

ΓΥΝΑΙΚΩΝ: ΈΝΑ ΒΗΜΑ ΜΠΡΟΣΤΑ:

Διαπιστώνεται ότι , ενώ τα τοπικά παραρτήματα κοινωνικής εργασίας δεν έχουν θεσπισμένη ευθύνη για της γυναίκες που έχουν βιώσει ή βιώνουν συντροφική/συζυγική βία ,πολλές που προσπαθούν να φύγουν από βίαιες σχέσεις προσεγγίζουν κοινωνικούς λειτουργούς για συμβουλές και βοήθεια. Ούτε οι ίδιες οι γυναίκες ούτε οι κοινωνικοί λειτουργοί με τους οποίους έρχονται σε επαφή έχουν μια ξεκάθαρη ιδέα του τι βοήθεια μπορεί να τους δοθεί. Υποστήριξη ,πληροφορίες για νομικά ζητήματα, στέγαση, πρόνοια και θέματα πρόσβασης στις υπηρεσίες ,όλα αποτελούν υποχρέωση των κοινωνικών λειτουργών να παράσχουν. Υπάρχουν κάποια μέτρα που μπορούν εύκολα και αποτελεσματικά να εφαρμοστούν τόσο σε ευρύτερο επίπεδο υπηρεσιών, οργανισμών ή οργανώσεων όσο και από μεμονωμένους κοινωνικούς λειτουργούς. (Lloyd,1995 Haghe and Malow,1993)

Αυτά τα μέτρα μπορεί να περιλαμβάνουν:

Ενδιαφέρον για τη γυναίκα. Αν και υπάρχουν πολλοί προβληματισμοί σχετικά με τις ανάγκες των παιδιών που ζουν σε οικογένειες όπου ο πατέρας είναι βίαιος ,οι γυναίκες μπορούν να υποστηριχθούν και να αντιμετωπιστούν με τρόπους που να αξιοποιούν τις σημαντικές προσωπικές τους δυνάμεις και πηγές. Δε πρέπει να υποτιμηθεί η παρουσία ενός κοινωνικού λειτουργού, που είναι έτοιμος να ακούσει, να πιστέψει και να εκτιμήσει τις εμπειρίες μιας γυναίκας. Πρέπει επίσης να παρέχονται ακριβείς και έγκυρες πληροφορίες, στις γυναίκες για τις κατά τόπους πηγές πρακτικής και συναισθηματικής υποστήριξης. Τον ορισμό ενός συγκεκριμένου εκπαιδευμένου ατόμου μέσα από το παράρτημα κοινωνικής εργασίας, το οποίο να είναι υπεύθυνο για την επικοινωνία με άλλες τοπικές υπηρεσίες, με ειδικούς υγείας και γυναικείες οργανώσεις.

Τη δημιουργία ενός χώρου επικοινωνίας με κοινωνικούς λειτουργούς που θα λειτουργεί επί 24ώρου βάσεως για γυναίκες που ζουν με έναν βίαιο άνδρα ή που βρίσκονται στη διαδικασία να τον εγκαταλείψουν.

Ακόμη, οι κοινωνικές υπηρεσίες θα πρέπει να συμβουλευονται τις τοπικές γυναικείες οργανώσεις και να συνεργάζονται μαζί τους προκειμένου να σχεδιάσουν την πολιτική σχετικά με τη συντροφική/συζυγική βία.

Κατά συνέπεια ,θα πρέπει να ελέγχεται η έκταση και η φύση της συντροφικής/συζυγικής βίας στις περιπτώσεις που φτάνουν στις κοινωνικές υπηρεσίες.

Τέλος ,κάθε κοινωνικός λειτουργός μεμονωμένα , μπορεί να εφαρμόσει τα εξής:

- Να αναγνωρίζει τα σημάδια που δείχνουν ότι η γυναίκα δέχεται βία από το σύντροφο της.
- Να αναγνωρίζει τις επιπτώσεις της συντροφικής/συζυγικής βίας στη γυναίκα με τη πάροδο του χρόνου, τις επιπτώσεις στην αυτοεκτίμησή της και στη συναισθηματική και σωματική της κατάσταση.
- Να μην αμφισβητεί τα βιώματα μιας γυναίκας και να αρχειοθετεί τα βίαια περιστατικά. Να είναι εχέμυθος και διακριτικός .Να είναι ρεαλιστής σχετικά με την υποστήριξη που μπορεί να προσφέρει σε μια γυναίκα, άμεσα ή μακροχρόνια.
- Είναι ξεκάθαρο από τα παραπάνω ότι οι κοινωνικοί λειτουργοί μπορούν να προσφέρουν πάρα πολλά στις γυναίκες που έχουν υποστεί συντροφική/συζυγική βία. (Χατζηφωτίου Σ., 2005)

4.5 ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ

ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗ/ΣΥΖΥΓΙΚΗ ΒΙΑ:

Είναι σαφές ότι η πρόληψη είναι ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης των προβλημάτων, τόσο γενικότερα, όσο και ειδικότερα στο πρόβλημα της συντροφικής/συζυγικής βίας. Σύμφωνα με τον Edwards, η πρόληψη ορίζεται ως η «αποτροπή γεγονότων που προκαλούν αρνητικές συνέπειες». Αφορά αφενός στην αντιμετώπιση των ατόμων και αφετέρου στη λήψη μέτρων για την εξάλειψη των αιτιών που προκαλούν την εκδήλωση συντροφικής/συζυγικής βίας. Miethe & Regoeczi, (2004) & Shackelford, (2001)

Πιο συγκεκριμένα, πολλά μπορούν να είναι τα επίπεδα δράσης και παρέμβασης που θα μπορούσαν και θα έπρεπε να αναπτυχθούν για την πρόληψη και αντιμετώπιση του προβλήματος της βίας κατά των γυναικών: Εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, σε συνδυασμό με την κάλυψη του νομοθετικού κενού για την συντροφική/συζυγική βία, ώστε να δίνεται έμφαση στην τιμωρία του δράστη και την πολυδιάστατη υποστήριξη του θύματος, θα αποτελούσαν μια πολύ καλή αρχή. (Ghez,2001)

Επίσης, αναγκαία είναι η εξειδίκευση των επαγγελματιών που εμπλέκονται άμεσα στο χειρισμό του προβλήματος, όπως η αστυνομία, οι δικαστικοί, ιατροδικαστικοί και κοινωνικοί λειτουργοί, αλλά και η συνεργασία της πολιτείας με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι οποίες έρχονται ίσως πιο εύκολα σε επαφή με τα θύματα.

Ακόμη, επιβάλλεται η απόλυτη συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, τους τοπικούς φορείς και τις υπηρεσίες που θα συμπορευτούν με τις προσπάθειες των ειδικών και θα ισχυροποιήσουν το δίκτυο της κοινωνικής φροντίδας στην κοινότητα που θα αγκαλιάσει και βοηθήσει τα θύματα της συντροφικής/συζυγικής βίας. Τέλος, η χάραξη κοινωνικών πολιτικών βάση ενός κεντρικού εθνικού σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της βίας, σε συνδυασμό με την εγκαθίδρυση ενός εθνικού κέντρου αντεγκληματικής πολιτικής και έρευνας, θεωρούνται ως

δραστικές λύσεις, προς την πληρέστερη αντιμετώπιση του φαινομένου της συντροφικής/συζυγικής βίας στην Ελλάδα. (Χατζηφωτίου Σ., 2005)

Ειδικότερα ,επισημαίνεται η ανάπτυξη δράσης που αφορά στη χάραξη στρατηγικών παρέμβασης σε επίπεδο κοινότητας. Σχετικά πρόσφατα έχει αναγνωριστεί από τη διεθνή βιβλιογραφία η σημασία της παρέμβασης και συνεργασίας των κοινοτικών φορέων, τόσο στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων.

Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι το έργο των εξειδικευμένων επαγγελματιών για την αντιμετώπιση της βίας (κοινωνικών λειτουργών , ψυχολόγων κ.α.), ολοκληρώνεται μόνο μέσα από την απόλυτη συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και τις υπηρεσίες στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Πιο συγκεκριμένα, το σύνολο των ενδιαφερομένων επαγγελματιών και κοινοτικών –κοινωνικών φορέων θα πρέπει να εναρμονίζει τις προσπάθειές του προς την κατάκτηση συγκεκριμένων στόχων, όπως η μείωση της κοινωνικής ανοχής για την συντροφική/συζυγική βία, η επίτευξη δομικών και οικονομικών αλλαγών στην κοινότητα και ο προβληματισμός γύρω από έναν επαναπροσδιορισμό της βίας κατά των γυναικών ως παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Όσον αφορά τον πρώτο στόχο , επισημαίνεται ότι απαιτείται η συνεργασία όλων των οργανισμών της κοινότητας, όπως οι κοινωνικές και δικαστικές υπηρεσίες, νοσοκομεία, σχολεία, συμβουλευτικά κέντρα, επιχειρήσεις, εκκλησιαστικές αρχές και μη κυβερνητικές οργανώσεις, γυναικείες οργανώσεις, μαζικά μέσα ενημέρωσης και άλλα για την αλλαγή των στάσεων και την άρση των στερεοτυπικών αντιλήψεων γύρω από τους ρόλους των δύο φύλων, αλλά και για την κατάρριψη μύθων του βιολογικού ντετερμινισμού που προωθούν θεωρίες γύρω από συγκεκριμένη «φύση» γυναικών και ανδρών , οριοθετώντας έτσι αντίστοιχες προσδοκίες από αυτούς. (Χατζηφωτίου Σ., 2005)

Η οργάνωση και διεξαγωγή εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για το γεγονός ότι το φύλο δεν είναι «φυσικό» δεδομένο , αλλά σύνθετο κοινωνικό, ιστορικό και πολιτισμικό κατασκεύασμα, και για το ότι γυναίκες και άνδρες θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ισότιμα σε όλους τους τομείς της κοινωνίας μας, αποτελεί ουσιαστική παρεμβατική δράση των φορέων μιας κοινωνίας που θέλει να καταπολεμήσει τις διακρίσεις και

τη νομιμοποίηση συμπεριφορών που καταπατούν τα ατομικά δικαιώματα του συνανθρώπου .

Σχετικά με τον δεύτερο στόχο, θεωρείται καθοριστικό το γεγονός ότι για τη μείωση των περιστατικών βίας είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν οικονομικά προγράμματα στην κοινότητα, προγράμματα παιδικής φροντίδας και προστασίας αλλά και εκπαιδευτικά σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων, τα οποία αφενός θα μειώσουν το άγχος της οικογένειας και θα εξοπλίσουν τα μέλη της απέναντι σε ένα αβέβαιο οικονομικά μέλλον , αφετέρου θα προσφέρουν ασφάλεια και υποστήριξη στα θύματα κακοποίησης. (Χατζηφωτίου Σ., 2005)

Στην τελευταία περίπτωση, επισημαίνεται ότι τα υψηλά ποσοστά της γυναικείας ανεργίας και η συνεπαγόμενη έλλειψη της οικονομικής ανεξαρτησίας των γυναικών , τις καθιστούν αδύναμες στο να αποφασίσουν να εγκαταλείψουν τη βίαιη σχέση. Ο φόβος για το «πώς θα τα βγάλουν πέρα» και πώς θα ανταπεξέλθουν στις ανάγκες των παιδιών τους τις καθηλώνει, με αποτέλεσμα να υπομένουν την κατάσταση για χρόνια. Εάν λοιπόν υπάρχουν οι κατάλληλες δομές στην κοινότητα που να στηρίζουν τις γυναίκες που βιώνουν σχέσεις κακοποίησης και τα παιδιά τους, οι γυναίκες αυτές, θα μπορέσουν να ξεφύγουν από τον «φαύλο κύκλο» της βίας και να ζήσουν οι ίδιες και τα παιδιά τους ως ισότιμα μέλη του κοινωνικού γίγνεσθαι, χωρίς να καταπατούνται τα ατομικά τους δικαιώματα.

Τέλος, ο τρίτος στόχος, θα πρέπει να προσανατολίζεται στην ανάπτυξη μιας εθνικής συναίνεσης στην αποδοχή του γεγονότος ότι η συντροφική/συζυγική βία είναι καταστροφική για το άτομο και την κοινωνία, είναι παράνομη, και αφορά στην καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (Χατζηφωτίου Σ., 2005)

Ο δημιουργικός συνδυασμός των παραπάνω σημείων μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η έγκαιρη και σωστή διαμόρφωση των αντιλήψεων γύρω από την ισότητα των φύλων, την επικοινωνία και τους αποδεκτούς τρόπους επίλυσης συγκρούσεων μπορεί να προλάβει μελλοντικές εκδηλώσεις βίας.

Αυτό είναι και το επίκεντρο πολλών προγραμμάτων σε όλο τον κόσμο, που προάγουν την πρόληψη προσπαθώντας να δημιουργήσουν συνθήκες οι οποίες να διευκολύνουν πιο ισότιμες ανθρώπινες σχέσεις, σχέσεις που να γίνεται σεβαστός ο συνάνθρωπος και τα δικαιώματά του.

Στην προσπάθεια αυτή, η ευθύνη των τοπικών επίσημων φορέων και οργανώσεων είναι ιδιαίτερα μεγάλη. (Χατζηφωτίου Σ., 2005)

4.6 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ/ΣΥΖΥΓΙΚΗΣ

ΒΙΑΣ:

Η συντροφική/συζυγική βία η οποία εθεωρείτο άλλοτε ως ιδιωτική υπόθεση, αποτελεί σήμερα ένα έγκλημα. Αυτή η νέα πολιτική οδήγησε σε μια «δικαστικοποίηση» (judicialisation) της συντροφικής/συζυγικής βίας, καθώς και στη δημιουργία προγραμμάτων θεραπείας για τους συντρόφους/συζύγους που κακοποιούν.

Οι βίαιοι αυτοί άνδρες παρουσιάζουν διάφορα δημογραφικά και ψυχοπαθολογικά χαρακτηριστικά. Πολλοί άλλοι ερευνητές, ξεκινώντας από διαφορετικά στοιχεία επιχείρησαν να απεικονίσουν τον δράστη συντροφικής/συζυγικής βίας.

Η βίαιη συμπεριφορά προς τη σύντροφο που αποκτήθηκε σε μικρή ηλικία πρέπει να αντικατασταθεί με νέες περισσότερο κοινωνικά αποδεκτές συμπεριφορές. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το πρόγραμμα που προτείνει μια προθεραπεία πριν τη θεραπεία γνωστικό-συμπεριφορικού τύπου, στηριζόμενο στην ιδέα ότι ορισμένοι βίαιοι άνδρες είναι πολύ ανθεκτικοί. Δεν μπορούν να περάσουν κατ' ευθείαν στην κύρια θεραπεία και πρέπει να προετοιμαστούν κατάλληλα.

Η ψυχοθεραπευτική προσέγγιση στηρίζεται στην ιδέα ότι οι άνδρες προσφεύγουν στη βία λόγω ελλείψεων στα συναισθήματα ή τις σχέσεις τους, οι οποίες εκφράζονται με κοινωνική ανωριμότητα και δυσκολία διαχείρισης των συγκρουσιακών καταστάσεων.

Ο κύριος στόχος αυτών των προγραμμάτων συνίσταται στο να αναλάβει ο βίαιος άνθρωπος την πλήρη υπευθυνότητα για τις βίαιες πράξεις του και να τις αντικαταστήσει με προ-κοινωνικές συμπεριφορές. Οι συμμετέχοντες σε αυτά τα προγράμματα καταλήγουν εκεί μετά από συστάσεις διαφόρων προσώπων όπως ιερωμένων, κοινωνικών λειτουργών και εργαζομένων σε Κέντρα Υποδοχής γυναικών θυμάτων βίας.

<http://library.panteion.gr>

Πολύ νωρίς διατυπώθηκε η υπόθεση ότι ο κάποιος μορφής εξαναγκασμός από το σύστημα της Δικαιοσύνης, θα μπορούσε να ωθήσει το άτομο στο να ενταχθεί σε κάποια θεραπεία. Πάντως οι δεσμοί μεταξύ των προγραμμάτων θεραπείας και των δικαστηρίων δεν είναι πολύ ανεπτυγμένοι. Η εγκαθίδρυση μιας αληθινής συνεργασίας και στενότερων σχέσεων απαιτεί συγχρόνως τη δημιουργία ενός προγράμματος επιμόρφωσης των δικαστών και εισαγγελέων και μια πληρέστερη πληροφόρηση για την πορεία των ατομικών περιπτώσεων και για την αποτελεσματικότητα του προγράμματος θεραπείας. Η απουσία, εξάλλου κυρώσεων για μη σεβασμό της δικαστικής διαταγής για θεραπεία αποτελεί πρόβλημα δεδομένου ότι εκείνοι που ακολουθούν το πρόγραμμα μετά από δικαστική διαταγή έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να το συμπληρώσουν από εκείνους που το ακολουθούν εκούσια. <http://library.panteion.gr>

Στο σημείο αυτό χρειάζεται προσοχή όταν κρατούμενοι που τέλεσαν εγκλήματα απέναντι σε άτομα που δεν είναι μέλη της οικογένειάς τους, υποχρεώνονται να ακολουθήσουν θεραπευτικά προγράμματα χωρίς να έχουν καταδικαστεί για αδικήματα όπως εκείνα που αναφέρονται σε αυτό το κεφάλαιο. Μια τέτοια πρακτική προσκρούει στο τεκμήριο της αθωότητας, εφ' όσον κανείς δεν μπορεί να υποχρεωθεί να υποστεί μια θεραπεία που μπορεί να μεταβάλει τη συμπεριφορά του, αν δεν κηρυχθεί ένοχος για τις συγκεκριμένες πράξεις βίας απέναντι στη σύντροφο ή τα μέλη της οικογένειας.

Μεταξύ των τριών μεθόδων παρέμβασης που επιλέχθηκαν, την σύλληψη, τον χωρισμό των συντρόφων/συζύγων και την διαμεσολάβηση, η σύλληψη αποδείχθηκε η πιο αποτελεσματική μέθοδος, αφού η υποτροπή μειώθηκε στο 13%. Άλλες πάντως έρευνες δείχνουν τα αντίθετα αποτελέσματα ως προς την υποτροπή. Η σύλληψη μπορεί να αποδειχθεί αποτελεσματική για ορισμένους άνδρες που διαθέτουν ένα επάγγελμα και κινδυνεύουν να τα χάσουν όλα αν συλληφθούν. Το αντίθετο μπορεί να συμβεί με εκείνους που δεν έχουν δουλειά.

Το πρόγραμμα που προτείνουν οι Wolfus και Bierman επικεντρώνεται κυρίως στην συγκινησιακή ανωριμότητα αυτών των ατόμων. Προτείνουν λοιπόν μια εργασία πάνω στη συγκινησιακή ανωριμότητα μέσω:

- της διευκόλυνσης επίλυσης των τραυματικών εμπειριών του παρελθόντος και ιδίως της εμπειρίας θυματοποίησης,
- της αύξησης της αυτό-εκτίμησης με την απεμπόληση των αρνητικών αυτοκαταστροφικών σκέψεων,
- της ανάπτυξης μιας καλύτερης συνειδητοποίησης των συγκινησιακών καταστάσεων και
- της απόκτησης μεγαλύτερης ευαισθησίας απέναντι στις συγκινήσεις των άλλων. <http://library.panteion.gr>

Αξίζει να αναφερθεί εδώ και το πρόγραμμα της πρωτεύουσας του Καναδά, Ottawa το οποίο δεν περιορίζεται στην υποστήριξη του άνδρα, αλλά επεκτείνει τη συμπαράσταση και στα λοιπά μέλη της οικογένειας μέσω μιας ομάδας γυναικών, μιας θεραπείας του ζευγαριού, ενός ομίλου γονέων και ενός ομίλου παιδιών. Έτσι λοιπόν παρά το ότι το πρόγραμμα απευθύνεται κυρίως στους βίαιους άνδρες, δίνει την ευκαιρία και στις γυναίκες να αναλάβουν πρωτοβουλία προσφέροντας υποστήριξη και ενημέρωση για τη συζυγική βία.

Σχετικά με τα ποσοστά εγκαταλείψεων και υποτροπών δεν είναι δυνατό να υπάρξουν αξιόπιστα στοιχεία, λόγω του μικρού αριθμού των ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί.

Οι συγγραφείς τονίζουν ότι, τα κοινοτικά προγράμματα που αναπτύχθηκαν κατά τη δεκαετία του '80, έδειξαν ότι μπορούσαν να περιορίσουν τη βία. Η επιτυχία αυτή όμως δεν επιτρέπει θριαμβολογίες. Πολλές δυσκολίες εξακολουθούν να υπάρχουν. Υψηλό ποσοστό εγκατάλειψης και υποτροπής, ψυχολογική βία η οποία εξακολουθεί να υπάρχει. Τα προγράμματα αυτά έχουν ακόμη πολύ δρόμο να κάνουν. Όμως, ο υψηλός κίνδυνος που παρουσιάζουν οι βίαιοι άνδρες επιβάλλει να συνεχισθούν τέτοιες πρωτοβουλίες.

Το πρόβλημα λοιπόν έγκειται στο πώς να παραμείνουν στο πρόγραμμα άτομα που έχουν εμπλακεί με τη δικαιοσύνη. Το σύστημα

της «υφ' όρον» απόλυσης με την απειλή επανεγκλεισμού, αποδείχθηκε ένας σοβαρός μοχλός που θα μπορούσε να επηρεάσει θετικά τα άτομα στο να μουν σε μια διαδικασία αλλαγής. Με τον τρόπο αυτό η ποινική απειλή μπορεί να αποβεί χρήσιμη εξασφαλίζοντας ένα minimum συνεργασίας από τους βίαιους άνδρες. Εξάλλου μια γρήγορη αποφυλάκιση με τον όρο να ακολουθηθεί μια θεραπεία έχει μια πολύ πιο σημαντική επίδραση στη μείωση της υποτροπής από ότι ένας παρατεταμένος εγκλεισμός. Όμως, οι διάφοροι όμιλοι φεμινιστριών αντιτίθενται στην αντικατάσταση του εγκλεισμού από εναλλακτικά προγράμματα, πράγμα που σημαίνει ότι η κοινή γνώμη δεν βλέπει πάντα με καλό μάτι τη θεραπεία, η οποία εξακολουθεί να θεωρείται (παραδοσιακά) ως ένας τρόπος να αποφύγει κάποιος τον εγκλεισμό.

Μπορούμε όμως να παρέμβουμε ενάντια στη θέληση κάποιου επειδή έχει αποδεχθεί ότι στα προγράμματα θεραπείας έχουν θετικά αποτελέσματα;

Αυτό βέβαια γίνεται ευκολότερα αποδεκτό στην περίπτωση της σεξουαλικής και της συζυγικής βίας, λόγω της άμεσης προσβολής της ασφάλειας του θύματος. Εδώ προέχει η ανθρώπινη ζωή. Υποθέτουμε κατά συνέπεια ότι η κοινωνία έχει το δικαίωμα και μάλιστα το καθήκον να παρέμβει για να προστατεύσει την ασφάλεια ενός προσώπου απέναντι σε οποιονδήποτε την απειλεί. <http://library.panteion.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Στο παρόν κεφάλαιο περιγράφεται ο μεθοδολογικός ερευνητικός σχεδιασμός και η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή και ανάλυση των στοιχείων της έρευνας. Γίνεται προσπάθεια περιγραφής της ερευνητικής πορείας και παρουσίασης της διαδικασίας από την αρχή έως και την ολοκλήρωση της μελέτης. Πιο συγκεκριμένα, στην παρούσα φάση γίνεται μια περιγραφή της μεθοδολογίας καθώς και της μεθόδου που εφαρμόστηκε, το περιβάλλον και ο χρόνος στο οποίο διεκπεραιώθηκε η έρευνα. Επιπλέον, ορίζονται οι συμμετέχοντες στην έρευνα και η διαδικασία της ανάλυσης των στοιχείων. Σκοπός της έρευνας είναι να μελετηθεί η στάση της κοινότητας(γειτονιά)απέναντι στο υπό εξέταση θέμα.

5.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια μελέτη που σκοπό έχει να διερευνήσει το φαινόμενο της συζυγοκτονίας σε σχέση με τις αντιλήψεις και τη στάση της κοινότητας (στην προκειμένη περίπτωση της γειτονιάς) απέναντι στο θέμα της δολοφονίας των γυναικών από τους συντρόφους τους. Το θέμα το οποίο εξετάζεται απαιτεί λεπτότητα, καθώς πρόκειται για ένα πολύ ευαίσθητο κοινωνικό φαινόμενο που ολοένα και αυξάνεται.

Κρίνεται, λοιπόν, σκόπιμο να εφαρμοστεί μια μεθοδολογία , η οποία είναι απαραίτητη ώστε να αποκτήσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο έγκυρα αποτελέσματα, πετυχαίνοντας παράλληλα και τους ερευνητικούς μας στόχους.

Η παρούσα μελέτη και έρευνα είναι ποιοτική. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των ποιοτικών προσεγγίσεων είναι ότι παρέχουν τη δυνατότητα εμβάθυνσης και εκλέπτυνσης ποικίλων διαστάσεων των κοινωνικών φαινομένων. Τα

δεδομένα που φέρνουν στο φως απεικονίζουν τη σκοπιά του υποκειμένου, αποκλίσεις από τις κοινωνικές συμβάσεις και τους ρόλους, εναλλακτικούς τρόπους σκέψης και συμπεριφοράς κλπ, πιστοποιούν δηλαδή παραστατικά τη συνύπαρξη των αντιφατικών, αλλά αλληλένδετων, συστατικών της κοινωνικής πραγματικότητας. www.ekke.gr

Στην παρούσα μελέτη, δίνονται απαντήσεις από γειτόνισσες /ες που αφορούν πραγματικά γεγονότα και ιστορίες συζυγοκτονιών, σύμφωνα με το πώς εκείνοι τα αντιμετώπιζαν μέσα από τη δική τους οπτική γωνία και να αποκτηθεί γνώση για τον τρόπο που η κοινωνία αντιμετωπίζει την συζυγοκτονία και που ακριβώς την εντάσσει (στη σφαίρα της ιδιωτικής ή της δημόσιας ζωής)

Συγκεκριμένα, ενδιαφέρον υπήρξε για τον τρόπο που η γειτονιά αντιμετωπίζει την γυναίκα που κακοποιείται, μέσα από πραγματικά συμβάντα πριν το θάνατο των γυναικών.

Έχοντας αποφασιστεί η μεθοδολογική προσέγγιση και έχοντας εξεταστεί η βιβλιογραφία στο θέμα της συζυγοκτονίας ως την ακραία μορφή βίας στην οικογένεια, θεωρήθηκε ότι για την καλύτερη και εγκυρότερη συλλογή των στοιχείων ήταν η ποιοτική έρευνα.

Στη μελέτη διεκπεραιώθηκε η μέθοδος της συνέντευξης με ανθρώπους της γειτονιάς. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Mason οι συνεντεύξεις αποτελούν μια από τις πιο συνηθισμένες μορφές ποιοτικής έρευνας. Επομένως, ως οδηγός χρησιμοποιήθηκε μια ημιδομημένη συνέντευξη. (βλέπε παράρτημα)

Οι τύποι των ερωτήσεων ήταν ανοιχτού τύπου ενώ πάντα ζητούνταν από τον ερευνητή περιγραφή στοιχείων που δίνονταν, ενώ παράλληλα οι ερωτήσεις άφηναν περιθώρια ανοιχτών απαντήσεων στους ερωτώμενους. Σε αυτό το σημείο να επισημανθεί ότι για την διεκπεραίωση της ημιδομημένης αυτής μορφής της συνέντευξης συνέβαλε ενεργά η κυρία Πενταράκη, υπεύθυνη της πτυχιακής μας εργασίας, η οποία ασχολείται με το θέμα της βίας κατά των γυναικών. Ταυτόχρονα, να επισημανθεί ότι το ερωτηματολόγιο στάλθηκε σε γυναικείες οργανώσεις οι οποίες με τη σειρά τους μας επισήμαναν τυχόν αλλαγές η και προσθήκες.

5.3 ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Οι συνεντεύξεις, έγιναν στους γείτονες των θυμάτων που υπέστησαν μέχρι θανάτου κακοποίηση σε περιοχές τόσο της Αθήνας όσο όμως και της επαρχίας. (βλέπε παράρτημα)

Τα άτομα που ερωτήθηκαν ήταν ηλικίας από 18 ετών και πάνω, οποιασδήποτε καταγωγής και εθνικότητας.

Το δείγμα αποτελείται από 5 περιπτώσεις και 4 περίπου συνεντεύξεις ανά περίπτωση, όπου αυτό ήταν εφικτό. Ο αριθμός των συνεντεύξεων που διεκπεραιώθηκαν ήταν 18.

5.4 ΧΡΟΝΟΣ ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για την εγκυρότερη προσέγγιση του φαινομένου θεωρήθηκε σκόπιμο, οι συνεντεύξεις, να ακολουθήσουν μια τακτική. Αρχικά, ρωτήθηκαν 4 γείτονες ανά περιστατικό (περίπου 2 άντρες, 2 γυναίκες, όπου επίσης αυτό ήταν εφικτό). Παράλληλα, για την επιλογή των κατοικιών, επίσης ακολουθήθηκε συγκεκριμένη προσέγγιση. Αρχικά ρωτήθηκαν, οι γείτονες που έμεναν δεξιά και αριστερά του οικήματος του ζευγαριού με σκοπό την καλύτερη ακουστική προσέγγιση ενώ στη συνέχεια ερωτήθηκαν γείτονες που κατοικούσαν απέναντι από το σπίτι του ζευγαριού, με σκοπό την καλύτερη οπτική προσέγγιση του περιστατικού. Έπειτα, εάν δεν παίρνονταν η επιθυμητή συνέντευξη(περίπτωση να μην βρίσκονται στο σπίτι ή να αρνηθούν να απαντήσουν) προσεγγίζονταν σπίτια με ανάλογη οπτική και ακουστική αντίστοιχα.

Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης ήταν από 27/9/2009 έως 17/10/2009. Οι ημέρες όπου διερωτήθηκαν οι γείτονες ήταν το Σάββατο και η Κυριακή μεταξύ 9:00-14:00 αφού θεωρήθηκε ότι είναι μέρες κατά τις οποίες οι άνθρωποι βρίσκονται στα σπίτια τους, αφού αποτελούν μέρες αργίας ώστε να είναι πιο εφικτό να παρθεί όσο το δυνατόν ο επιθυμητός αριθμός των συνεντεύξεων.

5.5 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Σε αυτό το σημείο παρουσιάζονται με τίτλους τα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία μας απασχόλησαν ώστε να διεξάγουμε την παρούσα μελέτη.

- 1.Εάν γνώριζαν ότι υπήρχε βία στη σχέση.
- 2.Τι εικόνα είχαν για το ζευγάρι;
3. Βαθμός παρέμβασης σε περιστατικά βίας.
- 4.Γνώριζαν τον βαθμό επικινδυνότητας όταν τους άκουγαν να μαλώνουν;
- 5.Πιστεύουν ότι το θύμα είχε μερίδιο ευθύνης για όσα έλαβαν χώρα;
- 6.Πιστεύουν ότι έχουν το δικαίωμα να παρέμβουν στα όσα συμβαίνουν;
7. Θεωρούν υποχρέωση τους να καλέσουν την αστυνομία;

5.6 ΗΘΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Διαφύλαξη δικαιωμάτων συμμετεχόντων

Πριν αρχίσει η κυρίως συνεντευξιακή φάση οι ερωτώμενοι ενημερώνονταν το ποιες είμαστε και τι κάνουμε εκεί. Παράλληλα ενημερώνονταν για το απόρρητο των όσων μας έλεγαν ενώ οι συμμετέχοντες ενημερώνονταν για τους τρόπους καταγραφής των όσων έλεγαν (καταγραφή ή μαγνητοφώνηση)

Ακόμη συμφωνούνταν η προστασία της ιδιωτικής τους ζωής και του απορρήτου ως ερευνητικά ηθικά ζητήματα, καθώς οι συμμετέχοντες ενημερώνονταν για την ανωνυμία .

Να επισημανθεί ότι ζητούνταν η συγκατάθεση των ερωτηθέντων καθώς και η πλήρης ενημέρωσή τους στο τι αφορά η έρευνα και ποιος θα είναι ο ρόλος τους σε αυτήν.

5.7 ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΤΥΧΙΩΝ

Πιθανά εμπόδια που ίσως προέκυπταν (κάτι που θα επιβάρυνε σε σημαντικό βαθμό την επιτυχή ολοκλήρωση της έρευνας) ήταν ο τρόπος διατύπωσης των ερωτημάτων ή ο τρόπος προσέγγισης των ερωτηθέντων ή ακόμη και η ανεπάρκεια των ήδη ερωτήσεων σε σχέση με το αν απαντούν ή όχι στα ερευνητικά μας ερωτήματα.

Η ερευνητική ομάδα , λοιπόν, για να αποφύγει αποτυχίες έχει ήδη προβεί στις ακόλουθες ενέργειες.

Αρχικά, εκπόνηση πιλοτικής έρευνας, με σκοπό να συμβάλει στον έγκαιρο εντοπισμό προβλημάτων και στην εκ νέου διαμόρφωση του ερωτηματολογίου.(Κυριαζή 2001)

5.8 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ –ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Η μέθοδος που εφαρμόστηκε για την καταγραφή στοιχείων ήταν η ηχογράφηση των συνεντεύξεων και η απομαγνητοφώνηση τους και η καταγραφή σημειώσεων κατά τη διάρκεια της συνέντευξης αφού όμως πρώτα οι ερωτώμενοι ρωτήθηκαν.

Οι λόγοι που επιλέχθηκε η ηχογράφηση και η λήψη σημειώσεων ήταν ώστε να συλλεχθούν αυτολεξεί οι πληροφορίες ενώ παράλληλα να καταγραφούν στοιχεία κατά τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων.

Τα στάδια που ακολουθήθηκαν για την ανάλυση των στοιχείων είναι τα εξής:

- Απομαγνητοφώνηση Συνεντεύξεων-Καταγραφή Συνεντεύξεων: Μια διαδικασία χρονοβόρα αλλά πολύτιμη καθώς καταγράφονται τα όσα λένε οι συμμετέχοντες , καθώς όμως και πώς το λένε για να διεκπεραιωθεί μια καταγραφή που θα έχει νόημα. Στις περιπτώσεις όπου το εκλάμβαναν ως παραβίαση η ηχογράφηση της φωνής τους ζητούνταν από εκείνους η συγκατάθεση για την καταγραφή σημειώσεων κατά τη διάρκεια της συνέντευξης.
- Οργάνωση στοιχείων : Στο στάδιο αυτό αναζητήθηκαν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις απαντήσεις και έγινε προσπάθεια αυτή η οργάνωση και ανάλυση των στοιχείων να χρησιμοποιηθεί ως η απάντηση στις ερευνητικές μας υποθέσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

6.1 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Σε αυτό το μέρος της έρευνας, εξετάζεται μια ομάδα ανθρώπων αποτελούμενη από 8 άνδρες και 10 γυναίκες, γείτονες /ισσες θυμάτων που έχουν υποστεί συζυγοκτονία.

Παρουσιάζεται περιγραφική αναφορά του δείγματος (φύλο, ηλικία, ιδιότητα) για να υπάρχει όσο το δυνατόν σαφέστερη εικόνα των ανθρώπων από τους οποίους λαμβάνεται η συνέντευξη.

6.2 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Το παρακάτω δείγμα, αναφέρει ορισμένες πληροφορίες υποβάθρου όπως ηλικία, εθνικότητα, φύλο, περιγραφή της περιοχής, και ιδιότητα των συνεντευξιαζόμενων.

Η περιγραφική περιγραφή του τόπου διαμονής γίνεται για λόγους απορρήτου και προστασίας των συνεντευξιαζόμενων.

Οι σημαντικότεροι παράγοντες που λήφθηκαν υπόψη είναι οι εξής: ηλικία, (άνω των 18 ετών) και σχετική κοντινότητα με τον τόπο διαμονής της δολοφονημένης γυναίκας με άξονα την καλή οπτική και ακουστική των γειτόνων στο σπίτι όπου υπέστη η συζυγοκτονία.

- Η πρώτη περιοχή, βρίσκεται κεντρικά της Αθήνας.

Σε εκείνο το σημείο έγιναν 3 συνεντεύξεις (2 γυναίκες , 1 άνδρα)

Η πρώτη είναι μια γυναίκα Βουλγαρικής καταγωγής, ηλικίας 45 ετών, υπεύθυνη φροντίδας ηλικιωμένων.

Η δεύτερη είναι μια γυναίκα 65 ετών, χήρα συνταξιούχος

Η τρίτη ήταν ένας άντρας, 40 ετών Αλβανικής καταγωγής, ιδιωτικός υπάλληλος

Οι συνεντεύξεις που δεν πάρθηκαν ήταν 9. 4 για λόγους απουσίας και 5 για λόγους μη συναίνεσης των ανθρώπων να μιλήσουν

- Η δεύτερη περιοχή, βρίσκεται δυτικά της Αθήνας.

Σε εκείνο το σημείο έγιναν 4 συνεντεύξεις (2 γυναίκες, 2 άνδρες)

Η πρώτη ήταν μια γυναίκα, 30 ετών, Ελληνικής καταγωγής, δημόσια υπάλληλο

Η δεύτερη είναι μια γυναίκα 43 ετών, Ελληνικής καταγωγής, ιδιωτική υπάλληλο

Η τέταρτη είναι έναν άνδρα 34 ετών, Ελληνικής καταγωγής ιδιωτικό υπάλληλο

Η τέταρτη είναι έναν άνδρα 69 ετών , Ελληνικής καταγωγής συνταξιούχος.

Οι συνεντεύξεις που δεν πάρθηκαν ήταν 2 για τον λόγο της μη συναίνεσης των ανθρώπων να μιλήσουν.

- Η τρίτη περιοχή, βρίσκεται επίσης δυτικά της Αθήνας

Σε εκείνο το σημείο έγιναν επίσης 3 συνεντεύξεις (2 γυναίκες , 1 άνδρας)

Η πρώτη ήταν μια γυναίκα 39 ετών, Ελληνίδα, οικιακά.

Η δεύτερη είναι μια γυναίκα 41 ετών, Οικιακά – Διάβασμα παιδιών

Η τρίτη είναι ένας άντρας 23 ετών, Έλληνας , φοιτητής

Οι συνεντεύξεις που δεν πάρθηκαν ήταν 5. 1 λόγω απουσίας και 4 λόγω μη συναίνεσης των ανθρώπων να μιλήσουν.

- Η τέταρτη περιοχή βρίσκεται νοτιοανατολικά της Αθήνας

Σε εκείνο το σημείο έγιναν 4 συνεντεύξεις (2 γυναίκες , 2 άνδρες)

Η πρώτη είναι μια γυναίκα 30 ετών, Ελληνίδα, δημόσια υπάλληλος

Η δεύτερη είναι μια γυναίκα 26 ετών, Ελληνικής καταγωγής, δικηγόρος

Η Τρίτη είναι ένας άνδρας 38 ετών , Έλληνας γιατρός

Η τέταρτη είναι ένας άνδρας 50 ετών , Ελληνικής καταγωγής ελεύθερος επαγγελματίας.

Οι συνεντεύξεις που δεν πάρθηκαν ήταν 8. 1 λόγω απουσίας και 7 λόγω μη συναίνεσης των ανθρώπων να μιλήσουν.

- Η Πέμπτη περιοχή είναι κωμόπολη της βορειοανατολικής Αττικής,

Σε εκείνο το σημείο έγιναν 4 συνεντεύξεις (2 γυναίκες , 2 άνδρες)

Η πρώτη είναι μια γυναίκα 45 ετών ,Ελληνικής καταγωγής, οικιακά

Η δεύτερη είναι μια γυναίκα 56 ετών, Ελληνικής καταγωγής, οικιακά

Η τρίτη είναι ένας άντρας 29 ετών, Ελληνικής καταγωγής, ιδιωτική υπάλληλος

Η τέταρτη είναι ένας άνδρας 70 ετών , Ελληνικής καταγωγής,

συνταξιούχος

Οι συνεντεύξεις που δεν πάρθηκαν ήταν 7. 3 λόγω απουσίας και 4 λόγω μη συναίνεσης των ανθρώπων να μιλήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

7.1 ΓΝΩΣΗ ΒΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΕΣ/ΣΕΣ:

Τα άτομα από τα οποία λήφθηκαν οι συνεντεύξεις ζούσαν σε περιοχές στις οποίες διαπράχθηκαν στυγερές δολοφονίες γυναικών από τους συζύγους τους. Η θέση στην οποία βρισκόταν το διαμέρισμά τους, τους επέτρεπε να έχουν μια σφαιρικότερη εικόνα για το τι συνέβαινε και αυτό έδινε μεγάλο βάρος στα όσα είχαν να μας πουν.

Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων όλοι μας ανέφεραν ότι κατά κάποιο τρόπο είχαν γνώση των όσων συνέβαιναν στο σπίτι οπού διέμενε το ζευγάρι.

«Τον άκουσα να της φωνάζει και να σπάει πιάτα, νομίζω για το φαί της φώναζε, φυσικά ήταν υπό την επήρεια του αλκοόλ, όπως τις περισσότερες φορές»(άνδρας 38 ετών, γιατρός)

«Τον είχε τον αχρείο κάθε μέρα να της φέρεται σαν σκουπίδι και να την κακομεταχειρίζεται» (Γυναίκα, 30 ετών, δημόσια υπάλληλος)

«Από τις φασαρίες που άκουγα από το διαμέρισμα μπορούσα να καταλάβω ότι οι μεταξύ τους σχέσεις δεν ήταν καλές» (γυναίκα, 26 ετών, δικηγόρος)

«Μάλωναν συνεχώς για άσχετα πράγματα. Με το παραμικρό έστηναν καυγά. Για το φαγητό, για το ένα για το άλλο. Και οι δυο κάθε φορά ήταν σε θέσεις μάχης»(γυναίκα 45 ετών, οικιακά)

«Άκουσα αυτόν να κραυγάζει, να χρησιμοποιεί χυδαίες εκφράσεις και να σπάει πράγματα» (γυναίκα 41 ετών. Ελληνικής καταγωγής, οικιακά-διάβασμα παιδιών).

*Άσε με του έλεγε... Πονάω και κάτι άλλα... Δεν καταλάβαινα όλα που έλεγε.
Φώναζε όμως ...Εκείνος την χτύπησε νομίζω... Κρίμα η γυναίκα ...Δεν ήξερα
που θα πεθάνει... (γυναίκα, Βουλγαρικής καταγωγής, υπεύθυνη φροντίδας
ηλικιωμένων)*

*«Προσπαθούσε να την κρύψει αλλά κάποιες φορές ήταν εμφανές.
Κάποιες γρατζουνιές στο πρόσωπο και κάποιους μώλωπες».
(γυναίκα 41 ετών ,οικιακά)*

*«Ναι, αρκετές φορές. Την είχα δει και με μελανιές στα χέρια αλλά και με
μαυρισμένο μάτι και φυσικά πόσα θα είναι που δεν είχα δει(άνδρας, 30ετών
,δημόσιος υπάλληλος)*

*« Θυμάμαι ήταν 12:30 τη νύχτα, είχα γυρίσει από τη δουλειά και άκουσα
φωνές, φασαρία, αυτή φώναζε «άφησέ με», αυτός φώναζε και την έβριζε.
Πρέπει να τη χτύπαγε κιόλας.»(γυναίκα 26 ετών, δικηγόρος)*

*« Δεν ξέρω αν ήταν το πρώτο αυτό αλλά θυμάμαι μια φορά που γινόταν
πραγματικά χαμός επάνω! Φωνές, βρισιές, χτυπήματα, χαμός...»
(άνδρας 50 ετών, ελεύθερος επαγγελματίας)*

*«Μια φορά νομίζω ότι είχα δει λίγο τα χείλια της πρησμένα»
(γυναίκα, 56 ετών, οικιακά)*

7.2 ΤΟ ΖΕΥΓΑΡΙ ΚΑΙ ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΕΡΙΓΥΡΟ :

Όσον αφορά τον τομέα του πώς έβλεπαν και αντιμετώπιζαν το εκάστοτε ζευγάρι, η πλειοψηφία των συνεντευξιαζόμενων μας παρουσίασε μια εικόνα απομάκρυνσης ή και ακόμη περιθωριοποίησης του ζευγαριού από τον κοινωνικό περίγυρο.

«Θυμάμαι που μαλώνανε, έχω ακούσει αρκετούς καυγάδες, την ζήλευε πολύ αυτός. Τώρα τελευταία έγιναν πιο συχνοί οι καυγάδες τους» (άνδρας, 23 ετών, φοιτητής)

«Από τη γειτονιά δεν είχαν επαφές»(άνδρας 50 ετών, ελεύθερος επαγγελματίας)

«Κρατούσα τις αποστάσεις μου σε τέτοιες περιπτώσεις βρίσκεσαι μπλεγμένος χωρίς να το καταλάβεις» (άνδρας, 50 ετών, ελεύθερος επαγγελματίας)

«Τι δουλειά έχω να βγω μαζί τους;..... Από τη γειτονιά μπορώ να σου πω με απόλυτη σιγουριά ότι δεν είχαν επαφές με κανέναν. Ήταν στη μαύρη λίστα της γειτονιάς.»(Άνδρας, 29 ετών , ιδιωτικός υπάλληλος)

«Από τη γειτονιά κανένας δεν τους ήθελε.... Γιατί όλο φώναζαν και συνέχεια είχαμε το 100 στα πόδια μας. Με τέτοια πράγματα ποιος τους θέλει για παρέα;»(άνδρας, 70 ετών συνταξιούχος)

«Από την γειτονιά δεν είχαν πολλά πολλά γιατί είχαν γίνει αντιπαθείς με όλους τους καυγάδες, τις φωνές και τις συνεχόμενες φασαρίες που έκαναν όλη την ώρα»(γυναίκα, 45 ετών ,οικιακά)

«Όχι ποτέ άσε που δεν ήθελε κιόλας... Τι άνθρωποι ήταν και αυτοί που φωνάζανε και βριζόντουσαν όλη την ώρα; Δεν θέλω πάρε δώσε με τέτοιους εγώ...Άσε που αυτός μπεκρόπινε κιόλας» (γυναίκα, 56 ετών, οικιακά)

«Δεν ξέρω... δεν είδα να μιλάει με άντρα εδώ... (για τον άνδρα), δεν μίλαγε πολύ... χαμογελαστή.... όταν μας μίλαγε ήταν χαμογελαστή... δεν μίλαγε πολύ όμως... (γυναίκα, Βουλγαρικής καταγωγής 45 ετών ,υπεύθυνη φροντίδας ηλικιωμένων)

Δεν ξέρω... Δεν είδα ποτέ να πάνε σε κάποιου σπίτι... (γυναίκα Βουλγαρικής καταγωγής)

*«Από όσο θυμάμαι όχι..Μόνο η αδερφή της κ. Ψ. ερχόταν που και που σπίτι της, αλλά μόνο τις ώρες που έλειπε ο ακατανόμαστος»
(γυναίκα, 43 ετών, καθηγήτρια Αγγλικών)*

«Αν εννοείς από την πολυκατοικία όχι, όσο μπορώ να γνωρίζω βέβαια. Σπάνια δεχόντουσαν κόσμο»(γυναίκα 26 ετών, δικηγόρος)

7.3 ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ: ΙΔΙΩΤΙΚΗ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ;

Το σημαντικότερο μέρος των ερωτηθέντων συμφωνούσε στο σημείο ότι δεν είχαν κανένα δικαίωμα στο να παρέμβουν και ότι όλα όσα πραγματεύονταν στο σπίτι του ζευγαριού άνηκαν αυστηρά στη σφαίρα της οικογένειας και της ιδιωτικής ζωής του ζευγαριού.

«Να του πω τι; Σταματήστε να μαλώνετε; Ή να πάω να την ρωτήσω αν σε δέρνει ο άντρας σου. Ή εκείνον αντίστροφα αν τη χτυπάει; Δεν γίνονται αυτά.» (άνδρας, 23 ετών, φοιτητής)

«Εξάλλου είμαι μια ξένη για αυτούς. Δεν θα μου μιλούσαν για τα προσωπικά τους ζητήματα»..... Φοβόμουν μην στιγματιστώ ότι ανακατεύομαι στις δουλειές των άλλων και φυσικά πάντα υπήρχε το περιθώριο του λάθους.»(γυναίκα 26 ετών , δικηγόρος)

«Αλλά ότι και να γινόταν δεν μου έπεφτε λόγος. Ό, τι γίνονταν στο σπίτι τους, ήταν δική τους υπόθεση... Ένας γείτονας είμαι απλά. Δεν μπορώ να ανακατεύομαι»(άνδρας 70 ετών, συνταξιούχος)

«Βγαίναμε στο μπαλκόνι αν ήταν χειμώνας... όλοι εδώ που ακούγαμε, αλλά τι να κάνεις; Βγαίναμε, ακούγαμε αλλά ποιος να πάει εκεί; ... (γυναίκα, Βουλγαρικής καταγωγής 45 ετών, υπεύθνη φροντίδας ηλικιωμένων)

«Δεν μπορώ να μπω στο σπίτι τους... Τι να έκανα εκείνη την ώρα; Αν χτύπαγε εμένα; Δεν πήγε κάποιος άντρας από δω.... Εγώ να πάω να πω σε αυτόν να μην τη χτυπάει; (γυναίκα Βουλγαρικής καταγωγής)

«Όχι κοπέλα μου τι θα μπορούσα να κάνω αυτά τα πράγματα καλώς ή κακώς είναι μέσα στο ζευγάρι και κανένας κανένας σου λέω δε μπορεί να μπει μέσα στο ζευγάρι»(γυναίκα 65 ετών, χήρα)

«Όχι, από διακριτικότητα. Εξ άλλου είμαι μια ξένη για αυτούς, δεν θα μου μιλούσαν για τα προσωπικά τους ζητήματα» (γυναίκα, 26 ετών, δικηγόρος)

7.4 ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ:

Αξιοσημείωτο είναι επίσης το σημείο εκείνο όπου αν και όλοι γνώριζαν τα περιστατικά βίας, η πλειοψηφία δεν πίστεψε ότι η γυναίκα μπορεί να κινδυνεύει.

Αναγνώριζαν τις δύσκολες καταστάσεις τις οποίες αντιμετώπιζε, δεν πίστευαν όμως ότι η κατάσταση μπορεί να ξεφύγει σε τέτοιο βαθμό.

«Όχι δεν μου πέρασε ποτέ από το μυαλό ότι μπορεί να κινδυνεύει» (άνδρας, 23 ετών, φοιτητής)

«Να σου πω την αλήθεια, ναι, νόμιζα πως είναι ακόμα ένας καυγάς. Δεν πίστευα ότι θα μπορούσε να συμβεί κάτι τόσο άσχημο »(άνδρας 38 ετών, γιατρός)

«Δεν τον είχα ικανό να της κάνει κακό, τον θεωρούσα θρασύδειλο. Τελικά δεν βγήκα αληθινή αλλά η αλήθεια είναι ότι φοβόμουν για το πόσο μπορεί να την χτυπήσει» (Γυναίκα, 30 ετών, δημόσια υπάλληλος)

«Πίστευα ότι είναι ένας κοινός καυγάς μεταξύ του ζευγαριού. Όλοι μαλώνουν» (γυναίκα 26 ετών, δικηγόρος)

«Όχι δεν σκέφτηκα ότι κινδύνευε, ο άνθρωπος φαινόταν καλοκάγαθος»(γυναίκα 39 ετών, οικιακά)

«Καλώς ή κακώς τους είχαμε συνηθίσει τους καυγάδες τους. Ήταν πια η καθημερινότητά μας μαζί με την αστυνομία βέβαια. Το περιμέναμε ότι κάτι κακό θα συμβεί... Αφού βλέπαμε και τους δύο ζωντανούς, μετά μας αρκούσε»(άνδρας 29 ετών, ιδιωτικός υπάλληλος)

«Στις αρχές πιστεύαμε ότι απλά έχουν τις διαφωνίες του όπως όλα τα ζευγάρια και μάλωναν. Όμως όσο συνεχιζόταν οι καυγάδες, τόσο μεγάλωνε η ένταση, γινότουσαν πιο άγριοι εκεί που ήταν μόνο οι φωνές, μετά ακούγαμε και πράγματα να σπάνε»(γυναίκα, 45 ετών, οικιακά)

«Στις αρχές λέγαμε εντάξει ζευγάρι είναι έχει τις διαφορές του. Όταν άρχισαν να γίνονται πιο έντονοι οι καυγάδες είχαμε ανησυχήσει μια δυο φορές αλλά μετά βλέπαμε ότι όλα ήταν μια χαρά»(γυναίκα, 56 ετών, οικιακά)

«Ζευγάρι ήταν, μάλωναν, αλλά που να πάει το μυαλό σου ότι θα την σκοτώσει κιόλας; Τόσα χρόνια μαζί. Μα που να ξέρα ότι θα την σκότωνε...

Δεν πήγε ποτέ εκεί το μυαλό μου...

Και κανενός πιστεύω...»(άνδρας 34 ετών, ιδιωτικός υπάλληλος)

7.5 ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΣΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ-ΘΥΜΑ:

Από τα όσα ειπώθηκαν, φάνηκε ότι ο μόνος τρόπος με τον οποίο απέδωσαν ένα μερίδιο ευθύνης στη γυναίκα ήταν ότι εκείνη η δεν προσπάθησε ή δεν μπήκε στη διαδικασία στο να βοηθήσει τον εαυτό της με το να απομακρυνθεί από μια δυσλειτουργική σχέση.

«Λυπήθηκα πολύ για την κατάληξη, ήταν κρίμα. Αν έβλεπε πιο καθαρά τίποτα δεν θα είχε συμβεί.... Αν δεν το έπαιρνε εκείνη απόφαση τίποτα άλλο δεν θα τη βοηθούσε» (άνδρας 38 ετών, γιατρός)

«Να τον χωρίσει! Της είχα δώσει τηλέφωνο δικηγόρου μέχρι και το ΚΕΘΙ που μου είχαν πει ότι ασχολείται με τέτοιες περιπτώσεις αλλά εκείνη ήταν ανένδοτη» (Γυναίκα, 30 ετών, δημόσια υπάλληλος)

«Μακάρι να ήταν λίγο πιο θαρραλέα και να καταλάβαινε ότι το να μείνουν μαζί μόνο κακό της έκανε» (Γυναίκα, 30 ετών, δημόσια υπάλληλος)

«Έπρεπε να είχε μιλήσει. να μην μείνει έτσι» (άνδρας 50 ετών, ελεύθερος επαγγελματίας)

«Εγώ τι να κάνω παιδάκι μου, μακάρι να μπορούσα να τη βοηθήσω. Αν γνώριζα θα προσπαθούσα να κάνω κάτι να καλέσω την αστυνομία. Δεν

γνώριζα, και αυτή η δύστυχη δεν άνοιξε ποτέ το στόμα της να πει κάτι»(γυναίκα, 39 ετών, οικιακά)

«Γιατί την άκουγα πώς φώναζε κάθε μέρα. Τον είχε τρελάνει τον άνθρωπο. Τους άκουγα»(άνδρας, 70 ετών, συνταξιούχος)

«Της είχα πει να τον αφήσει, να ξεμπλέξει από εκείνον αλλά δεν ξέρω ήταν σαν να μιλούσα σε τοίχο, λες και δεν με άκουγε»(γυναίκα, 45 ετών , οικιακά)

«Έπρεπε να έχει φύγει από καιρό... Αφού δεν ήθελε εκείνη να βοηθήσει τον εαυτό της θα το έκανα εγώ;»(γυναίκα, 45 ετών, οικιακά)

«Μου είπε ότι δεν είναι η δουλειά μου και ότι όλοι λέει μαλώνουν. Δεν είναι και τόσο φοβερό»(γυναίκα, 56 ετών, οικιακά)

«Υστερα από τα αμέτρητα περιστατικά που είχαν συμβεί και την άρνηση της για βοήθεια του κόσμου ή κάποιου ειδικού, της ίσως είναι βαρύ αυτό που θα πω, αλλά κατά κάποιο τρόπο ήταν υπεύθυνη γιατί είχαν γίνει πολλά επεισόδια που μπορεί να ενδύκνειαν τη δολοφονία της... και ακόμα παραπάνω από τη στιγμή που έγινε μητέρα, έπρεπε να ήταν πιο αποφασιστική και ποιο προστατευτική (γυναίκα, 41 ετών, Ελληνικής καταγωγής, οικιακά, διάβασμα παιδιών)

7.6 ΒΑΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΓΕΙΤΟΝΩΝ:

Από όσα είδαμε κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων ο βαθμός παρέμβασης των γειτόνων στα όσα συνέβαιναν ήταν μηδαμινός έως και ανύπαρκτος, καθώς θεωρούσαν ότι δεν είχαν λόγο στα όσα συνέβαιναν .

«Σε εκείνη όπως σου είπα και πριν , είχα μιλήσει αλλά δεν με άφησε να βοηθήσω αφού σύμφωνα με τα λεγόμενά της δεν υπήρχε πρόβλημα»(άνδρας 38 ετών, γιατρός)

«Σαν ζευγάρι μπορεί να είχαν κάποιο πρόβλημα όπως όλα τα ζευγάρια και δεν έδινα μεγάλη σημασία»(γυναίκα, 39 ετών , οικιακά)

«Όχι, όχι τι να πιστεύω δεν έχω δουλειά εγώ αυτοί ήταν μαζί, εγώ τι να πω; ... (γυναίκα, Βουλγαρικής καταγωγής 45 ετών, υπεύθυνη φροντίδας ηλικιωμένων)

«Όχι αφού και στους άλλους τσακωμούς δεν έκανα κάτι γιατί να κάνω σε αυτόν;» (άνδρας 70 ετών, συνταξιούχος)

«Κρατούσα τις αποστάσεις μου... Σε τέτοιες περιπτώσεις βρίσκεσαι μπλεγμένος χωρίς να το καταλάβεις. ...»(άνδρας 50 ετών, ελεύθερος επαγγελματίας)

«Ήθελα μια φορά να πιάσω την κυρά-Χ. Αλλά και αυτό δύσκολο είναι... Είναι πολύ λεπτή η θέση όλως μας... Δεν μπορείς να πάς...

Να πεις τι; Δεν ξέρεις καν αν θέλει να την βοηθήσεις; Και αν ναι πώς;»

(άνδρας 34 ετών, ιδιωτικός υπάλληλος)

7.7 ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ-ΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ:

Όταν ρωτήθηκαν να απαντήσουν στο αν θεωρούν υποχρέωση τους να καλέσουν την αστυνομία, η πλειοψηφία μεν απάντησε ότι δεν ήθελε μπλεξίματα με το κομμάτι της αστυνομίας. Όσοι, δε την κάλεσαν, το έκαναν για προσωπικό τους συμφέρον και όχι από αγωνία ή ενδιαφέρον για τα όσα γίνονταν στο διπλανό διαμέρισμα.

«Όχι(δεν την κάλεσα) αρχικά γιατί θα ήταν χαμένος κόπος, αφού και εκείνη δεν θα παραδεχόταν κάποιο πρόβλημα, καθώς και γιατί δεν ήθελα μπλεξίματα, να δίνω ονόματα στην αστυνομία και τέτοια»(άνδρας 38 ετών, γιατρός)

«όχι δεν νομίζω ότι θα ωφελούσε σε κάτι... Θα έρχονταν να τους έλεγαν να κάνουν ησυχία... Εκείνη θα έλεγε ότι δεν συμβαίνει τίποτα και θα έφευγαν χωρίς να γίνει τίποτα» (Γυναίκα, 30 ετών, δημόσια υπάλληλος)

«Ναι μια φορά φώναζαν πολύ! Βασικά πιο πολύ γιατί μου είχαν σπάσει τα νεύρα από τη φασαρία παρά γιατί σκέφτηκα ότι μπορεί να πάθει κάποιος κάτι» (άνδρας, 29 ετών, ιδιωτικός υπάλληλος)

«Όχι... δεν ήξερα που η αστυνομία θα κάνει κάτι αυτοί ήταν μαζί, τι να κάνει η αστυνομία; (γυναίκα Βουλγαρικής καταγωγής 45 ετών ,υπεύθυνη φροντίδας ηλικιωμένων)

«Απαπαπα...τι λόγια είναι αυτά κοπέλα μου; και να βρω κάνα μπελά μετά; Να μου γυρέψουν το λόγο μετά και δίκιο θα έχουν τι δουλεία έχω εγώ να ανακατευτώ μέσα στα πράματα του ζευγαριού; «(γυναίκα 65 ετών, χήρα)

« Δεν ξέρω... ίσως να μην είχαμε φτάσει εδώ αν γινόταν έτσι...

Αλλά και η αστυνομία μήπως κάνει τίποτα;»

(άνδρας 34 ετών, ιδιωτικός υπάλληλος)

«Όχι .Δεν το θεώρησα απαραίτητο» (άνδρας 23 ετών, φοιτητής)

«Θα ερχόντουσαν να τους έλεγαν να κάνουν ησυχία, εκείνη θα έλεγε ότι δεν συμβαίνει τίποτα και θα έφευγαν χωρίς να γίνει τίποτα» (γυναίκα 34 ετών, δημόσια υπάλληλος)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα μελέτη, μας έδωσε πληροφορίες για το τι συμβαίνει σε μια γειτονιά στην οποία υπάρχει κακοποίηση.

Η υπόθεση εργασίας που κάναμε ήταν έτσι και τα μέλη μιας γειτονιάς αναλάβουν ενεργό ρόλο στην παρέμβαση σε περιστατικά βίας τότε οι συζυγοκτονίες θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί.

Σίγουρα δεν παραγκωνίζουμε το ρόλο του επίσημου κοινωνικού ελέγχου. Ωστόσο όμως θέλαμε να μελετήσουμε πώς λειτουργεί ο ανεπίσημος κοινωνικός έλεγχος. Το δείγμα που επιλέχθηκε ήταν γείτονες από γειτονιές που είχε λάβει χώρα συζυγοκτονία.

Η μελέτη έδειξε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων γνώριζαν τι ακριβώς συνέβαινε στο ζευγάρι σε σχέση με την κακοποίηση και ίσως αν οι ίδιοι είχαν παρέμβει με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, η δολοφονία να είχε αποφευχθεί. Διαπιστώθηκε αυτό που θεωρείται γνώρισμα πλέον της εποχής, δηλαδή η αποξένωση των ανθρώπων με συνέπεια την αδιαφορία σε τόσο ευαίσθητα θέματα, ακόμη και αν αυτό που τους χωρίζει είναι μια πόρτα.

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό το οποίο έγινε φανερό από την έρευνα την οποία διεξήγαμε, είναι ότι η γειτονιά προτιμά να αρνηθεί να δει το πρόβλημα, διατηρώντας έτσι τη δική τους ηρεμία και γαλήνη, περιθωριοποιώντας το ζευγάρι, θεωρούσαν ότι έχει λυθεί και το πρόβλημα. Ίσως με αυτόν τον τρόπο και που ίδιοι να απομάκρυναν από τον εαυτό τους το μερίδιο ευθύνης ή τουλάχιστον καθήκοντος τους για την κατάληξη του γεγονότος.

Η απομόνωση της οικογένειας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην κακοποίηση, καθώς το θύμα δεν έχει στη διάθεσή του υποστηρικτικά δίκτυα, με συνέπεια ο δράστης να μπορεί εύκολα να έχει υπό τον έλεγχό του την κατάσταση. (Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός όπου η γειτονιά θεωρεί ότι η κακοποίηση είναι «ιδιωτική» υπόθεση η οποία και εκεί πρέπει να μείνει. Δεν αντιμετωπίζεται ως κοινωνικό πρόβλημα αλλά κάτι που πρέπει να λυθεί από τους άμεσα εμπλεκόμενους και μόνο. Ο μη κοινωνικός στιγματισμός της κακοποίησης οδηγεί στην αποδοχή της ως χαρακτηριστικό του ανδρικού ρόλου. (Γενική Γραμματεία – Ισότητας,2002)

Ως εκ τούτου σημαντικό μέρος του δείγματος αν και γνώριζε την κακοποίηση, ουδέποτε θεώρησε ότι η γυναίκα μπορεί να κινδυνεύει. Η γειτονιά έφτασε να αναγνωρίζει μόνο το σημείο εκείνο των δύσκολων καταστάσεων που πέρανε το θύμα , αναγνώριση όμως που παραγκωνίζονταν, όταν το επίσης σημαντικότερο μέρος του δείγματος αναγνώριζε τη γυναίκα ως υπεύθυνη των όσων συμβαίνουν, αφού η ίδια δεν έβλεπε την επικινδυνότητα των όσων γίνονταν, χωρίς όμως να λαμβάνουν υπόψη την ψυχολογία που έχει μια γυναίκα η οποία έχει υποστεί χρόνια κακοποίηση.

Η «τυπική» κακοποιημένη γυναίκα υποτιμάει τον εαυτό της, έχει τη χαμηλή αυτοεκτίμηση και βασίζει το συναίσθημα της αυτό-αξίας στην ικανότητα να είναι καλή σύζυγος και νοικοκυρά ανεξάρτητα από το αν έχει επιτυχημένη καριέρα εκτός σπιτιού. Το συναίσθημά της αυτοενοχοποίησης κυριαρχεί στη ψυχοσύνθεσή της κακοποιημένης γυναίκας καθώς είναι πεπεισμένη για την αποκλειστική της ευθύνη και υπαιτιότητα για τη βίαιη συμπεριφορά του δράστη.

Επίσης η κακοποιημένη γυναίκα εκδηλώνει παθητικότητα για την κατάσταση της και αδυναμία να αντιδράσει. (Walker L., 1989)

Άλλωστε ένας από τους επικρατέστερους μύθους είναι και ο παρακάτω:

Μύθος: Είναι εύκολο για την κακοποιημένη γυναίκα να εγκαταλείψει το σύζυγο που την κακοποιεί

Αλήθεια: Είναι αρκετά δύσκολο για την γυναίκα να τον εγκαταλείψει για πολλούς λόγους (οικονομική εξάρτηση, ύπαρξη παιδιών, έλλειψη καταφυγίου, χαμηλή αυτοεκτίμηση και αίσθηση αβοήθητου). Η γυναίκα χρειάζεται την βοήθεια και την υποστήριξη από συγγενείς, φίλους και κοινωνικές υπηρεσίες ώστε να μπορέσει να πάρει μια τέτοια απόφαση.

(Διακήρυξη, Λευκωσία 1997)

Σημαντικός παράγοντας που οι γυναίκες δεν κινητοποιούνται στο να φύγουν από μια σχέση κακοποίησης είναι ότι νιώθουν ότι δεν έχουν κάποιον να στηριχθούν. Αφενός μεν όπως προαναφέρθηκε ο ανεπίσημος κοινωνικός έλεγχος δεν ασχολείται με το θέμα της κακοποίησης αφού το εντάσσει στη σφαίρα της «ιδιωτικής ζωής». Αφετέρου όμως οι κοινωνικοί φορείς χαρακτηρίζονται από ελλείψεις στο να ανταπεξέλθουν σε τέτοια ζητήματα, εφόσον γνωρίζουμε πως η γυναίκα ζώντας κάτω από τέτοιες συνθήκες κακοποίησης παρουσιάζει παθητική στάση.

Η κακοποιημένη γυναίκα εκδηλώνει παθητικότητα για την κατάσταση της και αδυναμία να αντιδράσει. (Walker L., 1989)

Επίσης παρουσιάζουν έλλειψη επαρκούς επικοινωνιακής ικανότητας, ώστε να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους ή να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους. (Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., 2003)

Άλλωστε μέσα από μελέτη προέκυψε ότι οι κρατικές υπηρεσίες ανεπαρκούν σε σχέση με την έκταση που έχει πάρει τα τελευταία χρόνια το θέμα της κακοποίησης των γυναικών και ειδικότερα των δολοφονιών από τους συζύγους τους. Οι υπηρεσίες που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του μη κερδοσκοπικού τομέα, και αφορούν φεμινιστικές ή γυναικείες οργανώσεις που προσπαθούν να εξασφαλίσουν τη λειτουργία τους ανεξάρτητα από την ύπαρξη κοινοτικής χρηματοδότησης, βασίζονται κυρίως στην εθελοντική-πολιτική δράση των μελών τους. Ο Δήμος Αθηναίων όμως και μόνο παρέχει και στέγη. (Πενταράκη, 2009)

Ο τομέας υπηρεσιών αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών στην Ελλάδα έχει σοβαρές ελλείψεις. Οι υπηρεσίες λειτουργούν αποσπασματικά και χωρίς συντονισμό. Παρ' όλο που δεν υπάρχουν σχετικές μελέτες αξιολόγησης της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας των παρεχομένων υπηρεσιών, κατά γενική ομολογία οι συγκεκριμένες υπηρεσίες δεν επαρκούν ώστε να καλύψουν τις ανάγκες των κακοποιημένων γυναικών, συνθήκη η οποία γίνεται εμφανής από την ανωτέρω απαρίθμηση των δομών που διαθέτει η χώρα μας για την αντιμετώπιση του φαινομένου. (Πενταράκη, 2009)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο ρόλος και η ευθύνη του κάθε ενός μας στο πρόβλημα της βίας σε μια τόσο ακραία μορφή, που οδηγεί στο θάνατο της γυναίκας, εντοπίζεται τόσο στο ατομικό όσο και στο κοινοτικό-πολιτικό επίπεδο, αφού ο καθένας από εμάς μπορεί να βρεθεί σε θέση αυτόπτη μάρτυρα βίαιων συμπεριφορών και πρέπει να είναι ευαισθητοποιημένος, να γνωρίζει και να παρεμβαίνει με στόχο της κοινωνικής αλλαγής για να καταστεί βοηθός στη λύση του προβλήματος και όχι στη διαίωνιση αυτού.

Είναι σαφές ότι η πρόληψη είναι ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης των προβλημάτων, τόσο γενικότερα όσο και ειδικότερα στο πρόβλημα της ενδοοικογενειακής βίας. Η τοπική και περιφερειακή διοίκηση και οι εθνικές κυβερνήσεις θα πρέπει να οργανώνουν εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με τα προβλήματα κακοποιημένων γυναικών και την αντιμετώπισή τους, εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, σε συνδυασμό με την κάλυψη νομοθετικού κενού για την ενδοοικογενειακή βία, ώστε να δίνεται έμφαση στην τιμωρία του δράστη και την πολυδιάστατη υποστήριξη του θύματος, θα αποτελούσε μια πολύ καλή αρχή. Ακόμα να προβλέψει τη χρηματοδότηση ειδικών υπηρεσιών και φορέων όπως καταφύγια και ξενώνες για κακοποιημένες γυναίκες, κέντρα συμβουλευτικής, εξειδικευμένο προσωπικό σε υπηρεσίες όπως τα δικαστήρια και η αστυνομία, όπου στον τομέα της αστυνομίας προτείνονται η επίτευξη δεσμών συνεργασίας μεταξύ της αστυνομίας και των αρμοδίων κοινωνικών υπηρεσιών και καταφυγίων, η ευαισθητοποίηση των αστυνομικών σε θέματα βίας εναντίον γυναικών και η ενθάρρυνση των ιδιωτικών αρχών, να επιρρίπτουν ευθύνες στους δράστες ενδοοικογενειακής βίας.

Η συστηματική συνεργασία μεταξύ όλων των αρμόδιων επίσημων και ανεπίσημων φορέων φροντίδας θεωρείται απαραίτητη, και αναγκαία η επαφή τους με εκπροσώπους γυναικείων οργανώσεων και με τις ίδιες γυναίκες-θύματα βίας. Πιο συγκεκριμένα το σύνολο των ενδιαφερομένων επαγγελματιών και κοινοτικών-κοινωνικών φορέων θα πρέπει να εναρμονίζει τις προσπάθειές του προς την κατάκτηση συγκεκριμένων στόχων, όπως η μείωση της κοινωνικής ανοχής για την οικογενειακή βία, η επίτευξη δομικών και οικονομικών αλλαγών στην κοινότητα και προβληματισμός γύρω από έναν επαναπροσδιορισμό της οικογενειακής βίας ως παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επισημαίνεται ότι απαιτείται η συνεργασία όλων των οργανισμών της κοινότητας όπως κοινωνικές και δικαστικές υπηρεσίες, νοσοκομεία, σχολεία, συμβουλευτικά κέντρα, επιχειρήσεις και μη κυβερνητικές οργανώσεις, γυναικείες οργανώσεις, ομαδικά μέσα ενημέρωσης και άλλα, για την αλλαγή των στάσεων και την άρση των στερεοτυπικών αντιλήψεων γύρω από τους ρόλους των δυο φύλων αλλά και τη κατάρριψη των μύθων που προωθούν θεωρίες γύρω από τη συγκεκριμένη «φύση» γυναικών και ανδρών, οριοθετώντας έτσι τις αντίστοιχες προσδοκίες από αυτούς.

Θα λέγαμε ότι χρειάζεται μια μεγάλη προσπάθεια συντονισμού και πληροφόρησης από όλους τους φορείς της κοινότητας, τους ειδικούς επαγγελματίες και τις διεπιστημονικές ομάδες που συνεργάζονται για την πρόληψη της βίας στην οικογένεια, τις γυναικείες οργανώσεις αλλά και τις ίδιες τις γυναίκες που έχουν βιώσει τη βία, με σκοπό τον σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν. Με τον τρόπο αυτό θα αναπτυχθούν δημιουργικές συνεργασίες, εύστοχοι σχεδιασμοί και αποτελεσματικές παρεμβάσεις που θα επιφέρουν την ποιοτική αλλαγή στη λειτουργία στενών διαπροσωπικών σχέσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

1. Βλάχου Β.(2005): «*Η αντιμετώπιση της σωματικής βίας κατά των γυναικών από το σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης*», Αθήνα.
2. Γενική Γραμματεία Ισότητας (2002): «*Προς ένα κοινό Ευρωπαϊκό πλαίσιο για τον έλεγχο της προόδου στον αγώνα εναντίον της βίας κατά των γυναικών*». Αθήνα: Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.
3. Κανταρτζή Ε. (2003): «*Τα στερεότυπα του ρόλου των φύλων στα σχολικά εγχειρίδια του δημοτικού σχολείου*», Αφοί Κυριακίδη, Αθήνα.
4. Κυριαζή Ν. (2005): «*Η Κοινωνιολογική Έρευνα. Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών*». Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
5. Λυκούδης Μ. (2005): «*Η κακοποιημένη Γυναίκα – Η Βία μέσα στο ζευγάρι*», Εκδόσεις: Πατάκι, Αθήνα.
6. Μαγγανάς Α.(1999): «*Η ενδο-συζυγική βία ή ένας κόσμος όμορφος, αγγελικά πλασμένος*», Αθήνα.
7. Μηλιώνη Φ.(2001): «*Ενδοοικογενειακή βία: Η κακοποιημένη γυναίκα - Η νομική διάσταση από την οπτική του φύλλου, Αντεγκληματική πολιτική*», Αθήνα.
8. Μηλιώνη Φ (1995): «*Η υποκουλτούρα της βίας*», Εκδόσεις: Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα.

9. Παπαμιχαήλ Σ. (2005): «Κοινωνικές αναπαραστάσεις της κακοποίησης κατά των γυναικών από τους συζύγους-συντρόφους του», Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή.
10. Πενταράκη Μ. (2003): «Σωματικές συνέπειες της συντροφικής βίας στις κακοποιημένες γυναίκες και η αναγκαιότητα παρέμβασης του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης».
11. Πενταράκη Μ. (2009): «Φορείς αρωγής θυμάτων ενδο-οικογενειακής βίας και η αναγκαιότητα ανάπτυξης ενός δικτύου υπηρεσιών σε επίπεδο κοινότητας για την κατάλληλη αντιμετώπιση του φαινομένου». Στο βιβλίο Οικογένεια και Νέες Μορφές Συντροφικότητας, επιμέλεια έκδοσης Κ. Σαμαρτζή και Ν. Παπαχριστόπουλος, εκδόσεις Oportuna, σελ.209-229.
12. Στρατηγάκη Μ.(2006): «Το Φύλο της Κοινωνικής Πολιτικής». Εκδόσεις: Μεταίχμιο, Αθήνα.
13. Τσαλικογλου Φ. (1989): «Μυθολογία βίας και καταστολής.», Εκδόσεις: Παπαζήση, Αθήνα.
14. Χατζηφωτίου Σ. (2005): «Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών και παιδιών. Διαπιστώσεις και προκλήσεις για την κοινωνική εργασία», Εκδόσεις: Τζιόλα, Θεσσαλονίκη.

ΞΕΝΗ

1. Bowlby J. (1979): «*Δημιουργία και διακοπή των συναισθηματικών δεσμών*», Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα.
2. Bruner J. (1997): *Πράξεις Νοήματος. Σειρά «Ανθρώπινα Συστήματα*», Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
3. Hart (1993): *The Prevalence of Personality Disorder Among Wife Assaulters*, Journal of Personality Disorders.
4. Gelles R. J. (1997): *Intimate Violence in families (3rd edition)*, California.
5. Tavris C. (1984): *The misunderstood emotion*, N.Y.
6. Walker L. (1989): «*Η κακοποιημένη γυναίκα*», Εκδόσεις Ελληνικά γράμματα, Αθήνα.
7. Wolgang M. (2005): «*Η Υποκουλτούρα της Βίας*», Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

ΕΡΕΥΝΕΣ

1. Αρτινοπούλου Β.- Φαρσεδάκης Ι. (2003): *Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών - πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα ΚΕΘΙ, Αθήνα.*
2. Σπανού Άννα-Κατσαργύρη Πολυξένη (2005): *Ενδοοικογενειακή βία, ποσοτική ανάλυση στοιχείων για τις γυναίκες- θύματα βίας στην οικογένεια, Αθήνα.*

APOPA

1. Demark F., (1974): Who Discriminates Against Women? , Sage pub.
2. Duberman, (1975): Gender and Sex in Society, Praeger pub.
3. Ghez (2001): Getting the Message Out. Using Media to Change Norms on Abuse, C. M. Renzetti, J. L. Edleson & R. K. Bergen, Violence Against Women, Sage.
4. Gilgun J. F. (1991): Family sexual abuse: Front line Research and Evaluation Newbury Park, Sage pub.
5. Goode W. (1971): Force and Violence in the Family, Journal of Marriage and the Family the Making Breaking of Affectional Bonds, London, Tavistock pub.
6. Mignon S. (2001): Family Abuse: Consequences, Theories and Responses, Feminist Theory and Status Inconsistency Theory, Violence Against Women.
7. Smith M. (1993): Patriarchal Ideology and Wife Beating: A Test of a Feminist Hypothesis, Violence and Victims, Current Controversies on Family Violence, Newbury Park, Sage pub.
8. Miethe & Regoeczi, (2004) Shackelford, (2001): Lethal and Nonlethal Violence Against an Intimate Female Partner: Comparing Male Murderers to Nonlethal Abusers.
9. Pagelow, (1981) & Saunders, (1995): Gender Equality and Gendered Homicides.

ΔΙΑΤΡΙΒΗ

1. Μαρίνου Ειρήνη (2003): Η κοινωνική ταυτότητα των κακοποιημένων γυναικών, μεταπτυχιακή διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ΔΙΑΚΥΡΙΞΗ

1. Σύνδεσμος για την αντιμετώπιση της βίας μέσα στην οικογένεια (1997): Πρόγραμμα εθελοντών- εθελοντριών για τα κέντρα άμεσης βοήθειας σε θέματα κακοποίησης, Λευκωσία.
2. Πηλαβάκη Α. (2008): Βία στην Οικογένεια, Παρατηρητηρίου Ισότητας Κύπρου.

ΠΗΓΕΣ INTERNET

1. <http://indy.gr> *Ελεύθερος ο συζυγοκτόνος των Σερρών: Πράσινο φως στις συζυγοκτονίες - Απίστευτη Δικαστική Απόφαση, Ομάδα Γυναικών Θεσσαλονίκης, Φεβρουάριος 2007.*
2. <http://e-therapy.gr> *Η Βία κατά Γυναικών και Παιδιών, 3 Μαρτίου 2009*
3. <http://e-therapy.gr> *Ενδοοικογενειακή Βία, 6 Απριλίου 2009*
4. <http://library.panteion> *Γκάτσας Β. (2008): Σωματική Κακοποίηση γυναικών από τον Σύντροφο τους και η αντιμετώπιση του φαινομένου από την Αστυνομία, Αθήνα.*
5. <http://eclass.teipat.gr> *Γεωργίου Κ.: Θέματα φύλου και ισότητας, Ιανουάριος 2008*
6. www.sapphogr.net *Μορφές Βίας, Αθήνα, Νοέμβριος 2004*
7. www.ekke.gr *Ποιοτικές Προσεγγίσεις.*
8. <http://www.isotita.gr> *Φορείς και Υποστηρικτικές Υπηρεσίες για την Αρωγή Γυναικών Θυμάτων Βίας, (2008)*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

Γενικά στοιχεία περίπτωσης

Περιγραφή συζυγοκτονίας/γυναικοκτονίας από στοιχεία δικά σας (ηλικία ζεύγους, έτος συζυγοκτονίας, γειτονιά κλπ)

Γενικά στοιχεία

- Ηλικία ερωτώμενου/ης
- Απασχόληση ερωτώμενου/ης
- Φύλο
- Ιδιότητα
- Οικογενειακή κατάσταση, με ποιον ζείτε στο σπίτι
- Τελευταίο επίπεδο εκπαίδευσης που ολοκληρώσατε
- Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά (χρόνια-μήνες);
- Πόσο καιρό ζούσε το ζευγάρι στη γειτονιά;
- Σε σχέση με το σπίτι του ζευγαριού που είναι το δικό σας; Πόσο καλή οπτική και ηχητική επαφή έχετε?
- Κ.α.

Είδος και περιεχόμενο γνωριμίας

Σε αυτήν την ενότητα θέλουμε να διερευνήσουμε πόσο καλά γνώριζαν το ζευγάρι, για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε από πού αντλούσαν τις πληροφορίες τους

- Πόσο καιρό γνωρίζετε με το ζευγάρι;
- Πόσο καιρό γνωρίζοσασταν με τη γυναίκα¹;
- Πόσο καιρό γνωρίζοσασταν με τον άντρα;
- Τι είδους γνωριμία είχατε με τη γυναίκα; (μιλούσαμε από μπαλκόνι, στη σκάλα της πολυκατοικίας, συναντιόμαστε για καφέ, κλππόσο συχνά, για ποια θέματα.....περιγραφή συγκεκριμένη).

¹ Αν και είναι δολοφόνος ο άντρας και δολοφονημένη η γυναίκα αποφεύγουμε να το εκφράσουμε για να μπορέσουμε να καταγράψουμε τις αντιλήψεις τους όσο πιο αντικειμενικά γίνεται

- Τι είδους γνωριμία είχατε με τον άντρα; (μιλούσαμε από μπαλκόνι, στη σκάλα της πολυκατοικίας, συναντιόμαστε για καφέ, κλππεριγραφή συγκεκριμένη).
- Είχατε κοινές εκδηλώσεις και με τους δύο, τι είδους, περιγράψτε.....
- Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η σύζυγος κάτι για την κατάσταση την οποία αντιμετώπιζε;

Απομόνωση

Σε αυτήν την ενότητα θέλουμε να διερευνήσουμε εάν ήταν κοινωνικά απομονωμένο το ζευγάρι

- Είχε το ζευγάρι κοινωνικές ή οικογενειακές συναναστροφές με άλλους;(συγγενείς, φίλοι, γείτονες κλπ)
- Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γυναίκες-γειτόνισσες; (εάν είχαν αντιληφθεί να περιγράψουμε κάποια περιστατικά)
- Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τους γείτονες; (εάν είχαν αντιληφθεί να περιγράψουμε κάποια περιστατικά)
- Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τα παιδιά της γειτονιάς; (εάν είχαν αντιληφθεί να περιγράψουμε κάποια περιστατικά)
- Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τα παιδιά τους (εάν είχαν)
- Πως θα περιγράφατε τη σχέση της συζύγου με τις γυναίκες-γειτόνισσες; (εάν είχαν αντιληφθεί να περιγράψουμε κάποια περιστατικά)
- Πως θα περιγράφατε τη σχέση της συζύγου με τους γείτονες; (εάν είχαν αντιληφθεί να περιγράψουμε κάποια περιστατικά)
- Πως θα περιγράφατε τη σχέση της συζύγου με τα παιδιά της γειτονιάς; (εάν είχαν αντιληφθεί να περιγράψουμε κάποια περιστατικά)
- Πως θα περιγράφατε τη σχέση της συζύγου με τα παιδιά τους (εάν είχαν παιδιά και εάν είχαν αντιληφθεί)

- Είχε το ζευγάρι κοινωνικές συναναστροφές με τους γείτονες-ενοίκους της πολυκατοικίας; Τι είδους;

Γνώση βίας (είδος, διάρκεια, συχνότητα, βαρύτητα, δράστης, θύμα καθώς και πηγή πληροφόρησης).

Σε αυτήν την ενότητα θέλουμε να καταγράψουμε εάν γνώριζαν για τη βία και το είδος, τη συχνότητα, τη βαρύτητα και το ποιος ήταν δράστης και ποιος θύμα, για τι είδους βίας γνώριζαν και πως την γνώριζαν, είχαν ακούσει από το σπίτι τους φωνές, τους την είχε εκμυστηρευτεί η γυναίκα, ο άντρας, κάποια γειτόνισσα, το παιδί.

- Γνώση πρώτου περιστατικού βίας/σύγκρουσης που υπέπεσε στην αντίληψη τους-περιγραφή συγκεκριμένη.
- Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι μπορεί η γυναίκα να κινδυνεύει ή θεωρούσατε ότι είναι ένας συνήθης καυγάς μεταξύ του ζευγαριού;
- Πότε, τι άκουσαν (λεπτομερή περιγραφή) ή τι έμαθαν.
- Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά της γυναίκας;(ήταν θλιμμένη, παραμελούσε τον εαυτό της κρατούσε αποστάσεις από τους υπολοίπους;)
- Είχατε ποτέ παραβρεθεί μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;
- Εφόσον γνωρίζατε ότι η γυναίκα κακοποιείται , σας είχε ποτέ εκφοβίσει άμεσα ή έμμεσα ο σύζυγος, με σκοπό να μην μιλήσετε;
- Είχατε δει ποτέ τη σύζυγο να έχει εμφανή σημάδια βίας;
- Πόσο συχνό νομίζετε ότι είναι το φαινόμενο των δολοφονημένων γυναικών εκ των συντρόφων/συζύγων; Πριν από αυτήν τη δολοφονία πόσο συχνό φαινόμενο νομίζατε ότι είναι μετά από αυτήν τη δολοφονία πόσο συχνό φαινόμενο νομίζετε ότι είναι;

Συμπεριφορά δική τους μετά που έμαθαν για τη βία/σύγκρουση;

- Μίλησαν στη γυναίκα, μίλησαν στον άντρα (τι είπαν στον κάθε ένα-περιγραφή, πότε και πως αντέδρασαν), εάν όχι γιατί όχι;
- Κάλεσαν την αστυνομία (εάν όχι γιατί όχι;)
- Τι άλλο έκαναν;
- Συμπεριφορά δική τους πως τροποποιήθηκε μετά που έμαθαν για τη βία/σύγκρουση; κλπ

Αντιλήψεις δικιές τους πως τροποποιήθηκαν μετά που έμαθαν για τη βία/σύγκρουση και πριν τη δολοφονία (τι σκέφτηκαν για τη γυναίκα, τι σκέφτηκαν για τον άντρα:

- Πριν τη κοινοποίηση της βίας τι σκεφτόσασταν για τη γυναίκα, τι για τον άντρα, τι για το ζευγάρι ;
- Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για τη δολοφονημένη γυναίκα, τι για τον δολοφόνο
- Τώρα που γνωρίζετε την κατάληξη της σχέσης σε δολοφονία θα μπορούσατε να είχατε κάνει κάτι να αποτρέψετε τη δολοφονία, εάν ναι τι; Εάν όχι, γιατί όχι,
- Νομίζετε ότι θα μπορούσατε με κάποιον τρόπο να είχατε παρέμβει στο να αποτρέψετε τη συζυγοκτονία;
- Τι νομίζετε ότι θα κάνατε σε μία μελλοντική περίπτωση ζευγαριού που υπήρχε βία
- Τι μήνυμα θα δίνετε σε άλλους γείτονες και γειτόνισσες σε άλλες περιοχές ώστε να παρέμβουν σε αντίστοιχη περίπτωση

Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας

- Ήταν εκεί κατά τη διάρκεια της δολοφονίας;
- Τι άκουσαν ;
- Τι σκέφτηκαν ;
- Τι έκαναν και γιατί;
- Τι δεν έκαναν και γιατί;
- Τι θα μπορούσαν να έκαναν;
- Στο μέλλον τι θα έκαναν σε αντίστοιχες περιπτώσεις;

Προσέξτε να μην αρκεστείτε σε αυτές τις ερωτήσεις κάνετε όσες χρειάζεται για να συλλέξετε τις απαραίτητες πληροφορίες.]

- Τελειώνοντας τους δίνετε να συμπληρώσουν τον πίνακα σχετικά με τις αντιλήψεις τους λέγοντάς τους ότι θέλετε να δείτε την τοποθέτησή τους σε διάφορα ζητήματα
- Στη συνέχεια τους δίνετε να συμπληρώσουν τον πίνακα με τη βία λέγοντας ότι θέλετε να δείτε κάποιες εμπειρίες που ίσως έχουν.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

1^Η ΠΕΡΙΟΧΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

1^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Κεντρικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Αριστερά

Συνεντευξιαζόμενη: Γυναίκα Βουλγαρικής καταγωγής, 45 ετών , ευθύνη για φροντίδα ηλικιωμένων

ΚΛ: Καλημέρα σας!

ΚΧ: *Καλημέρα!*

ΚΛ: Είμαστε η Πιτσίκου Μαρίνα και Κορομηλά Αγγελική.

ΚΧ: *Ναι...*

ΚΛ: Είμαστε κοινωνικοί λειτουργοί και είμαστε στον τελευταίο χρόνο της σχολής μας. Κάνουμε, λοιπόν, μια έρευνα σε σχέση με τους άντρες οι οποίοι σκοτώνουν τις συζύγους τους.

ΚΧ: *Τι ψάχνετε;*

ΚΛ: Κάνουμε κάποιες ερωτήσεις σε σχέση με το περιστατικό που συνέβη τον Απρίλιο στους γείτονές σας.

ΚΧ: *Εγώ τι να σας πω όμως; Δε ξέρω... Δεν μιλάω και καλά Ελληνικά...*

ΚΛ: Μπορούμε να σας βοηθήσουμε εμείς με την γλώσσα αν και ήδη νιώθουμε ότι συνεννοείτε αρκετά καλά . Ξέρετε , μας ενδιαφέρει να κάνουμε έρευνα και παίρνουμε συνεντεύξεις από γείτονες γυναικών που κακοποιήθηκαν και πέθαναν με αυτό τον τρόπο.

ΚΧ: *Δεν θέλω να πω κάτι... Δεν ξέρω... Ήρθε κόσμος πολύς εδώ... Είδε...*

ΚΛ: Μας ενδιαφέρει να ακούσουμε την άποψη των γειτόνων για το ζευγάρι και επίσης να σας πούμε ότι οτιδήποτε πούμε εδώ, θα μείνει μεταξύ μας. Επίσης, κανένα στοιχείο σας (πχ όνομα, διεύθυνση κλπ) δεν θα χρησιμοποιηθεί.

ΚΧ: *Ναι, εγώ δεν είμαι από εδώ... Δεν τους ξέρω...*

ΚΛ: Σύμφωνοι! Οτιδήποτε μας πείτε θα διευκολύνει στην έρευνά μας. Μπορούμε να περάσουμε;

ΚΧ: *(απορία, δισταγμός) Τι να σας πω;*

ΚΛ: Μην ανησυχείτε... Είναι ανώνυμα τα όσα μας λέτε...

ΚΧ: *Εντάξει...(με δισταγμό) περάστε από δω... Καθίστε...*

ΚΛ: Ευχαριστούμε! Είναι εντάξει να καταγράψουμε σε ήχο όσα θα μας πείτε;

ΚΧ: *(παύση, απορία, δισταγμός) Όχι... Τώρα τι είναι αυτό;*

ΚΛ: Ξέρετε είναι χρήσιμο για μας, αλλά αν έχετε ενδιασμούς μπορούμε να κρατήσουμε σημειώσεις. Αυτό είναι εντάξει;

ΚΧ: *(Συγκαταβατικό νόημα κεφαλιού και πάλι με δισταγμό)*

ΚΛ: Κυρία Το όνομά σας;

ΚΧ: *X*

ΚΛ: Κυρία X πόσο χρονών είστε;

ΚΧ: *45*

ΚΛ: Και από πού είστε;

ΚΧ: *Από Βουλγαρία.*

ΚΛ: Είστε χρόνια στην Ελλάδα;

ΚΧ: *5 κάπου εκεί...*

ΚΛ: Μιλάτε πολύ καλά Ελληνικά σε σχέση με το χρόνο που είστε εδώ...

ΚΧ: *Ευχαριστώ. Δύσκολα αλλά καταλαβαίνω...*

ΚΛ: Εργάζεστε;

ΚΧ: *Ναι, εργάζομαι σε σπίτι, να προσέχω μια γιαγιά.*

ΚΛ: Με ποιόν ζείτε εδώ;

ΚΧ: *Με μια φίλη μου από Βουλγαρία.*

ΚΛ: Πόσο καιρό είστε σε αυτή τη γειτονιά;

ΚΧ: *3 χρόνια. Κάπως έτσι...*

ΚΛ: Το ζευγάρι πόσο καιρό ζούσε στη γειτονιά;

ΚΧ: *Δεν ξέρω ... Όταν εγώ ήρθα, ήταν εδώ...*

ΚΛ: Από δω που είστε σίγουρα ακούγατε πράγματα που συνέβαιναν στο σπίτι...

- KX: *Δεν είμαι σπίτι πολλές ώρες...*
- ΚΛ: Γνωρίζοσασταν με το ζευγάρι;
- KX: *Ναι μιλάγαμε με την γυναίκα. Δεν την έβλεπα πολύ αλλά μιλάγαμε, όταν την έβλεπα.*
- ΚΛ: Τι λέγατε; Που συναντιόσασταν;
- KX: *Λίγα λέγαμε, αν την έβλεπα στον δρόμο, που πήγαινα για δουλειά και ψώνια. Καλημέρα λέγαμε... Τι κάνει... όχι πολύ, δεν μιλάγαμε...*
- ΚΛ: Και με τον σύζυγο;
- KX: *Δεν μιλάγαμε! Δενμίλαγε αυτός πολύ... Κοίταγε παράξενα...*
- ΚΛ: Εσείς από το σημείο που μένετε, μπορείτε να μας πείτε κατά πόσο το ζευγάρι είχε σχέσεις με άλλους ανθρώπους;
- KX: *Τι εννοείς;*
- ΚΛ: Εάν τους επισκέπτονταν φίλοι, συγγενείς κλπ.
- KX: *Δεν είδα... Μια κυρία είδα... Καμιά φορά... Δεν ξέρω τι ήταν ...Φίλη μπορεί.... Δεν ξέρω...*
- ΚΛ: Πώς θα περιγράφατε τη σχέση του άντρα με τις γυναίκες της γειτονιάς;
- KX: *Αν είχε φίλες και φίλους εδώ;*
- ΚΛ: Ναι.
- KX: *Δεν ξέρω... Δεν είδα ποτέ να πάνε σε κάποιου σπίτι... Αυτός δεν ήταν σπίτι πολύ ώρα...*
- ΚΛ: Μπορείτε να μας περιγράψετε ένα περιστατικό που να μας δίνει να καταλάβουμε τη σχέση με τις γυναίκες της γειτονιάς;
- KX: *Δηλαδή;*
- ΚΛ: Δηλαδή κάτι που να καταλάβουμε το πώς έβλεπε τις γυναίκες; Ένα περιστατικό.... Κάτι που έγινε...
- KX: *Δενμίλαγε σε μένα... Στις άλλες γυναίκες της γειτονιάς δεν ξέρω... Εγώ μια φορά είπα καλημέρα σε αυτόν...*
- ΚΛ: Και;
- KX: *Με κοίταζε αλλά δενμίλαγε...*

- ΚΛ: Τι έκανε;
- ΚΧ: *Κούνησε το κεφάλι και με κοίταζε . Φοβήθηκα.*
- ΚΛ: Γιατί φοβηθήκατε;
- ΚΧ: *Άγρια κοίταγε...*
- ΚΛ: Και πώς ήταν με τους άντρες;
- ΚΧ: *Δεν ξέρω... Δεν είδα να μιλάει με άντρα εδώ...*
- ΚΛ: Δηλαδή δεν μιλούσε με κανέναν γείτονα;
- ΚΧ: *όχι... Αν μίλησε μια φορά εγώ δεν ξέρω... Δεν είδα...*
- ΚΛ: Πώς ήταν η γυναίκα στη συμπεριφορά της;
- ΚΧ: *Δηλαδή; Τι είναι αυτό;*
- ΚΛ: Την βλέπατε χαρούμενη; Στεναχωρημένη; Φρόντιζε τον εαυτό της; Πως ήταν με τους γείτονες;
- ΚΧ: *Δεν μιλάγε πολύ... Χαμογελαστή. Μόνο αυτό... Όταν μας μιλάγε ήταν χαμογελαστή... Δεν μιλάγε πολύ όμως...*
- ΚΛ: Φρόντιζε τον εαυτό της;
- ΚΧ: *Ρούχα εννοείς;*
- ΚΛ: Ναι, πώς ήταν η εμφάνισή της;
- ΚΧ: *Κανονική... Έκανε δουλειές στο σπίτι... Αυτό*
- ΚΛ: Είχε τύχει ποτέ να σας μιλήσει η σύζυγος για την κατάσταση την οποία αντιμετώπιζε;
- ΚΧ: *Τι εννοείς;*
- ΚΛ: Γνωρίζουμε ότι η σύζυγος κακοποιούνταν. Δηλαδή την χτυπούσε , πράγμα από το οποίο εκείνη πέθανε. Σας είχε ποτέ μιλήσει η σύζυγος για αυτό;
- ΚΧ: *Όχι δεν μιλήσαμε ποτέ. Μια φορά είχε μαύρα χείλια. Δεν είπε γεια σου σε μένα. Της είπα τι έπαθε. Τίποτα είπε... Έφυγε μετά... Ήξερα τι έγινε. Είχα ακούσει μια φορά. Αλλά τι να κάνεις; Αυτός την έδερνε. Άκουγα φωνές. Κρίμα ήταν... Και πέθανε τώρα από αυτόν... Κρίμα η γυναίκα... Καλή γυναίκα φαινόταν...*
- ΚΛ: Πότε ακούσατε κυρία Χ για πρώτη φορά να κακοποιείται η σύζυγος;

- KX: *Δεν θυμάμαι.. Ήταν πολλές φορές...*
- ΚΛ: *Περίπου στα 3 χρόνια που είστε εδώ;*
- KX: *Από την αρχή πολλές φορές άκουγα να μαλώνουν. Αλλά δεν ήξερα... Φώναζαν... Αλλά δεν ήξερα εγώ γιατί φώναζαν.. Αυτοί ήταν μαζί... Αλλά εμείς οι άλλοι δεν ξέραμε γιατί φωνάζουν.*
- ΚΛ: *Περιγράψτε μας τι ακούσατε την πρώτη φορά.*
- KX: *Την πρώτη φορά ... έεεε την πρώτη μάλωνα ένα βράδυ... Λίγη ώρα... Την επόμενη μέρα όμως φώναζαν πιο δυνατά! Έσπαγαν και πράγματα. Η γυναίκα φώναζε δυνατά.*
- ΚΛ: *Τι την ακούγατε να λέει;*
- KX: *Άσε με του έλεγε... Πονάω και κάτι άλλα... Δεν καταλάβαινα όλα που έλεγε. Φώναζε όμως ... Εκείνος την χτύπησε νομίζω... Κρίμα η γυναίκα ... Δεν ήξερα που θα πεθάνει....*
- ΚΛ: *Και τι σκεφτήκατε εκείνη την πρώτη φορά;*
- KX: *Ε μελώνουν είπα... Μαζί είναι αυτοί... έτσι σκέφτηκα...*
- ΚΛ: *Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν σκεφτήκατε ποτέ ότι η γυναίκα μπορεί να κινδυνεύει; Τι σκεφτόσασταν;*
- KX: *Έεεε ... Σκεφτόμουν... Την λυπόμουν.... Κρίμα ήταν... Αλλά που να σκεφτώ ότι αυτός θα σκοτώσει; Ήξερα ότι μάλωνα πολύ ... Βγαίναμε στο μπαλκόνι αν ήταν χειμώνας... Όλοι εδώ που ακούγαμε αλλά τι να κάνεις; Βγαίναμε, ακούγαμε αλλά ποιος να πάει εκεί;*
- ΚΛ: *Στο πρώτο περιστατικό που μας αναφέρατε τι συνέβη ακριβώς;*
- KX: *Δεν ξέρω ακριβώς.... Ξέρω που τη χτύπησε πολύ. Αυτό άκουσα και τι έλεγε.. Τώρα τι έγινε με τους δυο τους δεν ξέρω... Αυτός φώναζε και έβριζε πάντα έτσι... Φωνές!*
- ΚΛ: *Τι έλεγε;*
- KX: *Βρίσιμο στη γυναίκα.. Την χτύπαγε... Μετά έφυγε. Αμέσως ... Δεν ξέρω μετά ...*
- ΚΛ: *Μάθατε κάτι άλλο από τη γειτονιά μετά το περιστατικό;*
- KX: *Όχι δεν είπαν κάτι σε μένα...*
- ΚΛ: *Είχατε βρεθεί μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;*
- KX: *Αν είδα;*

- ΚΛ: Ναι!
- ΚΧ: *Όχι όχι ποτέ! Που άκουσα μόνο...*
- ΚΛ: Πέρα της πρώτης φοράς... Τι άλλο ακούγατε;
- ΚΧ: *Τα ίδια πάντα... Βρισιές... Και φώναζε... Και οι δύο....*
- ΚΛ: Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι μπορεί η γυναίκα να κινδυνέψει;
- ΚΧ: *Τι εννοείς;*
- ΚΛ: Πιστεύατε ότι μπορεί να πάθει κάτι κακό; Όπως για παράδειγμα να τραυματιστεί σοβαρά;
- ΚΧ: *(παύση) εεε Ναι ...Αφού φώναζε...(παύση)*
- ΚΛ: Πιστεύατε ότι είναι ένας καυγάς απλά;
- ΚΧ: *Πίστευα ότι μάλωσαν... Αυτό... Και την ξαδέρφη μου τη χτυπάει αυτός που είναι τώρα... όχι όμως που πέθανε..... Αυτός μάλωνε με αυτή τη γυναίκα αλλά όχι μόνο που μάλωνε... Τέλος, σκότωσε...*
- ΚΛ: Από τότε που μάθατε ότι κακοποιείται τι σκεφτήκατε για τη γυναίκα;
- ΚΧ: *Τι να σκεφτώ δηλαδή;*
- ΚΛ: Τι σκέψεις κάνατε; Τι συναισθήματα είχατε;
- ΚΧ: *Στεναχωρήθηκα... Και που πέθανε... Κρίμα ήταν....*
- ΚΛ: Τι συναίσθημα είχατε για τον σύζυγο;
- ΚΧ: *Κακός ήταν... Αφού τη σκότωσε... Δεν την αγάπαγε...*
- ΚΛ: Τώρα που ξέρετε ότι η γυναίκα πέθανε. Τι θα μπορούσατε να κάνετε; Για να μην γίνει δολοφονία;
- ΚΧ: *Δεν ξέρω... Να έλεγα στην αστυνομία.... Να έρθει , να πάει φυλακή αυτός ...Δεν ξέρω....*
- ΚΛ: Γιατί δεν κάνατε κάτι για να μην γίνει δολοφονία; Ως γείτονας;
- ΚΧ: *(βλέμμα απορίας και παύση)*
- ΚΛ: Τι σκεφτόσασταν και δεν προσπαθήσατε να κάνετε κάτι;

- ΚΧ: *Δεν μπορώ να μπω στο σπίτι τους... Τι να έκανα εκείνη την ώρα; Αν χτύπαγε εμένα; Δεν πήγε κάποιος άντρας από δω.... Εγώ να πάω να πω σε αυτόν να μην τη χτυπάει;*
- ΚΛ: *Να πάει κάποιος άντρας γείτονας εννοείτε;*
- ΚΧ: *Ναι... Εγώ φοβάμαι... Μετά τι να κάνω εγώ; Αν με βρει στον δρόμο ...θα πει εσύ γιατί ήρθες; Δική μου δουλειά...*
- ΚΛ: *Όταν ακούγατε να μαλώνουν σκεφτήκατε ποτέ να μιλήσετε στη γυναίκα ή τον άνδρα;*
- ΚΧ: *Όχι όχι (έκπληξη) τι να της πω εγώ; Δεν έχω δουλειά εγώ... Αυτοί ήταν μαζί... Εγώ τι να πω;*
- ΚΛ: *Να πείτε ίσως κάτι για αυτό που ακούσατε;*
- ΚΧ: *Τι; Όχι τι να πω σε αυτούς; όχι δεν ήταν δουλειά για μένα αυτή...*
- ΚΛ: *Κάνατε κάτι άλλο για να βοηθηθεί η γυναίκα;*
- ΚΧ: *Μια φορά μόνο που τη ρώτησα τι είχε; Τι έπαθε ; Που σου είπα για χείλια....*
- ΚΛ: *Και εκείνη;*
- ΚΧ: *Έφυγε....*
- ΚΛ: *Καλέσατε ποτέ την αστυνομία;*
- ΚΧ: *Όχι... δεν ήξερα που η αστυνομία θα κάνει κάτι... Αυτοί ήταν μαζί... Τι να κάνει η αστυνομία;*
- ΚΛ: *Και τώρα; Τι θα κάνατε σε μια ίδια περίπτωση;*
- ΚΧ: *Που να σκοτώσει;*
- ΚΛ: *Ναι που ο σύζυγος να χτυπάει τη γυναίκα και εσείς το ακούτε;*
- ΚΧ: *Δεν ξέρω . Τώρα μπορεί να πάρω αστυνομία...*
- ΚΛ: *Πιστεύετε ότι γίνεται συχνά να σκοτώνει ένας σύζυγος την σύζυγο;*
- ΚΧ: *Όχι. Αλλά βαράνε ...Μερικοί βαράνε.... Αλλά αυτός ήταν κακός... Την σκότωσε.... Δεν την αγάπαγε...*
- ΚΛ: *Είχατε βρεθεί μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;*
- ΚΧ: *Αν είδα;*
- ΚΛ: *Ναι!*

- KX: *Όχι όχι ποτέ! Που άκουσα μόνο...*
- ΚΛ: Αφού γνωρίζατε ότι η γυναίκα κακοποιείται, σας είχε πει ποτέ ο σύζυγος να μην μιλήσετε γι' αυτό που ξέρετε;
- KX: *Δεν μιλάγαμε ποτέ... Εγώ τι να πω; Δεν ήξερα τι γινόταν με αυτούς...*
- ΚΛ: Ξέρατε όμως ότι την χτυπάει;
- KX: *Ναι αλλά δεν ήξερα γιατί... όχι αυτός δεν είπε σε μένα τίποτα να μη πω...*
- ΚΛ: Από τότε που μάθατε ότι κακοποιείται τι σκεφτήκατε για τη γυναίκα;
- KX: *Τι να σκεφτώ δηλαδή;*
- ΚΛ: Τι σκέψεις κάνατε; Τι συναισθήματα είχατε;
- KX: *Στεναχωρήθηκα... Και που πέθανε... Κρίμα ήταν.... Και που την έβλεπα... έλεγα πώς δεν φεύγει από δω...*
- ΚΛ: Τι συναίσθημα είχατε για τη σύζυγο;
- KX: *Κακός ήταν... Αφού τη σκότωσε... Δεν την αγάπαγε...*
- ΚΛ: Τώρα που ξέρετε ότι η γυναίκα πέθανε; Τι θα μπορούσατε να κάνετε; Για να μην γίνει δολοφονία;
- KX: *Δεν ξέρω... Να έλεγα στην αστυνομία.... Να έρθει , να πάει φυλακή αυτός ...Δεν ξέρω.... Κάνει τίποτα αστυνομία; Μέχρι που να έρθει θα φύγει αυτός...*
- ΚΛ: Και τώρα; Τι θα κάνατε σε μια ίδια περίπτωση;
- KX: *Που να σκοτώσει;*
- ΚΛ: Ναι που ο σύζυγος να χτυπάει τη γυναίκα και εσείς το ακούτε;
- KX: *Δεν ξέρω . Τώρα μπορεί να πάρω αστυνομία...*
- ΚΛ: Λέτε ότι τώρα ίσως να κάνατε μια προσπάθεια να μην κινδυνέψει η γυναίκα;
- KX: *Ναι κρίμα είναι...*
- ΚΛ: Όταν έγινε η δολοφονία ήσασταν εδώ;
- KX: *Όχι ήμουν στην Βουλγαρία...*
- ΚΛ: Πιστεύετε ότι γίνεται συχνά να σκοτώνει ένας σύζυγος την σύζυγο;

- KX: *Όχι. Αλλά βαράνε ...Μερικοί βαράνε.... Αλλά αυτός ήταν κακός... Την σκότωσε.... Δεν την αγάπαγε....*
- ΚΛ: Πόσο συχνά θεωρείται ότι δολοφονούνται γυναίκες από τους συζύγους;
- KX: *Δεν ξέρω.... Αυτός την σκότωσε! Δεν ξέρω άλλες γυναίκες... Δεν νομίζω κάποιος που αγαπάει να σκοτώσει...*
- ΚΛ: Τώρα θα σας δώσουμε κάτι πίνακες για να τους συμπληρώσετε... Έχουν να κάνουν με τη θέση της γυναίκας...
- KX: *Δεν ξέρω να διαβάζω καλά... Δεν το καταλαβαίνω...*
- ΚΛ (συνεννόηση μεταξύ μας να της το διαβάσουμε και να τα συμπληρώνουμε εμείς)
.....
Τέλος θα θέλαμε αν σας είναι εύκολο, Να μας δώσετε το τηλέφωνό σας....
- KX: *(έκπληξη)*
- ΚΛ: Το κάνουμε σε περίπτωση που χρειαστεί κάτι στην έρευνά μας...
- KX: *όχι... όχι... Δεν μπορώ... Κινητό έχω μόνο.... Δεν μπορώ....*
- ΚΛ: Ισχύει και εδώ το ότι θα χρησιμοποιηθεί μόνο σε έρευνα και θα το ξέρουμε μόνο εμείς...
- KX: *Όχι παρακαλώ... Το τηλέφωνό μου όχι....*
- ΚΛ: Είναι εντάξει... Δεν πειράζει αν δεν θέλετε...
- KX: Τώρα αυτά που είπαμε τι θα γίνουν ..Που θα είναι;
- ΚΛ: Θα τα χρησιμοποιήσουμε για να ερευνήσουμε κάποια πράγματα σε σχέση με αυτό που συμβαίνει σε πολλές γυναίκες και το πώς η γειτονιά το βλέπει...
- KX: *(συγκαταβατικό κούνημα κεφαλιού και απορία μαζί)*
- ΚΛ: Να ξέρετε είναι πολύ χρήσιμα τα όσα μας είπατε... Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ για τον χρόνο σας...
- KX: *Τίποτα...*
- ΚΛ: Καλή σας ημέρα....
- KX: *Γεια σας*

2^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Κεντρικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Δεξιά

Συνεντευξιαζόμενη: Γυναίκα, 65 ετών χήρα

ΚΛ: Καλημέρα σας!

ΚΧ: *Καλημέρα...*

ΚΛ.: Είμαστε τελειόφοιτες κοινωνικοί λειτουργοί και στα πλαίσια της διπλωματικής μας άσκησης η οποία πραγματεύεται το φαινόμενο των συζυγοκτονιών, κάνουμε μια έρευνα για τη καλύτερη κατανόηση του φαινομένου.

ΚΧ: *Ναι... και εμένα τι με θέλετε;*

ΚΛ.: Θα θέλαμε, με αφορμή το περιστατικό που συνέβη τον περασμένο Απρίλιο στο διπλανό σας διαμέρισμα.

ΚΧ: *Δε ξέρω! δε ξέρω! τι να σας πω...Μη με μπλέκετε*

ΚΛ.: Μην ανησυχείτε δε θα εμπλακείτε σε τίποτα..Για όσα θα μιλήσουμε θα μείνουν ανώνυμα και απόρρητα. Αυτό που εμείς θέλουμε είναι να μάθουμε λίγα περισσότερα πράγματα για το τι συνέβη...

ΚΧ: *Και τι να σας πω εγώ; Τι ανώνυμα; Δηλαδή τι;*

ΚΛ.: Απλά θέλουμε να μας πείτε πως εσείς ως τρίτος, σαν ένας άνθρωπος που μένει δίπλα βλέπει αυτό το γεγονός. Όσο για το ανώνυμα ,να ξέρετε ότι δε θα αναφερθεί κανένα στοιχείο για εσάς όλο αυτό γίνεται για καθαρά ερευνητικούς σκοπούς.

ΚΧ: *Καλά μάνα μου τι να πω...*

ΚΛ: Μπορούμε να περάσουμε;

ΚΧ: *Ναι περάστε...με βρίσκετε και άνω κάτω! Συγύριζα..Να σας προσφέρω κάτι κορίτσια;*

ΚΛ: Όχι ευχαριστούμε πολύ

ΚΧ: *Περάστε καθίστε εδώ...*

ΚΛ: Ευχαριστούμε
(καθόμαστε στη κουζίνα)

ΚΛ: Εμείς είμαστε η Κορομηλά Αγγελική και Πιτσίκου Μαρίνα.

ΚΧ: *Ζωή να χετε κούκλες είστε!! Εμένα με λένε Χ.Π*

- ΚΛ: Να είστε καλά! ευχαριστούμε, λοιπόν ας αρχίσουμε ε; Πόσο χρονών είστε;
- ΚΧ: *Είμαι 65 συνταξιούχος του ανδρός μου δηλαδή. Παίρνω τη σύνταξη γιατί έχει πεθάνει(σκύβει το κεφάλι)χήρεψα νέα κορίτσια μου*
- ΚΛ: Μένετε μόνη;
- ΚΧ: *Ναι κορίτσια μου, με ποιον να μείνω; ο Θεός παιδιά δε μου έδωσε δυστυχώς (βουρκώνουν τα μάτια της)μια κοπέλα έρχεται και με βοηθάει, μια φορά τη βδομάδα.*
- ΚΛ: Μάλιστα, και πόσο καιρό ζείτε στη γειτονία αυτή;
- ΚΧ: *Οουουου!!! Χρόνια πολλά πάνε τώρα..Ήταν τότε το..που να θυμάμαι τώρα παλιά πάντως. Ήμουν νιόπαντρη όταν ήρθαμε.*
- ΚΛ: Ωραία, το ζευγάρι πόσο καιρό ζούσε στη γειτονία;
- ΚΧ: *Ε...πόσο να ήταν, όχι πολύ πάντως*
- ΚΛ: Δηλαδή ; πόσο καιρό;
- ΚΧ: *4-5χρόνια εκεί κοντά.*
- ΚΛ: Πόσο καιρό γνωρίζατε το ζευγάρι;
- ΚΧ: *Ε, δε τους ήξερα κιόλας! Μια καλημέρα και μια καλησπέρα είχαμε σα γείτονες. Δεν ασχολούμαι κιόλας πολύ με τη γειτονιά και τους γύρω-γύρω δε με νοιάζει πια να έχω πάρε δώσε...*
- ΚΛ: Γιατί; τι άλλαξε;
- ΚΧ: *Όλοι οι δικοί μου έχουν φύγει.. Τώρα όλοι εδώ είναι ξένοι και πρέπει να φυλάγεται από δαύτους!*
- Κ.Λ: Δηλαδή δεν είχατε καμία ιδιαίτερη επικοινωνία με τη γυναίκα ή τον άντρα του διπλανού διαμερίσματος;
- ΚΧ: *Όχι όχι! Μια καλημέρα..Άντε με τη Ψ να είχαμε πει και καμία κουβέντα παραπάνω*
- ΚΛ: Δηλαδή; Τι παραπάνω είχατε με εκείνη; τη βλέπατε συχνά;
- ΚΧ: *Όχι κοπέλα μου μια φορά μιλήσαμε για το ασανσέρ που είχε χαλάσει λίγα πράγματα...μια καλημέρα μόνο*
- ΚΛ: Μάλιστα δηλαδή και με το σύζυγο την ίδια επικοινωνία είχατε σωστά;
- ΚΧ: *Με αυτόν όχι στις αρχές μόνο με χαιρέταγε μετά το έκοψε και αυτό απότομος*

- άνθρωπος.*
- ΚΛ: Σας είχε μιλήσει ποτέ απότομα;
- ΚΧ: *Όχι! Προς Θεού! ποτέ σε μένα, αλλά τον έβλεπα και τον άκουγα που φώναζε συνέχεια στη κακόμοιρη τη κοπέλα..(κουνάει το κεφάλι)*
- Κ.Λ: Οπότε τους είχατε ακούσει να μαλώνουν έτσι;
- ΚΧ: *Τους είχα ακούσει πως τους άκουγα συχνά όλη η πολυκατοικία!*
- ΚΛ: Όταν τους ακούγατε πιστεύατε ότι μπορεί να κινδυνεύει η σύζυγος;
- ΚΧ: *Την πρώτη φορά που τους άκουσα είχα τρομάζει λίγο γιατί δεν είχαμε τέτοια εδώ αλλά κατάλαβα ότι ήταν ένα καβγαδάκι του ζευγαριού...είδα και τη κοπέλα καλά μετά οπότε ησύχασα εντελώς*
- ΚΛ: Όταν τους ξανακούσατε; δεν ανησυχήσατε;
- ΚΧ: *Όχι βρε κορίτσια μου...ζευγάρι είναι και τα ζευγάρια μαλώνουν και εγώ με το συγχωρεμένο μάλωνα πως δε μάλωνα;*
- ΚΛ: Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν μπορούσατε να καταλάβετε το λόγο;
- ΚΧ: *Τι να καταλάβω κοπέλα μου σάμπως ακούω και καλά; Πάντως νομίζω πως αυτός τη ζήλευε..*
- ΚΛ: Από που το συμπεράνετε αυτό;
- ΚΧ: *Γιατί τον είχα ακούσει μια φορά που της έλεγε "με ποιον ήσουν πες μου"*
- ΚΛ: Θυμάστε πότε ήταν ο πρώτος καβγάς;
- ΚΧ: *Οουουου...τι μου λες τώρα παιδάκι μου! Που να θυμάμαι αλλά τους άκουγα τους άκουγα συχνά.*
- ΚΛ: Είχε τύχει ποτέ να τον δείτε να της φωνάζει ή να τη χτυπάει;
- ΚΧ: *Όχι, όχι...(σκέπτεται για λίγο)μια φορά μονάχα από το ματάκι της πόρτας*
- ΚΛ: Και τι είδατε;
- ΚΧ: *Τον είδα που τις φώναζε στο διάδρομο και μετά μπήκαν μέσα*
- ΚΛ: Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερη συμπεριφορά στη σύζυγο;
- ΚΧ: *Τι εννοείς κοπέλα μου;*
- ΚΛ: Αν τη βλέπατε συχνά θλιμμένη, απεριποίητη, κλεισμένη στον εαυτό της.
- ΚΧ: *Αααα...τώρα κατάλαβα κοιτάτε κορίτσια μου δε πολυμιλάγαμε αλλά φαινόταν*

κλειστή κοπέλα δε μίλα σε κόσμο ήταν σεμνή αυτό με τα ρούχα τώρα που μου λέτε να δε ντυνόταν πολύ καλά..εγώ στα νιάτα μου ήμουν κοκέτα αυτή τίποτα τα ίδια και τα ίδια φοράει

ΚΛ: Είχατε δει ποτέ πάνω της σημάδια;

ΚΧ: *Είχα δει κάτι μελανιές στα χέρια της αλλά που να πάει το μυαλό μου βρε παιδάκι μου...*

ΚΛ: Σκεφτήκατε ποτέ να καλέσετε την αστυνομία;

ΚΧ: *Απαπαπα...τι λόγια είναι αυτά κοπέλα μου; και να βρω κάνα μπελά μετά; Να μου γυρέσουν το λόγο μετά και δίκιο θα έχουν τι δουλεία έχω εγώ να ανακατευτώ μέσα στα πράματα του ζευγαριού;*

ΚΧ: Το ζευγάρι είχε κοινωνικές συναναστροφές με άλλους;

ΚΧ: *Τι να σου πω τώρα και εγώ σάμπως ξέρω; Στις αρχές νομίζω ερχόταν επίσκεψη 2 κυρίες αλλά έχω να τις δω πολύ καιρό έχουν σταματήσει πια.*

ΚΛ: Μάλιστα, ο σύζυγος πως συμπεριφερόταν στις γυναίκες γειτόνισσες;

ΚΧ: *Δε μίλαγε κοπέλα μου, δε μίλαγε όσο βλέπω πάντα*

ΚΛ: Το ίδιο συνέβαινε και με τους άνδρες;

ΚΧ: *Όσοοχι δα με αυτούς μίλαγε πιο πολύ ψέματα δε θα πω, τον είχα τρακάρει πολλές φορές που μιλούσε με κάτι άλλους γείτονες ε, όσο να πεις άντρες είναι λένε τα δικά τους.*

ΚΛ: Η σύζυγος με τις γειτόνισσες πως ήταν;

ΚΧ: *Τα ίδια με μένα δε νομίζω να έκανε παρέα με καμιά από εδώ ήταν πολύ ήσυχη κοπέλα*

ΚΛ: Με τους άντρες γείτονες το ίδιο;

ΚΧ: *Φυσικά κοπέλα μου και έτσι είναι και το σωστό παντρεμένη κοπέλα και να κάθετε και να κουβεντιάζει με τους άντρες της πολυκατοικίας ;δε κάνει ,δε κάνει...*

ΚΛ: Μάλιστα, πριν από τη δολοφονία αυτή πόσο συχνό φαινόμενο πιστεύατε ότι είναι αυτό;

ΚΧ: *Ααααα, δε πίστευα ότι γίνονται σε μας τέτοια πράματα, δε το πίστευα! Όλοι οι γάμοι έχουν δυσκολίες αλλά όχι και έτσι!*

ΚΛ: Πριν τη κοινοποίηση της βίας τι σκεφτόσασταν για το ζευγάρι;

- ΚΧ: Καλοί μου φαινότουσαν τι να πω...Κρίμα που έγιναν έτσι τα πράγματα κρίμα η κοπέλα κρίμα...*
- ΚΛ: Τώρα που γνωρίζετε τη κατάληξη πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να κάνετε κάτι για να αποτρέψει τη δολοφονία;*
- ΚΧ: Όχι κοπέλα μου τι θα μπορούσα να κάνω αυτά τα πράγματα καλώς ή κακώς είναι μέσα στο ζευγάρι και κανένας κανένας σου λέω δε μπορεί να μπει μέσα στο ζευγάρι*
- ΚΛ: Τι νομίζετε ότι θα κάνατε σε μελλοντική περίπτωση;*
- ΚΧ: Τι θα έκανα...το ίδιο αφού σας είπα κορίτσια μου τι δουλεία έχω εγώ με τους ξένους ανθρώπους; Μέσα στο ζευγάρι δε χωράνε 3!*
- ΚΛ: Τι μήνυμα θα στέλνατε σε άλλους γείτονες-γειτόνισσες σε άλλες περιοχές ώστε να παρέμβουν σε αντίστοιχη περίπτωση;*
- ΚΧ: Εγώ κορίτσια δε πιστεύω ότι οι γείτονες έχουν καμιά δουλεία σε αυτά!*
- Κ.Λ: Η συμπεριφορά σας άλλαξε απέναντι στο ζευγάρι από όταν μάθατε για τα περιστατικά βίας;*
- ΚΧ: Η αλήθεια είναι πως απέφευγα να τους συναντώ*
- ΚΛ: Δηλαδή;*
- ΚΧ: Ε, να στη πολυκατοικία δεν ήθελα να συναντιόμαστε.*
- ΚΛ: Και γιατί αυτό;*
- ΚΧ: Σκεφτόμουν ότι αν τους πετύχω ποτέ και μαλώνουν θα νιώσω πολύ άβολα και μετά θα είναι περίεργα τα πράγματα μεταξύ μας.*
- ΚΛ: Κατάλαβα, μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για το ζευγάρι;*
- ΚΧ: Ότι ήταν κρίμα δεν έπρεπε να φτάσουν εκεί τα πράγματα, εντάξει να το σηκώνει λίγο το χέρι ο άντρας δεν λέμε αλλά όχι και έτσι το παράκανε αυτός όλα και όλα! Δεν έπρεπε να το κάνει αυτό θα καεί στη κόλαση ήταν καλή κοπέλα ίσως δεν έπρεπε να του πάει κόντρα κοιτάτε κορίτσια μου εσείς που είστε και νέες ,στον άντρα πρέπει να κάνεις και λίγο το κορόιδο για να τα πάτε καλά.*
- ΚΛ: Όταν λέτε κορόιδο τι εννοείτε;*
- ΚΧ: Ε, να ο άντρας και θα σου φωνάζει και θα ξενοκοιτάξει και το χέρι μπορεί να σηκώσει λίγο αλλά η γυναίκα πρέπει να βρει τα κουμπιά του και να μη του πηγαίνει κόντρα καταλάβατε;*
- ΚΛ: Ναι καταλάβαμε, κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εδώ;*

- KX: *Δόξα το Θεό όχι δεν ήμουν είχα πάει σε μια ξαδέρφη μου όταν γύρισα μου τα είπαν οι γείτονες ο παλιάνθρωπος τι έκανε στη κοπέλα!*
- ΚΛ: Εμείς τελειώσαμε εδώ με τις ερωτήσεις μας
- KX: *Α! ωραία γράψατε αυτά που θέλατε;*
- ΚΛ: Ναι και σας ευχαριστούμε πολύ απλά θα θέλαμε κάτι ακόμα από εσάς
- KX: *Ναι πείτε μου αν μπορώ...*
- ΚΛ: Θέλουμε να συμπληρώσετε κάτι πίνακες για να δούμε τις αντιλήψεις σας σε διάφορα θέματα και κάποιες εμπειρίες που μπορεί να είχατε.
- KX: *Ναι για δώστε μου να δω(παίρνει και συμπληρώνει τους πίνακες) ορίστε τους τελείωσα για δείτε καλά τους έκανα;*
- ΚΛ: Ναι μια χαρά! Σας ευχαριστούμε πολύ να είστε καλά
- KX: *Τίποτα κοπέλες μου καλή επιτυχία να έχετε και δε πιστεύω να βάλετε κανένα όνομα πουθενά!!*
- ΚΛ: Όχι μπορείτε να μείνετε ήσυχη δε θα μπει κανένα απολύτως στοιχείο για εσάς!
- KX: *Γεια σας κορίτσια μου καλό μεσημέρι!*
- ΚΛ: Γεια σας!

3^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Κεντρικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Αριστερά

Συνεντευξιαζόμενος: Άνδρας 40ετών παντρεμένος, ιδιωτικός υπάλληλος

ΚΛ: Καλημέρα σας!

ΚΜ: *Καλημέρα...*

ΚΛ: Είμαστε τελειόφοιτες φοιτήτριες κοινωνικοί λειτουργοί και στα πλαίσια της διπλωματικής μας εργασίας οποία ασχολείται με το φαινόμενο των συζυγοκτονιών κάνουμε μια έρευνα για τη καλύτερη κατανόηση του φαινομένου...

ΚΜ: *Αααα!!! Κατάλαβα και μάθατε τι έπαθε η κοπέλα εδώ δίπλα;*

ΚΜ: Ακριβώς και για αυτό θα θέλαμε να σας κάνουμε κάποιες ερωτήσεις σχετικά

ΚΜ: *Βεβαίως περάστε*

ΚΛ: Ευχαριστούμε

ΚΜ: *Ελάτε καθίστε να σας προσφέρω κάτι;*

ΚΛ: Όχι ευχαριστούμε να είστε καλά. Θέλουμε πριν αρχίσουμε να σας ενημερώσουμε πως ότι μας πείτε θα είναι ανώνυμο και κανένα προσωπικό στοιχείο σας δε θα μπει στην ερευνά μας.

ΚΜ: *Α, ωραία ήθελα να σας το πω και εγώ κορίτσια να σας πω ότι θέλετε αλλά δε θέλω να βρω κανένα μπελά*

ΚΛ: Μείνετε ήσυχος δε πρόκειται να αναφερθεί τίποτα για εσάς

ΚΜ: *Ωραία, ωραία πείτε μου λοιπόν τι θέλετε;*

ΚΛ: Αρχικά πείτε μας ζείτε μόνος;

ΚΜ: *Όχι είμαι παντρεμένος...λείπει και η γυναίκα μου να σας έλεγε και εκείνη.*

ΚΛ: Δεν πειράζει και αυτά που έχετε εσείς να μας πείτε είναι για μας πολύ σημαντικά. Για πείτε μας εργάζεστε;

ΚΜ: *Ναι είμαι ιδιωτικός υπάλληλος.*

ΚΛ: Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονία;

ΚΜ: *Κοντά στα 10...*

ΚΛ: Το ζευγάρι πόσο καιρό ζούσε εδώ;

- ΚΜ: *5 χρόνια νομίζω*
- ΚΛ: *Πόσο καιρό γνωρίζετε το ζευγάρι;*
- ΚΜ: *Πάνω κάτω από τότε που μετακόμισαν*
- ΚΛ: *Τι είδους γνωριμία είχατε με τη γυναίκα;*
- ΚΜ: *Τυπική θα έλεγα τα απαραίτητα είχαμε ξέρετε τώρα καλημέρα-καλησπέρα και αυτά στις αρχές μετά από λίγο σταμάτησε να μου μιλάει και σε μένα και σε όλους τους άντρες της γειτονιάς, αυτός δε την άφηνε τη ζήλευε πολύ*
- ΚΛ: *Αυτό είναι μια δική σας υπόθεση;*
- ΚΜ: *Όχι όλοι το λένε αφού όλοι οι καβγάδες για αυτό το λόγο γινόντουσαν*
- ΚΛ: *Τους είχατε ακούσει να μαλώνετε για αυτό το λόγο;*
- ΚΜ: *Από τα λίγα που μπορούσα να καταλάβω όταν μάλωναν για αυτός ήταν ο λόγος*
- ΚΛ: *Με το σύζυγο είχατε στενές σχέσεις;*
- ΚΜ: *Απλά είχαμε μια κουβέντα παραπάνω λέγαμε λίγο για ποδόσφαιρο, πολιτική αλλά δεν έδινε περιθώρια για κάτι παραπάνω ότι λέγαμε ήταν όσες φορές συναντιόμασταν μέσα στη πολυκατοικία*
- ΚΛ: *Είχατε κοινές εκδηλώσεις με τους δύο;*
- ΚΜ: *Όχι ποτέ...δεν έτυχε και δε το επεδίωξε και κανείς από τις δύο πλευρές*
- ΚΛ: *Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η σύζυγος κάτι για την όλη κατάσταση που βίωνε;*
- ΚΜ: *Όχι ,όχι...αφού σας είπα με τα βίαις μου μιλούσε και αν!*
- ΚΛ: *Με τη σύζυγό σας μήπως αισθανόταν πιο άνετα;*
- ΚΜ: *Μιλούσαν λίγο...τα τυπικά που δεν είχε μαζί μου αλλά για αυτά που συνέβαιναν στο σπίτι τίποτα ήταν χαμηλών τόνων κοπέλα δε μίλαγε*
- ΚΛ: *Είχε το ζευγάρι σχέσεις κοινωνικές με άλλους;*
- ΚΜ: *Όχι πολλά πράγματα μη φανταστείτε στις αρχές κάτι κυρίες είχα δει η μάνα της και η αδερφή της ήταν αλλά μετά δε τις ξανάδα*
- ΚΛ: *Δηλαδή δεν είχα επισκέψεις τόσο καιρό;*

- ΚΜ: *Όχι τίποτα. περίεργο δεν είναι; Και εκείνοι δε πολυέβγαιναν ή μάλλον δεν έβγαιναν καθόλου δηλαδή βράδυ δε τους είχα δει ποτέ να βγαίνουν εκείνος μόνος ναι η κοπέλα ποτέ ή οι δυο τους σαν ζευγάρι*
- ΚΛ: Πώς θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γυναίκες τις γειτονιάς;
- ΚΜ: *Ανύπαρκτες θα έλεγα τις αγνοούσε άντε να τους έλεγε καμιά καλημέρα δεν είχε πολλά πολλά*
- ΚΛ: Δηλαδή;
- ΚΜ: *Ε, όποτε συναντούσε καμιά από τις γειτόνισσες ή της έλεγα μια ξερή χαιρετούρα ή που την αγνοούσε εντελώς!*
- ΚΛ: Μάλιστα το ίδιο συνέβαινε και με τους άνδρες;
- ΚΜ: *Όχι όχι δε θα το έλεγα*
- ΚΛ: Ήταν πιο θερμός με τους άνδρες γείτονες;
- ΚΜ: *Ναι...καμιά σχέση μιλάγαμε πιο πολύ λέγαμε καμιά σαχλαμάρα να γελάσουμε, όχι καμιά σχέση η συμπεριφορά του με εμάς με τις γυναίκες.*
- ΚΛ: Το ζευγάρι είχε κοινωνικές συναναστροφές με τους γείτονες ενοίκους;
- ΚΜ: *Όχι από όσο μπορώ να ξέρω τουλάχιστον δεν είχαν βγει ποτέ με κανένα από τους γείτονες.*
- ΚΛ: Πότε τους ακούσατε για πρώτη να καβγαδίζουν;
- ΚΜ: *Τώρα πότε ακριβώς δε θυμάμαι να σας πω βρε κορίτσια αλλά πρέπει δε πρέπει να ήταν πολύ μετά από όταν ήρθαν εδώ. Φώναζαν πολύ θυμάμαι...όπως όλες τις φορές βέβαια...*
- ΚΛ: Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι μπορεί η γυναίκα να κινδυνεύει ή πιστεύατε ότι είναι ένας καβγάς ανάμεσα στο ζευγάρι;
- ΚΜ: *Φώναζαν πολύ είναι γεγονός αλλά τι να σας πω...ποτέ δε μου πήγε το μυαλό ότι μπορεί να πάθει κάτι όλα τα ζευγάρια μαλώνουν..*
- ΚΛ: Θυμάστε τι ακούγατε;
- ΚΜ: *Αυτός πρέπει να τη ζήλευε πολύ γιατί πάντα τις έκανε σκηνές για το σε ποιον μίλησε ποιον κοίταζε....από τα λίγα που μπορούσα να καταλάβω...*
- ΚΛ: Πιστεύετε ότι είχε δίκιο για αυτή του τη συμπεριφορά;
- ΚΜ: *Όχι βέβαια!!! Κάθε άλλο ήταν πολύ ήσυχη κοπέλα δεν έδινε δικαιώματα σε κανένα.*

- ΚΛ: Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερη συμπεριφορά από τη σύζυγό;
- ΚΜ: *Εεεμμ...τι να σας πω τώρα; Ήταν μαζεμένη κοπέλα και χαμηλών τόνων*
- ΚΛ: Φρόντιζε τον εαυτό της; Σας φαινόταν θλιμμένη;
- ΚΜ: *Θλιμμένη ναι...τόρα που το λέτε ,ήταν με το κεφάλι κάτω πάντα!!! και απεριποίητη ναι πότε δε την είδα ποτέ με ντύσιμο προσεγγμένο όπως περιμένεις από μια γυναίκα...*
- ΚΛ: Είχατε βρεθεί ποτέ μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;
- ΚΜ: *Όχι δεν έτυχε ποτέ αν ήμουν θα παρέμβαينا αμέσως δε θα το άφηνα έτσι αλλά όχι δε τους είδα ποτέ*
- ΚΛ: Είχατε δει ποτέ τη γυναίκα με σημάδια κακοποίησης;
- ΚΜ: *Στα χέρια είχα δει κάτι σημάδια μια φορά*
- ΚΛ: Τις είχατε μιλήσει ποτέ για τα σημάδια αυτά;
- ΚΜ: *Απλά είχα πάει και την είχα ρωτήσει αν είναι καλά*
- ΚΛ: Και εκείνη τι σας είπε;
- ΚΜ: *Ένα ξερό "καλά είμαι μια χαρά" και το έβαλε στα πόδια*
- ΚΛ: Μετά επιχειρήσατε να της ξαναμιλήσετε;
- ΚΜ: *Από τότε με απέφυγε συστηματικά όποτε τύχαινε να συναντηθούμε αμέσως άλλαζε δρόμο.*
- ΚΛ: Εφόσον γνωρίζατε ότι η γυναίκα κακοποιείται είχε επιχειρήσει ποτέ ο σύζυγος να σας εκφοβίσει άμεσα ή έμμεσα με σκοπό να μη μιλήσετε;
- ΚΜ: *Όχι καθόλου αντιθέτως μια φορά μάλιστα που συναντηθήκαμε στην είσοδο μετά από ένα μεγάλο τους καβγά ήταν πολύ φιλικός μαζί μου!*
- ΚΛ: Πόσο συχνό πιστεύατε ότι είναι το φαινόμενο των συζυγοκτονιών πριν από τη δολοφονία και πόσο συχνό φαινόμενο νομίζετε ότι είναι τώρα;
- ΚΜ: *Μετά από όσα έχουμε δει και έχουμε ακούσει τώρα πια είναι νομίζω πολύ συχνό οι τηλεοράσεις βουίζουν με τα τόσα που γίνονται...Πριν από αυτό που έγινε εδώ η αλήθεια είναι πως δε πίστευα ότι είναι τόσο συχνό και ότι μπορεί να συμβεί μέσα στο ίδιο σου το σπίτι!*
- ΚΛ: Είχατε μπει ποτέ στη διαδικασία να καλέσετε την αστυνομία;
- ΚΜ: *Όχι ποτέ ,τους άκουγα που μαλώνανε αλλά ποτέ δε πίστευα ότι θα ξέφευγαν τα πράγματα τόσο πολύ..όχι δε το πίστευα*

- ΚΛ: Στο σύζυγο επιχειρήσατε να μιλήσετε ποτέ;
- ΚΜ: *Όχι, τι θα μπορούσα να του πω; Αν μου είχε πει τίποτα η κοπέλα τότε ναι ίσως και να του μιλούσα αλλά τώρα; Από που και ως που;*
- ΚΛ: Η δική σας συμπεριφορά άλλαξε όταν καταλάβατε τη συνέβαινε;
- ΚΜ: *Απλά ήμουν πιο παρατηρητικός ως προς τη κοπέλα κοιτούσα αν είχε σημάδια και τα Σχετικά...αυτό τίποτε άλλο.*
- ΚΛ: Προς το σύζυγο;
- ΚΜ: *Τίποτα το ίδιο συμπεριφερόμουν, δεν ήθελα να καταλάβει ότι ξέρω*
- ΚΛ: Πριν τη κοινοποίηση της βίας τι πιστεύατε για τη γυναίκα και τι για τον άνδρα;
- ΚΜ: *Εκείνη μου ήταν πολύ συμπαθής φαινόταν καλή και ευγενική αυτός πάλι πριν μάθω αυτά που έκανε στη κοπέλα τον συμπαθούσα αλλά όταν είδα τα σημάδια πάνω στη κοπέλα θύμωσα πολύ πάρα πολύ!!!! Οι άνδρες δε φέρονται έτσι!!*
- ΚΛ: Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για τους δύο;
- ΚΜ: *Αυτόν αν τον είχα μπροστά μου θα τον έφτυνα τι του έφταιξε η κακομοίρα η κοπέλα; Για εκείνη τι να πω τώρα; Μακάρι να μιλούσε να ζητούσε βοήθεια!!*
- ΚΛ: Τώρα που γνωρίζετε τη κατάληξη της σχέσης σε δολοφονία θα μπορούσατε να είχατε κάνει κάτι για να για να αποτρέψετε τη δολοφονία ;
- ΚΜ: *(Παύση)Σκέφτομαι πως αν τότε είχα επιμείνει λίγο περισσότερο για εκείνα τα σημάδια στα χέρια της κοπέλας ίσως μου είχε πει κάτι παραπάνω ίσως μου μιλούσε ...*
- ΚΛ: Τι νομίζετε ότι θα κάνατε σε μια παρόμοια περίπτωση;
- ΚΜ: *Σαφώς και θα καλούσα την αστυνομία στο πρώτο καβγά κιόλας! Δε θα το άφηνα πάλι!!!*
- ΚΛ: Τι μήνυμα θα δίνατε σε άλλους γείτονες σε άλλες περιοχές ώστε να παρέμβουν σε αντίστοιχες περιπτώσεις;
- ΚΜ: *Να μη ντραπούν και να και να μη φοβηθούν τι θα πει ο κόσμος και να καλέσουν την αστυνομία!!!*
- ΚΛ: Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εκεί;
- ΚΜ: *Ναι σπίτι ήμουν μαζί με τη γυναίκα μου.*

- ΚΛ: Τι ακούσατε;
- ΚΜ: *Τα γνωστά φωνές, φασαρία πράγματα να σπάνε..*
- ΚΛ: Και τι σκεφτήκατε;
- ΚΜ: *Ότι οι δίπλα μαλώνουν για άλλη μια φορά..ξέρω ότι ακούγετε κάπως ωμό αλλά έτσι είχαν τα πράγματα.*
- ΚΛ: Κάνατε τίποτα;
- ΚΜ: *Όχι τίποτα*
- ΚΛ: Γιατί;
- ΚΜ: *Ήταν ένας καβγάς ανάμεσα στο ζευγάρι και δεν έχουμε δικαίωμα να παρέμβουμε εξάλλου δεν ήταν και η πρώτη φορά ήταν μια ρουτίνα για μας.*
- ΚΛ: Τι πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να κάμετε;
- ΚΜ: *Ε...το λογικό ήταν να πάμε να δούμε τι γίνεται ή να καλούσαμε την αστυνομία*
- ΚΛ: Εδώ τελειώνουν οι ερωτήσεις που είχαμε να σας κάνουμε ώρα θα θέλαμε να συμπληρώσετε κάτι πίνακες σχετικά με τις αντιλήψεις σας σε διάφορα θέματα και τι εμπειρίες μπορεί να είχατε..
- ΚΜ: *Ναι για να δω..αυτά είναι;*
- ΚΛ: Ναι
- ΚΜ: *Ορίστε τους συμπλήρωσα*
- ΚΛ: Σας ευχαριστούμε πολύ για τη συνεργασία και το χρόνο σας
- ΚΜ: *Μη το συζητάτε βρε κορίτσια... Να πάτε στο καλό γεια σας!*
- ΚΛ: Γεια σας και ευχαριστούμε και πάλι!

2^Η ΠΕΡΙΟΧΗ

ΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

1^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή : Δυτικά της Αθήνας

Διαμέρισμα : Δεξιά

Συνεντευξιαζόμενη : Γυναίκα, 30 ετών, Δημόσια Υπάλληλος

ΚΛ.: Καλημέρα σας!

ΚΑ: *Καλημέρα τι θέλετε;*

ΚΛ: Είμαστε τελειόφοιτες κοινωνικοί Λειτουργοί και στα πλαίσια της διπλωματικής μας εργασίας η οποία πραγματεύεται το φαινόμενο των συζυγοκτονιών, κάνουμε μια έρευνα για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου.

ΚΑ: *Ναι, και εμένα τι με θέλετε; Όπως βλέπετε είμαι ακόμα ζωντανή και ακόμα ανύπαντρη! Οπότε λυπάμαι... γεια σας.*

ΚΛ: Μισό λεπτό ο σκοπός μας δεν είναι να βρούμε γυναίκες παντρεμένες που κακοποιούνται αλλά άτομα σαν κι εσάς και τους γείτονές σας που έζησαν από κοντά ένα περιστατικό συζυγοκτονίας όπως αυτό που έγινε τον Ιανουάριο και το μόνο που ζητάμε είναι λίγο από το χρόνο σας για να μας πείτε πως βλέπετε εσείς τα πράγματα.

ΚΑ: *Τέλος πάντων δεν ξέρω σε τι θα ωφελήσει αλλά εντάξει περάστε... Ελπίζω να μη μας πάρει πολύ ώρα γιατί έχω βάρδια σε λίγο.*

ΚΛ: Ευχαριστούμε πολύ, μην ανησυχείτε κάποιες ερωτήσεις είναι μόνο.

ΚΑ: *Ωραία, ωραία... θέλετε να σας προσφέρω κάτι;*

ΚΛ: Όχι ευχαριστούμε πολύ, να είστε καλά. Λοιπόν τι λέτε, αρχίζουμε;

ΚΑ: *Ναι, για πείτε μου.*

ΚΛ.: Αρχικά να σας συστηθούμε για να ξέρετε κι εσείς σε ποιον μιλάτε. Εγώ είμαι η Πιτσίκου Μαρίνα και εγώ η Κορομηλά Αγγελική. Εσείς πως ονομάζεστε;

ΚΑ: *Εγώ είμαι η Α.Ρ.. Δεν πιστεύω να βάλετε και τέτοια μέσα!!! Δεν είναι ανώνυμα;*

ΚΛ: Όχι μην ανησυχείτε ανώνυμο είναι. Στην έρευνα μας δεν πρόκειται να μπει κανένα στοιχείο όλα διαφυλάσσονται από το απόρρητο.

- ΚΑ: *Πολύ καλά, το τελευταίο που ήθελα είναι να βάλετε ονόματα και μετά να μαθευτεί παραέξω και να αρχίσουν να μου κουβαλιούνται διάφοροι περίεργοι ή να ρωτάνε ή να έχω και τίποτα προβλήματα!*
- ΚΛ: *Όχι, όχι τίποτα απ' όλα αυτά δεν πρόκειται να συμβεί σας είπαμε όλα θα είναι ανώνυμα. Λοιπόν κάποια γενικά στοιχεία θα θέλαμε για εσάς, πόσο χρονών είστε;*
- ΚΑ: *Είμαι τριάντα ετών.*
- ΚΛ: *Με τι ασχολείστε;*
- ΚΑ: *Είμαι νοσηλεύτρια.*
- ΚΛ: *Α, πάρα πολύ ωραία. Ζείτε μόνη;*
- ΚΑ: *Ναι, μόνη μου.*
- ΚΛ: *Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;*
- ΚΑ: *Κάνα 2χρονο.*
- ΚΛ: *Πόσο καιρό ζούσε το ζευγάρι στη γειτονιά;*
- ΚΑ: *Τι να σας πω; Δεν ξέρω, όταν ήρθα αυτοί έμεναν ήδη εδώ και μετά από λίγο έφυγε κι εκείνος οπότε μαζί τους έζησα για λίγο.*
- ΚΛ.: *Μάλιστα, πόσο καιρό γνωρίζετε με το ζευγάρι;*
- ΚΑ: *Δεν μπορώ να πω ότι γνωριζόμαστε κιόλας αφού δεν τους πρόλαβα πολύ μαζί, μόνο τη σύζυγο ήξερα κάπως πιο πολύ...*
- ΚΛ.: *Πόσο καιρό γνωρίζοσασταν με τη γυναίκα;*
- Κ.Α. *Τι να σας πω; Όσο καιρό είμαι εδώ, αλλά δεν την ξέρω καλά.*
- Κ.Λ. *Με τον άνδρα γνωρίζοσασταν;*
- Κ.Α. *Όχι, καθόλου. Μου ήταν εξαιρετικά αντιπαθείς.*
- Κ.Λ. *Γιατί αυτό; Είχε προηγηθεί κάτι και προκάλεσε την αντιπάθειά σας;*
- Κ.Α. *Τίποτα, απλά δεν τον συμπαθούσα, δεν το έχετε πάθει καμιά φορά; Απλά να δείτε κάποιον και να τον αντιπαθήσετε αμέσως;*
- Κ.Λ. *Κατάλαβα, με τη γυναίκα τι είδους γνωριμία είχατε;*
- Κ.Α. *Όσο ζούσε μαζί με τον άνδρα της είχαμε πολύ τυπικές σχέσεις, ξέρετε τώρα... όταν έφυγε όμως αυτός ήρθαμε πιο κοντά κάπως.*

- Κ.Λ. Δηλαδή τι άλλαξε;
- Κ.Α. *Απλά μιλήσαμε λίγο περισσότερο και ήρθε και μια, δυο φορές στο σπίτι για καφέ.*
- Κ.Λ. Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η σύζυγος κάτι για την κατάσταση την οποία αντιμετώπιζε;
- Κ.Α. *Μη περιμένετε τώρα ότι μου είχε ανοίξει και την καρδιά της, το μόνο που μου είχε πει είναι πως είχε ένα άτυχο γάμο, πως δεν περνούσε καλά.*
- Κ.Λ. Σας είπε γιατί παρέμεινε αφού δεν πέρναγε καλά;
- Κ.Α. *Την είχα ρωτήσει και εγώ το ίδιο και αυτό που μου είπε είναι πως σκεφτόταν τον κόσμο, τη μοναξιά και πάντοτε πως κάτι θα αλλάξει.*
- Κ.Λ. Σας είχε πει λεπτομέρειες για την καθημερινότητα με το σύζυγό της; Τι καταστάσεις αντιμετώπιζε;
- Κ.Α. *Όχι δεν μου είχε πει τίποτα συγκεκριμένο, δεν ήθελε να το συζητάει πολύ.*
- Κ.Λ. Ως ζευγάρι τους είχατε δει ή ξέρατε αν είχαν συναναστροφές με άλλους γείτονες; Συγγενείς, φίλους...
- Κ.Α. *Με γείτονες δεν γνωρίζω, δεν τους είχα δει πάντως με κανέναν από την πολυκατοικία. Τώρα συγγενείς και τα λοιπά σε γιορτές μόνο είχα δει κόσμο αλλά τίποτε άλλο.*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γυναίκες γειτόνισσες;
- Κ.Α. *Δεν ξέρω, δεν τον συναντούσα συχνά.*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες γείτονες μήπως ξέρατε;
- Κ.Α. *Όχι, που να ξέρω βρε παιδιά... Κοιτάζτε, είμαι νοσηλεύτρια έχω περίεργο πρόγραμμα δεν βλέπω συχνά τους γείτονες και δεν μπορώ να ξέρω τόσα πολλά.*
- Κ.Λ. Τους ακούγατε ποτέ να μαλώνουν;
- Κ.Α. *Είχε τύχει μερικές φορές να τους ακούσω να φωνάζουν.*
- Κ.Λ. Θυμάστε πότε τους ακούσατε για πρώτη φορά;
- Κ.Α. *Τι μου λέτε τώρα; Που θέλετε να θυμάμαι; Τους άκουγα απ' όταν ήρθα, τους άκουγα συχνά.*
- Κ.Λ. Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι μπορεί η γυναίκα να κινδυνεύει ή θεωρούσατε πως είναι ένας συνήθης καυγάς μεταξύ του ζευγαριού;

- K.A. *Το δεύτερο θα πω... Όλοι καυγαδίζουν μωρέ, άλλοι πολύ άλλοι λίγο. Κι εγώ με τον καλό μου έχουμε ρίξει ομηρικούς καυγάδες, αυτά γίνονται μέσα στα ζευγάρια πόσο μάλλον στους παντρεμένους.*
- K.Λ. Θυμάστε τι έλεγαν στους καυγάδες τους;
- K.A. *Βρε παιδιά τι θέλετε τώρα; Δεν ήμουν μπροστά απλά άκουγα τις φωνές τους, δεν μπορούσα να ξεχωρίσω... δεν έμενα μαζί τους κιόλας.*
- K.Λ. Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά της γυναίκας;
- K.A. *Απλά ήταν κάπως νευρική, αυτό τίποτα άλλο.*
- K.Λ. Είχατε δει ποτέ εμφανή σημάδια βίας πάνω στη γυναίκα;
- K.A. *Όχι, δεν είχα παρατηρήσει κάτι...*
- K.Λ. Πόσο συχνό νομίζεται ότι είναι το φαινόμενο τον δολοφονημένων γυναικών εκ των συζύγων; Πριν τη δολοφονία πόσο συχνό φαινόμενο νομίζατε ότι είναι;
- K.A. *Κοιτάζτε ήξερα ότι συμβαίνουν αλλά δεν ξέρω... είχα την αίσθηση ότι αυτά γίνονται πιο πολύ στο εξωτερικό και όχι τόσο εδώ. Τώρα πια δυστυχώς έγινε καθημερινό φαινόμενο και σε εμάς και όχι μόνο με αυτό που έγινε εδώ... είναι λες και έπεσε επιδημία!*
- K.Λ. Εσείς όταν ακούγατε τους καυγάδες και είχατε καταλάβει τι συμβαίνει επιχειρήσατε να μιλήσετε σε κάποιον από τους 2;
- K.A. *Όχι, αφού σας είπα στις αρχές δεν είχα πολλά-πολλά...*
- K.Λ. Οπότε ούτε την αστυνομία είχατε καλέσει, σωστά;
- K.A. *Όχι δεν την είχα καλέσει.*
- K.Λ. Η συμπεριφορά η δική σας πως τροποποιήθηκε μετά που μάθατε για τη βία;
- K.A. *Απλά αντιπαθούσα πιο πολύ τον άντρα της. Κορίτσια να σας πω αργούμε; Γιατί έχω και δουλεία!*
- K.Λ. Ναι, ναι τώρα σε λίγο τελειώνουμε. Πριν την κοινοποίηση ως βίας τι σκεφτόσασταν για το ζευγάρι;
- K.A. *Εκείνη μου ήταν πολύ συμπαθής. Αυτός σας είπα μου καθόταν κάπως... ήταν σκατόφατσα.*
- K.Λ. Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για τους δύο;

- K.A. *Το ίδιο... ήταν κρίμα ενώ τον είχε ξεφορτωθεί και είχε ηρεμίσει απ' αυτόν, είχε βάλει ένα τέλος. Όσο για εκείνον τουλάχιστον είχε την αξιοπρέπεια να αυτοκτονήσει!!!*
- K.A. Πιστεύετε ότι υπήρχε κάτι να κάνετε για να αποτρέψετε αυτό το γεγονός;
- K.A. *Όχι, αφού και το ότι τον είχε απομακρύνει δεν τη βοήθησε τι θα μπορούσα να κάνω εγώ;*
- K.A. Τι νομίζετε ότι θα κάνετε σε μια μελλοντική περίπτωση;
- K.A. *Τι να πω; Δεν ξέρω αν μου τύχει πάλι θα σας πω...*
- K.A. Σε άλλους γείτονες τι συμβουλή θα δίνετε σε παρόμοιες περιπτώσεις;
- K.A. *Δεν ξέρω τι να σας πω... να πάρουν το εκατό;*
- K.A. Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εκεί;
- K.A. *Όχι, δούλευα. Όταν επέστρεψα μου τα μετέφεραν οι γείτονες... είδα και το κακό που γινόταν εκεί.*
- K.A. Μάλιστα... τελειώσαμε με τις ερωτήσεις μας.
- K.A. *Επιτέλους! Πολλές ήταν βρε κορίτσια.*
- K.A. Είναι πολλά αυτά που θέλουμε να μάθουμε γι αυτό! Το τελευταίο που θέλουμε να κάνετε είναι να συμπληρώσετε αυτούς τους πίνακες για να δούμε τις αντιλήψεις και την τοποθέτησή σας σε διάφορα ζητήματα καθώς και κάποιες εμπειρίες που μπορεί να είχατε.
- K.A. *Αχ, βρε παιδιά τι με βάζετε να κάνω, τέλος πάντων για φέρτε τους να τους κάνω...*
- K.A. Ορίστε.
- K.A. *Τους ολοκλήρωσα... δεν πιστεύω να θέλετε και τίποτα άλλο.*
- K.A. Όχι είμαστε πλήρης τώρα. Σας ευχαριστούμε πολύ για το χρόνο σας.
- K.A. *Τίποτα... Γεια σας, στο καλό!*

2^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Δυτικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Απέναντι

Συνεντευξιαζόμενη: Γυναίκα, 43 ετών, καθηγήτρια Αγγλικών

Κ.Λ.: Καλή σας μέρα και μας συγχωρείτε για την ενόχληση!

Κ. Ε.: *Καλημέρα, τι θα θέλατε;*

Κ.Λ.: Είμαστε τελειόφοιτες φοιτήτριες κοινωνικοί λειτουργοί από τα ΤΕΙ Πατρών και στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας με θέμα τις συζυγοκτονίες κάνουμε μια έρευνα για τη καλύτερη κατανόηση του φαινομένου. Ονομαζόμαστε Αδάμ Παρασκευή και Πιτσίκου Μαρίνα.

Κ. Ε.: *Χάρηκα, αλλά εγώ σε τι μπορώ να σας βοηθήσω βρε κορίτσια;*

Κ. Λ.: Μέσα από κάποιες έρευνες που κάναμε σχετικά με περιστατικά συζυγοκτονιών ενημερωθήκαμε ότι και στην περιοχή σας προέκυψε ένα τέτοιο συμβάν με το ζευγάρι που έμενε ακριβώς απέναντι σας, και για αυτό το λόγο θα θέλαμε να σας κάνουμε μερικές ερωτήσεις σχετικά με το περιστατικό και τα όσα γνωρίζεται..

Κ.Ε.: *Ομολογώ ότι με πιάσατε αδιάβαστη, αλλά επειδή στεναχωρήθηκα πάρα πού με αυτή την κατάσταση θεωρώ πως στη μνήμη της κ. Ψ, αξίζει να σας βοηθήσω. Περάστε, μη στέκεστε όρθιες.*

Κ.Λ.: Ευχαριστούμε.

Κ. Ε.: *Να σας προσφέρω κάτι; Ένα χυμό; Καφέ;*

Κ.Λ.: Όχι ευχαριστούμε. Εξάλλου δεν θα σας καθυστερήσουμε πολύ ώρα.

Κ. Ε.: *Καλώς κορίτσια, ρωτήστε με ότι θέλετε τότε..*

Κ. Λ.: Πριν ξεκινήσουμε θέλουμε να σας διαβεβαιώσουμε ότι θα τηρηθεί απόλυτη εχεμύθεια στα όσα ειπωθούν και με πλήρη ανωνυμία. Η συνέντευξη θα είναι μαγνητοσκοπημένη, κυρίως για πρακτικούς λόγους.

Κ. Ε.: *Εντάξει βρε κορίτσια μου. Έτσι και αλλιώς δεν έχουμε να φοβηθούμε κάτι..*

Κ. Λ.: Ωραία, ας ξεκινήσουμε τότε. Αρχικά θα θέλαμε να μας πείτε αν ζείτε μόνη, ή είστε παντρεμένη;

Κ. Ε.: *Παντρεμένη είμαι κορίτσια μου, με δίδυμους γιούς που σπουδάζουν. Ο σύζυγος εργάζεται αυτή τη στιγμή.*

Κ.Λ.: Να τους χαίρεστε κυρία Κ. Ε. Τι ηλικία έχετε;

- Κ. Ε.: *43^{ων} είμαι κορίτσια μου...*
- Κ. Λ.: *Νεότεατη!! Εργάζεστε κυρία Ε.;*
- Κ.Ε.: *Ναι, κάνω ιδιαίτερα μαθήματα Αγγλικών σε παιδιά.*
- Κ.Λ.: *Μένετε πολλά χρόνια στη συγκεκριμένη γειτονιά;*
- Κ.Ε.: *Από τότε που γεννήθηκα κορίτσια μου..Εδώ ήταν το πατρικό μου και στη θέση του χτίσαμε το σπίτι που ζούμε τώρα.*
- Κ.Λ.: *Α! Πολύ ωραία. Άρα θα γνωρίζεται και πόσα χρόνια ζούσε εδώ το ζευγάρι. Σωστά;*
- Κ.Ε.: *Ναι, βέβαια... Η κ. Ψ ζούσε απέναντι 27 χρόνια. Τα τελευταία 5 χρόνια έμενε μόνη της, γιατί είχε χωρίσει από τον..ούτε πώς να τον αποκαλέσω δεν ξέρω, το παλιό κάθαρμα.*
- Κ.Λ.: *Οπότε, το ζευγάρι το γνωρίζατε πριν χωρίσει;*
- Κ.Ε.: *Ναι, βέβαια. Και είχαμε πού καλές σχέσεις με την καημένη την κ. Ψ.*
- Κ.Λ.: *Τι είδους σχέσεις δηλαδή;*
- Κ.Ε.: *Να, πήγαινα που και που σπίτι της για ένα καφέ. Κυρίως τα πρωινά που έλειπε ο άντρας της.*
- Κ.Λ.: *Α, μάλιστα. Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η Κ. Ψ. ότι είχε προβλήματα με τον σύζυγό της;*
- Κ. Ε. *Συνήθως απέφευγε να μου μιλάει για τον άντρα της. Το μόνο που ήξερα είναι ότι έλειπε πολλές ώρες από το σπίτι για δουλειά, γιατί είχε ταξί, και επέστρεφε αργά το απόγευμα.*
- Κ.Λ.: *Τους είχατε ακούσει ποτέ να μαλώνουν;*
- Κ.Ε.: *Δυστυχώς ναι, πολλές φορές.. Ιδιαίτερα όταν ο ακατανόμαστος επέστρεφε στο σπίτι από την δουλειά και δεν έβρισκε εκεί την κ. Ψ. Όταν γύριζε η καημένη σπίτι, γινόταν πανικός.*
- Κ. Λ.: *Τι εννοείτε όταν λέτε ότι γινόταν πανικός; Την χτυπούσε;*
- Κ.Ε.: *Δεν ξέρω ακριβώς αν άπλωνε χέρι πάνω της, αλλά από τα συμφραζόμενα είχα καταλάβει ότι την ζήλευε παθολογικά...Την έβριζε με τα χειρότερα λόγια και την κατηγορούσε συνεχώς ότι τον απατούσε με άλλους άντρες. Το κάθαρμα!!! Είχε τέτοιο θράσος!*
- Κ. Λ.: *Γιατί λέτε ότι είχε θράσος κ. Ε.;*

- K. E.: *Γιατί αυτός ήταν τελικά που απατούσε την γυναίκα του κορίτσια μου και όχι η κακομοίρα η κ. Ψ. Ξέρετε πόσες φορές τον είχε δει ο άντρας μου να τσιλημπουρδίζει; Αφήστε το, μη το ψάχνεται!! Ευτυχώς που η γυναίκα άνοιξε τα μάτια της κάποια στιγμή και το κατάλαβε και τον έστειλε από εκεί που ήρθε. Αλλά ο παλιό αλήτης δεν την άφηνε ήσυχη μέχρι που την σκότωσε και ησύχασε... (εδώ έβαλε τα κλάματα η κ. E.)*
- K. Λ.: *Επειδή σας βλέπουμε πολύ φορτισμένη, μήπως θέλετε να σταματήσουμε εδώ;*
- K. E.: *Όχι, όχι κορίτσια μου, ας συνεχίσουμε..*
- K.Λ.: *Όπως θέλετε..Εσείς είχατε καλές σχέσεις με τον δράστη;*
- K. E.: *Δεν θα το έλεγα...Δεν τον έβλεπα και ποτέ στο σπίτι. Μόνο με τον άντρα μου αν έλεγαν μια καλημέρα όποτε έφευγαν την ίδια ώρα για δουλειά.*
- K. Λ.: *Είχατε ποτέ κοινές εκδηλώσεις με το ζευγάρι;*
- K.E.: *Όχι ποτέ.. Δεν ήταν άνθρωποι του έξω..*
- K.Λ.: *Είχε το ζευγάρι κοινωνικές σχέσεις με άλλους;*
- K.E.: *Από όσο θυμάμαι όχι..Μόνο η αδερφή της κ. Ψ. ερχόταν που και που σπίτι της, αλλά μόνο τις ώρες που έλειπε ο ακατανόμαστος.*
- K.Λ.: *Μάλιστα.. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γυναίκες τις γειτονιάς;*
- K.E.: *Ποιες σχέσεις βρε κορίτσια μου. Αφού δεν τον βλέπαμε και ποτέ.. Μόνο να φωνάζει και να βρίζει τον ακούγαμε...*
- K.Λ.: *Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι μπορεί η γυναίκα να κινδυνεύει ή ότι ήταν ένας απλός καβγάς ανάμεσα στο ζευγάρι;*
- K.E.: *Δεν είχα φανταστεί ποτέ ότι μπορεί να κινδυνεύει η ζωή της κ. Ψ. Αλλά τις τελευταίες μέρες πριν την σκοτώσει το κάθαρμα, έκανε εφόδους στο σπίτι της απροειδοποίητα και τσακωνόντουσαν με πολύ έντονο ύφος.*
- K.Λ.: *Θυμάστε τι ακούγατε;*
- K.E.: *Δεν θυμάμαι πολλά, αλλά από όσα μου είχε πει η κ. Ψ. κάποια στιγμή που ήμουν σπίτι της για καφέ, δεν μπορούσε αυτός να δεχτεί τον χωρισμό τους και τις ζητούσε να τον δεχτεί πάλι πίσω.*
- K.Λ.: *Εκείνη τι έλεγε για αυτό;*
- K.E.: *Τι να πει κορίτσια μου; Η γυναίκα από τότε που τον έδιωξε ξαναβρήκε τον εαυτό της και την ελευθερία της αλλά το κάθαρμα της τα πήρε και αυτά*

αφαιρώντας της την ίδια της τη ζωή!!

Κ.Λ.: Πόσο συχνό πιστεύατε ότι είναι το φαινόμενο των συζυγοκτονιών πριν από τη δολοφονία και πόσο συχνό φαινόμενο νομίζετε ότι είναι τώρα;

Κ.Ε.: *Πριν το συμβάν δεν πίστευα ότι γίνονται αυτά τα πράγματα τη σήμερον ημέρα. Δυστυχώς όμως κορίτσια μου ο κόσμος που ζούμε είναι τόσο απρόβλεπτος που πλέον όλα να τα περιμένουμε.. Μακριά από εμάς!!!*

Κ.Λ.: Είχατε μπει ποτέ στη διαδικασία να καλέσετε την αστυνομία;

Κ.Ε.: *Δυστυχώς όχι! Πίστευα πως από τη στιγμή που χώρισαν δεν θα έφταναν ποτέ σε τέτοιο σημείο..*

Κ.Λ.: Μετά τη δολοφονία και την αυτοκτονία του δράστη τι σκεφτήκατε για αυτούς τους δύο ανθρώπους;

Κ.Ε.: *Τι να σκεφτώ κορίτσια μου; Αυτός ο άνθρωπος ήταν άρρωστος και η κ. Ψ. μια άτυχη γυναίκα..*

Κ.Λ.: Πιστεύεται ότι θα μπορούσατε να είχατε κάνει κάτι για να αποτρέψετε την δολοφονία;

Κ.Ε.: *Μακάρι να μπορούσα, αλλά δεν νομίζω... Αυτός ο άνθρωπος αποδείχτηκε ότι ήταν τρελός και μόνο ένας ειδικός ίσως να μπορούσε να τον κάνει καλά...*

Κ.Λ.: Τι νομίζετε ότι θα κάνατε σε μια παρόμοια περίπτωση;

Κ.Ε.: *Ούτε που ξέρω κορίτσια μου! Αυτά τα πράγματα γίνονται εκεί που δεν τα περιμένεις και από τη στιγμή που δεν σε αφορούν άμεσα μπορεί να βρεις και τον μπελά σου... Εύχομαι να μη ξαναβρεθώ εγώ και η οικογένεια μου σε παρόμοια κατάσταση...*

Κ.Λ.: Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εκεί;

Κ.Ε.: *Όχι κορίτσια μου... Είχαμε πάει για φαγητό με τον σύζυγο μου σε ένα φιλικό ζευγάρι. Όταν επιστρέψαμε μάθαμε για το τι έγινε και σοκαριστήκαμε..*

Κ.Λ.: Κάπου εδώ τελειώνουν οι ερωτήσεις μας κ. Ε. Ολοκληρώνοντας, θα θέλαμε να μας συμπληρώσετε αυτούς τους πίνακες, οι οποίοι αφορούν τη θέση της γυναίκας και την ύπαρξη της βίας στη δική σας ζωή..

Κ.Ε.: *Ενδιαφέρον ακούγεται.. Δώστε τα μου να τα συμπληρώσω.. Έτοιμα κορίτσια..*

Κ.Λ.: Κ. Ε. σας ευχαριστούμε πολύ για τη συνεργασία σας και το χρόνο που μας διαθέσατε..

Κ.Ε.: Εγώ σας ευχαριστώ κορίτσια μου και καλή επιτυχία με την εργασία σας..

Κ.Λ.: Σας ευχαριστούμε πολύ! Καλή συνέχεια...

3^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Δυτικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Αριστερά

Συνεντευξιαζόμενος: Άντρας 34 ετών Ιδιωτικός Υπάλληλος

ΚΛ: Καλημέρα σας!

ΚΨ: *Καλημέρα!*

ΚΛ: Είμαστε τελειόφοιτες φοιτήτριες κοινωνικοί λειτουργοί...

ΚΨ: *Ναι.*

ΚΛ: Είμαστε στο στάδιο της πτυχιακής μας εργασίας, η οποία αφορά τις συζυγοκτονίες

ΚΨ: *Μάλιστα. Πώς μπορώ να βοηθήσω;*

ΚΛ: Με θέμα ,λοιπόν, τη συζυγοκτονία και με αφορμή των όσων έγιναν τον περασμένο Ιανουάριο στη γειτονιά σας...

ΚΨ: *Α ναι κατάλαβα... Για την Ψ ...Ναι ναι.. Τι θέλετε να σας πω;*

ΚΛ: Ναι ακριβώς γι' αυτό είμαστε εδώ, για τα όσα έγιναν ή γίνονταν πριν το συμβάν.
Κάνουμε έρευνα που αφορά τη συζυγοκτονία και τη στάση της γειτονιάς.

ΚΨ: *Κατάλαβα (με ενθουσιασμό) Και ρωτάτε όλους;*

ΚΛ: Ρωτάμε όσους θεωρούμε ότι μπορούν να έχουν μια καλή εικόνα για το συμβάν.

ΚΨ: *Με τι κριτήριο; Δεν μας ξέρετε...*

ΚΛ: Φυσικά και δεν σας ξέρουμε.
Κριτήριο αποτελεί το πόσο κοντά μένετε με το γειτονικό αυτό σπίτι, με επιπλέον κριτήριο την οπτική και ακουστική που ίσως έχετε...

ΚΨ: *Κατάλαβα... Ε εντάξει δεν πάει να πει ότι ξέρουμε και τι γίνονταν στο σπίτι μέσα...*

ΚΛ: Σύμφωνοι... Σίγουρα δεν μπορούμε να ξέρουμε τι γίνεται μέσα στο σπίτι των γειτόνων μας , ωστόσο σίγουρα θα έχουμε μια εικόνα...

ΚΨ: *Καλά ναι ..Μια εικόνα υπάρχει...*

ΚΛ: Τι θα λέγατε , αν είναι εύκολο και δεν έχετε αντίρρηση να περάσουμε και να σας κάνουμε ερωτήσεις σχετικά με το θέμα;

- ΚΨ: *Περάστε ναι... Απλά να ξέρω ότι δεν θα διαρρεύσουν όσα θα ειπωθούν...*
- ΚΛ: *Όχι θα ενημερωθείτε σχετικά με το απόρρητο και αν είστε σύμφωνος προχωράμε στην συνέντευξη...*
- ΚΨ: *Έχει καλώς...*
- ΚΛ: *Ξέρετε τα όσα στοιχεία θα μας δώσετε θα μείνουν απόρρητα. Προστατεύεστε από αυτό. Η έρευνα είναι ανώνυμη καθώς επίσης κανένα σας στοιχείο, όπως για παράδειγμα όνομα διεύθυνση κλπ δεν θα μπουν ως στοιχεία στην έρευνά μας. Ακόμη και η περιοχή του συμβάντος θα περιγραφεί με λόγια χωρίς να υπάρχει η ακριβής τοποθεσία στην έρευνά μας.*
- ΚΨ: *Πολύ καλά... Ελπίζω να ισχύουν όσα λέτε...(με χιούμορ)*
- ΚΛ: *Φυσικά και ισχύουν...*
- ΚΨ: *(χαμόγελο) εντάξει...*
- ΚΛ: *Είναι εντάξει να χρησιμοποιήσουμε τη μέθοδο της ηχογράφησης;*
- ΚΨ: *Να ηχογραφείτε δηλαδή τα όσα λέω;*
- ΚΛ: *Γίνεται καθαρά για λόγους πλήρους καταγραφής των όσων μας λέτε...*
- ΚΨ: *Βρε κορίτσια είναι λίγο αμήχανο αυτό...*
- ΚΛ: *Ακόμη και αυτό το στοιχείο μένει απόρρητο και μετά την καταγραφή των όσων λέτε η ηχογράφηση πρόκειται να καταστραφεί...*
- ΚΨ: *Τι να σας πω; Με πιάνετε λίγο απροετοίμαστο... Ξέρω και εγώ ... Να το ηχογραφήσουμε, αν είναι να καταστραφεί... Έχετε πάρει και από άλλους με αυτό τον τρόπο; Μπορώ να τα ακούσω;(με χαμόγελο)*
- ΚΛ: *Φυσικά και όχι(χαμόγελο) Ξέρετε προστατεύονται και εκείνοι από το απόρρητο....(χαμόγελο)*
- ΚΨ: *Εντάξει εντάξει...*
- ΚΛ: *Αρχικά, να συστηθούμε... Είμαστε η Πιτσίκου Μαρίνα και Κορομηλά Αγγελική. Το δικό σας όνομα;*
- ΚΨ: *Ψ ονομάζομαι...*
- ΚΛ: *να πάρουμε και κάποια άλλα σημαντικά στοιχεία για σας...*
- ΚΨ: *Ναι τι στοιχεία;*

- ΚΛ: Όπως ηλικία κλπ...
- ΚΨ: Για πείτε...
- ΚΛ: Τι ηλικία έχετε;
- ΚΨ: *Α αυτό δεν είναι απόρρητο; (χιούμορ)*
- ΚΛ: (χαμόγελο)
- ΚΨ: *Είμαι 34 χρονών...*
- ΚΛ: Και με τι ασχολείστε;
- ΚΨ: *Είμαι ιδιωτικός υπάλληλος.*
- ΚΛ: Και με ποιους ζείτε εδώ;
- ΚΨ: *Μόνος μου ζω... Έρχονται και οι γονείς μου κάπου κάπου από το νησί και μένουμε μαζί κάποιους μήνες του χειμώνα γιατί το καλοκαίρι μένουν εκεί...*
- ΚΛ: Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;
- ΚΨ: *Από τότε που γεννήθηκα... 34 χρόνια δηλαδή...*
- ΚΛ: Και σε σχέση με το σπίτι του ζευγαριού έχετε όπως βλέπουμε καλή οπτική επαφή, είναι έτσι;
- ΚΨ: *Ναι αρκετά καλή... Φυσικά δεν μπορώ να ξέρω όπως σας είπα και πριν πώς ακριβώς γίνονταν κάποια πράγματα. Είναι όμως αυτό εκεί... (μας έδειξε από το παράθυρο) οπότε καταλαβαίνετε...*
- ΚΛ: Ναι είναι αρκετά καλή η οπτική... Και πόσο καιρό μένει εδώ το ζευγάρι;
- ΚΨ: *Μένει από τότε που παντρεύτηκαν νομίζω... Αν ξέρω καλά ... Είχαν την ηλικία των γονιών μου... Οπότε από όσο ξέρω από τότε που παντρεύτηκαν πρέπει να ζουν εδώ...*
- ΚΛ: Μάλιστα!
- ΚΨ: *Αν ήταν εδώ η μητέρα μου ήξερε πολλά περισσότερα... Έκαναν και παρέα με την Κυρά-Χ.*
- ΚΛ: Πότε μπορούμε να βρούμε την μητέρα σας να πάρουμε και από εκείνη μια συνέντευξη;

- ΚΨ: *Θα έρθει σε 2 μήνες περίπου... Αν μπορείτε..
Εκείνη μιλούσε με την κυρά-Χ. Ε ξέρετε γειτονιά εδώ... Μεγάλες γυναίκες
...Μιλούσαν...*
- ΚΛ: *Μάλιστα... Ε ναι είναι λογικό... Αν ζούσαν και πολλά χρόνια εδώ....*
- ΚΨ: *Ε βέβαια.... Πάντως ο κύριος Δ. τα τελευταία χρόνια ζούσε εδώ αλλά και δεν
ζούσε... Καταλαβαίνετε; Είναι μια πολύ μπερδεμένη κατάσταση...
Δεν ήταν χωρισμένοι αλλά και ήταν...
Έρχονταν αυτός εδώ πότε πότε τα τελευταία χρόνια αλλά δεν κοιμόταν πάντα
εδώ... Δεν ξέρω ακριβώς τι γινόταν.. Ένα μπέρδεμα θα έλεγα...*
- ΚΛ: *Μάλιστα... Θέλετε να μας πείτε σύμφωνα με όσα γνωρίζετε αν το ζευγάρι
είχε κοινωνικές ή οικογενειακές συναναστροφές με άλλον κόσμο;*
- ΚΨ: *Ναι είχαν ... Με τη μητέρα μου τουλάχιστον η κυρά-Χ πολλά χρόνια
μιλούσαν...
Έπιναν καφέ ..Γι' αυτό και η μητέρα μου όταν την σκότωσε στεναχωρήθηκε
πολύ ... Τώρα με την γειτονιά την υπόλοιπη ναι είχαν σχέσεις αλλά λίγες θα
έλεγα.. Και πλέον μόνο με όσους παλιούς έμειναν ακόμη εδώ...
Με ανθρώπους της ηλικίας τους δηλαδή... Παλιότερα είχαν συναναστροφές
σε γιορτές κλπ κυρίως... Αφού χάρισαν αν μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε
έτσι, δεν έρχονταν εκείνος σε τέτοια και η κυρά- Χ δεν έβγαινε πολύ από το
σπίτι...*
- ΚΛ: *Εσείς; Τι σχέση είχατε με τη γυναίκα;*
- ΚΨ: *Καλή... Πολύ καλή... Και αυτή μαζί μου... Ερχόταν στην μητέρα μου και
πάντα ενδιαφερόταν πώς τα πήγαινα... Με ρώταγε πάντα...
Πολύ καλή γυναίκα... Ατυχη... Αλλά σε αυτά δεν μπορώ να πω...
Ήταν πολύ καλή κυρία...*
- ΚΛ: *Με τον άντρα; Τι είδους γνωριμία είχατε;*
- ΚΨ: *Ε μιλούσαμε και με εκείνον... Τόσα χρόνια γειτονιά...
Εγώ επειδή ήξερα δεν τον είχα πολύ συμπάθεια...
Ε εντάξει όμως ένα γεια το λέγαμε...*
- ΚΛ: *Πώς θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τους γείτονες. Τους άντρες
γείτονες.*
- ΚΨ: *Καλή ήταν ...Και ως νεότερος που τον θυμάμαι καλά τα πήγαινε...
Υπήρχαν βέβαια τα γνωστά προβλήματα στις γειτονιές... Ξέρετε*
- ΚΛ: *Δηλαδή;*
- ΚΨ: *Ποιος πάρκαρε στη θέση του άλλου κλπ..*
- ΚΛ: *Είχε γίνει κάτι τέτοιο με τον κύριο Δ;*

- ΚΨ: *Ναι αρκετές φορές! Ειδικά με έναν γείτονα που τώρα βέβαια έχει πεθάνει όλο τσακωμοί και όλοι για τον ίδιο λόγο.... τα αυτοκίνητα ...Κατά τα άλλα όμως εντάξει φαίνονταν με τη γειτονιά...*
- ΚΛ: *Και η σχέση του με τις γυναίκες της γειτονιάς; Περιγράψτε μας ένα περιστατικό που να είναι αντιπροσωπευτικό για τη σχέση του με εκείνες.*
- ΚΨ: *Ε τι να σας πω; Ήταν νορμάλ και με τις γυναίκες... Δεν είχε θέματα με τις γυναίκες... Δεν θυμάμαι δηλαδή κάτι χαρακτηριστικό να σας πω... Δεν πρέπει να χε γίνει και κάτι... Θα το γνώριζα...*
- ΚΛ: *Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η γυναίκα κάτι για την κατάσταση την οποία αντιμετώπιζε;*
- ΚΨ: *Στη μητέρα μου που μιλούσαν δεν πρέπει να είχε πει τίποτα... Δεν ήξερα αν της έλεγε... Που την χτυπούσε δεν εννοείτε;*
- ΚΛ: *Ναι για τα όσα πέρναγε...*
- ΚΨ: *Ναι... Και η μητέρα μου δηλαδή, δεν θα μου το έλεγε... Αλλά όταν την ρώτησα και μετά τον θάνατό της, η μητέρα μου είπε ότι κάτι υπονοούμενα της έλεγε αλλά ποτέ δεν είχε μιλήσει ανοιχτά γι' αυτό... Και η μητέρα μου από την άλλη τι να της πει; Δεν ήθελε να επέμβει σε κάτι τέτοιο... Έπιναν έναν καφέ αλλά πόσα να πεις σε μια γειτόνισσα;*
- ΚΛ: *Σε σας είχε πει ποτέ τίποτα;*
- ΚΨ: *Ε όχι... Εντάξει, δεν είχε πει στη μητέρα μου σε μένα; Τι να πει;*
- ΚΛ: *Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά της γυναίκας;*
- ΚΨ: *Όχι ήταν όπως ήταν πάντα... Μετά που έφυγε ο κύριος Δ δεν ήταν η ίδια αλλά εντάξει, ήταν όπως πάντα... Τι χαρακτηριστικά δηλαδή;*
- ΚΛ: *Στη συμπεριφορά της γενικότερα...*
- ΚΨ: *Όχι όχι τίποτα...*
- ΚΛ: *Είχατε ποτέ βρεθεί σε κάποιο περιστατικό βίας;*
- ΚΨ: *Μπροστά όχι... Ποτέ να δω κάτι όχι ποτέ....*
- ΚΛ: *Τους είχατε ακούσει όμως να μαλώνουν;*
- ΚΨ: *Ναι συχνά τους άκουγα... Που να φανταστώ ότι θα φτάσει εκεί το πράγμα; Εδώ αναστατωθήκαμε όλοι... Ήρθε με όπλο να την σκοτώσει... Εντάξει ήταν ό,τι τραγικότερο μπορούσε να γίνει και δεν μπορούμε να μάθουμε και τον λόγο...*

Κανείς δεν ξέρει την αλήθεια ακόμη... Πολλά λέγονται αλλά μην τα πιστεύετε όλα... Όλοι λένε διάφορα...

- ΚΛ: Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι η γυναίκα μπορεί να κινδυνεύει; Ή πιστεύατε ότι είναι ένας συνήθης καυγάς μεταξύ του ζευγαριού;
- ΚΨ: *Τι να σας πω; Σίγουρα δεν περίμενα να φτάσει εκεί που έφτασε... Αλλά τι να σας πω; Ζευγάρι ήταν, μάλωναν, αλλά που να πάει το μυαλό σου ότι θα την σκοτώσει κιόλας; Τόσα χρόνια μαζί...*
- ΚΛ: Ποιο ήταν το πρώτο περιστατικό βίας που υπέπεσε στην αντίληψή σας;
- ΚΨ: *Εννοείτε που να το άκουσα;*
- ΚΛ: Ναι!
- ΚΨ: *Ήμουν μικρότερος... Τι μικρότερος; Μικρός ήμουν ...Μου χε φανεί πολύ άσχημο... Είχα στεναχωρηθεί θυμάμαι...*
- ΚΛ: Τι άλλο ακριβώς θυμάστε από εκείνο το περιστατικό;
- ΚΨ: *Αυτό θυμάμαι... Είχα γυρίσει βράδυ από Αγγλικά αν δεν κάνω λάθος. Και εκείνος φώναζε... Τη γυναίκα δεν την άκουγα... Μόνο κάτι ξεφωνητά που και που ...Είχα πάει να το πω στην μητέρα μου.*
- ΚΛ: Και τι σας είπε;
- ΚΨ: *Δεν μου είπε τίποτα. Θα μάλωναν μου πε... Ζευγάρι είναι.. Εγώ με τον πατέρα σου δεν μαλώνουμε;*
- ΚΛ: Μάθατε τίποτα μετά για το περιστατικό;
- ΚΨ: *Όχι δεν ξανάκουσα τίποτα...*
- ΚΛ: Είχατε δει ποτέ στη σύζυγο εμφανή σημάδια βίας;
- ΚΨ: *Όχι ποτέ... Δεν ξέρω μήπως τα έκρυβε ή δεν έβγαινε από το σπίτι αν είχε... Τι να σας πω;*
- ΚΛ: Γνωρίζετε αν ο σύζυγος εφόσον ήξερε ότι γνωρίζετε εσείς και οι γείτονες για την κακοποίηση, αν σας είχε εκφοβίσει ποτέ να μην πείτε τίποτα , να μην μιλήσετε γι' αυτό;
- ΚΨ: *Ε όχι... Να παραδεχτεί ότι την χτύπαγε; Γιατί έτσι θα ήταν σαν να το παραδεχόταν... Τι να πει; Μην πείτε τίποτα για ποιο πράγμα; Που την χτύπησα; Σιγά μην το παραδεχόταν. Αυτός έβλεπε που κανείς δεν μίλαγε και συνέχιζε ... έτσι φαίνεται...*

- ΚΛ: Αφού μεγαλώσατε και ακούγατε περιστατικά βίας....
- ΚΨ: *Ναι.*
- ΚΛ: Κάνατε ποτέ τίποτα γι' αυτό... Τι εννοώ... Μιλήσατε ποτέ στη γυναίκα ή στον άντρα;
- ΚΨ: *Τι να πω; Σε αυτόν πώς να τον πλησιάσω; Να του πω γιατί χτυπάς τη γυναίκα σου;*
- ΚΛ: Ίσως και αυτό...
- ΚΨ: *Μου φαίνεται κάπως... Ήθελα μια φορά να πιάσω την κυρά-Χ. Αλλά και αυτό δύσκολο είναι... Είναι πολύ λεπτή η θέση όλως μας... Δεν μπορείς να πάς... Να πεις τι; Δεν ξέρεις καν αν θέλει να την βοηθήσεις; Και αν ναι πώς;*
- ΚΛ: Είχατε καλέσει ποτέ την αστυνομία;
- ΚΨ: *Όχι, ποτέ*
- ΚΛ: Πώς το είχατε σκεφτεί; Γιατί όχι;
- ΚΨ: *Χμ..... Δεν ξέρω... Ίσως να μην είχαμε φτάσει εδώ αν γινόταν έτσι... Αλλά και η αστυνομία μήπως κάνει τίποτα;*
- ΚΛ: Πώς και δεν μπήκατε έστω και μια φορά στη διαδικασία;
- ΚΨ: *Για να πάρεις την αστυνομία πρέπει να κάνεις επώνυμη μήνυση... Αλλιώς δεν γίνεται κάτι... Εσείς, φαντάζομαι αυτά τα ξέρετε... Να μπλέξεις τώρα... Δεν λέω ότι δεν είναι σημαντικό αλλά τόσα χρόνια γειτονιά και να πάει η μήνυση από μας; Έπιναν και έναν καφέ με τη μάνα μου... Δηλαδή το μετά είναι κάπως....*
- ΚΛ: Κάνατε τίποτα άλλο που να βοηθά τη γυναίκα;
- ΚΨ: *Όχι δεν μπορώ να πω ότι έκανα κάτι... Έπρεπε να κάνω κάτι και εγώ και όλοι όσοι ζούμε εδώ πολύ καιρό και ξέραμε... Αλλά που να φανταστείς ότι θα φτάσει εκεί... Αν ήξερα....*
- ΚΛ: Κύριε Ψ, κατά τη διάρκεια της δολοφονίας είσαστε εδώ;
- ΚΨ: *Όχι ήταν Σάββατο βράδυ... Δεν ήμουν εδώ... Βρισκόμουν στο (περιοχή της Αθήνας). Ήταν εδώ όμως οι γονείς μου... Βγήκαν όλοι έξω... Ακούστηκε ένας μεγάλος κρότος... Φοβερό... ήταν πολύ.... Με πήραν τηλέφωνο και ήρθα... Είχαν βγει όλοι έξω ...Κάποιος είχε καλέσει και την αστυνομία.*
- ΚΛ: Περιγράψτε μας τη γειτονιά... Λέτε ότι ήταν όλοι έξω... Πώς ήταν;

- ΚΨ: Πανικοβλημένοι όλοι... όλοι είχαμε βγει έξω... Τα ο βράδυ μέχρι να δούμε τι έγινε ήταν όλοι έξω... Δεν μπορούσες να πιστέψεις τι έγινε... Όλοι έκαναν υποθέσεις... Πώς έγινε... Λέγαμε για όλα αυτά τα χρόνια... Τουλάχιστον όσοι τους ήξεραν.... Οι υπόλοιποι άκουγαν, ένα δράμα εκείνο το βράδυ...
- ΚΛ: Εσείς τι σκεφτήκατε όταν μάθατε τι έγινε;
- ΚΨ: *Συγκλονίστηκα... Συγκλονίστηκα... Αυτό! Ποιός περίμενε ... Τι να σας πω τώρα; Άσχημη δολοφονία...*
- ΚΛ: Μετά την δολοφονία τη σκεφτήκατε για τη γυναίκα;
- ΚΨ: (*Παύση*)... Τι να πω; Τι; *Περίεργα συναισθήματα είχα... Σκεφτόμουν την Χ όλα αυτά τα χρόνια... Τι να σκεφτώ.. Πώς πέραναγε... Τι τι να πει κανείς;*
- ΚΛ: Τι σκεφτήκατε για τον σύζυγο;
- ΚΨ: *Μετά που έγινε ο φόνος;*
- ΚΛ: Ναι...
- ΚΨ: *Αυτός μετά αυτοκτόνησε... Δεν σκοτώνεις έναν άνθρωπο ότι και να σου έκανε... Λένε ήταν πιωμένος... Δεν ξέρω τι να πω... Ο, τι και να ήταν... Δεν δενδεν ξέρω δεν έχω λόγια... Απάνθρωπο αυτό που έκανε... Και αυτοκτόνησε μετά από τύψεις.... Τι να πεις;;;*
- ΚΛ: Τώρα, κύριε Ψ που γνωρίζετε την κατάληξη της σχέσης.. Γνωρίζετε ότι η γυναίκα δολοφονήθηκε.... Θα μπορούσατε να έχετε κάνει κάτι για να αποτρέψετε τη δολοφονία;
- ΚΨ: (*Παύση*) *Μα που να ξέρα ότι θα την σκότωνε... Δεν πήγε ποτέ εκεί το μυαλό μου... Και κανενός πιστεύω...*
- ΚΛ: Γιατί νομίζετε ότι δεν είχατε παρέμβει στο να αποτρέψετε τη δολοφονία;
- ΚΨ: *Με ποιόν τρόπο;*
- ΚΛ: Όταν για παράδειγμα ακούγατε ενδεχομένως κάποιο περιστατικό κακοποίησης, όπως εκείνα που μας περιγράψατε...
- ΚΨ: *Ναι....(παύση) Είναι ένα θέμα αυτό μπορώ να πω... Αλλά πώς μπορείς να μπεις ανάμεσα σε ένα ζευγάρι που μαλώνει; Και αυτής της ηλικίας... Δεν ξέρω.... Ίσως να έπρεπε να κάνουμε κάτι όσοι γνωρίζαμε... όλοι μαζί... όλη η γειτονιά... Αλλά ποτέ δεν έγινε... Σίγουρα όλοι σκέφτηκαν τα τραβήγματα μετά... Διαδικασίες με αστυνομία κλπ... Αλλά σίγουρα όσοι ξέραμε έπρεπε να κάνουμε κάτι...*

Ήταν πολύ άδικο.. ό, τι και να λέμε τώρα.. Εντάξει... ήταν δηλαδή απάνθρωπο....

ΚΛ: Και σε μια μελλοντική περίπτωση ζευγαριού τι πιστεύετε ότι θα κάνατε;

ΚΨ: *Τι μελλοντική περίπτωση...;*

ΚΛ: Που να γνωρίζετε ότι η γυναίκα κακοποιείται.... Τι θα κάνατε;

ΚΨ: *Μετά από αυτό θεωρώ ότι κάτι θα έκανα..
Τι δεν ξέρω αλλά κάτι θα έκανα.... Μην φτάναμε πάλι στα ίδια...*

ΚΛ: Πόσο συχνό νομίζετε ότι είναι το φαινόμενο των συζυγοκτονιών στις μέρες μας;

ΚΨ: *Ε μην το γενικεύουμε... Εντάξει δεν ζούμε στον μεσαίωνα...
Εδώ έγινε.. ε ήταν να γίνει το κακό.... Και άλλο ένα άκουσα πρόσφατα σχετικά στην (περιοχή της Αθήνας) Αλλά δεν πιστεύω πια ότι... αυτά γίνονταν πιο παλιά που και πάλι είναι πολύ ακραίο....*

ΚΛ: Μάλιστα... Κύριε Ψ τώρα φτάσαμε στο τέλος μας... Πριν από αυτό και πριν να σας ευχαριστήσουμε, θα θέλαμε να σας δώσουμε να συμπληρώσετε δυο κλίμακες... Επίσης ανώνυμες, στις οποίες αναγράφεται μόνο το φύλο σας.
Θα χρησιμοποιηθούν παράλληλα με τη συνέντευξη σας για την ανάλυση των στοιχείων...

ΚΨ: *Ναι, μόνο να μου εξηγήσετε μην κάνω κάποιο λάθος...*

ΚΛ: Δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις... Κυκλώνετε ότι νομίζετε.... (ακολουθεί μικρή επεξήγηση των κλιμάκων καθώς και η συμπλήρωση)

ΚΛ: Εντάξει... Κύριε Ψ σας ευχαριστούμε πάρα πολύ... Είναι πολύ χρήσιμα για μας τα όσα μας είπατε.... Ευχαριστούμε πολύ...

ΚΨ: *Να είστε καλά κορίτσια... Καλή επιτυχία.... Αν θέλετε περάστε κάποια άλλη στιγμή να σας πει και η μητέρα μου.*

ΚΛ: Να είστε καλά... Ευχαριστούμε... Καλή σας ημέρα....

4^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Δυτικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Απέναντι

Συνεντευξιαζόμενος: Άντρας 63 ετών, Χήρος

Δεν ήμασταν σε θέση να μαγνητοσκοπήσουμε την συνέντευξη, αλλά θεωρήσαμε σημαντικά τα όσα μας είπε ο Χ. για τον δράστη...

«...το κάθαρμα που τριγύριζε με πιτσιρίκες», «Ρεζίλι την είχε κάνει την γυναίκα...». Οι απαντήσεις αυτές συμπίπτουν με τα λεγόμενα των υπόλοιπων συνεντευξιαζόμενων και έτσι αποφασίσαμε να την εντάξουμε ως συνέντευξη.

Κ.Λ.: Καλημέρα σας!

Κ. Χ.: Καλημέρα (μισάνοιχτη πόρτα- βλέμμα απορίας). Ναι.. ποιες είστε εσείς;

Κ. Λ.: Είμαστε οι Αδάμ Παρασκευή και Κορομηλά Αγγελική... Τελειόφοιτες φοιτήτριες κοινωνικής εργασίας και στα πλαίσια της Πτυχιακής μας εργασίας κάνουμε μια έρευνα για τους άντρες που σκοτώνουν τις γυναίκες τους...

Κ. Χ.: Ναι... Και εγώ τι να κάνω; Δεν έτυχε να σκοτώσω την γυναίκα μου.. Την πήρε από μόνος του ο χάρος..

Κ.Λ.: Δεν σας είπαμε ότι σκοτώσαμε την γυναίκα σας, προς θεού... Για το συμβάν που έγινε απέναντι σας θα θέλαμε να μας μιλήσετε..

Κ. Χ.: Α! Για αυτόν τον αλήτη θέλετε να μάθετε; Και τι να σας πω εγώ κούκλες μου; Ένας ξιπασμένος ταρίφας ήτανε που έφαγε την γυναίκα του και αυτοκτόνησε μετά ο παλιάνθρωπος..

Κ.Λ.: Θα μπορούσαμε μήπως να περάσουμε μέσα, να κάνουμε ένα διάλογο, για να μπορέσουμε και εμείς να καταλάβουμε τι έχει συμβεί;

Κ. Χ.: Όχι... όχι μην με μπλέκετε... Άλλωστε τώρα τι αλλάζει... Ότι έγινε έγινε!

Κ.Λ.: Ξέρετε θα μας βοηθήσει πολύ αν μας απαντήσετε σε κάποιες ερωτήσεις...

Κ. Χ.: (Κουνούσε το κεφάλι του προς τα πάνω..) Σας είπα όχι, δεν θέλω να ανακατευτώ λέμε..

Κ.Λ.: Μα δεν υπάρχει λόγος να ανακατευτείτε σε κάτι. Οτιδήποτε στοιχείο μας δώσετε θα παραμείνει απόρρητο...

Κ. Χ.: Σας είπα όχι! Ένας τελευταίος της κοινωνίας ήταν το κάθαρμα που τριγύριζε με πιτσιρίκες. Ήταν και στην ηλικία μου τρομάρα του. Ρεζίλι την είχε κάνει την γυναίκα και την σκότωσε και από πάνω πανάθεμα τον.

Κ. Λ.: Θέλετε να μας πείτε λίγα πράγματα για αυτό; Δείχνετε να γνωρίζετε πολλά...

Κ. Χ.: Και να γνωρίζω δεν θα σας πω τίποτε.. Άντε τώρα, πηγαίνετε γιατί θέλω να πάω στο καφενείο..Φεύγω...

Κ. Λ.: Να είστε καλά... Ευχαριστούμε... Καλή σας ημέρα....

3^Η ΠΕΡΙΟΧΗ

ΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

1^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Δυτικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Αριστερά

Συνεντευξιαζόμενη: Γυναίκα 39 ετών , Οικιακά

ΚΛ: Καλημέρα σας!

ΚΜ: *Καλή σας μέρα! Ζητάτε κάτι;*

ΚΛ: Ναι θα σας πω... Είμαι τελειόφοιτη φοιτήτρια κοινωνικής εργασίας και στα πλαίσια της πτυχιακής μας κάνουμε μια έρευνα που αφορά τη συζυγοκτονία.

ΚΜ: *Ναι.*

ΚΛ: Με αφορμή λοιπόν, το περιστατικό του περασμένου Ιουλίου στη γειτονιά σας, καθώς και άλλες παρόμοιες περιπτώσεις, διερευνούμε τον τρόπο που σκέπτονται οι γείτονες απέναντι σε αυτό. Τι θα λέγατε εάν μας δίνετε κάποιες πληροφορίες;

ΚΜ: *Δεν μου είναι και τόσο εύκολο να αναφερθώ στο συμβάν. Με γυρίζετε πίσω και δεν θέλω να θυμάμαι. Εξάλλου φοβάμαι να μιλήσω να σας πω..... (παύση) τι;*

ΚΛ: Είναι κατανοητό και είναι πολύ εντάξει να νιώθετε έτσι... Δεν ήταν ό, τι πιο ευχάριστο , μπορείτε να φέρετε στη μνήμη σας. Όσον αφορά το άλλο κομμάτι... Δηλαδή του να μιλήσετε σε κάτι, που ακριβώς εντοπίζετε τον φόβο σας;

ΚΜ: *Φοβάμαι τις επιπτώσεις που μπορεί να έχω γιατί είχα μια καλή σχέση με το ζευγάρι.*

ΚΛ: Καταλαβαίνω... Είναι φαντάζομαι και ο λόγος που δεν σας είναι εύκολο να μιλήσετε... Για τις επιπτώσεις που λέτε δεν υπάρχει λόγος να φοβάστε ...Είναι στα πλαίσια της ερευνητικής διαδικασίας οπότε να ξέρετε ότι οτιδήποτε πείτε (όνομα κλπ) είναι αυστηρά απόρρητο. Ακόμη και η περιοχή στην οποία μένετε μένει απόρρητη στο κομμάτι της έρευνας.

ΚΜ: *Αν μπορέσω να σας φανώ κάπου χρήσιμη για να σας βοηθήσω. Επειδή είστε φοιτήτρια. Είναι και η κόρη μου και καταλαβαίνω... Αλλά καταλαβαίνετε ότι φοβάμαι γιατί υπάρχουν και συγγενείς όπου δεν θα ήθελα να χω μαζί τους....*

- ΚΛ: Μπορώ να περάσω μέσα να κάνουμε μια συζήτηση;
- ΚΜ: *Περάστε αν και λίγο ακατάλληλη ώρα γιατί προσπαθούσα να μαζέψω εδώ γύρω...*
- ΚΛ: Δεν πειράζει καθόλου...
- ΚΜ: *Περάστε καθίστε...*
- ΚΛ: Ευχαριστώ!
- ΚΜ: *Θέλετε κάτι να σας προσφέρω; Σε βλέπω και με τη βροχή ταλαιπωρημένη...*
- ΚΛ: Όχι ευχαριστώ! Μόλις ήπια κάτι...
- ΚΛ: Εγώ είμαι η Κορομηλά Αγγελική, όπως σας είπα σπουδάστρια κοινωνική λειτουργός. Το όνομά σας; Το οποίο φυσικά όπως σας είπα παραμένει απόρρητο.
- ΚΜ: *Μ με λένε*
- ΚΛ: Κυρία Μ θα ήταν χρήσιμο για μένα να ηχογραφούσα όσα θα πούμε ώστε να είναι πιο ξεκάθαρη η καταγραφή των στοιχείων. Τι λέτε;
- ΚΜ: *όχι όχι δεν θα ήθελα.*
- ΚΛ: Μπορώ τουλάχιστον να κρατήσω κάποιες σημειώσεις;
- ΚΜ: *Ναι βέβαια...*
- ΚΛ: Η ηλικία σας;
- ΚΜ: *39 ετών.*
- ΚΛ: Και με τι ασχολείστε;
- ΚΜ: *Οικιακά.*
- ΚΛ: Με ποιόν ζείτε στο σπίτι;
- ΚΜ: *Με τον άντρα μου και τον μικρό μου γιο. Η κόρη μου σπουδάζει στο εξωτερικό, μεταπτυχιακό. Από δω είναι και ο σύζυγός μου...(δίνει συστάσεις για το ποια είμαι και τι κάνω)*
- Κ.Λ: Χάρηκα...
- ΚΜ: *Μπορεί να καθίσει;*
- ΚΛ: Κυρά Μ , καλό θα ήταν να γίνει η συνέντευξη μεταξύ μας και αν θέλει και ο σύζυγος μας δίνει και τη δική του οπτική στα πράγματα αργότερα.

- ΚΜ: *(Εντάξει) (και οι δυο)*
- ΚΛ: Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;
- ΚΜ: *Είμαι γύρω στα τρία χρόνια εδώ...*
- ΚΛ: Το ζευγάρι πόσο καιρό ζούσε;
- ΚΜ: *Γύρω στα εννιά με δέκα χρόνια από όσο μου είχε πει...*
- ΚΛ: Κυρία Μ είχε το ζευγάρι κοινωνικές συναναστροφές με συγγενείς, φίλους κλπ;
- ΚΜ: *Όχι πολλά πολλά...*
- ΚΛ: Δηλαδή;
- ΚΜ: *Μόνο σε γιορτές, γενέθλια.. Και εκείνο τυπικά πράγματα*
- ΚΛ: Μάλιστα. Πώς θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γειτόνισσες;
- ΚΜ: *Φέρονταν πολύ καλά. Ευγενικός με το χαμόγελο και αν μπορούσε να βοηθήσει , βοηθούσε κιόλας. Τον κερατά... Συγγνώμη κιόλας...*
- ΚΛ: Μπορείτε να μας περιγράψετε ένα περιστατικό που να αντιπροσωπεύει τη σχέση με τη γειτονιά;
- ΚΜ: *Να σας πω για το δικό μου περιστατικό π... Τη γνωριμία μου με τον κύριο... Τον λέω και κύριο...*
- ΚΛ: Ναι...
- ΚΜ: *Είχε σπάσει ο σωλήνας στην αυλή. Εγώ καινούργια , δεν γνώριζα κανέναν, του ζήτησα , αφού είχαμε συστηθεί, μήπως έχει τηλέφωνο υδραυλικού. Με ρώτησε τι συμβαίνει ακριβώς...*
- ΚΛ: Ναι...
- ΚΜ: *Και του εξήγησα. Αμέσως προθυμοποιήθηκε ότι ξέρει να ασχολείται με αυτά. Ήρθε και βοήθησε...*
- ΚΛ: Τη σχέση της γυναίκας με τη γειτονιά;
- ΚΜ: *Αυτή μπορώ να πω ήταν πιο επιφυλακτική. Δεν είχε πολλά πολλά με τη γειτονιά γενικά.*
- ΚΛ: Δηλαδή; Τι είδους σχέση είχαν;
- ΚΜ: *Μια καλημέρα... Μια καλησπέρα...*

- ΚΛ: Μας είπατε ότι γνωρίζατε το ζευγάρι 3 χρόνια. Τι είδους γνωριμία είχατε με τη γυναίκα;(δηλαδή μιλούσατε από μπαλκόνι σε μπαλκόνι... ;)
- ΚΜ: *Μιλάγαμε καθημερινά από τον δρόμο και την φώναζα και για κανέναν καφέ και κάνα δυο φορές με είχε καλέσει και εκείνη στο σπίτι της, όταν έλειπε βέβαια ο άντρας της.*
- ΚΛ: Και με τον άντρα;
- ΚΜ: *Με τον άντρα χαιρετιόμασταν. Με ρώταγε τι κάνω...*
- ΚΛ: Ναι..
- ΚΜ: *Μου είχε πει κάποτε πέρασε με τον άντρα σου να πιούμε καφέ... Να γνωριστούμε καλύτερα... Δεν έτυχε ποτέ να πάμε...*
- ΚΛ: Κυρία Μ σύμφωνα με μελέτη που κάναμε όταν υπάρχει συζυγοκτονία, στις περισσότερες περιπτώσεις προηγείται η βία. Είχε υποπέσει κάτι τέτοιο; στην αντίληψή σας κάτι τέτοιο;
- ΚΜ: *Κάνα δυο φορές άκουσα κάτι τσακωμούς αλλά δεν μπορούσα να καταλάβω τι ακριβώς γινόταν.*
- ΚΛ: Τι σκεφτόσασταν;;
- ΚΜ: *Σαν ζευγάρι μπορεί να είχαν κάποιο πρόβλημα... Όπως και όλα τα ζευγάρια και δεν έδινα μεγάλη σημασία.*
- ΚΛ: Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η σύζυγος την κατάσταση την οποία αντιμετώπιζε με τον σύζυγο;
- ΚΜ: *Μια φορά σε κάποια κουβέντα είχε αναφέρει έναν μεγάλο καυγά με ξυλοδαρμό αλλά το κάλυψε λέγοντας αμέσως ότι ήταν η κακιά στιγμή. Και μου έλεγε για τους άντρες ότι είναι πολλοί σκληροί.*
- ΚΛ: Μάλιστα... Είχατε δει ποτέ στη σύζυγο εμφανή σημάδια βίας;
- ΚΜ: *Ένα καλοκαίρι είδα κάτι σημάδια στο χέρι της , την ρώτησα και μου είπε ότι έπεσε από τις σκάλες.*
- ΚΛ: Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά της γυναίκας;
- ΚΜ: *Μου φαινόταν απόμακρη, διστακτική μα κάποιο φόβο. Υπέθετα ότι είναι ο χαρακτήρας της. Να την τρομάζει ο κόσμος.*
- ΚΛ: Κυρία Μ πόσο συχνό νομίζετε ότι είναι το φαινόμενο της συζυγοκτονίας;
- ΚΜ: *Δεν ξέρω παιδάκι μου... Ακούω συχνά τέτοιες περιπτώσεις στην τηλεόραση.*

- ΚΛ: Και όταν τους ακούγατε να μαλώνουν;
- ΚΜ: *Κάνα δυο φορές που τους άκουσα δηλαδή...*
- ΚΛ: Ναι σε αυτές αναφέρομαι... Πιστέψατε ποτέ ότι η γυναίκα μπορεί να κινδυνέψει;
- ΚΜ: *Όχι δεν σκέφτηκα ότι κινδύνευε, ο άνθρωπος φαινόταν καλοκάγαθος.*
- ΚΛ: Μετά που μάθατε για τη βία και στην ουσία από ότι κατάλαβα μάθατε και για το τραγικό συμβάν τι σκεφτήκατε για τη γυναίκα;
- ΚΜ: *Ότι η κοπέλα αντιμετώπιζε προβλήματα γι αυτό ήταν τόσο απόμακρος ο χαρακτήρας της.*
- ΚΛ: Τι σκεφτήκατε για τον άντρα;
- ΚΜ: *Ότι ήταν διπρόσωπος, σατράπης. Ένα κτήνος... Πώς μπόρεσε να το κάνει αυτό;*
- ΚΛ: Νομίζετε ότι θα μπορούσατε να κάνετε κάτι για να ανατραπεί η δολοφονία;
- ΚΜ: *Εγώ τι να κάνω παιδάκι μου. Μακάρι να μπορούσα να βοηθήσω. Αν γνώριζα θα προσπαθούσα κάτι να κάνω, να καλέσω την αστυνομία... Δεν γνώριζα... Και αυτή η δύστυχη δεν άνοιξε ποτέ το στόμα της να πει κάτι. Δεν είχα επαφές... Καινούργια στη γειτονιά, δεν έμαθα τίποτα...*
- ΚΛ: Τι νομίζατε ότι θα κάνατε σε μελλοντική περίπτωση ζευγαριού που να γνωρίζετε ότι υπάρχει βία;
- ΚΜ: *Μμμ... Θα καλούσα την αστυνομία... Και εκείνη ήξερε το έργο της.*
- ΚΛ: Τι μήνυμα θα δίνατε σε άλλους γείτονες ώστε να παρέμβουν σε αντίστοιχη περίπτωση;
- ΚΜ: *Να το λένε... Τι μήνυμα; Να πάρουν την αστυνομία*
- ΚΛ: Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εδώ;
- ΚΜ: *Όχι έλειπα είχα πάει στο εξοχικό μου*
- ΚΛ: Μάθατε τι έγινε;
- ΚΜ: *Με πήρε τηλέφωνο η ξαδέρφη μου που μένει πιο κάτω και μου το είπε. Δεν το πίστεψα. Αλλά δυστυχώς έτσι ήταν τα πράγματα.*
- ΚΛ: Κυρία Μ εδώ τελειώνει και η συνέντευξή μας, θα ήθελα να σας δώσω να συμπληρώσετε δυο κλίμακες σχετικές με τη βία
- ΚΜ: *Ναι τι είναι αυτό;*

ΚΛ: Δύο πίνακες που αφορούν τη βία(εξήγηση και συμπλήρωση)

ΚΛ: Ευχαριστώ πάρα πολύ για τις πληροφορίες. Ήταν πολύ σημαντικές για μας.
Θέλετε να ρωτήσετε κάτι πριν φύγω;

ΚΜ: *Όχι ευχαριστώ... Να σαι καλά και καλή επιτυχία...*

ΚΛ: Να είστε καλά..

2^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιογή: Δυτικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Δεξιά

Συνεντευξιαζόμενη: Γυναίκα, 41 ετών, Οικιακά – Διάβασμα παιδιών

Κ.Κ. *Καλημέρα σας!*

Κ.Λ. Καλημέρα!

Κ.Κ. *Ποια είστε;*

Κ.Λ. Είμαι η Αγγελική Κορομηλά, τελειόφοιτη κοινωνική λειτουργός και στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας, δύο συναδέλφισσες κι εγώ, κάνουμε μια έρευνα σε σχέση με τις συζυγοκτονίες.

Κ.Κ. *Σε τι μπορώ να σας βοηθήσω;*

Κ.Λ. Είναι κάποιες ερωτήσεις, οι οποίες εσείς ως γειτόνισσα μπορείτε να απαντήσετε, φυσικά μένοντας απόρρητες και χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες μόνο ως αντικείμενο μελέτης.

Κ.Κ. *Βέβαια, να βοηθήσω. Κοινωνική Λειτουργός είπαμε;*

Κ.Λ. Ναι!

Κ.Κ. *Περάστε μέσα, καθίστε...*

Κ.Λ. Ευχαριστώ πολύ! Το όνομά σας;

Κ.Κ. *Κ. ονομάζομαι.*

Κ.Λ. Χάρηκα κυρία Κ. Θα ήθελα να σας ρωτήσω εάν θέλετε, επειδή βοηθάει στην έρευνά μας και στην καταγραφή των στοιχείων, να ηχογραφήσουμε τη συζήτηση μας. Φυσικά είναι κάτι που επίσης παραμένει απόρρητο και καταστρέφεται μετά το πέρας της καταγραφής των στοιχείων.

Κ.Κ. *Ναι κοπέλα μου!*

Κ.Λ. Ευχαριστώ!
Κυρία Κ. πόσο χρονών είστε;

Κ.Κ. *Σαράντα ένα.*

Κ.Λ. Και με τι ασχολείστε;

Κ.Κ. *Οικιακά. Διαβάζω και ένα παιδάκι δημοτικού.*

- Κ.Λ. Με ποιόν ζείτε εδώ;
- Κ.Κ. *Με τον σύζυγό μου.*
- Κ.Λ. Ποιο είναι το τελευταίο στάδιο της εκπαίδευσής σας;
- Κ.Κ. *Λύκειο.*
- Κ.Λ. Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;
- Κ.Κ. *Είκοσι χρόνια.*
- Κ.Λ. Πόσο καιρό ζούσε το ζευγάρι στη γειτονιά;
- Κ.Κ. *Δέκα χρόνια περίπου. Τρία παντρεμένοι και επτά σας ζευγάρι.*
- Κ.Λ. Είχε παιδιά;
- Κ.Κ. *Ναι, ένα παιδάκι 1,5 χρονών.*
- Κ.Λ. Σε σχέση με το σπίτι του ζευγαριού, που βρίσκεται το δικό σας ακριβώς;
- Κ.Κ. *Είναι το απέναντι σπίτι. Μένουμε στο ίδιο οροφωδιαμέρισμα.*
- Κ.Λ. Κυρία Κ., θέλω να μου πείτε αν το ζευγάρι είχε οικογενειακές ή κοινωνικές συναναστροφές με άλλους;
- Κ.Κ. *Η εξωτερική εικόνα του ζευγαριού ήταν εικόνα μεσαίας ελληνικής οικογένειας.*
- Κ.Λ. Ναι...
- Κ.Κ. *Σχεδόν κανένα πρόβλημα με τη γειτονιά... τα προβλήματα επικεντρώνονταν μόνο μεταξύ τους.*
- Κ.Λ. Είχε συναναστροφές το ζευγάρι με τη γειτονιά;
- Κ.Κ. *Τις τυπικές με τη γειτονιά. Καλημέρα, τι κάνετε, πως είστε; Αυτά...*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τη γειτονιά; Και αν είναι εύκολο να δώσετε και μια περιγραφή της σχέσης του με τη γειτονιά.
- Κ.Κ. *Θα έλεγα ότι ήταν και παρουσιαζόταν ως ο τέλειος γείτονας, με ότι συνεπάγεται αυτό.*
- Κ.Λ. Δηλαδή.
- Κ.Κ. *Πρόθυμος, ευγενικός. Μια μέρα, συγκεκριμένα, μιας κοπέλας εδώ το σπίτι κόντεψε να πάρει φωτιά και προθυμοποιήθηκε πρώτος να σταματήσει τη φωτιά.*

- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση της γυναίκας;
- Κ.Κ. *Μια κοπέλα ήσυχη, συντηρητική. Καθόλου ομιλητική και ντροπαλή.*
- Κ.Λ. Τι σχέση είχατε με τη γυναίκα;
- Κ.Κ. *Τι σχέση είχαμε; Ε, όχι φιλικές αλλά ούτε και απομακρυσμένες.*
- Κ.Λ. Μιλούσατε δηλαδή;
- Κ.Κ. *Ναι, μιλούσαμε.*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με το παιδί του;
- Κ.Κ. *Δεν τον είδα ποτέ να είναι με το παιδί του έξω.*
- Κ.Λ. Και όσων αφορά τη γυναίκα;
- Κ.Κ. *Πολύ στοργική και προστατευτική μητέρα.*
- Κ.Λ. Πόσο καιρό μου είπατε ότι γνωρίζετε με το ζευγάρι;
- Κ.Κ. *Δέκα χρόνια είχε έρθει το ζευγάρι εδώ αλλά να γνωριζόμαστε καλύτερα, περίπου πέντε χρόνια.*
- Κ.Λ. Και με τους δύο το ίδιο διάστημα;
- Κ.Κ. *Ναι, λίγο περισσότερο με την κοπέλα.*
- Κ.Λ. Είχατε κάποιες κοινές εκδηλώσεις με το ζευγάρι;
- Κ.Κ. *Ναι, στις συνεντεύξεις τις πολυκατοικίας...*
- Κ.Λ. Ναι...
- Κ.Κ. *Και σε κάποιες επιδείξεις καλλυντικών, τάπερ κλπ...*
- Κ.Λ. Γνωρίζουμε, κυρία Κ. ότι σε μια δολοφονία, από έρευνες που κάνουμε πριν υπάρχει κακοποίηση. Είχε υποπέσει κάτι τέτοιο στην αντίληψή σας;
- Κ.Κ. *Ναι...*
- Κ.Λ. Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ την κατάσταση την οποία αντιμετωπίζει;
- Κ.Κ. *Προσπαθούσε να την κρύψει αλλά κάποιες φορές ήταν εμφανές.*
- Κ.Λ. Δηλαδή;
- Κ.Κ. *Κάποιες γρατζουνιές στο πρόσωπο και κάποιους μώλωπες.*

- Κ.Λ. Πόσο συχνά;
- Κ.Κ. *Πόσο να σας πω... ανάλογα. Περίπου τρεις φορές την εβδομάδα.*
- Κ.Λ. Πότε ήταν το δεύτερο περιστατικό βίας που υπέστη στην αντίληψη σας;
- Κ.Κ. *Λοιπόν, ήταν κάποια Τρίτη αν θυμάμαι καλά... Απόγευμα. Αρκετά πριν μείνει έγκυος. Καλά ούτε εγκυμοσύνη καταλάβαινε αυτός. Ειδικά τον τελευταίο καιρό...*
- Κ.Λ. Πόσα χρόνια πάνε;
- Κ.Κ. *Ήταν ... τέσσερα νομίζω χρόνια πριν. Κάπου εκεί.*
- Κ.Λ. Θέλετε να μας δώσετε μια ακριβή περιγραφή του τι έγινε;
- Κ.Κ. *Άκουσα αυτόν να κραυγάζει, να χρησιμοποιεί χυδαίες εκφράσεις και να σπάει πράγματα;*
- Κ.Λ. Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν, πιστεύατε ότι η γυναίκα μπορεί να κινδυνεύει;
- Κ.Κ. *Πολλές φορές. Και μάλιστα ήταν η πρώτη φορά που την πλησίασα μετά από αυτό και πήρα το θάρρος να την ρωτήσω τι συνέβη και αν μπορούσα να βοηθήσω. Την είδα όμως φοβισμένη και κλεισμένη στον εαυτό της.*
- Κ.Λ. Και μετά από αυτό; Τι σας είπε εκείνη;
- Κ.Κ. *Ότι είχε κάποια προβλήματα ζήλιας μα τον σύζυγο, χωρίς αιτία, που θα προσπαθήσει να τα λύσει. Έτσι πίστευε τουλάχιστον. Αυτά όμως, 'όχι δεν τα έλυνε αλλά γίνονταν και πιο συχνά.*
- Κ.Λ. Είχατε δει ποτέ κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στην συμπεριφορά της γυναίκας;
- Κ.Κ. *Δώστε μου να καταλάβω, τι εννοείτε;*
- Κ.Λ. Θα σας πω... Θέλω να μου πείτε πως ήταν η συμπεριφορά της γυναίκας όταν ήταν έξω από το σπίτι.
- Κ.Κ. *Θα μπορούσα να την χαρακτηρίσω...*
- Κ.Λ. Ναι...
- Κ.Κ. *Μια λιγομίλητη γυναίκα, αξιοπρεπής που δεν έδινε δικαιώματα ούτε για την εμφάνιση της ούτε για την ηθική της.*
- Κ.Λ. Είχατε βρεθεί ποτέ μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;

- Κ.Κ. *Μετά από καιρό και αφού συνεχίστηκαν τα περιστατικά βίας πήρα το θάρρος και σε μια αντίστοιχη λογομαχία, έντονα, πήγα και χτύπησα το κουδούνι.*
- Κ.Λ. Και;
- Κ.Κ. *Είδα την κοπέλα έντρομη, να προσπαθεί να μου πει ότι δεν συνέβη τίποτα. Και εκείνον ταραγμένο σε μια έξαλλη θα μπορούσα να πω κατάσταση. Με το που με είδε, κλείστηκε στην κουζίνα τους, χωρίς να πει κουβέντα και η κοπέλα προσπάθησε να με πείσει ότι όλα είναι καλά και σαν να μου έδωσε την εντύπωση ότι ήθελε να με προστατέψει. Μου έλεγε συνεχώς να φύγω...*
- Κ.Λ. Μάλιστα... Κυρία Κ., πολύ ευγενικό αυτό εκ μέρους σας. Θα ήθελα να σας ρωτήσω τώρα εάν ο σύζυγος, κυρίως μετά από αυτό το περιστατικό, σας είχε ποτέ εκφοβίσει άμεσα ή έμμεσα για να μην μιλήσετε, για τα όσα ξέρετε...
- Κ.Κ. *Ε... όχι με λόγια αλλά με τον τρόπο του έδειξε ότι έπαψε να με συμπαθεί*
- Κ.Λ. Δηλαδή;
- Κ.Κ. *Δηλαδή (παύση)... μου είπε μετά από κάμποσες μέρες ότι αισθάνθηκα πανικό χωρίς αιτία... Ότι ήταν ένας απλός διαπληκτισμός με τη γυναίκα του.*
- Κ.Λ. Καλέσατε ποτέ την αστυνομία;
- Κ.Κ. *Ναι...(παύση). Μια μέρα πάλι που άκουσα την κοπέλα να φωνάζει «βοήθεια». Επειδή είχε προηγηθεί το προηγούμενο περιστατικό και ο τρόπος που μου φέρθηκε και επειδή κατάλαβα, από τη γυναίκα του, ότι ήθελε να μην ξαναεμφανιστώ σε ανάλογη περίπτωση, έφερα την αστυνομία.*
- Κ.Λ. Ήρθε;
- Κ.Κ. *Ήρθε.*
- Κ.Λ. Και; τι έγινε;
- Κ.Κ. *Βγήκα έξω αλλά εκείνη τη στιγμή είχε μαζευτεί και κόσμος γιατί ο καυγάς ήταν μεγάλος. Χτύπησε την πόρτα και εμφανίστηκε εκείνος και είπε ότι το περιστατικό έλαβε τέλος και ότι ήταν ένας απλός διαπληκτισμός με τη γυναίκα του.*
- Κ.Λ. Και τα έγινε με την αστυνομία;
- Κ.Κ. *Έφυγε.*
- Κ.Λ. Πόσο συχνό νομίζετε ότι είναι το φαινόμενο των δολοφονημένων γυναικών από συζύγους;

- Κ.Κ. *Θέλω να πιστεύω ότι είναι ελάχιστο ποσοστό... να συμβαίνει δύο τις εκατό τουλάχιστον έτσι θέλω να πιστεύω.*
- Κ.Λ. Πριν να μάθετε για τη βία τι σκεφτόσασταν για τη γυναίκα;
- Κ.Κ. *Ότι περνούσε μια ωραία και ευτυχισμένη ζωή.*
- Κ.Λ. Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για τη γυναίκα;
- Κ.Κ. *Ύστερα από τα αμέτρητα περιστατικά που είχαν συμβεί και την άρνηση της για βοήθεια του κόσμου ή κάποιου ειδικού, ίσως είναι βαρύ αυτό που θα πω, αλλά κατά κάποιο τρόπο ήταν υπεύθυνη γιατί είχαν γίνει πολλά επεισόδια που μπορεί να edείκνυαν και τη δολοφονία τους... Και ακόμα παραπάνω από τη στιγμή που έγινε μητέρα έπρεπε να ήταν πιο αποφασιστική και πιο προστατευτική για το παιδί της.*
- Κ.Λ. Τι νομίζετε ότι θα κάνατε σε μια μελλοντική περίπτωση ζευγαριού που υπήρχε βία;
- Κ.Κ. *Αν ξανασυναντούσα;*
- Κ.Λ. Ναι...
- Κ.Κ. *Τα ίδια πράγματα που προσπάθησα να κάνω σ' εκείνη που ήταν αρνητική. Και ίσως να ειδοποιούσα κάποιο δημόσιο φορέα. Κοινωνική Λειτουργό, ψυχολόγο... Δεν ξέρω τι καλείς σε αυτή την περίπτωση. Αλλά ίσως αυτό.*
- Κ.Λ. Τι μήνυμα θα δίνετε σε άλλους γείτονες για να παρέμβουν;
- Κ.Κ. *Ότι σε αυτή τη θέση που μπορεί να βρίσκεται θα μπορούσαμε να είμαστε εμείς και αν όχι, τότε κάποιος δικός μας άνθρωπος που δεν θα θέλαμε να έχει το ίδιο αποτέλεσμα.*
- Κ.Λ. Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εδώ;
- Κ.Κ. *Ναι... (με θλίψη)*
- Κ.Λ. Τι ακούσατε;
- Κ.Κ. *Φωνές και κλάματα του μωρού.*
- Κ.Λ. Τι σκεφτήκατε;
- Κ.Κ. *Ότι γίνεται μια από τις συνηθισμένες φασαρίες...*
- Κ.Λ. Κάνατε κάτι;
- Κ.Κ. *Δεν πρόλαβα. Ήρθε το εκατό και μάθαμε ότι είχε γίνει το μοιραίο. Εκείνο που μου έκανε εντύπωση, η ηρεμία και η απάθεια αυτουνού (δάκρυα) μετά από*

*ένα τέτοιο τραγικό συμβάν και παρεμπιπτόντως το μωρό να κλαίει...
(δάκρυα)
Όλοι εδώ έπρεπε να την στηρίζαμε νωρίτερα. Αλλά αρνούνταν.*

Κ.Λ. Κυρία Κ. είναι πολύ σημαντικά τα όσα είπατε.

Κ.Κ. *Να 'στε καλά!*

Κ.Λ. Θα ήθελα να συμπληρώσετε δύο κλίμακες που αφορούν τη βία. Ανώνυμες κι αυτές.

Κ.Κ. *Ναι, τι είναι για να το δω...
(Εξήγηση και συμπλήρωση)*

Κ.Λ. Ευχαριστώ πολύ!

Κ.Κ. *Να 'σαι καλά κοπέλα μου... καλή σταδιοδρομία!*

Κ.Λ. Ευχαριστώ πολύ... καλή σας μέρα!

Κ.Κ. *Καλημέρα!*

3^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Δυτικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Αριστερά

Συνεντευξιαζόμενος: Άνδρας, 23 ετών, Φοιτητής

Κ.Λ. Καλημέρα σας!

Κ.Φ. *Καλημέρα!*

Κ.Λ. Ονομάζομαι Κορομηλά Αγγελική, είμαι τελειόφοιτη κοινωνική λειτουργός και στα πλαίσια της διπλωματικής μου άσκησης η οποία πραγματεύεται το φαινόμενο των συζυγοκτονιών, γίνεται μια έρευνα για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου. Θα ήθελα να μου απαντήσετε σε κάποιες ερωτήσεις με αφορμή το περιστατικό που έγινε εδώ τον Ιούλιο.

Κ.Φ. *Μάλιστα... πτυχιακή ε; Παλούκι... πέρασε θα κάνω κι εγώ σε λίγο καιρό! Κάθισε, να σου προσφέρω κάτι;*

Κ.Λ. Όχι, ευχαριστώ πολύ!

Κ.Φ. *Για πες...*

Κ.Λ. Πόσο ετών είστε;

Κ.Φ. *Είκοσι τρία.*

Κ.Λ. Με τι ασχολείστε;

Κ.Φ. *Είμαι φοιτητής.*

Κ.Λ. Ζείτε μόνος στο σπίτι;

Κ.Φ. *Ναι.*

Κ.Λ. Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;

Κ.Φ. *Τρία χρόνια.*

Κ.Λ. Πόσο καιρό ζούσε το ζευγάρι στη γειτονιά;

Κ.Φ. *Α, δεν ξέρω... πολύ νομίζω.*

Κ.Λ. Πόσο καιρό γνωριζόσασταν με το ζευγάρι;

Κ.Φ. *Δεν γνωριζόμασταν ιδιαίτερα... ένα γεια λέγαμε όποτε τύχαινε να συναντηθούμε.*

Κ.Λ. Τι είδους γνωριμία είχατε με τη γυναίκα;

- Κ.Φ. *Καμία... ήταν πολύ κλειστός άνθρωπος, με το ζόρι με χαιρετούσε. Σε αυτό βέβαια μάλλον έφταιγε ο άνδρας της.*
- Κ.Λ. Που το στηρίζετε αυτό;
- Κ.Φ. *Ακουγόταν στη γειτονιά ότι τη ζήλευε παθολογικά. Άρα φαντάζομαι και αυτή θα απέφευγε να μιλά με τους άνδρες της γειτονιάς.*
- Κ.Λ. Με τον άνδρα τι είδους γνωριμία είχατε;
- Κ.Φ. *Ήταν πολύ συμπαθής ανθρώπάκος... με είχε βοηθήσει και με κάτι κούτες στη μετακόμιση αλλά και με αυτόν τα τυπικά είχα. Τις καθιερωμένες χαιρετούρες...*
- Κ.Λ. Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η σύζυγος κάτι για την κατάσταση που αντιμετώπιζε;
- Κ.Φ. *Όχι τίποτα... δεν μου έδινε την εντύπωση ότι συνέβη κάτι.*
- Κ.Λ. Είχε το ζευγάρι κοινωνικές συναναστροφές με άλλους;
- Κ.Φ. *Από τη γειτονιά νομίζω πως όχι... τώρα για άλλους δεν ξέρω. Δεν είμαι και συχνά σπίτι, καταλαβαίνεις...*
- Κ.Λ. Ναι, ναι ξέρω... Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γειτόνισσες;
- Κ.Φ. *Καλή, ήταν πολύ συμπαθής σε όλους.*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες γείτονες;
- Κ.Φ. *Το ίδιο, ίσως και περισσότερο.*
- Κ.Λ. Με τα παιδιά της γειτονιάς;
- Κ.Φ. *Δεν ξέρω, δεν τον παρακολουθούσα κιόλας!*
- Κ.Λ. Με το παιδί του, μπορείς να περιγράψεις τι σχέσεις είχαν;
- Κ.Φ. *Δεν ξέρω αλλά υποθέτω καλές... παιδί του ήταν!*
- Κ.Λ. Η συμπεριφορά της συζύγου απέναντι στις γειτόνισσες ποιά ήταν;
- Κ.Φ. *Καλή αλλά απόμακρη.*
- Κ.Λ. Το ίδιο και με τους άνδρες;
- Κ.Φ. *Ναι και με αυτούς ίσως και περισσότερο όπως σου είπα και πριν.*
- Κ.Λ. Με τα παιδιά της γειτονιάς;
- Κ.Φ. *Δεν ξέρω... δεν μπορώ να ξέρω*

- Κ.Λ. Με το παιδί της;
- Κ.Φ. *Μάνα του ήταν και αυτό είναι ενάμιση έτους, τι άλλη σχέση μπορεί να είχαν παρά καλή! Έχεις πολλές ακόμα γιατί με περιμένουν για καφέ;*
- Κ.Λ. Όχι, δεν είναι πολλές. Πείτε μου θυμάστε το πρώτο περιστατικό βίας που υπέπεσε στην αντίληψη σας;
- Κ.Φ. *Τώρα τι με ρωτάς; Θυμάμαι που μαλώνανε... έχω ακούσει αρκετούς καυγάδες. Τη ζήλευε αυτός πολύ... τώρα τελευταία βασικά έγιναν πιο συχνοί οι καυγάδες τους.*
- Κ.Λ. Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι η γυναίκα μπορεί να κινδυνεύει ή το θεωρούσατε ένα συνήθη καυγά μεταξύ του ζευγαριού;
- Κ.Φ. *Όχι, δεν μου πέρασε ποτέ από το μυαλό η υποψία ότι μπορεί να κινδυνεύει.*
- Κ.Λ. Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά της γυναίκας;
- Κ.Φ. *Εμμ... ήταν πάντα κλειστή και απόμακρη. Αυτό...*
- Κ.Λ. Είχατε παραβρεθεί ποτέ μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;
- Κ.Φ. *Όχι, ποτέ.*
- Κ.Λ. Είχατε δει ποτέ στη σύζυγό εμφανή σημάδια βίας;
- Κ.Φ. *Όχι, δεν είχα παρατηρήσει κάτι.*
- Κ.Λ. Πόσο συχνό νομίζατε ότι είναι το φαινόμενο των συζυγοκτωνιών πριν τη δολοφονία και πόσο νομίζετε ότι είναι τώρα, μετά τη δολοφονία;
- Κ.Φ. *Σαφώς μετά από αυτό που έγινε πιστεύω ότι είναι πολύ συχνό φαινόμενο πλέον.*
- Κ.Λ. Μιλήσατε ποτέ στη γυναίκα ή στον άνδρα;
- Κ.Φ. *Να τους πω τι; Σταματήστε να μαλώνετε; Η να πάω να τι ρωτήσω αν σε δέρνει ο άνδρας σου; Η εκείνον αντίστροφα αν τη χτυπάει; Δεν γίνονται αυτά...*
- Κ.Λ. Καλέσατε ποτέ την αστυνομία;
- Κ.Φ. *Όχι.*
- Κ.Λ. Γιατί;
- Κ.Φ. *Δεν το θεώρησα απαραίτητο.*

- Κ.Λ. Η συμπεριφορά σας τροποποιήθηκε όταν μάθατε για τη σύγκρουση;
- Κ.Φ. *Όχι, καθόλου.*
- Κ.Λ. Πριν την κοινοποίηση της βίας τι σκεφτόσασταν για την γυναίκα, τι για τον άνδρα και τι για το ζευγάρι;
- Κ.Φ. *Τίποτα το ιδιαίτερο.*
- Κ.Λ. Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για τη δολοφονημένη γυναίκα και τι για τον δολοφόνο;
- Κ.Φ. *Για εκείνη λυπήθηκα φυσικά που πέθανε... Για εκείνον ότι ποτέ δεν μπορείς να ξέρεις έναν άνθρωπο και που μπορεί να σε φτάσει η ζήλια!*
- Κ.Λ. Νομίζετε ότι θα μπορούσατε να κάνετε κάτι για να το αποτρέψετε;
- Κ.Φ. *Τι να σου πω... ίσως αν καλούσα την αστυνομία. Δεν μπορώ να ξέρω!*
- Κ.Λ. Τι μήνυμα θα δίνετε σε άλλους γείτονες ώστε να παρέμβουν σε αντίστοιχη περίπτωση;
- Κ.Φ. *Να καλέσουν την αστυνομία... αυτό.*
- Κ.Λ. Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εδώ;
- Κ.Φ. *Όχι είχα μάθημα. Μου είπαν οι άλλοι τι έγινε.*
- Κ.Λ. Τι σας είπαν;
- Κ.Φ. *Ότι μάλλον της έκανε σκηνή ζήλιας αυτός και πάνω στον καυγά τη μαχαίρωσε και μετά λέει κάλεσε ο ίδιος την αστυνομία.*
- Κ.Λ. Μάλιστα... αυτές ήταν οι ερωτήσεις που είχα να σας κάνω. Τώρα το τελευταίο που θέλω είναι να συμπληρώσετε ένα πίνακα για να δούμε τις αντιλήψεις σας και τις τοποθετήσεις σας πάνω σε μερικά θέματα.
- Κ.Φ. *Ωραία για να δω...*
- Κ.Λ. Ορίστε...
- Κ.Φ. *Τέλος! Τα έκανα... αυτό ήταν;*
- Κ.Λ. Ναι, ευχαριστώ πολύ!
- Κ.Φ. *Τίποτα στη διάθεσή σου όποτε θες! Γεια!*
- Κ.Λ. Γεια σας!

4^Η ΠΕΡΙΟΧΗ

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

1^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Νοτιοανατολικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Δεξιά

Συνεντευξιαζόμενη: Γυναίκα, 30 ετών, Δημόσια Υπάλληλος

Κ.Λ. Καλημέρα σας!

Κ.Ν. *Καλημέρα.*

Κ.Λ. Ονομάζομαι Αδάμ Παρασκευή, είμαι τελειόφοιτη κοινωνική λειτουργός και στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας, η οποία πραγματεύεται το φαινόμενο των συζυγοκτονιών, γίνεται μια έρευνα για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου.

Κ.Ν. *Μάλιστα... κι εγώ τι ρόλο παίζω;*

Κ.Λ. Θα ήθελα, με αφορμή το περιστατικό που έγινε τον περασμένο Ιούνιο στο διπλανό σας διαμέρισμα, να μας πείτε κάποιες εμπειρίες που μπορεί να είχατε.

Κ.Ν. *Τι τα ξεθάβετε τώρα όλα αυτά κορίτσι μου; Έχουν περάσει τρεις μήνες από τότε, τι περιμένεις;*

Κ.Λ. Να δούμε τη δική σας πλευρά για όσα έγιναν. Η δική σας μαρτυρία, των γειτόνων, είναι πολύ σημαντική και θα μας βοηθήσει πολύ στην έρευνα που κάνουμε.

Κ.Ν. *Κάνεις την πτυχιακή σου ε;*

Κ.Λ. Ναι...

Κ.Ν. *Καλά έλα τότε. Θυμάμαι το δικό μου τρέξιμο που είχα κάνει για την πτυχιακή μου. Έλα, πέρασε...*

Κ.Λ. Σας ευχαριστώ πολύ.

Κ.Ν. *Έλα κάθισε... να σου φέρω κάτι;*

Κ.Λ. Όχι σας ευχαριστώ πολύ.

Κ.Ν. *Ωραία, ας αρχίσουμε λοιπόν. Για λέγε!*

Κ.Λ. Πόσο χρονών είστε;

- K.N. *Τριάντα.*
- K.Λ. *Με τι ασχολείστε;*
- K.N. *Είμαι δημόσιος υπάλληλος.*
- K.Λ. *Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;*
- K.N. *Δεκαεννέα χρόνια.*
- K.Λ. *Ζείτε μόνη;*
- K.N. *Ναι, δεν είμαι παντρεμένη αλλά καμιά φορά έρχεται και ο αρραβωνιαστικός μου. Αλλά για να σου πω... τι σημασία είχαν όλα αυτά με τους δίπλα; Θα βάλεις και το όνομά μου; Γιατί αν είναι έτσι δεν θέλω να σου πω τίποτα.*
- K.Λ. *Όχι, το όνομά σας δεν θα μπει πουθενά. Η έρευνά μας είναι ανώνυμη. Αυτά είναι απλά κάποια γενικά χαρακτηριστικά που θέλουμε για το δήγμα της ερευνάς μας.*
- K.N. *Α, εντάξει τότε...*
- K.Λ. *Το ζευγάρι πόσο καιρό ζούσε στη γειτονιά;*
- K.N. *Δεκαπέντε χρόνια.*
- K.Λ. *Πόσο καιρό γνωριζόσασταν με το ζευγάρι;*
- K.N. *Αρκετό καιρό θα έλεγα... τόσο καιρό γείτονες ήμασταν.*
- K.Λ. *Πόσο καιρό γνωριζόσασταν με τη γυναίκα;*
- K.N. *Τώρα δηλαδή θέλεις να σου πω αριθμούς;*
- K.Λ. *Ναι, πόσα χρόνια ή μήνες γνωριζόσασταν...*
- K.N. *Κοίτα, μένουν Δεκαπέντε χρόνια εδώ... τόσα την ξέρω.*
- K.Λ. *Τον άνδρα;*
- K.N. *Το ίδιο.*
- K.Λ. *Μάλιστα... τι είδους γνωριμία είχατε με τη γυναίκα;*
- K.N. *Καλές σχέσεις είχαμε... μιλάγαμε. Συχνά την καλούσα και για καφέ στο σπίτι μου... και εκείνη με καλούσε αλλά δεν είχα πάει, δεν ήθελα.*
- K.Λ. *Γιατί δεν θέλατε;*
- K.N. *Δεν ήθελα να συναντηθώ με τον μπεκρούλιακα τον άνδρα της.*

- Κ.Λ. Ο σύζυγός της ήταν αλκοολικός;
- Κ.Ν. *Ναι, εδώ και χρόνια. Πήγαινε ο κύριος τα έτσουζε και μετά επέστρεφε αι έστηνε καυγά!!*
- Κ.Λ. Γινόταν συχνά αυτό;
- Κ.Ν. *Μακάρι να γινόταν συχνά... γινόταν καθημερινά!!! Τι τράβαγε η κακομοίρα...*
- Κ.Λ. Τι της συνέβαινε;
- Κ.Ν. *Τον είχε τον αχρείο κάθε μέρα να της φέρετε σαν σκουπίδι και να την κακομεταχειρίζεται.*
- Κ.Λ. Την κακοποιούσε;
- Κ.Ν. *Δυστυχώς ναι... το κακό είναι ότι πολλές φορές την πλήρωνε και το κακόμοιρο το παιδί.*
- Κ.Λ. Είχαν παιδιά;
- Κ.Ν. *Ναι, έναν γιό δεκαεπτά χρονών. Πολύ καλό παιδί.*
- Κ.Λ. Κακοποιούσε και εκείνον;
- Κ.Ν. *Μόνο όταν έμπαινε ανάμεσά τους για να τους χωρίσει.*
- Κ.Λ. Με τον άνδρα τι είδους γνωριμία είχατε;
- Κ.Ν. *Καμία απολύτως.*
- Κ.Λ. Είχατε κοινές εκδηλώσεις και με τους δύο;
- Κ.Ν. *Όχι, αφού σου είπα ότι δεν ήθελα επαφές με εκείνον.*
- Κ.Λ. Η σύζυγος σας είχε εκμυστηρευτεί κάτι για την κατάσταση την οποία αντιμετώπιζε;
- Κ.Ν. *Μου είχε μιλήσει μερικές φορές και αυτό γιατί εγώ την ρώτησα αφού την είχα δει με σημάδια.*
- Κ.Λ. Τι σας είχε πει;
- Κ.Ν. *Ότι έπινε, έπινε πολύ και δεν έλεγχε τα νεύρα του. Μετά αυτό που δεν άντεχε ήταν ότι μερικές φορές χτυπούσε και το μικρό... αυτό δεν το άντεχε πραγματικά. Αλλά αυτή δεν έλεγε να κάνει τίποτα. Όλο έλεγε ότι θα το κόψει αλλά νομίζω ότι απλά κορόιδευε τον εαυτό της, όπως την κορόιδευε και αυτός όταν της το έλεγε.*

- Κ.Λ. Το ζευγάρι είχε οικογενειακές ή κοινωνικές συναναστροφές με άλλους;
- Κ.Ν. *Μόνο τη μάνα του και την αδερφή του έβλεπα στο σπίτι. Αυτές οι κάριες ερχόντουσαν μόνο.*
- Κ.Λ. Γιατί τις αποκαλείτε έτσι;
- Κ.Ν. *Γιατί το ίδιο με εκείνον ήταν κι αυτές! Αυτή αν ήθελε να δει τη μάνα της πήγαινε εκείνη στο σπίτι της.*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γυναίκες της γειτονιάς;
- Κ.Ν. *Καμία δεν τον συμπαθούσε... καμία! Μερικές βέβαια τον φοβόντουσαν κιόλας.*
- Κ.Λ. Γιατί τον φοβόντουσαν;
- Κ.Ν. *Έτσι που άκουγαν να μαλώνουν και τον έβλεπαν και τύφλα, δεν ήθελαν να τον πλησιάζουν. Αλλά και αυτός δεν έδινε σημασία...*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες της γειτονιάς;
- Κ.Ν. *Ήταν πιο φιλικός μαζί τους... εξ άλλου με κάποιους από αυτούς πιστεύω ίσως έκανε παρέα όταν τα έτσουζε.*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τα παιδιά της γειτονιάς;
- Κ.Ν. *Δεν ξέρω να σου πω, δεν έχω δει κάτι. Αλλά δεν πιστεύω να ήταν και οι καλύτερες... αφού ήταν μισάνθρωπος.*
- Κ.Λ. Με το γιό του ποια ήταν η σχέση του;
- Κ.Ν. *Δεν υπήρχε σχέση... η μόνη επαφή που μάλλον θα είχαν πρέπει να ήταν όταν ο μικρός προσπαθούσε να προστατεύσει τη μάνα του. Τον μισούσε ο μικρός, δεν ήθελε να τον βλέπει.*
- Κ.Λ. Που το ξέρετε;
- Κ.Ν. *Μου το είχε πει εκείνη.*
- Κ.Λ. Η δική της σχέση με τις γειτόνισσες ποια ήταν;
- Κ.Ν. *Καλή, μιλούσε σε όλες και ήταν πάντα ευγενική.*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες της γειτονιάς;
- Κ.Ν. *Και με αυτούς το ίδιο, ήταν καλή με όλους;*
- Κ.Λ. Με τα παιδιά;

- K.N. *Πολύ καλή! Τα συμπαθούσε όλα, ήταν καλός άνθρωπος.*
- K.Λ. Με το γιό της ποια ήταν η σχέση της;
- K.N. *Τον λάτρευε! Δεν υπάρχουν λόγια για να χαρακτηρίσω τη σχέση τους. Τον αγαπούσε πιο πολύ και από τη ζωή της και εκείνος την αγαπούσε πάρα πολύ!*
- K.Λ. Το ζευγάρι είχε συναναστροφές με τους γείτονες;
- K.N. *Όχι καμία.*
- K.Λ. Θυμάστε το πρώτο περιστατικό βίας που υπέπεσε στην αντίληψή σας;
- K.N. *Πρώτο όχι, αλλά έχω μπόλικο υλικό από άλλες!*
- K.Λ. Δηλαδή;
- K.N. *Σκέψου να ακούς καυγάδες κάθε μέρα επί δεκαπέντε χρόνια! Ήταν εξαιρετικά ψυχοφθόρο.*
- K.Λ. Τι ακούγατε; Μπορείτε να περιγράψετε;
- K.N. *Ακριβώς όχι αλλά όλοι οι καυγάδες τους γινόντουσαν αφού γύρναγε τύφλα στο μεθύσι. Του έφταιγαν όλα, το φαγητό, το νοικοκυριό, μερικές φορές και τίποτα... απλά έμπαινε και άρχιζε καυγά.*
- K.Λ. Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι μπορεί η γυναίκα να κινδυνεύει ή θεωρούσατε ότι είναι ένας συνήθης καυγάς μεταξύ του ζευγαριού;
- K.N. *Δεν τον είχα ικανό να της κάνει κακό, τον θεωρούσα θρασύδειλο. Τελικά δεν βγήκα αληθινή αλλά η αλήθεια είναι ότι φοβόμουν για το πόσο μπορεί να τη χτυπήσει... αν πήγαινα όμως θα τα έκανα χειρότερα γιατί αυτός ήδη της είχε κάνει φασαρίες που κάναμε παρέα. Αν πήγαινα μόνο πρόβλημα θα δημιουργούσα, το ξέρω...*
- K.Λ. Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερη συμπεριφορά στη γυναίκα;
- K.N. *Το μόνο που μου έρχεται στο μυαλό είναι ότι πάντα ήταν απεριποίητη και δεν πολύ-πλησίαζε κανέναν. Μιλούσε σε όλους αλλά κρατούσε τις αποστάσεις.*
- K.Λ. Είχατε παραβρεθεί ποτέ σε κάποιο περιστατικό βίας;
- K.N. *Δυστυχώς όχι.*
- K.Λ. Γιατί δυστυχώς;
- K.N. *Γιατί αν ήμουν μπροστά θα μπορούσα με μεγαλύτερη άνεση να πάω στην αστυνομία, χωρίς να φοβάμαι ότι θα την πληρώσει εκείνη.*

- K.Λ. Εφ' όσων γνωρίζατε για τα περιστατικά βίας, σας είχε εκφοβήσει ποτέ ο σύζυγος άμεσα ή έμμεσα με σκοπό να μην μιλήσετε;
- K.N. *Όχι βέβαια! Σιγά μην είχε τα κότσια για κάτι τέτοιο.*
- K.Λ. Είχατε δει ποτέ τη σύζυγο να έχει εμφανή σημάδια βίας;
- K.N. *Ναι, αρκετές φορές. Την είχα δει και με μελανιές στα χέρια αλλά και με μαυρισμένο μάτι και φυσικά πόσα θα είναι που δεν είχα δει.*
- K.Λ. Πόσο συχνό νομίζατε ότι είναι το φαινόμενο των δολοφονημένων γυναικών εκ των συζύγων τους πριν τη δολοφονία και πόσο νομίζεται ότι είναι τώρα;
- K.N. *Και πριν γίνει αυτό πίστευα ότι είναι πολύ συχνό, αφού συνέχεια στις μέρες μας αυτά ακούμε... λες και τρελάθηκαν όλοι μαζί!*
- K.Λ. Μιλήσατε στη γυναίκα ή στον άνδρα για όλα αυτά;
- K.N. *Αυτόν ούτε να τον βλέπω δεν ήθελα... σε εκείνη είχα μιλήσει πολλές φορές αλλά μάταια.*
- K.Λ. Τι της είπατε;
- K.N. *Να τον χωρίσει! Της είχα δώσει τηλέφωνο δικηγόρου μέχρι και του ΚΕΘΙ που μου είπαν ότι ασχολείται με τέτοιες περιπτώσεις αλλά εκείνη ήταν ανένδοτη... όταν άρχισα να την πιέζω λίγο παραπάνω με απομάκρυνε κι εμένα. Δεν ήθελε να χαλάσει την οικογένεια της έλεγε...*
- K.Λ. Καλέσατε ποτέ την αστυνομία;
- K.N. *Όχι, δεν νομίζω ότι θα ωφελούσε σε κάτι...*
- K.Λ. Γιατί;
- K.N. *Θα ερχόντουσαν να τους έλεγαν να κάνουν ησυχία, εκείνη θα έλεγε ότι δεν συμβαίνει τίποτα και θα έφευγαν χωρίς να γίνει τίποτα.*
- K.Λ. Η συμπεριφορά σας τροποποιήθηκε μετά που μάθατε για την βία;
- K.N. *Το μόνο που έκανα ήταν να μιλήσω σε εκείνη... μόνο αυτό.*
- K.Λ. Πριν την κοινοποίηση της βίας, τι σκεφτόσασταν για τη γυναίκα, τι για τον άνδρα και τι για το ζευγάρι;
- K.N. *Θα στα πω συνοπτικά! Εκείνη τη συμπαθούσα, αυτός ήταν αχώνευτος και ως ζευγάρι δεν μου φαινόταν να ταιριάζουν καθόλου.*
- K.Λ. Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για τη γυναίκα και τι για τον άνδρα;
- K.N. *Να σου πω έχεις πολλά ακόμα; Έχω κάτι δουλειές που πρέπει να κάνω και παίρνει πολύ περισσότερη ώρα από όσο πίστευα.*

- Κ.Λ. Το ξέρω αλλά δεν μας έχουν μείνει πολλές ακόμα...
- Κ.Ν. *Καλώς... λοιπόν με ρώτησες τι σκέφτηκα μετά τη δολοφονία...*
- Κ.Λ. Ναι, τι σκεφτήκατε για τον άνδρα και τι για τη γυναίκα.
- Κ.Ν. *Λοιπόν, αυτός απλώς επιβεβαίωσε όλα αυτά που πίστευα για εκείνον εκτός του ότι δεν ήταν ικανός για φόνο. Αλλά ήταν ένας άθλιος μεθύστακας!! Για εκείνη τώρα μακάρι να ήταν λίγο θαρραλέα και να καταλάβαινε ότι το να μένουν μαζί, μόνο κακό της έκανε.*
- Κ.Λ. Νομίζετε ότι θα μπορούσατε με κάποιο τρόπο να είχατε παρέμβει ώστε να αποτρέψετε τη δολοφονία;
- Κ.Ν. *Τι να σου πω, δεν ξέρω... ίσως αν αποφάσιζα να αναλάβω δράση εγώ για εκείνη! Δεν ξέρω και δεν θα μάθω και ποτέ τώρα πια.*
- Κ.Λ. Τι νομίζετε ότι θα κάνατε σε μελλοντικές περιπτώσεις ζευγαριών;
- Κ.Ν. *Ότι και τώρα... μόνο που ίσως τελικά να καλούσα της αστυνομία.*
- Κ.Λ. Τι μήνυμα θα δίνετε σε άλλους γείτονες, σε άλλες περιοχές, ώστε να παρέμβουν σε αντίστοιχες περιπτώσεις;
- Κ.Ν. *Να μην φοβούνται κανένα!*
- Κ.Λ. Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εκεί;
- Κ.Ν. *Ναι, ήμουν με τον αρραβωνιαστικό μου και ότι θα φεύγαμε. Τους ακούσαμε κλασικά να μαλώνουν και μετά ακούσαμε τον πρώτο πυροβολισμό... πάγωσε το αίμα μου!! Του είπα να καλέσει το εκατό και εγώ πήγα εκεί. Ήταν και άλλοι γείτονες και χτυπούσαμε την πόρτα. Μετά ακούσαμε και τον δεύτερο πυροβολισμό και μετά από λίγο μας άνοιξε ο μικρός... το παιδί μου!! Τους είδε και τους δύο μες στα αίματα... ήταν μια εικόνα που δεν θα ξεχάσω ποτέ στη ζωή μου!*
- Κ.Λ. Κατάλαβα, είναι απόλυτα λογικό τέτοιες εικόνες δεν ξεχνιούνται εύκολα. Τελειώσαμε πάντως με τις ερωτήσεις.
- Κ.Ν. *Άντε επιτέλους!*
- Κ.Λ. Τώρα θα ήθελα να συμπληρώσετε κάποιους πίνακες για να δούμε τις αντιλήψεις και τις τοποθετήσεις σας σε κάποια θέματα, καθώς και τις εμπειρίες που ίσως έχετε.
- Κ.Ν. *Αυτά και τέλος έτσι;*
- Κ.Λ. Ναι, αυτά και τέλος!
- Κ.Ν. *Ωραία τα συμπλήρωσα... ορίστε! Τελειώσαμε, έτσι;*

Κ.Λ. Ναι τελειώσαμε... σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας!

Κ.Ν. *Γεια σου!*

Κ.Λ. Γεια σας!

2^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Νοτιοανατολικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Αριστερά

Συνεντευξιαζόμενη: γυναίκα, 26 ετών, δικηγόρος

Κ.Λ. Καλημέρα σας!

Κ.Ο. *Καλημέρα!*

Κ.Λ. Ονομάζομαι Αδάμ Παρασκευή, είμαι τελειόφοιτη κοινωνική λειτουργός και στα πλαίσια της διπλωματικής μου άσκησης η οποία πραγματεύεται το φαινόμενο των συζυγοκτονιών, γίνεται μια έρευνα για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου και θα ήθελα να σας κάνω κάτι ερωτήσεις σχετικά.

Κ.Ο. *Πέρασε, κάθισε... θες κάτι να πεις;*

Κ.Λ. Όχι, ευχαριστώ. Ας αρχίσουμε...

Κ.Ο. *Σε ακούω... είμαι πολύ περίεργη τι θες να με ρωτήσεις.*

Κ.Λ. Αρχικά πείτε μου πόσο χρονών είστε;

Κ.Ο. *Είκοσι έξι.*

Κ.Λ. Με τι ασχολείστε;

Κ.Ο. *Είμαι δικηγόρος.*

Κ.Λ. Ζείτε μόνη στο σπίτι;

Κ.Ο. *Ναι, ζω μόνη. Το επάγγελμα βλέπεις... πολλές υποχρεώσεις!*

Κ.Λ. Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;

Κ.Ο. *Όχι πολύ καιρό... δύο χρόνια.*

Κ.Λ. Πόσο καιρό ζούσε το ζευγάρι στη γειτονιά;

Κ.Ο. *Δεν γνωρίζω.*

Κ.Λ. Πόσο καιρό γνωρίζετε το ζευγάρι;

Κ.Ο. *Δεν γνωρίζομαστε προσωπικά εξ όψεως μόνο.*

Κ.Λ. Τι είδους γνωριμία είχατε με τη γυναίκα;

Κ.Ο. *Οι σχέσεις μας ήταν τυπικές.*

- Κ.Λ. Το ίδιο και με το σύζυγο;
- Κ.Ο. *Μάλιστα.*
- Κ.Λ. Είχατε κοινές εκδηλώσεις και με τους δύο;
- Κ.Ο. *Όχι είμαι πολυάσχολη όπως σου είπα και πριν. Δεν έχω χρόνο για ιδιαίτερες κοινωνικές επαφές.*
- Κ.Λ. Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η σύζυγος κάτι για την κατάσταση που αντιμετώπιζε;
- Κ.Ο. *Η ίδια όχι, αλλά από τις φασαρίες που άκουγα από το διαμέρισμα, μπορούσα να καταλάβω ότι η μεταξύ τους σχέσεις δεν ήταν καλές.*
- Κ.Λ. Είχε το ζευγάρι κοινωνικές ή οικογενειακές συναναστροφές με άλλους;
- Κ.Ο. *Αν εννοείς από την πολυκατοικία όχι, όσο μπορώ να γνωρίζω βέβαια. Σπάνια δεχόντουσαν κόσμο στο σπίτι.*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γυναίκες της γειτονιάς;
- Κ.Ο. *Και με τις γυναίκες και με τους άνδρες ήταν απόμακρος, δεν είχε πολλά-πολλά.*
- Κ.Λ. Με τα παιδιά της γειτονιάς;
- Κ.Ο. *Καμία.*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του με το γιό του;
- Κ.Ο. *Τσακωνόντουσαν συχνά και ο λόγος ήταν η άσχημη συμπεριφορά προς τη γυναίκα του.*
- Κ.Λ. Η σχέση της συζύγου προς τις γειτόνισσες πια ήταν;
- Κ.Ο. *Ήταν προσιτή, μιλούσε σε όλους, ήταν ευχάριστο να μιλάς μαζί της.*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες γείτονες;
- Κ.Ο. *Έχεις πολλά ακόμα να ρωτήσεις γιατί βιάζομαι;*
- Κ.Λ. Έχω κάποιες ερωτήσεις ακόμα αλλά θα προσπαθήσω να κάνω γρήγορα.
- Κ.Ο. *Εντάξει... λοιπόν και με τους άνδρες το ίδιο ήταν, ομιλητική. Ίσως γι αυτό το λόγο να γινόντουσαν και οι καυγάδες... μάλλον τη ζήλευε.*
- Κ.Λ. Με τα παιδιά της γειτονιάς;

- Κ.Ο. *Κοίτα δεν την παρακολουθούσα κι όλας... καλή με όλους ήταν. Μια χαρά γυναίκα ήταν.*
- Κ.Λ. Με το γιό της πως θα περιγράφατε τη σχέση της;
- Κ.Ο. *Μου φαινόταν πολύ στοργική και ο γιός της φαινόταν να της έχει αδυναμία.*
- Κ.Λ. Που το γνωρίζετε ότι ο γιός της, της είχε αδυναμία;
- Κ.Ο. *Πολλές φορές τον άκουγα να μπαίνει ανάμεσά τους για να προστατεύσει τη μητέρα του.*
- Κ.Λ. Θυμάστε το πρώτο περιστατικό βίας που υπέπεσε στην αντίληψή σας;
- Κ.Ο. *Θυμάμαι ήταν 12:30 τη νύχτα, είχα γυρίσει από τη δουλειά και άκουσα φωνές, φασαρία, αυτή φώναζε «άφησέ με», αυτός φώναζε και την έβριζε. Πρέπει να τη χτύπαγε κιόλας.*
- Κ.Λ. Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι η γυναίκα μπορεί να κινδυνεύει ή ότι είναι ένας συνηθισμένος καυγάς μεταξύ του ζευγαριού;
- Κ.Ο. *Πίστευα ότι είναι ένας κοινός καυγάς μεταξύ ζευγαριού... όλοι μαλώνουν.*
- Κ.Λ. Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά της γυναίκας;
- Κ.Ο. *Όχι... μου φαινόταν φυσιολογική η συμπεριφορά της, σαν να μη συμβαίνει τίποτα.*
- Κ.Λ. Είχατε παραβρεθεί ποτέ μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;
- Κ.Ο. *Ευτυχώς όχι. Θα ήταν πολύ δύσκολη η θέση μου και δεν ξέρω τι θα έκανα...*
- Κ.Λ. Εφ' όσων γνωρίζατε ότι η γυναίκα κακοποιείτε, σας είχε εκφοβίσει άμεσα ή έμμεσα ο σύζυγος με σκοπό να μη μιλήσετε;
- Κ.Ο. *Όχι, δεν νομίζω ότι εκείνος γνώριζε ότι ήξερα το τι συμβαίνει... εξ' άλλου δεν είχα και παρτίδες μαζί του.*
- Κ.Λ. Είχατε δει ποτέ τη γυναίκα με εμφανή σημάδια βίας;
- Κ.Ο. *Την είχα πετύχει ένα πρωί στο ασανσέρ καθώς πήγαινα για δουλειά και είδα κάτι μώλωπες στα χέρια. Επίσης φορούσε συχνά φουλάρι... δεν ξέρω αν ήθελε να κρύψει κάτι με αυτό.*
- Κ.Λ. Πόσο συχνό νομίζατε ότι είναι το φαινόμενο των συζυγοκτονιών πριν από τη δολοφονία και πόσο συχνό νομίζετε ότι είναι τώρα;
- Κ.Ο. *Η ιστορία μας έχει δώσει αρκετά παραδείγματα, δεν έχει σημασία το πριν και το μετά από το φόνο. Είναι πολύ σημαντικό και πρέπει κι όλας να μας αφυπνίσει και να δούμε τι φταίει.*
- Κ.Λ. Μιλήσατε ποτέ στη γυναίκα ή στον άνδρα;

- Κ.Ο. *Όχι, από διακριτικότητα. Εξ άλλου είμαι μια ξένη για αυτούς, δεν θα μου μιλούσαν για τα προσωπικά τους ζητήματα.*
- Κ.Λ. Καλέσατε ποτέ την αστυνομία;
- Κ.Ο. *Όχι, αν και μου είχε περάσει απ' το μυαλό.*
- Κ.Λ. Και γιατί δεν το κάνατε;
- Κ.Ο. *Από φόβο, δειλία... παρ' το όπως θες!*
- Κ.Λ. Τι φοβόσασταν;
- Κ.Ο. *Τον περίγυρο... φοβόμουν μην στιγματιστώ ότι ανακατεύομαι στις δουλειές των άλλων και φυσικά πάντα υπήρχε το περιθώριο του λάθους... εφ' όσων δεν είχα προσωπική επαφή μαζί τους ποτέ δεν θα μπορούσα να είμαι σίγουρη.*
- Κ.Λ. Η δική σας συμπεριφορά τροποποιήθηκε όταν μάθατε για τη βία;
- Κ.Ο. *Ως προς τι να αλλάξει;*
- Κ.Λ. Απέναντι στο ζευγάρι.
- Κ.Ο. *Ήμουν πιο ψυχρή με τον άνδρα, έκανα πως δεν τον έβλεπα ή δεν του μιλούσα ποτέ. Όσο για τη γυναίκα είχα προσπαθήσει να την πλησιάσω αλλά πάντα έπεφτα πάνω σε τοίχο όσων αφορά το τι γινότανε στο σπίτι.*
- Κ.Λ. Πριν την κοινοποίηση της βίας τι σκεφτόσασταν για τη γυναίκα και τι για τον άνδρα;
- Κ.Ο. *Τίποτα συγκεκριμένο... δεν έδινα ιδιαίτερη σημασία.*
- Κ.Λ. Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για τον άνδρα και τη γυναίκα;
- Κ.Ο. *Ότι ο άνδρας ήταν ένας ψυχοπαθής και η γυναίκα ένα θύμα.*
- Κ.Λ. Τώρα που γνωρίζετε την κατάληξη, πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να κάνετε κάτι για να το αποτρέψετε;
- Κ.Ο. *Ναι, σίγουρα... αν είχα ειδοποιήσει την αστυνομία.*
- Κ.Λ. Τι νομίζατε ότι θα κάνατε σε μία μελλοντική περίπτωση ζευγαριού που υπήρχε βία;
- Κ.Ο. *Το ίδιο, δεν νομίζω να έκανα κάτι διαφορετικά.*
- Κ.Λ. Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εδώ;

- Κ.Ο. *Όχι, έλειπα... ήμουν στη δουλειά. Όταν γύρισα μου είπαν οι γείτονες τι συνέβη.*
- Κ.Λ. Τι σας είπαν;
- Κ.Ο. *Ότι άκουσαν πολλούς πυροβολισμούς και ότι τους βρήκε ο γιός τους.*
- Κ.Λ. Τελειώσαμε με τις ερωτήσεις. Τώρα θα ήθελα να συμπληρώσετε κάποιους πίνακες για να δούμε τις αντιλήψεις και τις τοποθετήσεις σας σε κάποια θέματα καθώς και τις εμπειρίες που μπορεί να είχατε.
- Κ.Ο. *Για δώσε τους μου να τελειώνουμε...*
- Κ.Λ. Ορίστε...
- Κ.Ο. *Τους τελείωσα... εντάξει τώρα;*
- Κ.Λ. Ναι, σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας.
- Κ.Ο. *Γεια σου!*
- Κ.Λ. Γεια σας!

3^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Νοτιοανατολικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Αριστερά

Συνεντευξιαζόμενος: Άνδρας, 38 ετών, Ιατρός

Κ.Λ. Καλημέρα σας!

Κ.Γ. *Καλημέρα!*

Κ.Λ. Ονομάζομαι Αδάμ Παρασκευή, είμαι φοιτήτρια κοινωνική λειτουργός και στα πλαίσια της διπλωματικής μου άσκησης, η οποία πραγματεύεται το φαινόμενο των συζυγοκτονιών, γίνεται μια έρευνα για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου. Θα ήθελα, με αφορμή το περιστατικό που έγινε στο διπλανό διαμέρισμα τον Ιούνιο, να απαντήσετε σε κάποιες ερωτήσεις μας.

Κ.Γ. *Κατάλαβα... Θα είναι ανώνυμη σωστά;*

Κ.Λ. Φυσικά, κανένα προσωπικό στοιχείο σας δεν πρόκειται να μπει στην έρευνά μας.

Κ.Γ. *Καλά τότε πέρασε.*

Κ.Λ. Ευχαριστώ πολύ.

Κ.Γ. *Δεν πιστεύω να μας πάρει πολύ ώρα γιατί δουλεύω σε λίγο και θα πρέπει να φύγω.*

Κ.Λ. Θα κάνω όσο πιο σύντομα μπορώ. Ας ξεκινήσουμε λοιπόν.

Κ.Γ. *Ναι, ναι για πες μου.*

Κ.Λ. Πόσο χρονών είστε

Κ.Γ. *Τριάντα οκτώ.*

Κ.Λ. Με τι ασχολείστε;

Κ.Γ. *Είμαι γιατρός.*

Κ.Λ. Ζείτε μόνος στο σπίτι;

Κ.Γ. *Ναι, ακόμα εργένης!*

Κ.Λ. Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;

Κ.Γ. *Δέκα χρόνια.*

- Κ.Λ. Το ζευγάρι πόσο καιρό ζούσε στη γειτονιά;
- Κ.Γ. *Ήταν πριν από εμένα εδώ. Κάπου στα δεκαπέντε χρόνια.*
- Κ.Λ. Πόσο καιρό γνωρίζατε το ζευγάρι;
- Κ.Γ. *Όσο καιρό ζω εδώ.*
- Κ.Λ. Πόσο καιρό γνωριζόσασταν με τη γυναίκα και πόσο με τον άνδρα;
- Κ.Γ. *Όσο καιρό ζω εδώ και τους δύο... δεν τους ήξερα από πριν.*
- Κ.Λ. Τι είδους γνωριμιά είχατε με τη γυναίκα;
- Κ.Γ. *Θα μπορούσα να την χαρακτηρίσω έως και φιλική.*
- Κ.Λ. Μπορείτε να γίνετε λίγο πιο συγκεκριμένος;
- Κ.Γ. *Γενικότερα και η ίδια ήταν πολύ φιλικός και ευγενικός άνθρωπος και πάντα μου μιλούσε όποτε με έβλεπε. Είχαμε μιλήσει και λίγο περισσότερο καμιά φορά όταν αρρώσταινε ο μικρός, μου ζητούσε συμβουλές. Κυρίως με ρωτούσε και για τη συμπεριφορά του μικρού. Φοβόταν για το πώς θα εξελιχθεί.*
- Κ.Λ. Δηλαδή τι σας ρωτούσε;
- Κ.Γ. *Πάντα με ρωτούσε, υποθετικά βέβαια, όπως για παράδειγμα αν ένας από τους γονείς είναι αλκοολικός ή βίαιος αυτό σημαίνει ότι θα γίνει και το παιδί; Ή για το αν είναι φυσιολογικό να είναι πολύ κλειστό στον εαυτό του ένα παιδί.*
- Κ.Λ. Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η σύζυγος κάτι για την κατάσταση την οποία αντιμετώπιζε;
- Κ.Γ. *Μια φορά μου είχε φέρει τον μικρό που είχε αρρωστήσει να τον δω και πρόσεξα κάτι μελανιές στο λαιμό της και τι ρώτησα τι συμβαίνει. Μου είπε ότι ο άνδρας της πίνει λίγο και μερικές φορές παραφέρεται αλλά δεν είναι τίποτα. Της έδωσα κάτι κρέμες για τις μελανιές και της είπα πως αν θελήσει ποτέ βοήθεια θα μπορεί να μου χτυπήσει την πόρτα.*
- Κ.Λ. Σας ζήτησε ποτέ βοήθεια;
- Κ.Γ. *Όχι ποτέ... μακάρι να το έκανε όμως.*
- Κ.Λ. Είχατε κοινές εκδηλώσεις και με τους δύο;
- Κ.Γ. *Όχι.*
- Κ.Λ. Είχε το ζευγάρι κοινωνικές ή οικογενειακές συναναστροφές με άλλους;
- Κ.Γ. *Μόνο η μάνα του και η αδερφή του μπαινόβγαιναν στο σπίτι.*

- Κ.Λ. Τι είδους γνωριμία είχατε με τον άνδρα;
- Κ.Γ. *Δεν είχα πολλές επαφές γιατί δεν με συμπαθούσε. Ζήλευε που η γυναίκα του ερχόταν σπίτι, τότε με το παιδί πίστευε ότι κάτι έτρεχε μεταξύ μας. Δεν την άφηνε να έρχεται γιατί φοβόταν κιόλας μην την χρεώσω επίσκεψη και πάντα ερχόταν στα κρυφά. Με αυτόν μια φορά ήρθα σε επαφή όταν τον είχα βρει μεθυσμένο στα σκαλιά της πολυκατοικίας και τον ανέβασα μέχρι το διαμέρισμά του. Ούτε ευχαριστώ δεν μου είπε ποτέ.*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γυναίκες της γειτονιάς;
- Κ.Γ. *Δεν νομίζω ότι υπήρχε σχέση.*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες;
- Κ.Γ. *Ίσως κάτι παραπάνω αλλά όχι πολλά-πολλά. Έχω την αίσθηση πως ήταν κάτι σαν την παρειά της γειτονιάς;*
- Κ.Λ. Με τα παιδιά της γειτονιάς;
- Κ.Γ. *Επίσης δεν υπήρχε σχέση.*
- Κ.Λ. Με το γιό τους πως ήταν η σχέση τους;
- Κ.Γ. *Δεν ήταν καθόλου καλές. Ο μικρός τον μισούσε δεν τον ήθελε καθόλου!*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση της συζύγου με τις γειτόνισσες;
- Κ.Γ. *Καλές, όλες της μιλούσαν και σε όλες μιλούσε. Ήταν αγαπητός άνθρωπος.*
- Κ.Λ. Προς τους άνδρες;
- Κ.Γ. *Το ίδιο, αλλά κρατούσε μια μεγαλύτερη απόσταση νομίζω για να μην προκαλέσει τον άνδρα της.*
- Κ.Λ. Με το γιό της ποια ήταν η σχέση της;
- Κ.Γ. *Το αγαπούσε όσο τίποτα άλλο... νομίζω πως μόνο για εκείνον υπέμενε όλα αυτά!*
- Κ.Λ. Με τα παιδιά της γειτονιάς;
- Κ.Γ. *Πολύ καλές νομίζω, δεν είχα δει κάτι.*
- Κ.Λ. Είχε το ζευγάρι κοινωνικές συναναστροφές με τους γείτονες;
- Κ.Γ. *Από ότι μου επιτρέπετε να γνωρίζω όχι.*
- Κ.Λ. Θυμάστε το πρώτο περιστατικό βίας που είχε υποπέσει στην αντίληψή σας;

- Κ.Γ. *Δεν ξέρω αν ήταν το πρώτο αλλά θυμάμαι αρκετά.*
- Κ.Λ. Μπορείτε να μου πείτε λεπτομέρειες;
- Κ.Γ. *Τον άκουσα να της φωνάζει και να σπάει πιάτα... νομίζω για το φαγητό της φώναζε. Φυσικά ήταν υπό την επήρεια του αλκοόλ, όπως τις περισσότερες φορές.*
- Κ.Λ. Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι μπορεί η γυναίκα να κινδυνεύει ή θεωρούσατε ότι είναι ένας συνήθης καυγάς μεταξύ του ζευγαριού;
- Κ.Γ. *Να σου πω την αλήθεια, ναι... νόμιζα πως είναι ένας ακόμα καυγάς. Δεν πίστευα ότι θα μπορούσε να συμβεί κάτι τόσο άσχημο.*
- Κ.Λ. Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά της γυναίκας;
- Κ.Γ. *Νομίζω είχε τα κλασικά σημάδια που έχει κάθε γυναίκα που κακοποιείτε. Κανένα ενδιαφέρον για την εξωτερική της εμφάνιση, μια συνεχή θλίψη στα μάτια, στον τρόπο που μιλούσε, αποστασιοποιημένη από όλους και άρνηση στο παραδεχτεί τι της συμβαίνει.*
- Κ.Λ. Είχατε ποτέ βρεθεί μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;
- Κ.Γ. *Όχι. Θεωρώ ότι ήταν αρκετά έξυπνος για να τα κρατάει αυτά μέσα στο σπίτι.*
- Κ.Λ. Εφ' όσων γνωρίζατε ότι η γυναίκα κακοποιείτε, σας είχε εκφοβίσει ποτέ άμεσα ή έμμεσα ο σύζυγος με σκοπό να μην μιλήσετε;
- Κ.Γ. *Μια φορά, αφού είχε έρθει η γυναίκα του για να δω το μικρό, με είχε πετύχει στο διάδρομο και μου είχε πει να μην έχω πολλά-πολλά με τη γυναίκα του.*
- Κ.Λ. Είχατε δει ποτέ τη σύζυγο να έχει εμφανή σημάδια βίας;
- Κ.Γ. *Ναι, αφού σου είπα και πριν είχα δει στο λαιμό και στα χέρια της.*
- Κ.Λ. Πόσο συχνό νομίζετε ότι είναι το φαινόμενο των δολοφονημένων γυναικών από τους συζύγους τους; Πόσο συχνό νομίζετε ότι είναι πριν από τη δολοφονία;
- Κ.Γ. *Και πριν και τώρα φοβάμαι πως αρχίζει να γίνεται καθημερινό φαινόμενο. Πως ήταν οι τσαντάκηδες πριν μερικά χρόνια... κάτι τέτοιο.*
- Κ.Λ. Προσπαθήσατε ποτέ να μιλήσετε στον άνδρα ή στη γυναίκα;
- Κ.Γ. *Σε εκείνη όπως σου είπα και πριν είχα μιλήσει αλλά δεν με άφησε να βοηθήσω, αφού σύμφωνα με τα λεγόμενά της δεν υπήρχε πρόβλημα. Σε αυτόν*

δεν θα μιλούσα γιατί τότε είναι που θα σιγουρευόταν ότι κάτι τρέχει μεταξύ μας. Δεν ήθελα να τα κάνω χειρότερα και να ευθύνομαι για κάποιο καυγά τους.

Κ.Λ. Καλέσατε ποτέ την αστυνομία;

Κ.Γ. *Όχι, αρχικά γιατί θα ήταν χαμένος κόπος αφού και εκείνη δεν θα παραδεχόταν κάποιο πρόβλημα, καθώς και ότι δεν ήθελα μπλεξίματα... να δίνω όνομα στην αστυνομία και τέτοια.*

Κ.Λ. Η συμπεριφορά σας τροποποιήθηκε μετά που μάθατε για την κακοποίηση;

Κ.Γ. *Μόνο ότι έγινα πιο προσεκτικός στη συμπεριφορά μου προς το ζευγάρι για να μην δημιουργηθούν τριγμοί στη σχέση μας.*

Κ.Λ. Πριν την κοινοποίηση της βίας τι σκεφτόσασταν για τη γυναίκα, τι για τον άνδρα και τι για το ζευγάρι;

Κ.Γ. *Δεν ξέρω, δεν είχα μπει στη διαδικασία. Κοίτα, αυτός ήταν πάντα αχώνευτος... ως ζευγάρι μου φαινόταν περίεργο μια τόσο γλυκιά γυναίκα να είναι με ένα τέτοιο αγροίκο.*

Κ.Λ. Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για τη γυναίκα και τι για τον άνδρα;

Κ.Γ. *Λυπήθηκα πολύ για την κατάληξή τους... ήταν κρίμα! Αν έβλεπε πιο καθαρά τίποτα δεν θα είχε συμβεί. Όσο για εκείνον, τι να πω... για κάτι τέτοιους ανθρώπους δεν αξίζει να μιλά κανείς! Πάει χαράμι το σάλιο σου...*

Κ.Λ. Νομίζετε ότι θα μπορούσατε να κάνετε κάτι για να είχατε παρέμβει και να αποτρέψετε το γεγονός;

Κ.Γ. *Όχι, δεν το πιστεύω... αν δεν το έπαιρνε εκείνη απόφαση τίποτα άλλο δεν θα την βοηθούσε.*

Κ.Λ. Τι νομίζετε ότι θα κάνατε σε μια μελλοντική παρόμοια περίπτωση ζευγαριού;

Κ.Γ. *Δεν ξέρω...*

Κ.Λ. Τι μήνυμα θα δίνετε σε άλλους γείτονες ώστε να παρέμβουν σε αντίστοιχες περιπτώσεις;

Κ.Γ. *Δεν νομίζω ότι είμαι σε θέση να προτείνω κάτι μιας και η κατάληξη της περίπτωσης δεν ήταν ευτυχής.*

Κ.Λ. Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εκεί;

Κ.Γ. *Ναι, εδώ ήμουν!*

Κ.Λ. Και τι ακούσατε;

- Κ.Γ. *Άλλον ένα καθημερινό καυγά με τις γνωστές φωνές. Μόνο που αυτή τη φορά ακούστηκε και κάτι παραπάνω. Όταν άκουσα τον πυροβολισμό βγήκα έξω και άρχισα να χτυπάω την πόρτα. Είχαν βγει και άλλοι γείτονες και προσπαθούσαμε να μπούμε. Μετά ακούστηκε και ο δεύτερος πυροβολισμός και ύστερα μας άνοιξε ο γιός τους σοκαρισμένος από το θέαμα. Τα υπόλοιπα είναι γνωστά.*
- Κ.Λ. Μάλιστα... ολοκληρώθηκαν οι ερωτήσεις που είχα να σας κάνω. Τώρα θα ήθελα να συμπληρώσετε ένα πίνακα για να δούμε τις αντιλήψεις και τις τοποθετήσεις σας σε κάποια θέματα.
- Κ.Γ. *Και τελειώνουμε;*
- Κ.Λ. Ναι, αρκετά σας κούρασα!
- Κ.Γ. *Για να δω...*
- Κ.Λ. Ορίστε.
- Κ.Γ. *Είμαστε εντάξει νομίζω.*
- Κ.Λ. Ναι, μια χαρά. Σας ευχαριστώ πολύ...
- Κ.Γ. *Τίποτα, μην το σκέφτεσαι... γεια σου!*
- Κ.Λ. Γεια σας!

4^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Νοτιοανατολικά της Αθήνας

Διαμέρισμα: Κάτω

Συνεντευξιαζόμενος: Άνδρας, 50 ετών, Ελεύθερος Επαγγελματίας

Κ.Λ. Καλημέρα σας!

Κ.Θ. *Καλημέρα...*

Κ.Λ. Ονομάζομαι Αδάμ Παρασκευή, είμαι τελειόφοιτη κοινωνική λειτουργός και στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας η οποία πραγματεύεται το φαινόμενο των συζυγοκτονιών, γίνεται μια έρευνα για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου. Θα ήθελα να σας κάνω μερικές ερωτήσεις σχετικά με όλα όσα έγιναν εδώ τον Ιούνιο.

Κ.Θ. *Τι θες δηλαδή τώρα να σου πω κοπέλα μου; Πήγαινε σε κανέναν άλλο να ρωτήσεις.*

Κ.Λ. Μα πήγα σε άλλους γείτονές σας και μουμίλησαν. Απλά χρειάζομαι συγκεκριμένο αριθμό συνεντεύξεων.

Κ.Θ. *Δηλαδή σουμίλησαν και οι άλλοι;*

Κ.Λ. Ναι,μίλησα με όλα τα διπλανά διαμερίσματα του ζευγαριού.

Κ.Θ. *Σουμίλησαν όλοι δηλαδή ε;*

Κ.Λ. Ναι...

Κ.Θ. *Και η δικηγόρινα;*

Κ.Λ. Ναι, τώρα από το δικό της σπίτι έφυγα.

Κ.Θ. *Ε, τότε πέρασε να τα πούμε.*

Κ.Λ. Ευχαριστώ πολύ.

Κ.Θ. *Κάθισε... να σου προσφέρω κάτι;*

Κ.Λ. Όχι, ευχαριστώ πολύ! Ας αρχίσουμε ε; Τι λέτε;

Κ.Θ. *Ναι, για πες μου...*

Κ.Λ. Πόσο ετών είστε;

Κ.Θ. *Πενήντα.*

Κ.Λ. Με τι ασχολείστε;

- Κ.Θ. *Είμαι ελεύθερος επαγγελματίας.*
- Κ.Λ. *Ζείτε μόνος;*
- Κ.Θ. *Με την κόρη μου.*
- Κ.Λ. *Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;*
- Κ.Θ. *Είκοσι χρόνια.*
- Κ.Λ. *Πόσο καιρό ζούσε το ζευγάρι στη γειτονιά;*
- Κ.Θ. *Καμία δεκαπενταριά χρόνια.*
- Κ.Λ. *Πόσο καιρό γνωρίζατε το ζευγάρι;*
- Κ.Θ. *Δεκαπέντε χρόνια... όσο καιρό ζούσαν εδώ.*
- Κ.Λ. *Πόσο καιρό γνωρίζοσασταν με τη γυναίκα;*
- Κ.Θ. *Δεκαπέντε χρόνια που ζούσαν εδώ με τον άνδρα της.*
- Κ.Λ. *Τι είδους γνωριμία είχατε με τη γυναίκα;*
- Κ.Θ. *Φυσιολογική... μιλούσαμε, χαιρετιόμασταν όποτε βλέπομασταν, ήταν πολύ ευγενική γυναίκα.*
- Κ.Λ. *Τι είδους γνωριμία είχατε με τον άνδρα;*
- Κ.Θ. *Φυσιολογική θα έλεγα και με αυτόν... στις αρχές μάλιστα κάναμε και λίγο παρέα. Βγαίναμε για κανένα ποτάκι αλλά μετά αραιώσαμε.*
- Κ.Λ. *Γιατί απομακρυνθήκατε;*
- Κ.Θ. *Απλά τον έβλεπα ότι άραζε και έχανε τον έλεγχο με το ποτό και δεν ήθελα.*
- Κ.Λ. *Είχατε κοινές εκδηλώσεις και με τους δύο;*
- Κ.Θ. *Παλιά... τώρα σε κάτι γιορτές με είχαν καλέσει, πιο πολύ για τα παιδιά να γνωριστούν.*
- Κ.Λ. *Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η σύζυγος κάτι για την κατάσταση την οποία αντιμετώπιζε;*
- Κ.Θ. *Όχι, δεν μου είχε πει ποτέ τίποτα.*
- Κ.Λ. *Είχε το ζευγάρι κοινωνικές ή οικογενειακές συναναστροφές με άλλους;*
- Κ.Θ. *Από τη γειτονιά δεν είχαν επαφές... τώρα για συγγενείς δεν μπορώ να ξέρω.*

- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γειτονιάς;
- Κ.Θ. *Δεν νομίζω ότι υπήρχαν... ίσως τα τυπικά . Όταν όμως άρχισε να μαθεύεται γύρω-γύρω ότι τα πίνει, τότε τον απομάκρυναν εντελώς. Ξέρεις πως είστε εσείς οι γυναίκες με αυτούς που πίνουν,*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες της γειτονιάς;
- Κ.Θ. *Λίγο καλύτερα αλλά όχι και φοβερά πράγματα.*
- Κ.Λ. Με τα παιδιά της γειτονιάς ποια ήταν η συμπεριφορά του;
- Κ.Θ. *Δεν ξέρω...*
- Κ.Λ. Με το γιό του γνωρίζετε;
- Κ.Θ. *Δεν ξέρω πολλά αλλά ο μικρός δεν τον ήθελε καθόλου... τον έβλεπα πως τον κοιτούσε...*
- Κ.Λ. Η σύζυγος πως συμπεριφερόταν με τις γυναίκες της γειτονιάς;
- Κ.Θ. *Πολύ καλή με όλους... μιλούσε, ήταν πολύ ευγενική.*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες ήταν το ίδιο;
- Κ.Θ. *Ναι, αλλά λίγο πιο απόμακρη. Ήταν πολύ ζηλιάρης ο άνδρας της.*
- Κ.Λ. Με τα παιδιά της γειτονιάς;
- Κ.Θ. *Δεν ξέρω, δεν έχω δει αλλά με τη δική μου κόρη ήταν πάντα ευγενέστατη.*
- Κ.Λ. Με το γιό της ποια ήταν η σχέση της;
- Κ.Θ. *Την αγαπούσε πολύ! Όποτε τον έβλεπε ή μιλούσε γι αυτόν έλαμπε!*
- Κ.Λ. Θυμάστε το πρώτο περιστατικό βίας που υπέπεσε στην αντίληψή σας;
- Κ.Θ. *Δεν ξέρω αν ήταν το πρώτο αυτό αλλά θυμάμαι μια φορά που γινόταν πραγματικά χαμός επάνω! Φωνές, βρισιές, χτυπήματα, χαμός... κάποιος μάλιστα κάλεσε την αστυνομία νομίζω.*
- Κ.Λ. Και τι έγινε;
- Κ.Θ. *Τίποτα, είπαν πως ο καυγάς απλά ξέφυγε και αυτό ήταν.*
- Κ.Λ. Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι η γυναίκα μπορεί να κινδυνεύει ή πιστεύατε ότι είναι ένας συνήθης καυγάς μεταξύ του ζευγαριού;

- Κ.Θ. *Σε αυτό τον καυγά φοβήθηκα λίγο αλλά όταν τους άκουγα τι έλεγαν στην αστυνομία ή ειδικά όταν εκείνος είπε δεν είναι τίποτα, στους επόμενους καυγάδες σφύριζα αδιάφορα.*
- Κ.Λ. *Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά της γυναίκας;*
- Κ.Θ. *Όχι δεν το νομίζω... μια χαρά μου φαινότανε. Ίσως λίγο θλιμμένη.*
- Κ.Λ. *Είχατε δει ποτέ τη σύζυγο με εμφανή σημάδια βίας;*
- Κ.Θ. *Είχα δει στα χέρια της στους καρπούς κάτι μελανιές.*
- Κ.Λ. *Πόσο συχνό νομίζατε ότι είναι το φαινόμενο των δολοφονημένων γυναικών εκ των συζύγων πριν τη δολοφονία και πόσο νομίζετε ότι είναι τώρα;*
- Κ.Θ. *Εγώ αυτό που βλέπω είναι ότι πάει να γίνει μάλιστα της εποχής.*
- Κ.Λ. *Μιλήσατε ποτέ στον άνδρα ή στη γυναίκα;*
- Κ.Θ. *Όχι, δεν είχα το θάρρος.*
- Κ.Λ. *Καλέσατε ποτέ την αστυνομία;*
- Κ.Θ. *Όχι, αφού είδα τι είχε γίνει την προηγούμενη φορά γιατί να μπω στη διαδικασία;*
- Κ.Λ. *Η συμπεριφορά η δική σας τροποποιήθηκε μετά που μάθατε για τη σύγκρουση;*
- Κ.Θ. *Κρατούσα τις αποστάσεις μου... Σε τέτοιες περιπτώσεις βρίσκεσαι μπλεγμένος χωρίς να το καταλάβεις.*
- Κ.Λ. *Πριν την κοινοποίηση της βίας τι σκεφτόσασταν για τη γυναίκα, τι για τον άνδρα και τι για το ζευγάρι;*
- Κ.Θ. *Τι να σκεφτόμουν; Τίποτα... γείτονες ήταν.*
- Κ.Λ. *Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για το θύμα και τι για τον θύτη;*
- Κ.Θ. *Για εκείνη ότι έπρεπε να είχε μιλήσει... να μην μείνει έτσι! Γι αυτόν πως τελικά τα ξεπέρασε τα όριά του με το αλκοόλ.*
- Κ.Λ. *Νομίζεται ότι θα μπορούσατε να κάνετε κάτι για να αποτρέψετε τη δολοφονία;*
- Κ.Θ. *Όχι, αφού και με την αστυνομία τότε δεν έγινε τίποτα... όχι δεν νομίζω.*
- Κ.Λ. *Τι νομίζετε ότι θα κάνατε σε μια μελλοντική περίπτωση;*
- Κ.Θ. *Δεν ξέρω τι να σου πω... ίσως να καλούσα το εκατό.*

- Κ.Λ. Τι μήνυμα θα δίνετε σε άλλους γείτονες από άλλες περιοχές για να παρέμβουν σε αντίστοιχη περίπτωση;
- Κ.Θ. *Το μόνο που μπορώ να σκεφτώ είναι το εκατό.*
- Κ.Λ. Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εδώ;
- Κ.Θ. *Ναι...*
- Κ.Λ. Τι ακούσατε;
- Κ.Θ. *Τους καθημερινούς καυγάδες... μόνο που μετά ακούστηκαν και κάποιοι πυροβολισμοί. Πάγωσα... ήθελα να πιστεύω ότι δεν ήταν από εμάς. Βγήκα έξω και μαζί με κάτι άλλους γείτονες ανεβήκαμε επάνω μετά αφού ακούστηκαν οι πυροβολισμοί. Είδαμε το γιό τους που άνοιξε την πόρτα σε κατάσταση σοκ... ευτυχώς γλίτωσε το παλικάρι.*
- Κ.Λ. Μάλιστα... αυτές ήταν οι ερωτήσεις που είχα να σας κάνω. Τώρα θα ήθελα να συμπληρώσετε ένα πίνακα για να δούμε τις αντιλήψεις και τις τοποθετήσεις σας πάνω σε κάποια θέματα.
- Κ.Θ. *Ναι, για να δω...*
- Κ.Λ. Ορίστε.
- Κ.Θ. *Ορίστε, τους τελείωσα...*
- Κ.Λ. Πολύ ωραία, τελειώσαμε. Σας ευχαριστώ πολύ για όλα!
- Κ.Θ. *Δεν κάνει τίποτα! Δεν πιστεύω να βάλεις πουθενά όνομα ε;*
- Κ.Λ. Όχι, όχι... είναι ανώνυμα οπότε κανένα στοιχείο σας δεν θα μπει.
- Κ.Θ. *Ωραία... γεια σου, στο καλό!*

5^Η ΠΕΡΙΟΧΗ

ΚΩΜΟΠΟΛΗ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

1^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Κωμόπολη της Βορειοανατολικής Αττικής

Διαμέρισμα: Δεξιά

Συνεντευξιαζόμενη: Γυναίκα, 45 ετών, Οικιακά

- Κ.Λ. Καλημέρα σας.
- Κ.Π. *Καλημέρα.*
- Κ.Λ. Ονομάζομαι Πιτσίκου Μαρίνα, είμαι τελειόφοιτη κοινωνική Λειτουργός και στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας, η οποία πραγματεύεται το φαινόμενο των συζυγοκτονιών, γίνεται μια έρευνα για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου.
- Κ.Π. *Ναι και δηλαδή τι ζητάτε τώρα από 'μας;*
- Κ.Λ. Θα ήθελα να σας κάνω κάποιες ερωτήσεις σχετικά με το περιστατικό που έγινε εδώ το Μάιο.
- Κ.Π. *Τι να σου πω βρε κοπέλα μου, απλά δίπλα μέναμε.*
- Κ.Λ. Αυτό ακριβώς είναι πολύ σημαντικό για την έρευνα που γίνεται γιατί θέλαμε να δούμε πως ξέρατε εσείς όλα αυτά που λάμβαναν χώρα στο δίπλα διαμέρισμα.
- Κ.Π. *Αχ, δεν ξέρω κοριτσάκι μου, δεν ξέρω αν θέλω να μπλεχτώ σε τέτοια πράγματα, φοβάμαι λίγο...*
- Κ.Λ. Δεν υπάρχει λόγος να φοβάστε για τίποτα γιατί ότι μου πείτε θα μείνει αυστηρώς μεταξύ μας. Δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί κανένα προσωπικό στοιχείο δικό σας. Απλά να μου απαντήσετε κάποιες ερωτήσεις για τα γεγονότα που πέρασαν.
- Κ.Π. *Καλά, αν είναι έτσι περάστε...*
- Κ.Λ. Σας ευχαριστώ πολύ.
- Κ.Π. *Έλα κάθισε... να σου προσφέρω κάτι;*
- Κ.Λ. Όχι, ευχαριστώ πολύ. Ας αρχίσουμε λοιπόν! Πείτε μου, πόσο χρονών είστε;
- Κ.Π. *Είμαι 45.*
- Κ.Λ. Με τι ασχολείστε;

- Κ.Π. *Οικιακά... εδώ με το σπίτι.*
- Κ.Λ. *Ζείτε μόνη;*
- Κ.Π. *Όχι, είμαι παντρεμένη εδώ και 20 χρόνια τώρα και όπως καταλαβαίνεις ζω με τον άντρα μου. Τα παιδιά μεγάλωσαν, έφυγαν από το σπίτι.*
- Κ.Λ. *Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;*
- Κ.Π. *Σχεδόν όλη μου τη ζωή.*
- Κ.Λ. *Πόσο καιρό ζούσε το ζευγάρι στη γειτονιά;*
- Κ.Π. *Πολλά χρόνια. Ξέρω εγώ τώρα καμιά δεκαριά...*
- Κ.Λ. *Πόσο καιρό γνωρίζετε το ζευγάρι;*
- Κ.Π. *Όσο καιρό ζούσαν εδώ.*
- Κ.Λ. *Πόσο καιρό γνωρίζοσασταν με τη γυναίκα;*
- Κ.Π. *Εμμ... όσο ζούσε εδώ, τόσο την ήξερα.*
- Κ.Λ. *Το ίδιο και με τον άνδρα υποθέτω...*
- Κ.Π. *Ε, ναι όσο ήταν εδώ τον ήξερα δεν γνωριζόμασταν από πριν.*
- Κ.Λ. *Μάλιστα. Τι είδους γνωριμία είχατε με τη γυναίκα;*
- Κ.Π. *Ε, τι να πω τώρα... μιλάγαμε. Στις αρχές ειδικά κάναμε και λίγο παρέα αλλά μετά αραιώσαμε.*
- Κ.Λ. *Γιατί πιστεύετε ότι συνέβη αυτό;*
- Κ.Π. *Δεν υπήρχε συγκεκριμένος λόγος, απλά έγινε. Δε σου λέω ότι σταματήσαμε να μιλάμε κιόλας απλά δεν κάναμε και τόσο στενή παρέα. Δεν έγινε κάτι, απλά συνέβη.*
- Κ.Λ. *Όταν βγαίνατε σας είχε πει τίποτα σχετικά με τα το γάμο της και τι αντιμετώπιζε;*
- Κ.Π. *Μου είχε πει θυμάμαι ότι είχε μετανιώσει για το γάμο της και πως δεν αγαπούσε το σύζυγο της. Αναγκαστικά έμενε μαζί του.*
- Κ.Λ. *Τι την ανάγκαζε να μένει μαζί του;*
- Κ.Π. *Ότι τις περισσότερες γυναίκες κοπέλα μου, τα λεφτά. Δεν έμενε μαζί του γιατί ήταν πλούσιος αλλά γιατί εκείνη δεν ήταν οικονομικά εξασφαλισμένη. Εξαρτιόταν απ' αυτόν.*

- Κ.Λ. Κατάλαβα. Σας είχε πει ποτέ αν την κακοποιούσε;
- Κ.Π. *Όχι, δεν μου είχε πει τίποτα, μόνο ότι μάλωναν συνέχεια και πως δεν άντεχε καθόλου.*
- Κ.Λ. Μάλιστα. Με το σύζυγο τι είδους γνωριμία είχατε;
- Κ.Π. *Μιλάγαμε όποτε συναντιόμασταν αλλά αυτό μόνο. Δεν είχαμε βγει δηλαδή όλοι μαζί και τέτοια. Να σας πω από αυτά που μου είχε πει και εκείνη και με τους καυγάδες που άκουγα κάθε φορά, δεν ήθελα κιόλας περισσότερα μαζί του.*
- Κ.Λ. Κατάλαβα. Δηλαδή δεν είχατε βγει ποτέ ως ζευγάρια ή κάτι τέτοιο.
- Κ.Π. *Όχι, αφού σου είπα όλοι μαζί ποτέ... Είχε πεταχτεί μια φορά να το κανονίσουμε αλλά είχε μείνει στον αέρα.*
- Κ.Λ. Η σύζυγος σας είχε εκμυστηρευτεί τίποτε άλλο από την κατάσταση την οποία βίωνε;
- Κ.Π. *Αυτά που σου είπα πριν. Ήταν δυστυχισμένη στο γάμο της και γι αυτό μάλωναν συνεχώς για άσχετα πράγματα, με το παραμικρό. Έκαναν καβγά για το φαγητό για το ένα, για το άλλο... και οι δύο κάθε φορά ήταν σε θέση μάχης!*
- Κ.Λ. Το ζευγάρι είχε κοινωνικές συναναστροφές με άλλους;
- Κ.Π. *Από τη γειτονιά δεν είχαν πολλά-πολλά γιατί είχαν γίνει αντιπαθείς σε όλους με τους καβγάδες, τις φωνές και τις συνεχόμενες φασαρίες που έκαναν όλη την ώρα.*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γυναίκες της γειτονιάς;
- Κ.Π. *Ξέρω εγώ; Κανονικές.*
- Κ.Λ. Δεν είχε κάποια συγκεκριμένη συμπεριφορά απέναντί τους;
- Κ.Π. *Όχι, δεν είχα καταλάβει τίποτα.*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες τις γειτονιάς;
- Κ.Π. *Καλά μια χαρά νομίζω. Μ' αυτούς νομίζω είχε πιο στενή σχέση γιατί είχε και το συνεργείο οπότε καταλαβαίνεις όσο να πεις είχαν περισσότερα πάρε δώσε και πιο πολλά να πουν. Μαζευόντουσαν καμιά φορά στο συνεργείο για καφέ και τα λέγανε.*
- Κ.Λ. Με τα παιδιά της γειτονιάς πως συμπεριφερόταν ο σύζυγος;
- Κ.Π. *Κανονικά. Φυσιολογικά...*

- Κ.Λ. Εκείνη σε σχέση με τις γειτόνισσες πως ήταν;
- Κ.Π. *Κανονική. Μιλούσε και χαιρετούσε... κανονικά όλα.*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες γείτονες;
- Κ.Π. *Με αυτούς η αλήθεια είναι κρατούσε τις αποστάσεις. Τώρα γιατί δεν ξέρω αλλά δεν είχε πολλά-πολλά μαζί τους.*
- Κ.Λ. Με τα παιδιά της γειτονιάς πως ήταν;
- Κ.Π. *Πολύ καλή. Τα αγαπούσε πολύ τα παιδιά.*
- Κ.Λ. Θυμάστε πότε ακούσατε τον πρώτο καβγά;
- Κ.Π. *Μετά από τόσους καβγάδες που ακούμε καθημερινά που να θυμάμαι. Αλλά μαλώνανε συνέχεια. Είχε καταντήσει εκνευριστικό, όλες αυτές οι φωνές, όλη την ώρα!*
- Κ.Λ. Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι μπορεί η γυναίκα να κινδυνεύει ή θεωρούσατε ότι είναι ένας συνηθής καβγάς μεταξύ του ζευγαριού;
- Κ.Π. *Στις αρχές πιστεύαμε ότι απλά έχουν τις διαφωνίες τους όπως όλα τα ζευγάρια και μαλώνουν, όμως όσο συνεχίζονταν οι καβγάδες τόσο μεγάλωνε η ένταση, γινόntonταν πιο άγριοι. Εκεί που ήταν μόνο οι φωνές μετά ακούγαμε και πράγματα να σπάνε. Φαινόταν ότι όσο πήγαινε αγρίευε το πράγμα και ναι μετά αρχίσαμε να φοβόμαστε... Ότι κάτι κακό θα γίνει το περιμέναμε.*
- Κ.Λ. Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά της γυναίκας;
- Κ.Π. *Από ένα διάστημα και μετά είχε κλειστεί στον εαυτό της. Φαινόταν σαν να έκανε τα πάντα μηχανικά, λες και δεν ήθελε να έχει επαφή με τον έξω κόσμο.*
- Κ.Λ. Είχατε παρευρεθεί ποτέ μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;
- Κ.Π. *Όχι. Ευτυχώς κι ολας... οι φωνές αρκούσαν.*
- Κ.Λ. Εφ' όσων γνωρίζατε ότι η γυναίκα κακοποιείτε, σας είχε ποτέ εκφοβίσει άμεσα ή έμμεσα ο σύζυγος με σκοπό να μη μιλήσετε;
- Κ.Π. *Να με φοβίσει όχι δεν το είχε κάνει αλλά τότε που κάναμε τότε με εκείνη λίγο παρέα με είχε πετύχει μια φορά στο διάδρομο και εκεί που με ρωτούσε πως περάσαμε με τη γυναίκα του μου ανέφερε ότι δεν είναι πολύ καλά στα μυαλά της. Φαντάζομαι ότι μπορεί να φοβήθηκε μήπως μου είπε τίποτα και μην αρχίσω να μιλάω κι εγώ.*

- Κ.Λ. Είχατε δει ποτέ τη σύζυγο με εμφανή σημάδια βίας;
- Κ.Π. *Την είχα δει θυμάμαι με κάτι μελανιές γύρω από το λαιμό της. Μάλλον την είχε πιάσει από εκεί.*
- Κ.Λ. Της είπατε τίποτα για τα σημάδια αυτά;
- Κ.Π. *Τη ρώτησα τι συνέβη... Μου είπε ότι ξέφυγαν λίγο τα πράγματα σε ένα καβγά αλλά να μην ανησυχώ. Της είπα ότι θέλει μπορεί να μου χτυπήσει να βοηθήσω.*
- Κ.Λ. Πόσο συχνό φαινόμενο νομίζετε ότι είναι οι δολοφονίες γυναικών από τους συζύγους τους; Πριν από τη δολοφονία πόσο συχνό πιστεύατε ότι ήταν και πόσο νομίζετε ότι είναι τώρα;
- Κ.Π. *Όποτε ακούγαμε για τέτοια γεγονότα πάντα ήταν στην Αμερική, εκεί γινόντουσαν όλα αυτά. Τώρα είναι λίγος καιρός που τέτοια περιστατικά ξεφυτρώνουν σαν τα κουνουπίδια και εδώ σε εμάς. Τα άκουγα και δεν τα πίστευα και μετά από αυτό που έγινε και εδώ, κατάλαβα ότι όλα είναι πιθανά πια... πρέπει να τα περιμένουμε όλα.*
- Κ.Λ. Εσείς είχατε μιλήσει σε κάποιον από τους δύο;
- Κ.Π. *Σε εκείνη είχα μιλήσει και τότε που είχα δει τα σημάδια και μια άλλη φορά της είχα πει να τον αφήσει να ξεμπλέξει από εκείνον αλλά δεν ξέρω ήταν σαν να μιλούσα σε τοίχο. Λες και δεν με άκουγε. Αυτόν ειδικά τώρα τελευταία δεν τον πολύ πλησίαζα γιατί να σου πω την αλήθεια μου τον φοβόμουν λίγο. Αν τον άκουγες πως φώναζε... άσε που άρχισε να τα τσούζει κιόλας. Φαινόταν ότι θα κατέληγαν έτσι!*
- Κ.Λ. Είχατε καλέσει ποτέ την αστυνομία;
- Κ.Π. *Μόνο εγώ; Όλοι! Συνέχεια την καλούσαμε αλλά βαρεθήκαμε γιατί τι κάνανε νομίζεις κοπέλα μου; Ερχόντουσαν, τους έλεγαν να κάνουν ησυχία, πήγαιναν αυτόν μέχρι το τμήμα και μετά όλα μέλι-γάλα. Τι να κάνουν κι εκείνοι;*
- Κ.Λ. Κάνατε κάτι άλλο;
- Κ.Π. *Όχι τίποτα. Αφού δεν το έλυσε η αστυνομία θα βοηθούσα εγώ;*
- Κ.Λ. Η συμπεριφορά η δική σας μετά που μάθατε για τη βία τροποποιήθηκε καθόλου;
- Κ.Π. *Δεν νομίζω ότι άλλαξε πολύ, πάντως απομακρύνθηκα.*
- Κ.Λ. Πριν την κοινοποίηση της βίας τι σκεφτόσασταν για τη γυναίκα και τι για τον άνδρα;
- Κ.Π. *Κοίτα κοπέλα μου εκείνη εγώ τη συμπαθούσα πολύ, ήταν καλή γυναίκα. Μετά άλλαξε όμως... απομακρύνθηκε. Όσο γι αυτόν τώρα, εγώ ήξερα τι γινόταν από την αρχή σχεδόν με αυτά που μου είχε πει εκείνη. Χωρίς αυτά που ήξερα*

και χωρίς τους καβγάδες με μια πρώτη εντύπωση μου φαινόταν συμπαθητικός αλλά θες δεν θες τα βλέπεις όλα αυτά, δεν κρύβονται. Ειδικά αφού άρχισε να πίνει.

- Κ.Λ. Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για τη γυναίκα και τι για τον άνδρα;
- Κ.Π. *Ότι έπρεπε να είχε φύγει από καιρό. Όσο γι αυτόν, δεν θέλω να πω τίποτα.*
- Κ.Λ. Πιστεύετε ότι υπήρχε κάτι που μπορούσατε να κάνετε ώστε να αποφευχθεί το μοιραίο;
- Κ.Π. *Όχι δεν το πιστεύω... αφού δεν ήθελε εκείνη να βοηθήσει τον εαυτό της θα το έκανα εγώ;*
- Κ.Λ. Τι νομίζετε ότι θα κάνατε σε μια μελλοντική περίπτωση;
- Κ.Π. *Ότι έκανα και τώρα... θα καλούσα την αστυνομία. Ως εκεί.*
- Κ.Λ. Τι μήνυμα θα δίνετε σε άλλους γείτονες ώστε να παρέμβουν σε αντίστοιχες περιπτώσεις;
- Κ.Π. *Να πάρουν το εκατό. Όχι ότι θα βοηθούσε ιδιαίτερα αλλά δε θα έχει κανείς να τους πει τίποτα*
- Κ.Λ. Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εκεί;
- Κ.Π. *Χριστέ μου... ναι ήμουν. Κοπέλα μου δεν θέλω να το θυμάμαι. Δεν θέλω...*
- Κ.Λ. Ξέρω ότι είναι πολύ δυσάρεστο να το θυμάστε αλλά είναι πολύ σημαντικό να μάθουμε τι έγινε.
- Κ.Π. *Καλά, καλά... Ακούγαμε να μαλώνουν όπως πάντα. Φώναζαν πολύ, ούρλιαζαν, έσπαγαν πράγματα αλλά ήταν μια από τα ίδια για μας. Κάποια στιγμή άρχισε να ουρλιάζει εκείνη και μετά τίποτα. Ο καβγάς ξαφνικά σταμάτησε και μετά ακούσαμε το γδούπο έξω. Βγήκαμε έξω και τον είδαμε που είχε πηδήξει. Το θέαμα ήταν φρικτό!*
- Κ.Λ. Τι κάνατε;
- Κ.Π. *Όταν τους ακούγαμε να μαλώνουν δεν κάναμε τίποτα γιατί ήταν κάτι που πια το ξέραμε. Όταν τον είδαμε αυτόν έξω φυσικά και καλέσαμε το εκατό.*
- Κ.Λ. Τι θα μπορούσατε να κάνετε;
- Κ.Π. *Να πάρουμε το εκατό νωρίτερα αλλά πώς να στο πω βρε παιδί μου αν δεν γινόταν τότε θα γινόταν άλλη μέρα αφού δεν τον άφηνε. Είχε υπογράψει την καταδίκη της.*
- Κ.Λ. Μάλιστα... Τελείωσα με τις ερωτήσεις που είχα να σας κάνω. Τώρα θα ήθελα να συμπληρώσετε κάποιους πίνακες για να δούμε τις αντιλήψεις σας,

την τοποθέτησή σας σε κάποια θέματα καθώς και κάποιες εμπειρίες που μπορεί να είχατε.

Κ.Π. *Ωραία για δώσε μου να τους δω.
Ορίστε τους τελείωσα... θες κάτι άλλο;*

Κ.Λ. *Όχι, είμαστε εντάξει. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για τη βοήθειά σας.*

Κ.Π. *Τίποτα κοπέλα μου... στο καλό να πας!*

Κ.Λ. *Γεια σας!*

2^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Κωμόπολη της Βορειοανατολικής Αττικής

Διαμέρισμα: Αριστερά

Συνεντευξιαζόμενη: Γυναίκα, 56 ετών, Οικιακά

- K.Λ. Καλημέρα σας!
- K.B. *Καλημέρα...*
- K.Λ. Ονομάζομαι Πιτσίκου Μαρίνα, είμαι τελειόφοιτη κοινωνική Λειτουργός και στα πλαίσια της διπλωματικής μου άσκησης η οποία πραγματεύεται το φαινόμενο των συζυγοκτονιών, γίνεται μια έρευνα για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου.
- K.B. *Μπράβο κοπέλα μου αλλά εγώ δεν μπορώ να σε βοηθήσω... δεν ξέρω απ' αυτά.*
- K.Λ. Ευχαριστώ, αλλά για την έρευνα που γίνεται η δική σας γνώμη και εμπειρία είναι αυτή που μας νοιάζει.
- K.B. *Ναι αλλά δεν ξέρω εγώ από αυτά κοπέλα μου... τι να σου πω;*
- K.Λ. Μα έχετε πολύ ενδιαφέροντα πράγματα να πείτε ειδικά μετά από όλα όσα έγιναν εδώ το Μάιο.
- K.B. *Α, γι αυτό... τα ξέρεις τι έγιναν εδώ ε;*
- K.Λ. Ε, είναι ένα περιστατικό που δε θα μπορούσε να μην ακουστεί... λοιπόν; Θα μου απαντήσετε σε κάποιες ερωτήσεις;
- K.B. *Αχ, δεν ξέρω κοπέλα μου... λείπει και ο άνδρας μου και φοβάμαι λίγο.*
- K.Λ. Τι φοβάστε;
- K.B. *Αυτά που θα σου πω μη βγουν στη δημοσιότητα και μετά τρέχω και δεν φτάνω...*
- K.Λ. Δε χρειάζεται να ανησυχείτε καθόλου γι αυτό γιατί όλα όσα θα μας πείτε θα είναι ανώνυμα και η έρευνα δεν θα μπει κανένα προσωπικό σας στοιχείο.
- K.B. *Σίγουρα; Αν είναι έτσι δεν έχω πρόβλημα.*
- K.Λ. Ναι, σίγουρα. Δεν υπάρχει φόβος.
- K.B. *Ωραία πέρασε κοπέλα μου...*
- K.Λ. Ευχαριστώ!

- K.B. *Έλα πέρασε, κάθισε... να σου φέρω κάτι;*
- K.Λ. *Όχι, όχι ευχαριστώ πολύ... ας αρχίσουμε λοιπόν!*
- K.B. *Ναι, ναι... για πες μου.*
- K.Λ. *Πόσο χρονών είστε;*
- K.B. *56*
- K.Λ. *Εργάζεστε;*
- K.B. *Ναι στο σπίτι, ασχολούμαι με τα οικιακά.*
- K.Λ. *Ζείτε μόνη;*
- K.B. *Όχι με το σύζυγό μου. Είμαστε μαζί δεκαέξι χρόνια.*
- K.Λ. *Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;*
- K.B. *Εδώ ζω δέκα χρόνια σε αυτή τη γειτονιά αλλά στον Κάλαμο όλη μου τη ζωή... πρώτα μέναμε αλλού.*
- K.Λ. *Πόσο καιρό ζούσε το ζευγάρι στη γειτονιά;*
- K.B. *Κάπου εκεί πρέπει να ήταν κι αυτοί αλλά νομίζω ότι μπορεί να ήταν και λίγο πριν από μας.*
- K.Λ. *Πόσο καιρό γνωρίζατε το ζευγάρι;*
- K.B. *Κοντά στα δέκα χρόνια.*
- K.Λ. *Πόσο καιρό γνωρίζοσασταν με τη γυναίκα;*
- K.B. *Ε, εκεί δέκα χρόνια... όσο καιρό ζούμε εδώ.*
- K.Λ. *Πόσο καιρό γνωρίζοσασταν με τον άνδρα;*
- K.B. *Το ίδιο δέκα χρόνια.*
- K.Λ. *Τι είδους γνωριμία είχατε με τη γυναίκα;*
- K.B. *Κανονική. Τι γνωριμία να είχαμε... κανονική όπως με όλους.*
- K.Λ. *Εννοώ μιλούσατε από το μπαλκόνι, στη σκάλα, μήπως είχατε πάει για καφέ;*
- K.B. *Ααα... Για καφέ όχι δεν είχαμε πάει αλλά ναι όποτε την έβλεπα τη χαιρετούσα... γείτονες ήμασταν!*
- K.Λ. *Με το σύζυγο το ίδιο;*

- K.B. *Ναι, το ίδιο...*
- K.Λ. *Είχατε κοινές εκδηλώσεις με τους δύο;*
- K.B. *Λες αν είχαμε βγει ποτέ έξω;*
- K.Λ. *Ναι.*
- K.B. *Όχι, ποτέ... άσε που δεν ήθελα κιόλας. Τι άνθρωποι θα ήταν αυτοί που φωνάζανε και βριζόντουσαν όλη την ώρα... δε θέλω πάρε δώσε με τέτοιους εργώ. Άσε που αυτός μπεκρόπινε κ όλας.*
- K.Λ. *Έπινε καιρό ο σύζυγός της;*
- K.B. *Έπινε αλλά τώρα στα τελειώματα τον έβλεπα πολύ χάλια.*
- K.Λ. *Μάλιστα. Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η σύζυγος κάτι για την κατάσταση την οποία αντιμετώπιζε;*
- K.B. *Όχι τίποτα... Μια φορά που της είχα μιλήσει μετά από ένα καβγά τη ρώτησα τι γίνεται, γιατί τόσες φωνές, γιατί όλα αυτά...*
- K.Λ. *Και εκείνη τι σας είπε;*
- K.B. *Τίποτα... θύμωσε κιόλας λίγο μπορώ να πω. Μου είπε ότι δεν είναι δουλειά μου και όλοι λέει μαλώνουν, δεν είναι και τόσο φοβερό.*
- K.Λ. *Κατάλαβα. Είχε το ζευγάρι κοινωνικές ή οικογενειακές συναναστροφές με άλλους;*
- K.B. *Κοίτα, από εδώ από τη γειτονιά δεν έχω δει να έρχονται για επίσκεψη γιατί με όλα αυτά δεν τους συμπαθούσαν και πολύ εδώ. Ήταν μια αναστάτωση για τη γειτονιά... λίγες φορές είχε έρθει η αστυνομία;*
- K.Λ. *Συγγενείς ερχόντουσαν;*
- K.B. *Ναι, είχα δει μερικές φορές και σε γιορτές πιο πολύ.*
- K.Λ. *Πώς θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γυναίκες της γειτονιάς;*
- K.B. *Καλή... χαιρετούσε και ήταν ευγενικός. Δεν μπορούσε να κάνει και αλλιώς... τον είχαν όλοι στο μάτι. Αλλά ήταν τυπικός.*
- K.Λ. *Με τους άνδρες γείτονες;*
- K.B. *Λίγο καλύτερα... λογικό δεν είναι; Είχε και το συνεργείο οπότε είχαν πολλά να πουν, πιο πολλά κοινά.*
- K.Λ. *Πως θα περιγράφατε τη σχέση της συζύγου με τις γυναίκες της γειτονιάς;*

- K.B. *Είναι, ή μάλλον ήταν απόμακρη... δεν ήθελε πολλά-πολλά, δεν μίλαγε, ήταν και λίγο απότομη μπορώ να πω και πολύ νευρική.*
- K.Λ. *Με τους άνδρες της γειτονιάς πια ήταν η συμπεριφορά της;*
- K.B. *Αυστηρά τυπική. Απλά χαιρετούσε... ως εκεί.*
- K.Λ. *Πως θα περιγράφατε τη συμπεριφορά του ζευγαριού απέναντι στα παιδιά της γειτονιάς;*
- K.B. *Εκείνος ήταν αδιάφορος, δεν τους έδινε σημασία. Εκείνη δεν έπαιζε και μαζί τους αλλά την έβλεπα πως τα κοίταζε... τα αγαπούσε τα παιδιά.*
- K.Λ. *Θυμάστε πότε ήταν το πρώτο περιστατικό βίας;*
- K.B. *Το πρώτο δεν μπορώ να το θυμάμαι κοπέλα μου... εξάλλου ήταν τόσοι μα τόσοι πολλοί οι καβγάδες τους. Δεν μπορείς να φανταστείς κοπέλα μου τι γινόταν εδώ!*
- K.Λ. *Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι μπορεί η γυναίκα να κινδυνεύει ή θεωρούσατε ότι είναι ένας συνήθης καβγάς μεταξύ του ζευγαριού;*
- K.B. *Στις αρχές λέγαμε εντάξει ζευγάρι είναι έχει τις διαφορές του. Όταν άρχισαν να γίνονται πιο έντονοι οι καβγάδες είχαμε ανησυχήσει μια δύο φορές αλλά μετά βλέπαμε ότι όλα ήταν μια χαρά. Όταν είχαμε φοβηθεί μια φορά είχαμε καλέσει την αστυνομία αλλά μετά όλα καλά.*
- K.Λ. *Καταλαβαίνετε τι λέγανε όταν μάλωνα ή γιατί μάλωνα;*
- K.B. *Το λόγο κοπέλα μου δεν μπορώ να τον ξέρω. Το μόνο που ακούγαμε κάθε φορά ήταν βρισιές και φωνές.*
- K.Λ. *Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερη συμπεριφορά της γυναίκας;*
- K.B. *Εεε... τι να πω ήταν κλεισμένη στον εαυτό της και απότομη λίγο με τους άλλους.*
- K.Λ. *Είχατε παραβρεθεί ποτέ μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;*
- K.B. *Ήμουν τυχερή και δεν μου έτυχε.*
- K.Λ. *Γιατί τυχερή;*
- K.B. *Γιατί φαντάζεσαι τι θα γινόταν αν ήμουν μπροστά;*
- K.Λ. *Όχι, τι θα μπορούσε να συμβεί;*
- K.B. *Θα ένοιωθα πολύ άσχημα αρχικά και τα πράγματα θα ήταν περίεργα μεταξύ μας. Άσε που μπορεί να μου ερχόταν καμία ανάποδη. Αλλιώς είναι να τους ακούς κι αλλιώς να βλέπεις.*

- K.Λ. Εφ' όσων γνωρίζατε ότι η γυναίκα κακοποιείται, σας είχε εκφοβίσει ποτέ άμεσα ή έμμεσα ο σύζυγός με σκοπό να μην μιλήσετε;
- K.Β. *Όχι, όχι δεν είχε επιχειρήσει τίποτα.*
- K.Λ. Είχατε δει ποτέ τη σύζυγο να έχει εμφανή σημάδια βίας;
- K.Β. *Μια φορά νομίζω ότι είχα δει λίγο τα χείλια της πρησμένα αλλά δεν ξέρω κιόλας.*
- K.Λ. Πόσο συχνό φαινόμενο νομίζετε ότι είναι οι συζυγοκτονίες; Πριν από τη δολοφονία πόσο συχνό φαινόμενο νομίζατε ότι είναι και πόσο τώρα, μετά την δολοφονία;
- K.Β. *Παλιά τέτοια πράγματα δεν γινόντουσαν. Εγώ δεν είχα ακούσει πάλι τέτοια να συμβαίνουν. Τώρα βέβαια μετά από αυτό που έγινε και μη χειρότερα έχω να πω.*
- K.Λ. Μιλήσατε ποτέ στον άνδρα ή στη γυναίκα;
- K.Β. *Σε αυτόν σιγά μην πήγαινα να μιλήσω!! Ά παπά... τον άκουγα καθημερινά πως φώναζε στη γυναίκα του και θα πήγαινα εγώ μια άσχετη να του πω τι να κάνει; Είναι θηρίο αυτός. Δεν τον άκουγες κοπέλα μου πως φώναζε... δεν τον άκουγες. Σε εκείνη σου το είπα και πριν, της είχα μιλήσει μετά από ένα καβγά τους και αφού με αποπήρε εκείνη τη μέρα δεν το επιχείρησα ξανά. Αφού εκείνη δεν ήθελε να κάνει κάτι!*
- K.Λ. Καλέσατε ποτέ της αστυνομία;
- K.Β. *Ναι, την κάλεσα. Είχε έρθει πολλές φορές. Ε μα πια είχαν γίνει ανυπόφοροι με τις φωνές τους, δεν βρίσκαμε ησυχία.*
- K.Λ. Η συμπεριφορά η δική σας τροποποιήθηκε μετά που μάθατε για τη βία;
- K.Β. *Όχι, καθόλου. Δεν άλλαξα, όπως ήμουν έτσι συνέχισα.*
- K.Λ. Πριν την κοινοποίηση της βίας τι σκεφτόσασταν για τη γυναίκα και τι για τον άνδρα;
- K.Β. *Νομίζω δεν υπήρχε περίοδος που δεν ξέραμε τι γινόταν. Μια ζωή μάλωναν, μια ζωή. Απορώ γιατί μένανε μαζί αυτοί παιδί μου... φαινόταν να μισούνται!*
- K.Λ. Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για τη δολοφονημένη γυναίκα και τι για τον δολοφόνο;
- K.Β. *Τι σκέφτηκα; Γιατί το άφησαν να πάει τόσο μακριά όλο αυτό αφού δεν ήθελαν να είναι μαζί... έπρεπε να είχαν φύγει και οι δύο απ' αυτό το γάμο.*
- K.Λ. Τώρα που γνωρίζετε την κατάληξη της σχέσης σε δολοφονία θα μπορούσατε να είχατε κάνει κάτι για να αποτρέψετε τη δολοφονία;

- K.B. *Όχι δεν νομίζω ότι θα μπορούσα να κάνω κάτι... η αστυνομία τόσες φορές είχε έρθει.*
- K.Λ. Τι νομίζετε ότι θα κάνατε σε μια μελλοντική περίπτωση ζευγαριού, που υπάρχει βία;
- K.B. *Δεν ξέρω κοπέλα μου, δεν ξέρω... έχεις πολλά ακόμα; Θα γυρίσει και ο άνδρας μου σε λίγο.*
- K.Λ. Τι μήνυμα θα δίνετε σε άλλους γείτονες που αντιμετωπίζουν τις ίδιες καταστάσεις;
- K.B. *Την αστυνομία... μόνο αυτό.*
- K.Λ. Κατά την διάρκεια της δολοφονίας ήσασταν εδώ;
- K.B. *Ήμουν που να μην ήμουν!*
- K.Λ. Τι ακούσατε;
- K.B. *Μαλώνανε όπως κάθε μέρα, φωνάζανε και το καταλάβαινες ότι είχαν φουντώσει τα αίματα. Μετά από λίγο την ακούσαμε να ουρλιάζει, μετά ένα δυνατό θόρυβο από έξω και κάτι περαστικούς να φωνάζουν. Βγήκαμε έξω και τον είδαμε. Μετά ήρθε η αστυνομία και όλα τα άλλα είναι γνωστά.*
- K.Λ. Πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να κάνετε κάτι;
- K.B. *Όχι τίποτα... στην περίπτωσή τους τίποτα δεν θα μπορούσε να γίνει... τίποτα.*
- K.Λ. Στο μέλλον τι θα κάνατε σε αντίστοιχες περιπτώσεις;
- K.B. *Το ίδιο... δεν ξέρω αν θα μπορούσα να κάνω τίποτα. Είναι σα να μην ήθελαν βοήθεια από κανέναν.*
- K.Λ. Τελειώσαμε με τις ερωτήσεις που είχα να σας κάνω
- K.B. *Α, ωραία γιατί θα έρθει και ο άνδρας μου σε λίγο.*
- K.Λ. Θα ήθελα μόνο να συμπληρώσετε κάποιους πίνακες για να μπορέσουμε να δούμε τις αντιλήψεις σας σε κάποια θέματα και τις εμπειρίες που μπορεί να είχατε.
- K.B. *Αχ... βρε κοπέλα μου είναι πολλά; Για να δω...*
- K.Λ. Όχι, δεν θα σας πάρει πολύ χρόνο.
- K.B. *Εντάξει, εντάξει για δώστα μου... Ορίστε να, τα έκανα. Τελειώσαμε;*
- K.Λ. Ναι, όλα μια χαρά. Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας...
- K.B. *Τίποτα κοπέλα μου... Γεια σου, στο καλό!*
- K.Λ. Γεια σας!

3^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Κωμόπολη της Βορειοανατολικής Αττικής

Διαμέρισμα: Πάνω

Συνεντευξιαζόμενος: Άνδρας, 29 ετών, Ιδιωτικός Υπάλληλος

Κ.Λ. Καλημέρα σας!

Κ.Ι. *Καλημέρα... μπορώ να βοηθήσω;*

Κ.Λ. Ονομάζομαι Πιτσίκου Μαρίνα, είμαι τελειόφοιτη κοινωνική Λειτουργός και στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας η οποία πραγματεύεται το φαινόμενο των συζυγοκτονιών, γίνεται μια έρευνα για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου.

Κ.Ι. *Ααα... κάνεις την πτυχιακή σου ε;*

Κ.Λ. Ακριβώς και θα ήθελα να σας κάνω κάποιες ερωτήσεις σχετικά με το περιστατικό που έγινε εδώ το Μάιο.

Κ.Ι. *Τραγική ιστορία... πέρασε, κάθισε! Να σου προσφέρω κάτι;*

Κ.Λ. Όχι, ευχαριστώ πολύ! Ας αρχίσουμε... πείτε μου αρχικά πόσο ετών είστε;

Κ.Ι. *Είμαι 29.*

Κ.Λ. Εργάζεστε;

Κ.Ι. *Ναι, δουλεύω delivery σε μία πιτσαρία εδώ κοντά. Ανεργία! Καταλαβαίνεις...*

Κ.Λ. Ναι ξέρω... ζείτε μόνος;

Κ.Ι. *Ναι, εργένης.*

Κ.Λ. Πόσο καιρό ζείτε εδώ;

Κ.Ι. *Κανά πεντάρι χρόνια...*

Κ.Λ. Πόσο καιρό ζούσε το ζευγάρι στη γειτονιά;

Κ.Ι. *Δεν ξέρω ακριβώς... ήταν πριν από 'μένα.*

Κ.Λ. Πόσο καιρό γνωρίζατε το ζευγάρι;

Κ.Ι. *Πέντε χρόνια.*

Κ.Λ. Πόσο καιρό γνωρίζοσασταν με τη γυναίκα;

Κ.Ι. *Πέντε χρόνια.*

- Κ.Λ. Με τον άνδρα;
- Κ.Ι. *Πέντε χρόνια.*
- Κ.Λ. Τι είδους γνωριμία είχατε με τη γυναίκα;
- Κ.Ι. *Τίποτα το ιδιαίτερο. Μια καλημέρα λέγαμε δεν έδινε και το περιθώριο για κάτι παραπάνω.*
- Κ.Λ. Με το σύζυγο;
- Κ.Ι. *Το ίδιο μπορώ να πω... Ίσως λίγο παραπάνω γιατί το μηχανάκι μου χάλαγε συχνά. Ήταν μηχανικός αυτός ξέρεις.*
- Κ.Λ. Είχατε κοινές εκδηλώσεις και με τους δύο;
- Κ.Ι. *Τι δουλειά είχα να βγω μαζί τους; Όχι ποτέ δεν βγήκαμε.*
- Κ.Λ. Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η σύζυγός κάτι για την κατάσταση που αντιμετώπιζε;
- Κ.Ι. *Όχι, δεν μου είχε πει τίποτα... Ήταν κλειστή γυναίκα και όπως σου είπα δεν έδινε και περιθώρια στον άλλο για να την πλησιάσει. Εμένα δεν ξέρω... μου έδινε την εντύπωση πως δεν με πολυσυμπαθεί.*
- Κ.Λ. Το ζευγάρι είχε κοινωνικές συναναστροφές με άλλους;
- Κ.Ι. *Γενικά δεν ξέρω αλλά από τη γειτονιά μπορώ να σου πω με απόλυτη σιγουριά ότι δεν είχαν επαφές με κανέναν, Ήταν στη μαύρη λίστα της γειτονιάς.*
- Κ.Λ. Γιατί ήταν στη μαύρη λίστα;
- Κ.Ι. *Γιατί δεν άφηναν άνθρωπο να ησυχάσει μέρα και νύχτα! Η κατάσταση πραγματικά δεν έχει προηγούμενο... πρέπει να γινόταν μάχη εκεί μέσα!*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γειτόνισσες;
- Κ.Ι. *Χαλαρές... Είχαν τα πρέπει. Σου λέω μαύρη λίστα...*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες της γειτονιάς;
- Κ.Ι. *Λίγο καλύτερα μπορώ να πω... και αυτό λόγω του συνεργείου αλλιώς δεν ήθελαν και πολλά-πολλά μαζί του.*
- Κ.Λ. Εκείνη πως συμπεριφερόταν με τους γείτονες;
- Κ.Ι. *Ε, με τις γυναίκες ήταν αρκετά θερμή. Μιλούσε με άλλες λιγότερο ή άλλες περισσότερο. Με τους άνδρες τίποτα... δεν είχε πολλά-πολλά.*

- K.Λ. Με τα παιδιά τι σχέσεις είχαν;
- K.Ι. Δεν ξέρω, δεν είχα παρατηρήσει τι να σου πω...
- K.Λ. Θυμάστε ποτέ ακούσατε το πρώτο περιστατικό;
- K.Ι. Όχι, είναι πολλά! Αλλά κάθε φορά γινόταν της τρελής!
- K.Λ. Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι μπορεί η γυναίκα να κινδυνεύει ή θεωρούσατε ότι είναι ένας συνήθης καβγάς μεταξύ του ζευγαριού;
- K.Ι. Καλώς ή κακώς τους είχαμε συνηθίσει τους καβγάδες τους... ήταν πια η καθημερινότητά μας. Μαζί με την αστυνομία βέβαια το περιμέναμε ότι κάτι κακό θα συμβεί αλλά δεν ξέρω τι να σου πω. Αφού τη βλέπαμε ζωντανή ή μάλλον αφού βλέπαμε και τους δύο ζωντανούς, μετά μας αρκούσε. Αλλά για να σου απαντήσω στις αρχές όταν είχα πρωτοέρθει, είχα φοβηθεί ότι μπορεί να πάθει κάτι και είχα καλέσει το εκατό αλλά μετά με πληροφόρησαν οι γείτονες για το καθημερινό τελετουργικό τους.
- K.Λ. Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά της γυναίκας;
- K.Ι. Ναι... νομίζω δηλαδή. Ήταν πάντα πολύ νευρική βιαστική και απόμακρη... αυτά.
- K.Λ. Είχατε παραβρεθεί ποτέ μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;
- K.Ι. Δεν έτυχε αλλά πάντα όταν τους έβλεπα ήταν μαλωμένοι. Ήταν λες και δεν συμπαθούσαν ο ένας τον άλλο.
- K.Λ. Εφ' όσων γνωρίζατε ότι η γυναίκα κακοποιείτε, σας είχε εκφοβίσει άμεσα ή έμμεσα ο σύζυγος με σκοπό να μη μιλήσετε;
- K.Ι. Δεν θα το έλεγα εκφοβισμό αλλά μια φορά που είχα πάει στο συνεργείο για το μηχανάκι και τον ρώτησα απ' έξω απ' έξω για τους καβγάδες μου είπε να μην ανακατεύομαι και να κοιτάω τη δουλειά μου.
- K.Λ. Είχατε δει ποτέ τη σύζυγο με εμφανή σημάδια βίας;
- K.Ι. Είχα δει και τους δει με εμφανή σημάδια βίας.
- K.Λ. Δηλαδή τι είχατε δει;
- K.Ι. Σε εκείνη είχα δει κάτι μελανιές στο μπράτσο και σε εκείνον κάτι νυχιές. Μιλάμε πρέπει να γινότανε η κανονική πάλη.
- K.Λ. Πόσο συχνό νομίζετε ότι είναι τι φαινόμενο των δολοφονημένων γυναικών εκ των συζύγων τους; Πριν από τη δολοφονία πόσο συχνό φαινόμενο νομίζατε ότι είναι και πόσο μετά από αυτή τη δολοφονία;

- K.I. *Και πριν από αυτό εδώ είχα δει πολλά τέτοια περιστατικά στην τηλεόραση. Έχει αρχίσει να γίνεται πια πολύ συχνό και στη χώρα μας. Τώρα απλά το είδα και στη γειτονιά μου!*
- K.Λ. Μιλήσατε ποτέ στη γυναίκα ή στον άνδρα για τα περιστατικά βίας;
- K.I. *Όχι, η γυναίκα σου είπα δε μου είχε δώσει ποτέ το θάρρος για να της μιλήσω για το οτιδήποτε, πόσο μάλλον για ένα τόσο ευαίσθητο θέμα. Στον άνδρα πάλι όπως σου είπα και πριν απ' έξω απ' έξω που πήγα να πω κάτι με έκλεισε με τη μία.*
- K.Λ. Καλέσατε ποτέ την αστυνομία;
- K.I. *Ναι, μια φορά φώναζαν πολύ! Βασικά πιο πολύ γιατί μου είχαν σπάσει τα νεύρα από τη φασαρία παρά γιατί σκέφτηκα ότι μπορεί να πάθει κάποιος κάτι.*
- K.Λ. Η συμπεριφορά η δική σας τροποποιήθηκε μετά που μάθατε για τη σύγκρουση;
- K.I. *Δεν άλλαξε ιδιαίτερα... ή μάλλον δεν άλλαξε καθόλου.*
- K.Λ. Πριν την κοινοποίηση της βίας τι σκεφτόσασταν για τη γυναίκα, τι για τον άνδρα και τι για το ζευγάρι;
- K.I. *Ως ζευγάρι απορούσα γιατί ήταν μαζί αφού τσακωνόντουσαν όλη την ώρα. Αναρωτιόμουν τι τους κρατούσε μαζί... Η γυναίκα μου φαινόταν λίγο ξινή και σνομπ αφού δεν μιλάγε ποτέ. Αυτός μου ήταν πιο συμπαθής που να 'ξερα όμως...*
- K.Λ. Τώρα που γνωρίζετε την κατάληξη της σχέσης σε δολοφονία, πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να κάνετε κάτι για να αποτρέψετε τη δολοφονία;
- K.I. *Όχι με τίποτα!!! Αυτοί δεν είχαν σωτηρία, φαινόταν το πράγμα ότι παγαίνανε ντουγρού για την καταστροφή και δεν μπορούσε να γίνει τίποτα!*
- K.Λ. Γιατί το λέτε αυτό;
- K.I. *Γιατί γινόταν ο κακός χαμός κάθε μέρα και συνέχιζαν να ζούνε μαζί. Ήταν έτοιμοι να κατασπαράξουν ο ένας τον άλλο και εκτός αυτού, τόσες φορές είχε έρθει η αστυνομία, προκοπή δεν είχαν κάνει... και στο κάτω-κάτω τα διαζύγια δεν είναι παράνομα, θα μπορούσαν να χωρίσουν!*
- K.Λ. Τι νομίζετε ότι θα κάνετε σε μια μελλοντική περίπτωση ζευγαριού;
- K.I. *Δεν ξέρω... ανάλογα με την περίπτωση και τι σχέση είχα με τους ανθρώπους.*
- K.Λ. Τι μήνυμα θα δίνετε σε άλλους γείτονες και γειτόνισσες σε άλλες περιοχές ώστε να παρέμβουν σε αντίστοιχη περίπτωση;

- Κ.Ι. *Να καλέσουν την αστυνομία... αυτό.*
- Κ.Λ. Κατά τη διάρκεια της δολοφονίας βρισκόσασταν εδώ;
- Κ.Ι. *Όχι δούλενα.*
- Κ.Λ. Σας πληροφόρησαν οι γείτονες για ότι έγινε;
- Κ.Ι. *Ναι... και η αστυνομία που ήρθε και μας ρωτούσε.*
- Κ.Λ. Τι σας είπαν οι γείτονες;
- Κ.Ι. *Ότι τη σκότωσε και μετά έκανε βουτιά. Δυστυχώς ήταν κάτι που όλοι το περιμέναμε.*
- Κ.Λ. Μάλιστα... ολοκλήρωσα τις ερωτήσεις που ήθελα να σας κάνω. Τώρα θέλω να συμπληρώσετε κάποιους πίνακες για να δούμε τις αντιλήψεις και τις τοποθετήσεις σας σε διάφορα θέματα καθώς και κάποιες εμπειρίες που μπορεί να είχατε.
- Κ.Ι. *Ναι, για να δω...*
- Κ.Λ. Ορίστε...
- Κ.Ι. *Είμαστε εντάξει... νομίζω τους συμπλήρωσα.*
- Κ.Λ. Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας!
- Κ.Ι. *Δεν κάνει τίποτα... γεια σας!*
- Κ.Λ. Γεια σας!

4^Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Περιοχή: Κωμόπολη της Βορειοανατολικής Αττικής

Διαμέρισμα: Πάνω

Συνεντευξιαζόμενος: Άνδρας, 70 ετών, συνταξιούχος

Κ.Λ. Καλημέρα σας!

Κ.Κ. *Καλημέρα, τι θες;*

Κ.Λ. Ονομάζομαι Πιτσίκου Μαρίνα, είμαι τελειόφοιτη κοινωνική Λειτουργός και στα πλαίσια της διπλωματικής μου άσκησης, η οποία πραγματεύεται το φαινόμενο των συζυγοκτονιών, κάνω μια έρευνα για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου.

Κ.Κ. *Και τι ξέρω εγώ από αυτά;*

Κ.Λ. Με αφορμή αυτό που έγινε το Μάιο, θα ήθελα να μου πείτε τη δική σας γνώμη για όλα αυτά.

Κ.Κ. *Δεν θέλω κοπέλα μου... δεν ανακατεύομαι εγώ μ' αυτά.*

Κ.Λ. Μα είναι πολύ σημαντικό για την έρευνα να έχω τη δική σας εμπειρία... άλλωστε κανένα από τα προσωπικά σας στοιχεία δεν θα μπουν. Μόνο ότι μου πείτε σχετικά με το περιστατικό.

Κ.Κ. *Μου δίνεις το λόγο σου; Δεν θέλω να μπει το όνομά μου πουθενά αλλιώς θα κάνω μεγάλη φασαρία... στο λέω!*

Κ.Λ. Ναι, μπορείτε να μείνετε ήσυχος.. Αρχίζοντας θα ήθελα να μου πείτε πόσο χρονών είστε.

Κ.Κ. *Είμαι 70 ετών.*

Κ.Λ. Και με τι ασχολείστε;

Κ.Κ. *Τώρα πια είμαι στη σύνταξη. Παλιά ήμουν ναυτικός, έχω γυρίσει όλο τον κόσμο.*

Κ.Λ. Ζείτε μόνος;

Κ.Κ. *Ναι μόνος! Εργένης μέχρι τα τώρα. Δεν θέλω ούτε ήθελα ποτέ γάμους... Καλύτερα μόνος μου να έχω την ησυχία μου. Ποιος θέλει μια γυναίκα πάνω απ' το κεφάλι του;*

Κ.Λ. Πόσο καιρό ζείτε στη γειτονιά;

Κ.Κ. *Εικοσιπέντε χρόνια.*

- Κ.Λ. Πόσο καιρό ζούσε το ζευγάρι στη γειτονιά;
- Κ.Κ. *Καμιά δεκαριά χρόνια.*
- Κ.Λ. Πόσο καιρό γνωρίζατε το ζευγάρι;
- Κ.Κ. *Είχαμε γνωριστεί τη μέρα που άκουσα τη μετακόμιση. Τότε τους γνώρισα.*
- Κ.Λ. Πόσο καιρό γνωρίζατε τη γυναίκα;
- Κ.Κ. *Δέκα χρόνια... όσο ζούσε εδώ.*
- Κ.Λ. Το σύζυγό της;
- Κ.Κ. *Το ίδιο δέκα χρόνια... έλειπα πολύ καιρό.*
- Κ.Λ. Τι είδους γνωριμία είχατε με τη γυναίκα;
- Κ.Κ. *Καμιά... τη χαιρετούσα όταν την έβλεπα και αυτό. Δεν ήθελε πολλά-πολλά.*
- Κ.Λ. Γιατί;
- Κ.Κ. *Γιατί την άκουγα πως φώναζε κάθε μέρα... τον είχε τρελάνει τον άνθρωπο, τους άκουγα.*
- Κ.Λ. Με τον άνδρα τι γνωριμία είχατε;
- Κ.Κ. *Πιο πολύ τον συμπαθούσα... καλός, εργατικός,. Εντάξει τα έτσουζε λίγο αλλά καλός ήταν. Αφού άντεχε τόσους καβγάδες...*
- Κ.Λ. Είχατε κοινές εκδηλώσεις και με τους δύο;
- Κ.Κ. *Όχι δεν μου αρέσει να βγαίνω.*
- Κ.Λ. Σας είχε εκμυστηρευτεί ποτέ η σύζυγος κάτι για την κατάσταση την οποία αντιμετώπιζε;
- Κ.Κ. *Τι να μου πει μωρέ; Αφού ούτε τη συμπαθούσα, ούτε αυτή πρέπει να με συμπαθούσε. Με είχε τρελάνει με τις φωνές της.*
- Κ.Λ. Το ζευγάρι είχε κοινωνικές συναναστροφές με άλλους;
- Κ.Κ. *Από τη γειτονιά κανένας δεν τους ήθελε.*
- Κ.Λ. Γιατί;
- Κ.Κ. *Γιατί όλο φώναζαν και συνέχεια είχαμε το εκατό στα πόδια μας! Με τέτοια πράγματα ποιος τους ήθελε για παρέα;*
- Κ.Λ. Συγγενείς ή φίλους είχατε δει;

- Κ.Κ. *Νομίζω πως ναι αλλά δεν έδινα και ιδιαίτερη σημασία.*
- Κ.Λ. Πως θα περιγράφατε τη σχέση του συζύγου με τις γειτόνισσες;
- Κ.Κ. *Κανονική νομίζω... ούτε κρύο ούτε ζέστη.*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες της γειτονιάς;
- Κ.Κ. *Καλή... μαζεύονταν καμιά φορά, κάνα πρωινό βασικά στο συνεργείο του και τα λέγανε.*
- Κ.Λ. Η σχέση της συζύγου του με τις γυναίκες της γειτονιάς πως ήταν;
- Κ.Κ. *Καλή... την είχα δει μιλούσε με αρκετές από τη γειτονιά.*
- Κ.Λ. Με τους άνδρες;
- Κ.Κ. *Νομίζω σχεδόν καθόλου δεν τους μιλούσε, αλλά δεν ξέρω δεν την παρακολουθούσα κιόλας.*
- Κ.Λ. Θυμάστε κάποιο περιστατικό που είχε πέσει στην αντίληψη σας;
- Κ.Κ. *Είναι πολλά τα περιστατικά, αφού μαλώνανε κάθε μέρα.*
- Κ.Λ. Όταν τους ακούγατε να μαλώνουν πιστεύατε ότι μπορεί η γυναίκα να κινδυνεύει ή θεωρούσατε ότι είναι ένας καβγάς μεταξύ του ζευγαριού;
- Κ.Κ. *Τι να σου πω κοπέλα μου; Γιατί να κινδυνεύει η γυναίκα; Εγώ αυτός πίστευα πως κινδυνεύει... γιατί να κινδυνεύει πάντα αυτή δηλαδή; Μια φορά του είχε πετάξει ένα βάζο. Αλλά ότι και να γινόταν δε μου έπεφτε λόγος. Ότι γινόταν στο σπίτι τους ήταν δική τους υπόθεση.*
- Κ.Λ. Τι ακούγατε;
- Κ.Κ. *Φωνές, βρισιές, σπασίματα... τώρα τι έλεγαν μην περιμένεις να ξέρω κοπέλα μου, δεν ήμουν μπροστά.*
- Κ.Λ. Είχατε προσέξει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά της γυναίκας;
- Κ.Κ. *Καλά μου φαινόταν... δεν είχα δει κάτι.*
- Κ.Λ. Είχατε παραβρεθεί μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας;
- Κ.Κ. *Όχι, δεν τους είχα δει ποτέ.*
- Κ.Λ. Είχατε δει ποτέ τη σύζυγο με εμφανή σημάδια βίας;
- Κ.Κ. *Αυτήν όχι ποτέ. Σε αυτόν μια φορά είχα δει κάτι νυχιές.*

- Κ.Λ. Πόσο συχνό φαινόμενο νομίζετε ότι είναι οι συζυγοκτονίες; Πριν από τη δολοφονία πόσο συχνό φαινόμενο νομίζατε ότι είναι; Και πόσο συχνό νομίζετε ότι είναι τώρα;
- Κ.Κ. *Σιγά το συχνό φαινόμενο... όλα να τα μεγαλώνετε και να τα φουσκώνετε θέλετε! Έγινε τώρα και αυτό εδώ και θα το βγάλετε ότι γίνεται συνέχεια.*
- Κ.Λ. Μιλήσατε ποτέ στον άνδρα ή στη γυναίκα για όλα όσα γινόντουσαν;
- Κ.Κ. *Σε αυτήν όχι. Στον άλλο μια φορά του είπα να την παρατήρει πια.*
- Κ.Λ. Και εκείνος τι σας είπε;
- Κ.Κ. *Ότι δεν γίνονται αυτά τα πράγματα... δεν ήθελε.*
- Κ.Λ. Και εσείς του είπατε τίποτα άλλο;
- Κ.Κ. *Ναι, αφού δεν ήθελε τουλάχιστον να έκαναν ησυχία... μας ζάλισαν!*
- Κ.Λ. Μάλιστα... καλέσατε ποτέ την αστυνομία;
- Κ.Κ. *Όχι με προλάβαιναν πάντα οι γείτονες.*
- Κ.Λ. Θέλατε δηλαδή να την καλέσετε
- Κ.Κ. *Ναι, μερικές φορές δεν αντεχόντουσαν με τις φωνές τους.*
- Κ.Λ. Στην σύζυγο γιατί δεν επιχειρήσατε να μιλήσετε;
- Κ.Κ. *Γιατί δεν τη συμπαθούσα. Ήταν ψυχρή γυναίκα.*
- Κ.Λ. Η δική σας συμπεριφορά τροποποιήθηκε καθόλου;
- Κ.Κ. *Όχι, γιατί να αλλάξει;*
- Κ.Λ. Πριν την κοινοποίηση της βίας τι σκεφτόσασταν για τη γυναίκα και τι για τον άνδρα;
- Κ.Κ. *Κοπέλα μου έχεις πολλά ακόμα; Βαρέθηκα!*
- Κ.Λ. Δεν είναι πολλά ακόμα.
- Κ.Κ. *Να το δούμε... λοιπόν πριν καταλάβω τι γίνεται απλοί συνηθισμένοι άνθρωποι μου φαινόταν.*
- Κ.Λ. Μετά τη δολοφονία τι σκεφτήκατε για τη γυναίκα και τι για τον άνδρα;
- Κ.Κ. *Κοίτα αυτό που έκανε δεν ήταν σωστό καθόλου αλλά και εκείνη του έκανε το βίο αβίωτο... τον είχε τρελάνει! Είχε φτάσει στα όριά του ο άνθρωπος... γι αυτό καλύτερα μόνος χίλιες φορές!!!*

- Κ.Λ. Που το ξέρετε εσείς αυτό;
- Κ.Κ. *Αφού την άκουγα πως φώναζε, δεν θέλει και πολύ μυαλό!*
- Κ.Λ. Τώρα που γνωρίζεται την κατάληξη της σχέσης σε δολοφονία πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να κάνετε κάτι για να το αποτρέψετε;
- Κ.Κ. *Όχι.*
- Κ.Λ. Τι νομίζετε ότι θα κάνετε σε μια μελλοντική παρόμοια περίπτωση;
- Κ.Κ. *Ότι και τώρα κοπέλα μου... πρέπει να καταλάβεις ότι δεν μένω μαζί τους. Ένας γείτονας είμαι απλά!! Δεν μπορώ να ανακατεύομαι.*
- Κ.Λ. Τι μήνυμα θα δίνετε σε άλλους γείτονες που αντιμετωπίζουν παρόμοιες καταστάσεις;
- Κ.Κ. *Δεν ξέρω ο καθένας ας κάνει ότι καταλαβαίνει... δεν θα τους πω εγώ!*
- Κ.Λ. Όταν έγινε η δολοφονία ήσασταν εδώ;
- Κ.Κ. *Ναι εδώ ήμουν.*
- Κ.Λ. Και τι ακούσατε;
- Κ.Κ. *Τους άκουσα να μαλώνουν. Μετά ξαφνικά σταμάτησαν και άκουσα τον θόρυβο που έπεσε από το μπαλκόνι.*
- Κ.Λ. Όσο τους ακούγατε σκεφτήκατε να κάνετε κάτι;
- Κ.Κ. *Όχι αφού και στους άλλους τσακωμούς δεν έκανα κάτι γιατί να κάνω σε αυτόν;*
- Κ.Λ. Κατάλαβα... τελειώσαμε με τις ερωτήσεις.
- Κ.Κ. *Επιτέλους! Νόμιζα πως δεν θα τελειώνες κοπέλα μου ποτέ με τις ερωτήσεις.*
- Κ.Λ. Απλά θέλω να συμπληρώσετε κάποιους πίνακες για να δούμε τις αντιλήψεις σας και τις τοποθετήσεις σας σε κάποια θέματα. Καθώς και κάποιες εμπειρίες που μπορεί να έχετε.
- Κ.Κ. *Όχου κοπέλα μου... τέλος πάντων για φέρε τα.*
- Κ.Λ. Ορίστε...
- Κ.Κ. *Να τα έκανα... μη μου πεις ότι είναι κι άλλα!*
- Κ.Λ. Όχι τελειώσαμε... σας ευχαριστώ για το χρόνο σας!
- Κ.Κ. *Εντάξει, εντάξει... γεια σου.*
- Κ.Λ. Γεια σας!

**ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΡΩΓΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΒΙΑΣ**

ΑΘΗΝΑ

Γενική Γραμματεία Ισότητας Συμβουλευτικά Κέντρα Για τη βία Κατά των Γυναικών

Νίκης 11, Σύνταγμα Τηλ: 210 3317305-6

Φαξ: 210 3315787

Αλκιβιάδου 76, Πειραιάς Τηλ: 210 4112091, 4129101

Φαξ: 210 4129101

Δήμος Αθηναίων/ Γραφείο Ισότητας

Σοφοκλέους 70, Τηλ: 210 5244657

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας λειτουργεί σε συνεργασία με το Δήμο Αθηναίων ξενώνα για τη φιλοξενία κακοποιημένων γυναικών.

Ε.Κ.Κ.Α. (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης)

(πρώην Ε.Κ.Α.Κ.Β.)

Βασιλίσσης Σοφίας 135 & Ζαχάρωφ

Τ.Κ. 115 21 Αμπελόκηποι

Τηλ: 210 6497778, 6497706

Φαξ: 210 6497744

Τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας 197

Υπάρχουν ξενώνες του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τους οποίους πληροφορίες δίδονται από τη γραμμή 197

Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης

Γ' Σεπτεμβρίου και Σολωμού 66, Αθήνα

Τηλ.: 210 7703043, 210 9700814 (Γραμματεία)

Φαξ: 210 7786886

Γραμμή SOS (09.00 – 15.00 όλη την εβδομάδα)

8001188881 (ενδοοικογενειακή βία – χωρίς χρέωση από σταθερό)

210 7786800 (ενδοοικογενειακή βία)

8001114400 (trafficking - χωρίς χρέωση από σταθερό)

210 77 04 574 (trafficking)

Κλίμακα (λειτουργεί ξενώνας)

Τηλ: 210 3417160-3

Διεθνής Εταιρεία Στήριξης Οικογένειας – Φροντίδα (λειτουργεί ξενώνας) - (Δ.Ε.Σ.Ο)

Μεσσηνίας 3, 115 26 Αμπελόκηποι

Τηλ: 210 6923136, 6916991, 6973871004

Αλληλεγγύη (λειτουργεί ξενώνας)

Λεωνίδου 34

104 36 Αθήνα

Τηλ: 210 5203031

Γραμμή SOS 8001137777 (χωρίς χρέωση)

Γυναικεία Ομάδα Αυτοάμυνας

Τηλ: 6973352397

210 5213165 (πρωινές ώρες)

e mail: tsarea66@otenet.gr

ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Θεσσαλονίκη

**Εταιρεία για τον Κοινωνικό Αποκλεισμό και την Ψυχική Υγεία
(Ε.Κ.Α.Ψ.Υ)**

Κέντρο Κοινωνικής Υποστήριξης Γυναικών

Καμβουνίων 8, Θεσσαλονίκη

Τηλ. και Φαξ : 2310 276782

Τηλεφωνική Γραμμή Υποστήριξης

τηλ. 2310 272725 (Δευτέρα – Παρασκευή 10π.μ -2μμ)

Δράμα

Ένωση Κυριών Δράμας

Βενιζέλου 114

66 100 Δράμα

Τηλ: 25210 46062, 25210 58015

Κομοτηνή

Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Κομοτηνής

Δ/νση: Γ. Μαρασλή και Πύργου, 69100 Κομοτηνή

Τηλ: 25310 83888 (24ωρη γραμμή SOS)

Φαξ: 25310 83898

Σέρρες

Σπίτι της Γυναίκας – Κοινωνική Μέριμνα

Δ/ νση: Ορφέως 13, 621 22 Σέρρες

Τηλ.: 23210 99500-1

Φαξ : 23210 99801

ΗΠΕΙΡΟΣ

Ιωάννινα

Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού

Δ/ νση: Γ. Παπανδρέου 2, 45444 Ιωάννινα

Τηλ: 26510 78810, 72378

Γραμμή SOS 26510 33033

Φαξ: 26510 72378

e-mail: cvme@ioa.forthnet.gr

Πρέβεζα

Κέντρο Έρευνας και Στήριξης Θυμάτων Κακοποίησης

Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων και προστασίας

Μονογονεϊκών Οικογενειών

Δ/ νση: Ελ. Βενιζέλου 15, 48000 Πρέβεζα

Τηλ: 2682 0 61481, 22321

Φαξ: 2682 0 28570

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Δήμος Καρδίτσας

Κέντρο Γυναικών Καρδίτσας

Δ/ νση: Σταμούλη 9, 43100 Καρδίτσα

Τηλ: 2441 0 77122, 71594

Φαξ: 2441 0 75141

e-mail: wck@hol.gr

ΒΟΛΟΣ

Ελληνική Μέριμνα Βόλου – Φιλανθρωπικό Σωματείο (λειτουργεί ξενώνας)

Τηλ: 2421 0 25489

ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ - ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΚΕΣΥΥ – ΚΕΜΟΠ (Κέντρο Εκπαίδευσης και Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού) “Ο ΠΛΑΤΩΝ”

Έχει τις εξής πέντε δομές:

ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ (ΕΔΡΑ)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΑΛΛΙΟΠΑΝΑΓΙΑ

ΤΚ: 30300

ΤΗΛ.: 26340 21080

FAX: 26340 21080

EMAIL: kemop@hol.gr

ΑΓΡΙΝΙΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ 1

ΤΚ: 30100

ΤΗΛ: 26410 27732

FAX: 26410 27732

EMAIL: kemop@otenet.gr

ΠΑΤΡΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΚΟΡΙΝΘΟΥ 327

ΤΚ: 26110

ΤΗΛ: 2610 638110

EMAIL: kemoppatras@yahoo.com

ΑΙΓΙΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΤΕΡΜΑ ΑΝΑΠΑΥΣΕΩΣ

ΤΚ: 25100

ΤΗΛ: 26910 61493

FAX: 26910 68090

EMAIL: neleig@otenet.gr

ΠΥΡΓΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΛΦΕΙΟΥ 10

ΤΚ: 27100

ΤΗΛ: 26210 25875

EMAIL: kemopl@yahoo.gr

ΚΡΗΤΗ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

**ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΝΟΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ**

«ΞΕΝΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ»

ΤΘ 1415 - ΤΚ 71202

Τηλ. - Φαξ: 281 0 324949, 242121

Γραμμή SOS: 800 1116000 (09. 00 - 21.00 εμβέλεια νήσου Κρήτης)

e-mail: ksenona@in.gr

URL: www.kakopoiisi.gr

ΝΗΣΙΑ Β. ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΙΟΣ

Δήμος Χίου

Γραφείο Γυναικείων θεμάτων

Δ/ νση: Οινοπίωνος 1, 82100 Χίος

Τηλ: 2271 0 42502

Φαξ: 2271 0 43715

E-mail: dopch@otenet.gr

<http://www.isotita.gr>